

Svezak 10

Godina X
Svibanj 2008.
www.drustvo-knjiznicara-bpkp.hr

Časopis Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja

Tema broja:

Zanimanje knjižničar

Cjelovito rješenje za poslovanje knjižnice

PROGRAMSKI PAKET ZA UPRAVLJANJE KNJIŽNICAMA

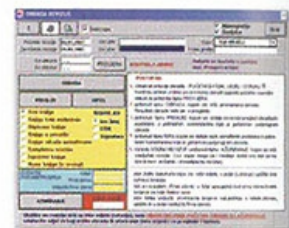
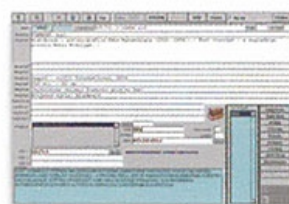
POSUDBA
OPOMENE
BILTENI
ČLANOVI
TOP LISTE

PREUZIMANJE PODATAKA
KATALOGIZACIJA
INVENTARIZACIJA
PRETRAŽIVANJE
DIGITALIZACIJA

PODRŠKA ZA BIBLIOBUS
KNJIGE INVENTARA
STATISTIKE
OTPISI
REVIZIJA

Posebno prilagođeno za školske, fakultetske i specijalizirane knjižnice
Inovativan sustav obrade i prezentacije serijskih publikacija i neknjižne građe
Integriran ispis bar kodova i signaturnih naljepnica za knjige
Integriran ispis bar kodova i iskaznica za članove sa i bez slika
Moguće korištenje studentskih iskaznica

Moguće postavljanje linkova na digitalne dokumente u i izvan Metel sustava
Besplatno uključivanje podataka u zajednički sustav pretraživanja na internetu
Besplatno preuzimanje podataka iz zajedničkog, te više nacionalnih sustava
Podrška za obradu i pretraživanje građe za slijepe i slabovidne osobe
Dvosmjerna komunikacija s ostalim knjižnicama i svojim korisnicima
Napredan sustav zaštite podataka
Rezervacije i produljivanje putem interneta, e-pošte i sms poruka

Ne zahtijeva nikakvu dodatnu programsku ili strojnu opremu

Više od 680 knjižnica u sustavu

NOVOSTI:

- Integracija Interneta
- Integrirana digitalizacija građe
- Obrada i integracija multimedijalne građe
- Poboľjšano i vizualno pretraživanje podataka
- Integracija GOOGLE i WIKIPEDIA pretraživača
- Novo pretraživanje digitalne građe s kontrolom dostupa
- Novo pretraživanje serijskih publikacija i AV građe
- Preuzimanje podataka za glazbene CD-ove sa Interneta
- Kompatibilnost s UNIMarc, USMarc, COMarc standardima
- Uključeni novi standardi : CDDb - glazbeni CD
EXIF - digitalizacija i digitalna građa
- Modul za digitalizaciju s podrškom za sve tipove skenera i kamera, te sve formate zapisa

USKORO:

- METEL personal : prilagođen osobnim i obiteljskim knjižnicama i mediatekama.

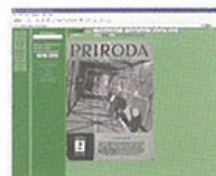
NOVO: - profesionalna usluga skeniranja, digitalizacije, OCR i Web prezentacije knjiga i časopisa

CIJENA: od 3.000,00 kn za školske knjižnice
od 6.000,00 kn za sve ostale
MOGUĆNOST OTPLATE

NAŠ DOPRINOS I POKLON SVIMA:

Zajedno s uredništvom časopisa PRIRODA odlučili smo obraditi i digitalizirati SVE brojeve časopisa. Kako to izgleda, pogledajte na <http://library.foi.hr/priroda>.

Obrada, digitalizacija i prezentacija izvršeni su kroz METEL Win. Svi postupci su potkrijepljeni potrebnim standardima, posve su automatizirani i integrirani. Opcionalno: integrirani automatski OCR i full text search. Uključen je i program za automatsko generiranje cjelokupne bibliografije

INFORMACIJE:

POINT d.o.o.
Vidovečka 56b
42000 Varždin

tel: 042 206-306
fax: 042 206-308
mob: 098 284-350

mail: point@vz.t-com.hr
point@point-vz.hr
web: <http://library.foi.hr/metel>
<http://www.point-vz.hr>

Referentna lista na <http://library.foi.hr/metel>

SVEZAK

Časopis Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja

Broj 10 / Godina X / Bjelovar, 2008.

www.drustvo-knjiznicara-bpkp.hr

SADRŽAJ

UVODNIK	3
IZ RADA DRUŠTVA	
Tri desetljeća predanog rada (Tatjana Kreštan)	4
O radu Društva u proteklom razdoblju (Alica Bačeković)	6
Godišnja skupština Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja (Silvija Perić)	6
Nove web stranice Društva (Mira Barberić)	7
Izlet u Park prirode Papuk - sličice iz prelijepe nam Slavonije (Alica Bačeković)	8
TEMA BROJA: ZANIMANJE "KNJIŽNIČAR"	
Knjižničarske vrijednosti (Aleksandra Horvat)	9
Prijedlog Zakona o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti (Alema Belan-Simić i Edita Bačić)	10
Knjižničari kao edukatori - primjer Knjižnice i čitaonice "Fran Galović" Koprivnica (Dijana Sabolović-Krajina)	14
Zanimanje "knjižničar" očima knjižničara knjižnice u sastavu (Božica Anić)	15
Knjižničari i radna prava (Vinka Jelić)	16
Knjižničar ... školski knjižničar, 007 (Ivanka Ferenčić)	16
Veliki osmijeh (Mirjana Štelcer)	18
IZ NARODNIH KNJIŽNICA	
U Virovitici otvoren novi prostor Gradske knjižnice i čitaonice (Ivan Zelenbrz)	19
Moderna knjižnica za moderne i mlade ljude (Višnja Romaj)	20
Utorkom u novoj virovitičkoj knjižnici (Tatjana Keresturi, Mirjana Vodopić, Robert Fritz)	21
Igraonica Gradske knjižnice i čitaonice u Virovitici (Ivana Molnar)	22
Obnovljena i proširena Gradska knjižnica u Đurđevcu (Anica Šabarić)	23
Iz Dječjeg odjela Gradske knjižnice Đurđevac (Katarina Pavlović)	24
Vijesti iz Narodne knjižnice Virje (Ana Škvarić)	25
Stručno usavršavanje knjižničara u Koprivničko-križevačkoj županiji (Ljiljana Vugrinec)	26
Društveni utjecaj i korisnost ulaganja u knjižničnu zgradu (Dijana Sabolović-Krajina)	26
Digitaliziran Glas Podravine (Dijana Sabolović-Krajina)	29
Programi za djecu i mlade Knjižnice i čitaonice "Fran Galović" Koprivnica (Danijela Petrić)	30
Integracijske radionice za predškolce (Ljiljana Vugrinec)	31
Tečajevi brajice i informatike u koprivničkoj Knjižnici i čitaonici "Fran Galović" (Dijana Sabolović-Krajina)	32
Bibliobusom u goste Goli i Prekodravlju (Mladen Tudić)	33
Uberi priču (Vjeruška Štivilj)	34
Stručni skupovi i edukacije u organizaciji Županijske matične službe u Bjelovaru (Ilija Pejić)	35
Deset godina Hrvatske knjižnice u Hercegovcu (Ilija Pejić)	35
U Gornjoj Rijeci osnovana Općinska knjižnica Sidonije Rubido Erdödy (Marina Nikolić)	37
Vijesti iz Pučke knjižnice i čitaonice Daruvar (Romana Horvat)	37
S hrvatskom knjigom u svijet: u Prag doplovila KORABLJA OD KORALJA (Fanka Stehna)	38
Stogodišnja dama predstavila se javnosti: stota obljetnice Knjižnice Frante Buriana (Fanka Stehna)	39
Nabava biblio-kombija i uspostava bibliobusne službe Gradske knjižnice "Franjo Marković" Križevci (Marjana Janeš-Žulj)	39
170. obljetnica Gradske knjižnice "Franjo Marković" Križevci (Marjana Janeš-Žulj)	40
Razglednice iz Čazme (Vinka Jelić)	41
IZ ŠKOLSKIH KNJIŽNICA	
Dan u školskoj knjižnici (Ivanka Ferenčić)	43
Čokoladna lektira (Ivanka Ferenčić)	44
Integrirana nastava na temu Valentinova u knjižnici OŠ Grgura Karlovčana Đurđevac (Nataša Švaco)	45
Projekt "Za sigurno i poticajno okruženje u školama" (Nataša Švaco)	45
Osnivanje knjižnice u Gimnaziji dr. Ivana Kranjčeva u Đurđevcu (Dušanka Vergić)	46
Obilježavanje Međunarodnog dana pismenosti u srednjoškolskoj knjižnici (Maja Baksa)	47
Koprivnička gimnazijska knjižnica u novoj zgradi (Anka Simović)	47
Biti školski knjižničar (Irena Đordan i Ljiljana Mihalec)	48
Za svijet dostojan djeteta (Adrijana Hatadi Crnjaković)	48

Književni susret s Enerikom Bijač (<i>Alica Bačeković i Martina Prepelić</i>)	49
Odgojno-obrazovni oblici rada u knjižnici Gimnazije Ivana Zakmardija Dijankovečkoga Križevci (<i>Nada Poturiček</i>)	50
Pregled rada Stručnog vijeća školskih knjižničara Bjelovarsko-bilogorske županije (<i>Mirjana Milinović</i>)	52
Rad s mladim knjižničarima - što i kako? (<i>Mirjana Milinović</i>)	52
Knjižnice na kraju grada (<i>Siniša Krpan</i>)	53
Knjižnica Medicinske škole Bjelovar (<i>Zorka Renić</i>)	54
Čitalačke navike adolescenata: knjiga (ni)je čovjekov najbolji prijatelj (<i>Sanja Kulej</i>)	55

IZ SPECIJALNIH KNJIŽNICA

Knjižnica Grkokatoličke biskupije u Križevcima (<i>Suzana Knežević</i>)	57
Studenti u knjižnici (<i>Sandra Kantar</i>)	59
Od izvornika do digitalnog oblika: o jednom primjeru iz prakse (<i>Božica Anić</i>)	59

STRUČNI SKUPOVI I TEME

Školska knjižnica - Informacijska pismenost i poticanje čitanja - 19. Proljetna škola školskih knjižničara, Šibenik, 18.-21.4.2007. (<i>Ierko Barišić</i>)	61
Kontrolna točka za pismenost - 15. europska konferencija o čitanju, Berlin, 5.-8.8.2007. (<i>Jasminka Vajzović</i>)	62
Knjižnice za budućnost: napredak, razvoj i partnerstvo - 73. svjetski kongres IFLA-e, Durban, Južnoafrička Republika, 19.-23.8.2007. (<i>Dijana Šabolić-Krajina</i>)	63
Narodne knjižnice i otvorenost komuniciranja, 3. međunarodni stručni skup "Knjižnica - središte znanja i zabave" Novo Mesto, 17.-18.9.2007. (<i>Kristian Ujlaki</i>)	65
Uloga narodnih knjižnica u komunikacijskoj strategiji Vlade RH i Europske komisije - završni evaluacijski skup Programa "Informacije o EU u narodnim knjižnicama", Zagreb, 17.-18.10.2007. (<i>Ljiljana Vugrinec</i>)	65
Narodne knjižnice za sadašnjost i budućnost: koncepti, arhitektura, tehnologija, 5. savjetovanje za narodne knjižnice u RH, Lovran, 3.-6.10.2007. (<i>Anica Šabarić i Ljiljana Vugrinec</i>)	66
Iz povijesti naših knjižnica: duga i burna plovidba od ilirskih čitaonica do suvremenih knjižnica, Daruvar, 16.11. 2007. (<i>Ilija Pejić</i>)	67
Knjižnice i intelektualno vlasništvo - 7. Okrugli stol o slobodnom pristupu informacijama, Zagreb, 10.12.2007. (<i>Vinka Jelić</i>)	67
Novi mediji u dječjim knjižnicama, Sisak, 13.-14.12.2007. (<i>Ivana Molnar</i>)	68
Dani knjižničara na Pulsom sajmu knjige, 13.-15.12.2007. (<i>Marjana Janeš-Žulj</i>)	69

KNJIŽNICE U SVIJETU

Trendovi i razvoj: studijski posjet knjižničarki iz Nizozemske (<i>Ilija Pejić</i>)	70
Knjižnica u Mjestu savršenog mira (<i>Tina Gatalica</i>)	70

ZAVIČAJNO NAKLADNIŠTVO

Bjelovarsko nakladništvo u 2007. (<i>Tina Gatalica</i>)	72
Iz Zavičajne zbirke Gradske knjižnice Đurđevac (<i>Vesna Brozović</i>)	74
Križevačko nakladništvo u 2007. (<i>Marjana Janeš-Žulj</i>)	74
Koprivničko nakladništvo u 2007. (<i>Josipa Strmečki</i>)	77

STRUČNE VIJESTI

NAGRADE I PRIZNANJA	79
NAPREDOVANJE U STRUCI	79
POZIV ZA PODNOŠENJE PRIJEDLOGA ZA IZBOR NAJKNJIŽNIČARA DRUŠTVA U 2008.	80
POZIV ZA SURADNJU U "SVESKU" BR. 11 ZA 2009.	80

IMPRESSUM

Izdavač:

Društvo knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja,
Trg Eugena Kvaternika 11, Bjelovar

Za izdavača:

Ilija Pejić

Uredništvo:

Alica Bačeković, Mira Barberić, Tina Gatalica, Marjana Janeš-Žulj, Tatjana Kreštan, Luca Matić, Mirjana Milinović, Ilija Pejić, Anica Šabarić, Kristian Ujlaki, Ljiljana Vugrinec

Glavna urednica:

Ljiljana Vugrinec

Lektura:

Anica Šabarić

Korektura:

Luca Matić, Alica Bačeković

Naslovna stranica:

Branko Šabarić

Priprema i tisak:

"Tiskara Horvat", Bjelovar

Izrada za Internet:

Lovro Janeš

Naklada:

600 komada

Tisak 10. broja "Sveska" financijski su pomogli Grad Bjelovar i Grad Koprivnica te Bjelovarsko-bilogorska i Koprivničko-križevačka županija.

UVODNIK

Poštovani čitatelji "Sveska", drage kolegice i kolege knjižničari!

Pred vama je jubilarni, deseti broj časopisa "Svezak", što čini posebno ponosnima sve nas koji smo u ovih deset godina sudjelovali u njegovom stvaranju. Jer, u Društvu knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja uspjeli smo zajedničkim snagama ne samo pokrenuti stručni časopis, nego ga i stvarati, razvijati i održati cijelo jedno desetljeće!

Kroz deset godina njegovog postojanja, trudili smo se da naš list iz broja u broj bude sve bolji, sadržajniji i bliži upravo vama, njegovim čitateljima. "Svezak" se tako uspio profilirati u - jedinstven u našoj zemlji - stručno-popularni knjižnični časopis "životnog usmjerenja", namijenjen i knjižničarima i knjižničnim korisnicima, ali i svima koji se bave kulturom, čitanjem, pisanom riječi uopće. Njegova osnovna namjena još od prvoga broja pa do danas bila je i ostala zabilježiti, oslikati i reflektirati stvarni život knjižnica i knjižničara. Svaki je broj "Sveska", stoga, neka vrsta našega ogledala, svega najvažnije što smo radili i živjeli kroz proteklu godinu, svega što je posebno obilježilo nas i naše knjižnice te se pokazalo vrijednim da ostane zabilježeno.

U "Svesku" su tijekom zadnjih deset godina svojim priložima sudjelovali brojni autori - od "domaćih" knjižničara, članova našega Društva, pa do renomiranih i cijenjenih gostujućih autora. Svaki od njih pojedinačno zaslužuje posebno priznanje jer su svi oni kao istinski članovi tima uložili dodatni profesionalni i stvaralački napor kako bi pridonijeli nastajanju časopisa - zajedničkog projekta svih nas. Bibliografija radova svih deset brojeva "Sveska", čije je izdavanje u planu, bit će najbolji pokazatelj koliko je autora zapravo kroz proteklo desetljeće surađivalo u časopisu i o čemu su oni sve pisali.

Ovogodišnja tema broja, Zanimanje: "knjižničar", na neki način zaokružuje desetogodišnje postojanje "Sveska", vraćajući nas opet na početak: samom knjižničaru. Knjižničar je ona ključna "karika" bez koje nema, niti ne može biti knjižnice kao takve, jer za opstajanje i uspjeh svake knjižnice od svega su najvažniji upravo njeni knjižničari. Bez obzira na svu građu koju knjižnice posjeduju, na sve nove tehnologije, propisane zakone, standarde i slično, niti jedna knjižnica ne može postojati i neće od nje biti nikakve koristi ako ne postoji netko tko će joj "udahnuti dušu", provesti u život sve lijepo

zamišljene propise i staviti u funkciju svu dostupnu modernu tehnologiju, te omogućiti korisniku da dođe do građe koja mu iz knjižnice treba.

Taj "netko" može biti jedino knjižničar, s odgovarajućim stručnim znanjima i kompetencijama, kao jedinstveni knjižnični i informacijski stručnjak i dobar poznavatelj svoga zanata, koji u svojoj knjižnici nikad neće pristati na ništa manje od osiguravanja maksimalno profesionalne i učinkovite usluge, uvijek najbolje koju korisniku u datom trenutku može pružiti. Ovakav knjižničar može biti samo onaj koji voli svoj posao, i voli ljude, a poštuje i sebe, te zna koja je njegova vrijednost; koji je otvoren novim spoznajama, spreman stalno učiti i kritički promišljajući prihvaćati novo i različito. Takav će knjižničar cijeniti i svakog pojedinog korisnika, kao i svakog čovjeka općenito, te mu pristupati s dužnim poštovanjem i spremnošću da pomogne, znajući kako susretljivost, ljubaznost i lijepa riječ ponekad vrijede više od svega što se novcem može kupiti.

Možda ćete se zapitati: "Može li se sve to uopće ostvariti? Pa to je previše zahtjeva za jednog čovjeka!" Međutim, iskustvo nam govori da se može ostvariti, i već se ostvaruje - svakoga dana, u mnogim našim malim i velikim knjižnicama. Pogledajte oko sebe, ali i sami u sebe - vidjet ćete da opisani "knjižničar" kojem posao nije samo zanimanje, već i zvanje, pa i životna misija, nije uopće daleko! Ako ne vjerujete, napravite test - zapitajte se što biste sami željeli biti kad bi se ponovo rodili i mogli birati? Iako su mnogi od nas "završili" u knjižnicama potpuno neočekivano, često stjecajem okolnosti i ponekad čudnih životnih puteva, čvrsto vjerujem kako će odgovor većine biti - opet knjižničar! Jer, biti knjižničar znači imati jedinstvenu priliku raditi zahtjevan, ali kreativan, uvijek nov i zanimljiv posao, koji uz to ima i vrlo plemenitu misiju: povezivati prošlost, sadašnjost i budućnost kroz pisanu riječ i literaturu, te na najrazličitije načine konkretno pomagati ljudima u njihovim svakidašnjim potrebama - u informiranju, obrazovanju, ili jednostavno u zadovoljavanju potrebe za uživanjem u čitanju.

Uživajte, stoga, u listanju i čitanju 10. broja "Sveska" i budite i dalje Knjižničari - s velikim početnim slovom, i - naravno - pišite i Vi za "Svezak"!

S iskrenim poštovanjem,

Ljiljana Vugrinec,
urednica

TRI DESETLJEĆA PREDANOG RADA

Piše: Tatjana Kreštan

Osobna iskaznica Društva

Društvo knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja, stručna i društvena organizacija knjižničnih djelatnika, sastavni je dio Hrvatskog knjižničarskog društva (HKD). Osnovano je 15. ožujka 1977. kao Društvo bibliotekara Zajednice općina Bjelovar, obuhvaćajući područje Bjelovara, Čazme, Daruvara, Đurđevca, Garešnice, Grubišnog Polja, Koprivnice, Križevaca, Pakraca i Virovitice. U početku broji trideset članova, a prva predsjednica bila je Ana Utopljenikov iz Virovitice.

Najstarija sačuvana fotografija iz arhive Društva:
1. skupština, održana 1981. godine

Upravno-teritorijalnim preustrojem, kojim su ukinute zajednice općina, a usustavljene županije (1992.), Društvo 1996. dobiva sadašnji naziv i obuhvaća područje Bjelovarsko-bilogorske, Koprivničko-križevačke i dijela Virovitičko-podravске županije. Novi Statut donesen je 12.1.1998., a u Registar udruga Republike Hrvatske Društvo je upisano 26.8. iste godine. Prema adresaru iz 2007. danas je u sastavu Društva ukupno šezdeset šest narodnih, školskih i specijalnih knjižnica te sto trideset šest redovnih i počasnih članova, a njegov predsjednik u drugom mandatu je Ilija Pejić iz Bjelovara.

Ciljevi i aktivnosti

Cilj udruge je okupljanje knjižničnih djelatnika iz svih vrsta knjižnica i unaprjeđivanje knjižničarske struke. Od samoga početka Društvo se zalaže za povoljniji materijalni i društveni položaj knjige i knjižnične djelatnosti, poticanje osnivanja i suradnje raznih vrsta knjižnica i knjižničarskih društava, osiguravanje stručnih i materijalnih uvjeta za uspješno obavljanje matičnih služba, centraliziranu obradu knjižne građe, rješavanje problema bibliobusne službe, permanentno obrazovanje knjižničara, prikupljanje zavičajne građe i drugo. Tijekom svoga djelovanja Društvo je aktivno sudjelovalo u svim

važnim pitanjima knjižničarske struke: u donošenju zakonske i podzakonske regulative, standardizacije, informatizacije i izdavaštva.

Društvo se financira iz prihoda od članarina pojedina i knjižnica te drugih sponzorstava i potpora. Aktivno sudjeluje u natjecanjima Ministarstva kulture, nevladinih udruga i drugih sponzora kulture (općine, gradovi, županije) kako bi poboljšalo svoj materijalni položaj i ostvarilo planirane projekte, ponajviše izdavačku djelatnost i organizaciju stručnih skupova.

Članovi Društva aktivno sudjeluju svojim radovima i istraživanjima na stručnim skupovima, seminarima i radionicama u organizaciji HKD-a, u radu većine njegovih sekcija, komisija i skupština, a predsjednik u radu njegova Glavnog odbora. Naše Društvo bilo je domaćinom i suorganizatorom 33. skupštine HKD-a u Daruvaru 2002. i pritom financijski i organizacijski pomoglo održavanje iste. Podsjetimo da je ova skupština svojim *Apelom za daruvarsku knjižnicu* jednim dijelom pridonijela ostvarenju težnja Pučke knjižnice i čitaonice Daruvar za primjerenim prostorom i proširenjem. Stručnim skupovima u zemlji i inozemstvu prisustvovao je velik broj članova, a Društvo je pojedinim članovima pružilo i financijsku potporu. Društvo se tijekom 2004. uključilo kao partner HKD-a u trogodišnji projekt *Informacije o Europskoj uniji u narodnim knjižnicama*, koji je pokrenula Zaklada za razvoj civilnog društva. U povodu tridesete obljetnice rada Društva organiziran je u Daruvaru 16. studenoga 2007. stručni skup iz povijesti naših knjižnica, posvećen pregledu povijesnog razvoja naših knjižnica.

Izdavačka djelatnost

Kao pomoć knjižničarima u njihovu radu, Društvo tiska letak *Aktualnosti*, a 1985. izlazi prvi broj glasila za knjižnično-informacijska pitanja pod nazivom *Svezak*. U drugom broju ovog glasila izlazi adresar članova, a u trećem pregled desetogodišnjega rada Društva. Glasilo tada prestaje izlaziti. Obnovljeno je 1999., u vrijeme predsjedanja Zorke Renić, koja je preuzela ovaj odgovorni zadatak i uložila mnogo truda u iznalaženje financijskih sredstava za izdavanje prvoga broja. Idućih godina tisak su potpomagale županije Bjelovarsko-bilogorska i Koprivničko-križevačka, gradovi Bjelovar i Koprivnica, razni donatori, a novi predsjednik Dražen Herman ustrajao je u pronalaženju povoljnijih uvjeta za tisak.

Glasilo *Svezak* izlazi jednom godišnje i promovira se na godišnjoj skupštini, a postavljanjem mrežnih stranica Društva 2002. *Svezak* paralelno izlazi u tiskanom i elektronskom obliku. Dosad je izašlo devet brojeva i u njima se predstavljaju aktivnosti knjižnica i knjižničara stručnoj, ali i široj javnosti. U odnosu na prvi *Svezak* iz 1985., ovaj novi ima bogatu likovnu opremu, tematsku određenost, jasnu koncepciju, preglednost rubrika i brojne autore iz različitih vrsta knjižnica.

Naslovnica prvog broja obnovljenog lista "Svezak", 1999.

Od prvog do petog broja glavna urednica je Marjana Janeš-Žulj, a od šestog broja do danas Ljiljana Vugrinec. Treba odati priznanje kolegicama koje su kvalitetno odradile taj zahtjevni posao, kao i svim članovima i kolegama koji su nesebično trošili svoje intelektualne snage u procesu oblikovanja glasila i odrekli se honorara (lektura, korektura, pronalaženje donatora, izrada likovnog rješenja za naslovnice i *Priznanje*, pisanje članaka...). Valja naglasiti da je *Svezak* plod zajedničkoga rada onih članova kojima je stalo do razvoja knjižničarske struke.

Društvo je među prvima u Hrvatskoj (1996.-1997.) tiskalo *Vodiče kroz knjižnice*, promotivne publikacije koje donose obavijesti o knjižnicama i knjižničarstvu na području djelovanja Društva. U povodu 25. obljetnice rada oblikovan je i izdan CD-ROM *Društvo knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja 1977.-2002*. Osim u tiskanim publikacijama Društvo svoj rad predstavlja i na internetu od 2000. kad dobiva svoj prostor u okviru mrežne stranice Knjižnice i čitaonice "Fran Galović" Koprivnica, a od 2002. nalazi se na adresi: www.geocities.com/svezak. Krajem 2007. dovršene su pripreme za promjenu mrežne adrese Društva, koja će odsad glasiti: www.drustvo-knjiznicara-bpkp.hr.

Nagrade i priznanja

Priznanje za uspješan rad i širenje knjige ustanovljeno je 1966. pod nazivom Nagrada "Pavao Markovac", koja se dodjeljivala godišnje javnim i sindikalnim knjižnicama, a od 1973. i pojedincima koji su radili u knjižnicama na promicanju knjige i knjižničarske struke. Ovu je na-

gradu 1976. primila direktorica bjelovarske knjižnice Zlata Škrbina. U arhivu Društva nema podataka o drugim nagrađenim članovima iz našega Društva.

Za mnogobrojne djelatnosti i osobite zasluge u kulturi odlikovanjem Reda Danice hrvatske s likom Marka Marulića nagrađene su kolegice i kolege: Dijana Sabolović-Krajina (1998.), Ljiljana Ernečić (1999.), Ilija Pejić (1996.) i Marinko Ilić (1997.). Na 32. skupštini HKD-a u Lovranu 2000. kolegice Jadranka Slobodanac i Ljiljana Ernečić primile su nagradu "Eva Verona", koja se dodjeljuje mladim knjižničarima za posebno zalaganje u radu, inovacije i promicanje knjižničarske struke. Za poseban doprinos u knjižničarskoj struci 2004. Zorka Renić i Tatjana Cifrak Kostelac primile su Nagradu Zaklade Dr. Ljerk Markić-Čučuković za projekt *Preradović na internetu*. Na 35. skupštini HKD-a na Plitvicama 2006. kolegica Dijana Sabolović-Krajina odlikovana je "Kukuljevićevom poveljom", koja predstavlja oblik javnog priznanja knjižničnim djelatnicima za dugogodišnji rad i značajne rezultate na unaprjeđenju knjižničarske djelatnosti.

Od 2002. godine obnovljena je dodjela *Priznanja Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja* za izniman doprinos u radu Društva, koje su dosad primili članovi Društva: Zorka Renić (2002.); Anica Šabarić (2003.); Goranka Pavelić (2004.); Matija Sekulić, Josip Brabec i Ivan Zelenbrz (2005.); Josip Blažek, Marjana Janeš-Žulj i Luca Matić (2006.); Vesna Brozović, Ljuba Lazarac, Margot Močan i Ljiljana Vugrinec (2007.).

25. skupština u Virovitici

Društvo danas

Kao i u vrijeme svoga nastanka, Društvo se i danas suočava sa sličnim problemima, među kojima se ističe podcijenjenost knjižničarske struke. Stoga se Društvo zalaže za poboljšanje položaja struke, osnivanje i razvoj svih vrsta knjižnica te organiziranu i sustavnu izobrazbu članova u skladu s novim znanjima i tehnologijama.

O RADU DRUŠTVA U PROTEKLOME RAZDOBLJU

Piše: *Alica Bačeković*

U protekloj smo godini s ponosom obilježili tridesetu godišnjicu postojanja Društva pa su tim povodom mnogi naši članovi bili vrlo aktivni u organizaciji raznih događaja. Povjerenstvo za obilježavanje 30. godišnjice organiziralo je 16. studenoga 2007. u Daruvaru stručni skup pod nazivom "Iz povijesti naših knjižnica" na kojemu su sa svojim izlaganjima aktivno sudjelovali neki naši članovi te ugledni gosti. Tiskana je i brošura sa sažecima radova sa stručnoga skupa u kojoj su kratko i jezgrovito zabilježeni podaci o povijesti značajnijih knjižnica s područja koje Društvo obuhvaća.

Redovita godišnja skupština održana je 9. svibnja 2007. u Gradskoj knjižnici i čitaonici u Virovitici, na kojoj je prisustvovalo čak devedesetak članova Društva i gostiju, što je najveći broj do sada.

Jedan od sastanaka Glavnog odbora održan je u Čazmi

Glavni odbor Društva sastao se četiri puta, a na jednom od sastanaka dogovoreno je otvaranje nove web

stranice. Tako ćemo ubuduće novosti iz rada Društva moći pročitati na **www.drustvo-knjiznicara-bpkp.hr**.

Uredništvo časopisa "Svezak" podijelilo je poslove pa su za pojedine rubrike časopisa imenovani njezini urednici, dok je glavna urednica i dalje kolegica Ljiljana Vugrinec. U "Svesku" će se i dalje objavljivati članci, stručni radovi, informacije, prikazi i obavijesti iz područja knjižničarstva, informacijskih znanosti i kulture općenito te s ponosom nastavljamo s izdavanjem jednog od najkvalitetnijih časopisa iz područja knjižničarstva u našoj zemlji.

U organizaciji Povjerenstva za razvoj Metel.win-a, u đurđevačkoj Gradskoj knjižnici 24.5.2007. održano je predavanje "Revizija i otpis u Metel-u" kojoj je prisustvovalo četrdesetak knjižničara s područja cijelog Društva.

Članovi Društva sudjelovali su na 19. proljetnoj školi školskih knjižničara u Šibeniku, a kolegica Dijana Sabolović-Krajina u kolovozu 2007. sudjelovala je kao izlagač na 73. svjetskom kongresu Međunarodne federacije knjižničarskih društava u Južnoafričkoj Republici. Na evaluacijskom skupu projekta "Informacije o Europskoj uniji u narodnim knjižnicama" koji je održan 17. i 18. listopada 2007. predstavljena su iskustva našega Društva, a dan prije su nas posjetile i kolegice knjižničarke iz Nizozemske koje su gostovale u Bjelovaru i Daruvaru.

Društvo knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja trenutno okuplja oko 140 knjižničara iz Bjelovarsko-bilogorske, Virovitičko-podravске te Koprivničko-križevačke županije. Osim što surađuju i izmjenjuju svoja iskustva, članovi se jednom godišnje zabavljaju i druže, o čemu svjedoče fotografije s izleta u Voćin, Rupnicu, Park prirode Papuk te Kutjevačke podruke na kojemu smo bili 13. listopada 2007.

GODIŠNJA SKUŠTINA DRUŠTVA KNJIŽNIČARA BILOGORE, PODRAVINE I KALNIČKOG PRIGORJA

Piše: *Silvija Perić*

U Gradskoj knjižnici i čitaonici Virovitica, 9. svibnja 2007. održana je 25. godišnja Skupština Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja. Budući da je naše Društvo 2007. godine obilježilo trideset godišnjicu postojanja te da se Skupština održala u novootvorenoj Knjižnici, cijeli program bio je izuzetno svečan i poseban.

Nakon pozdravnih riječi ravnatelja Gradske knjižnice i čitaonice Ivana Zelenbrza, dožupana Virovitičko-podravске županije, Zvonimira Šimića, predsjednika našeg Društva, Ilije Pejića, te predsjednice Hrvatskog knjižničarskog društva, Zdenke Sviben, započeo je izbor Radnog predsjedništva.

Stručni dio započela je svojim predavanjem Biserka Šušnjić, viša savjetnica za školske knjižnice, s temom *HNOS u školskom knjižničarstvu: mogućnost za suradnju s drugim*

knjižnicama, gdje je nazočne upoznala s važnom ulogom knjižnica kao metodičkog središta svake škole, te je po-

Ravnatelj, Ivan Zelenbrz, pozdravlja skup

jasnila koliko je važan odgojno-obrazovni rad knjižničara s učenicima.

Ivana Vladilo, dipl. knjižničarka iz Strojarske škole za industrijska i obrtnička zanimanja u Rijeci, s temom *Knjižničar knjižničaru ili da solo-knjižničar ne bude sam*, predstavila nam je repozitorij školskog knjižničarstva, pokrenut na mrežnoj stranici www.knjiznicari.hr.

Repozitorij je nastao kao dio projekta UDK02 - mrežne suradnje (školskih) knjižničara na forumu <http://groups.yahoo.com/group/knjiznicar/>.

Novi, 9. broj časopisa Svezak, čija je ovogodišnja tema *Školske knjižnice u svjetlu HNOS-a*, predstavila je glavna urednica Ljiljana Vugrinec, a u časopisu se i ovaj put našlo niz priloga iz knjižničarstva s područja cijelog našeg Društva.

Izlaganjima na posterima, gdje smo saznali mnoštvo zanimljivih informacija iz rada školskih knjižnica, kolegice su privede kraju stručni dio Skupštine.

Prije radnog dijela, kolege i kolegice mogli su uživati u razgledanju novog prostora Knjižnice te u kulturno-umjetničkom programu koje su za njih priredili učenici osnovnih virovitičkih škola, Glazbene škole te Gimnazije. Ovo je ujedno bio i prvi posjet za većinu kolega novom prostoru virovitičke Knjižnice.

Nakon izvještaja tajnice i blagajnice Društva, predsjednik Ilija Pejić izvjestio nas je o dosadašnjem radu Društva te o planovima za sljedeće razdoblje, od kojih

treba posebno istaknuti Znanstveni skup u povodu 30.-te godišnjice Društva, koji je u međuvremenu i održan u Daruvaru. Skupu se obratila i predsjednica HKD-a Zdenka Sviben, koja je najavila niz skupova, događanja i aktivnosti te pohvalila Društvo knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja.

Skupštini je nazočio veliki broj članova Društva

Skupština je završila Priznanjima Društva za izniman doprinos. Priznanja su primile kolegice Margot Močan iz Pučke knjižnice i čitaonice Daruvar, Ljubica Lazarac iz Knjižnice i čitaonice Grubišno Polje, Vesna Brozović iz Gradske knjižnice Đurđevac i Ljiljana Vugrinec iz Knjižnice i čitaonice "Fran Galović" Koprivnica.

NOVE WEB STRANICE DRUŠTVA

Piše: Mira Barberić

Web stranice našeg Društva postoje već duže vrijeme, ali je na sastanku Glavnog odbora odlučeno da je potrebno ažurirati ih i unijeti značajnije promjene. Prije svega se to odnosilo na promjenu domene, a time i administratora. Ukazala se potreba osnovati uređivački tim web stranica Društva koji bi sakupljao vijesti, tekstove i ostale materijale za stranicu.

U uredništvo web stranice izabrani su Martina Poturiček, Karlo Galinec i Mira Barberić te Lovro Janeš koji se prihvatio i odgovornog administratorskog posla. Neki dokumenti i tekstovi, kao i prethodni brojevi Sveska, premješteni su s prijašnje na novu web stranicu. Odmah se uvidjelo da je nužno što prije ažurirati neke podatke, prije svega adresar članova i svih knjižnica. U tijeku je skupljanje fotografija s godišnjih skupština Društva, zatim izleta i/ili seminara, otvorenja i sl., kako bi se postavile na portal.

Želja nam je da stranica postane mjesto na kojemu će se brzo i jednostavno pronaći sve potrebne informacije vezane za Društvo: statut Društva, o povijesti Društva, podatci o članovima, adrese knjižnica, najvažniji zakoni, pravilnici i propisi vezani uz knjižničarstvo i ujedno da tu budu zabilježene sve aktivnosti našeg Društva, kao i značajne vijesti vezane uz rad svih knjižnica, najave događanja u našim knjižnicama i sl.

Kako bismo što bolje ispunili svoju zadaću, potrebno je pravovremeno izvijestiti nas i dostaviti informacije

nekome od članova našeg uredništva na adrese koje se nalaze na stranici. Planira se da tekstovi budu dostupni i na engleskom jeziku, a za što je brigu preuzela kolegica Martina Poturiček iz križevačke knjižnice. Web stranica Društva stalno se nadopunjava novim tekstovima, a dostupna je na novoj adresi: <http://društvo-knjiznicara-bpkp.hr>

IZLET U PARK PRIRODE PAPUK - SLIČICE IZ PRELIJEPE NAM SLAVONIJE

Piše: *Alica Bačeković*

Nakon nekoliko mjeseci iščekivanja i planiranja, članovi našega Društva konačno su 13. listopada 2007. krenuli na dugoočekivani izlet na Papuk. Mnogima nije odgovarao nijedan dan u radnom tjednu pa smo odlučili da je subota najbolji dan za boravak u prirodi. Neki se ni tada nisu mogli družiti s nama, ali grupica od dvadesetak veselih knjižničara svejedno se uputila na putovanje.

U Voćinu smo se susreli sa svećenikom koji nam je pokazao crkvu koja je srušena za vrijeme Domovinskoga rata i sada se obnavlja.

Nedaleko se nalazi Rupnica, prvi geološki spomenik prirode u Hrvatskoj i jedan od najljepših svjetskih geoloških fenomena.

Nakon šetnje okolicom Rupnice, krenuli smo prema park šumi Jankovac.

Odradili smo jednosatan pješački trening te se praznih želudaca uputili prema Kutjevu na ručak.

Bio bi grijeh biti u Kutjevu, a ne kušati njihova vina. Nakon somelijerova poetskog govora o vinu i njegovom djelovanju, kušali smo sve što nam se nudilo, a svima se najviše svidjelo vino ledene berbe.

Blijedi su se zarumenjeli, tihi su progovorili, a pospani su se probudili. U dionizijskom smo se raspoloženju vraćali svojim kućama sa željom da se ovakvo druženje knjižničara što prije ponovi.

KNJIŽNIČARSKE VRIJEDNOSTI

Piše: Aleksandra Horvat

Kad je u ljeto 1995. godine, na godišnjoj konferenciji u Istanbulu, IFLA osnovala ad hoc komisiju CAIFE (Committee for Access to Information and Freedom of Expression) i zadužila je za izradu izvještaja o odnosu knjižničarske struke prema jednom od osnovnih ljudskih prava - slobodi izražavanja - malo je tko od njezinih članova mogao naslutiti važnost i dalekosežnost te odluke. U sljedećim će se godinama, osnivanjem i djelovanjem svojih novih stalnih odbora FAIFE-a i CLM-a te sudjelovanjem na Svjetskom sastanku na vrhu o Informacijskom društvu 2003. IFLA polagano preobraziti iz tradicionalne stručne udruge kojoj je najvažnije da joj članovi znaju pružiti dobru uslugu korisnicima, u organizaciju koja želi preuzeti društvenu odgovornost u široj svjetskoj zajednici.

U prvim je godinama svojega djelovanja odbor FAIFE promicao ideju odgovornosti knjižničara za osiguravanje slobodnog pristupa informacijama za sve korisnike, utirući tako polako put promjeni u razmišljanju knjižničara o svojim zadaćama. Te su zadaće i njihova svrha konceptualno prošireni - uz brigu za knjižnicu i korisnike, knjižničari su se našli sučeljeni i s novom zadaćom da trebaju zastupati stavove cijele svoje struke pred širom društvenom zajednicom. I doista: treba odgovoriti što će struka raditi i kakva će biti u globalnom društvu u nastanku. Što je dužnost knjižničarske struke u društvu koje se pod utjecajem tehnologije svakodnevno mijenja? Na to pitanje sigurno nije lako odgovoriti, prvenstveno zato jer su promjene stalne i nepredvidive.

Ako se još pri kraju prošloga stoljeća i moglo nadati da će se moći zadržati dosadašnja pravila prema kojima je uređeno naše društvo, u tehnološki radikalno promijenjenom svijetu prvoga desetljeća ovoga stoljeća sve je vidljivije da se pravila mijenjaju. Na vrlo jednostavna pitanja, na koja smo mislili da znamo odgovore, poput kako sačuvati privatnost korisnika, kako pružiti građu korisniku, a ne povrijediti pravo autora te građe, ne možemo danas pružiti baš uvijek brz i jednostavan odgovor. Dakako, ne mijenjaju se samo knjižnice i način njihova rada, već se mijenja cjelokupna sredina u kojoj one djeluju i zato je i teško naći prave i zadovoljavajuće odgovore. Promjene koje svakodnevno donosi tehnologija upravo zahtijevaju preispitivanje osnovnih načela na kojima se utemeljuje rad i poslanje knjižnica.

Pokušati naći zadovoljavajuće odgovore na pitanje o ulozi knjižnica u današnjem svijetu i zadaćama knjižničara nemoguće je, ako se ne vratimo na ishodište i ne razmotrimo osnovne vrijednosti naše struke. Vrijednosti su, kako nam pregnantno tumači *Michael Gorman*, norme pomoću kojih procjenjujemo što činimo i uspoređujemo naše djelovanje s djelovanjem drugih. Obično su sadržane u etičkom kodeksu struke pa je kodeks zapravo iskaz o vrijednostima. Kodeks Hrvatskoga knjižničarskog društva vrlo je jednostavno i jasno napisan i pruža osnovni uvid u vrijednosti koje hrvatski knjižničari smatraju svojim. To ne znači i da uvijek može pružiti

jednoznačan odgovor na dileme s kojima se pojedinac može susresti u svome radu. Dileme se rješavaju na različite načine: neki ih pojedinci razrješuju sami, neki o njima razgovaraju s kolegama tražeći rješenje, ali i u razmišljanju i u razgovoru, moguća se rješenja važu i procjenjuju se njihove posljedice i učinci.

Zašto je važno poznavati vrijednosti struke? Ako ih ne znamo, ne znamo ni tko smo i zašto činimo to što činimo, moguć je odgovor! Ali proliferacija etičkih kodeksa i etičkih povjerenstava, kao i učestalost napisa o profesionalnoj etici, ukazuju na to da se današnje društvo ne može jednostavno pouzdati u sposobnost pojedinca da procijeni i samostalno odluči o najboljem mogućem rješenju nekog etičkog pitanja. Zato današnja profesionalna etika ima malo veze s moralnim dvojicama pojedinca, već je najčešće skup pravila o praktičnom ponašanju ponašanju pripadnika koje struke ili čak organizacije. Tako na primjer pojedina sveučilišta, ali i fakulteti u nas izrađuju i usvajaju etičke kodekse, što znači i da ne postoji jedan, za cijelu akademsku zajednicu istovjetan kodeks. Drugim riječima, suvremeni etički kodeksi ponajprije su kodeksi ponašanja (codes of conduct), koji pripadnicima profesije olakšavaju odlučivanje o tome kako postupati.

Ponašanje se ipak zasniva na temeljnim vrijednosnim načelima. M. Gorman u svojoj knjizi posvećenoj trajnim vrijednostima knjižničarske struke i objavljenoj 2000. (na žalost, neprevedenoj u nas), nabraja osam vrijednosti: *čuvanje pisane baštine, služenje zajednici, čuvanje intelektualnih sloboda, racionalnost u poslovanju, briga za širenje pismenosti i poticanje učenja, jednakost u pristupu za sve korisnike, briga za privatnost korisnika i poštivanje prava intelektualnog vlasništva te pomaganje razvitka demokracije*.

Sve su te vrijednosti knjižničarima dobro poznate i nipošto nove. No, globalni svijet u kojemu živimo i koji se temelji na digitalnom prijenosu informacija traži novo tumačenje starih vrijednosti.

Čuvanje pisane baštine o kojoj piše Gorman svakako nije novost. Knjižničari su se oduvijek brinuli za pisanu baštinu i prenosili je mlađim generacijama. Ipak, danas oni moraju i pokazati da poznaju baštinu, moraju procijeniti i odabrati građu koju smatraju vrijednom i prikazati je širem krugu korisnika i izvan svoje lokalne zajednice. Nema sumnje da je ta odgovornost velika i traži široko znanje, oprez u prosuđivanju i vještinu tumačenja povijesti. U obavljanju te zadaće trebali bi korisnici svakako surađivati s pojedincima znalcima i s drugim organizacijama i ustanovama u zajednici.

Pomoći korisniku oduvijek je bila knjižničareva zadaća i mnogo prije nego što je postala načelo koje se zove osiguranje slobodnog pristupa informacijama. Pomoći korisniku u pronalaženju građe koja će mu omogućiti da oblikuje i iskaže svoje mišljenje i stav, znači pomoći mu da realizira svoje pravo na slobodu govora i izražavanja misli i stavova i da preuzme aktivnu ulogu u zajednici. Knjižničar tako neposredno pomaže razvitku aktivnog građanstva i demokracije kao vrijednosti koju

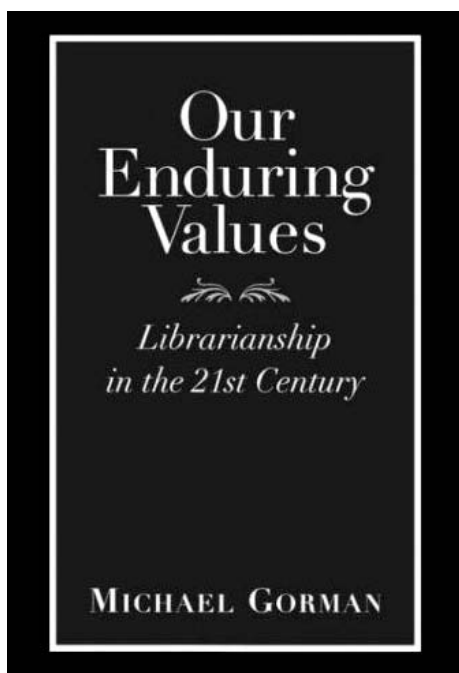
naše društvo smatra temeljnom za opstanak i razvitak. Pritom je važno da se sloboda izražavanja osigura svima, što zahtijeva uspostavljanje posebnih službi i usluga za dosad isključene korisnike i usvajanje znanja i vještina koje su potrebne za njihovo obavljanje.

Knjižničareva je dužnost i zaštititi privatnost i anonimnost korisnika. Preduvjet za to je da razumije tehničke mogućnosti sustava i opreme koji se koriste u knjižnici. Činjenica da suvremeni katalog pamti sva pretraživanja i posudbe i veže ih uz članski broj ili IP adresu korisnika, odlika je kataloga koja može pomoći knjižničaru da poboljša usluge koje knjižnica nudi. Ta je sposobnost kataloga istodobno podložna zlorupabi, jer omogućuje nadziranje i praćenje svih korisnikovih aktivnosti i stvaranje suda o njemu na temelju knjiga koje čita ili stranica koje posjećuje. Pred našim je knjižničarima

zato sad i nova obveza sastavljanja pravilnika o zaštiti privatnosti korisnika. Taj bi pravilnik morao biti usklađen s odgovarajućim odredbama Zakona o zaštiti osobnih podataka i u njemu bi trebalo biti jasno utvrđeno vrijeme i način čuvanja i korištenja osobnih podataka korisnika. Knjižničar može biti oslobođen obveze čuvanja tajnosti osobnih podataka samo na zahtjev suda ili višeg interesa javnosti.

Može se dogoditi i da knjižničar ne može osigurati željenu građu za korisnika, jer je ona preskupa ili su uvjeti za njezino korištenje nepovoljni. Osnovna zadaća knjižničara da omogući pristup građi može tako biti ozbiljno dovedena u pitanje. Obveze koje knjižnica ima prema nositeljima prava na autorska djela trebaju biti uvijek poštovane, a na knjižničaru je da uspostavi razumnu ravnotežu između dvije, često i suprotstavljene zadaće - obveze prema korisniku i one prema autoru.

Knjižničar pripada profesiji koja se brine za opće dobro i koja za svoje postupke odgovara javnosti. To znači najprije da knjižničar svojim ponašanjem na poslu i izvan njega opravdava svoju pripadnost profesiji. To uključuje i izbjegavanje situacija u kojima bi moglo doći do sukoba interesa. Sukob interesa javlja se onda kad knjižničar ima, ili bi se moglo misliti da ima, osobni interes pri nabavi građe, kupnji opreme i uređivanju knjižnice, na primjer kad član ravnateljčine obitelji ima vlastitu građevinsku tvrtku ili tvrtku za prodaju softvera, a knjižnica raspisuje natječaj za preuređenje prostorija ili nabavu softvera. No, u sukobu interesa može se lako naći i svatko od nas onda kad svoje radno vrijeme ne posvećuje u potpunosti svojim korisnicima i vlastitom usavršavanju. Obvezu prema javnosti knjižničar će ispuniti naročito onda kad interese svojih korisnika i vrijednosti knjižničarske struke zastupa javno u svojoj sredini, a kroz članstvo u stručnoj udruzi i u široj zajednici. Samo sinergijskim djelovanjem velikog broja svojih članova može i Hrvatsko knjižničarsko društvo, kao što je to IFLA već učinila, prerasti iz stručne udruge u istinsku organizaciju civilnog društva koja promičući vrijednosti struke pomaže društveni razvitak.

PRIJEDLOG ZAKONA O KNJIŽNICAMA I KNJIŽNIČNOJ DJELATNOSTI

Pišu: Edita Bačić (Pravni fakultet u Splitu, Knjižnica) i Alemka Belan Simić (Knjižnice grada Zagreba, Matična služba)

Knjižničarska struka zasigurno je jedna od onih struka o čijoj se opstojnosti vezano uz pojavu informacijske tehnologije govori posljednjih 25 godina. Mogla su se čuti mišljenja kako je danas u okruženju globalne informacijske infrastrukture sve manje važno temeljno knjižničarsko znanje. "Noćna mora svakog zaposlenog knjižničara jest član uprave sveučilišta, predsjednik upravnog vijeća narodne knjižnice ili školski odbor koji iskreno vjeruje da se 'sve može naći na internetu' i da je pitanje vremena kada će zaživjeti digitalna knjižnica."¹

Svjedoci smo međutim da se knjižnice danas sve više prepoznaju kao važne društvene ustanove, da se znanja

i norme razvijane unutar knjižničarstva primjenjuju u drugim djelatnostima, te da se kao model preuzima organizacijska struktura knjižničkog sustava.²

Unatoč promjenama, knjižničarska struka je ne samo opstala, nego je postala jedna od temeljnih struka u razvoju društva znanja. Kako je razvoj i opstojnost svake struke utemeljen u zakonu, važno je promjene koje utječu na obavljanje djelatnosti kojoj struka pripada, zakonski urediti.

Knjižnična djelatnost je u Hrvatskoj uređena zakonom od 1960. godine. Prvi je bio *Zakon o bibliotekama* (NN 49/60, izmjene i dopune NN 3/65, 8/65 i 1/66), potom je

¹ Gorman, M. Postojana knjižnica. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2006., str. 29.

² Arhivi i muzeji u Hrvatskoj osnivaju matične službe po uzoru na knjižnice.

donesen novi *Zakon o bibliotečnoj djelatnosti i bibliotekama* (NN 25/73, izmjene i dopune NN 47/86., 26/93. i 50/95), a prije više od deset godina usvojen je danas važeći *Zakon o knjižnicama* (NN 105/97, izmjene i dopune NN 5/98, 104/00). U ovom trenutku Ministarstvo kulture razmatra novi prijedlog *Zakona o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti* koji je pripremio Hrvatsko knjižničarsko društvo.

U očekivanju donošenja konačnog prijedloga Zakona i njegovog upućivanja na raspravu u Hrvatski sabor, osvrnut ćemo se na tijek pripreme prijedloga i važnije predložene izmjene.

Kratka kronologija

Rad na promjenama *Zakona o knjižnicama* započeo je prije pet godina, 2003. godine. Bila je to godina kad je doneseno nekoliko dokumenata koji su istaknuli važnu ulogu knjižnica u razvoju društva znanja. Usvojen je *Oeiraski manifest Plana PULMAN za e-Europu* (ožujak 2003.),³ koji je skrenuo pažnju na važnost pojačanog financiranja narodnih knjižnica kako bi se ubrzao njihov razvoj kao centara pristupa digitalnim sadržajima. U njemu su istaknute zadaće knjižnica u razvoju demokracije i građanskog društva, u cjeloživotnom učenju, u gospodarskom i društvenom razvoju te poticanju kulturne raznolikosti. Na konferenciji IFLA-e u Berlinu, u kolovozu 2003., donesena je rezolucija u kojoj se, ističući da je knjižnica srce Informacijskog društva, pozivaju vlade pojedinih zemalja da osiguraju osnovne besplatne knjižnične usluge i da omoguću jednak pristup internetu. U prosincu je u Ženevi održan prvi sastanak na vrhu o Informacijskom društvu na kome su zajedno s predstavnicima vlasti sudjelovali i predstavnici brojnih knjižničarskih društava, među kojima i HKD-a, zalažući se za internet kao otvoren i svima dostupan izvor informacija.⁴

Iste je godine u Hrvatskoj usvojen niz zakona koji su direktno utjecali na rad pojedinih ili svih vrsta knjižnica. Dok su *Zakon o osnovnom školstvu* (NN 69/03) i *Zakon o srednjem školstvu* (NN 69/03) potaknuli osnivanje školskih knjižnica propisavši da svaka škola ima knjižnicu u kojoj radi diplomirani knjižničar, koji je ujedno stručni suradnik, *Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju* (NN 123/03) se, osim što kaže da sveučilište "razvija jedinstveni informacijski i knjižnični sustav", ne bavi knjižnicama i knjižničarima. U Zakonu nema ni spomena o priznavanju suradničkog statusa visokoškolskim knjižničarima unatoč činjenici da se prema zahtjevima bolonjskog procesa od knjižničara očekuje da zajedno s nastavnim osobljem doprinose kvaliteti studiranja, te unatoč činjenici da pored redovitih klasičnih poslova visokoškolski knjižničari danas neposredno sudjeluju i u nastavnom procesu obrazujući studente i istraživače u polju informacijske pismenosti. *Zakon o zaštiti osobnih podataka* (NN 103/03) obvezao je voditelje zbirke osobnih podataka, pa tako i knjižnice koje vode zbirke podataka o korisnicima, sudionicima skupova i sl., na vođenje evidencije o zbirkama osobnih podataka

te dostavljanje evidencije Agenciji za zaštitu osobnih podataka. *Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima* (NN 167/03) je, uvodeći pravo na naknadu za posudbu građe u knjižnicama i postavljajući okvire za utvrđivanje autorskog prava i zaštitu intelektualnog vlasništva digitalne građe, zajedno s odredbama *Zakona o elektroničkim medijima* (NN 122/03), *Zakona o medijima* (NN 163/03; stavljen van snage, novi NN 59/04) i *Zakona o pravu na pristup informacijama* (NN 172/03) postavio pred knjižnice niz novih obveza, a pred knjižničare potrebu stjecanja novih znanja.

Godina 2003. proglašena je Europskom godinom osoba s invaliditetom, pa je Vlada RH 16. siječnja 2003. donijela *Nacionalnu strategiju jedinstvene politike za osobe s invaliditetom od 2003. do 2006. godine*, čime je započeo rad na uklanjanju arhitektonskih barijera, kao i uvođenju elemenata informacijske podrške za gluhe i slijepe osobe u kulturnim ustanovama. Krajem godine donesen je i *Zakon o gradnji* (NN 175/03) koji je i knjižnice kao javne ustanove obvezao da osobama smanjene pokretljivosti osiguraju nesmetani pristup, kretanje, boravak i rad u svojim prostorima.

Sve je to nametnulo potrebu propitivanja odredbi *Zakona o knjižnicama* i predlaganje promjena koje će korisnicima u Hrvatskoj osigurati jednako pravo na pristup informacijama i znanju, a knjižnicama uravnoteženi razvoj. Iako je Hrvatsko knjižničarsko društvo od 2000. isticalo potrebu usklađivanja Zakona o knjižnicama s *Preporukama Vijeća Europe o knjižničnom zakonodavstvu*, a od 2002. planiralo organizaciju okruglog stola o zakonodavstvu, rad na izmjenama Zakona započeo je u srpnju 2003. Na drugom sastanku Radne skupine za izmjenu zakona održanom u rujnu, na kojem su se razmatrala različita rješenja u europskom knjižničnom zakonodavstvu, članovi su se podijelili u manje skupine od kojih je svaka razmatrala pojedine odredbe postojećeg Zakona i predlagala izmjene, ustrajući na jedinstvenom *Zakonu o knjižnicama*:

- opće odredbe - Alemka Belan Simić, Jelka Petrak, Dora Sečić;
- obvezni primjerak - Žaneta Baršić-Schneider, Marina Mihalić, Tatjana Nebesny, Daniela Živković (koordinator);
- narodne knjižnice - Alemka Belan-Simić, Tatjana Nebesny;
- knjižnice u sastavu - Edita Bačić (koordinator), Vesna Kranjec Čizmek, Jelka Petrak, Snježana Radovanlija Mileusnić, Dora Sečić;
- Nacionalna i sveučilišna knjižnica - Marina Mihalić;
- obrazovanje knjižničara - Aleksandra Horvat, Marina Mihalić.

Kako je na 9. sjednici Hrvatskoga knjižničnog vijeća održanoj 17. lipnja 2003. Hrvatskom knjižničarskom društvu dano u zadatak da raspravi moguće promjene *Zakona o knjižnicama* u dijelu vezanom uz odredbe o obveznom primjerku, dogovoreno je da se posebna pažnja posveti tom pitanju.

Članovi Radne skupine su održali niz sastanaka, a i putem elektroničke pošte razmjenjivani su prijedlozi izmjena te usuglašavali različita mišljenja u cilju očuvanja jedinstvenosti knjižničarske struke. Vođeni su i razgovori

³ Vidi: Manifesti z Oeirasa : PULMAN plan za e-Europu / s engleskog prevela G. Tuškan. // HKD Novosti 22/23(lipanj 2003.), str. 26.-28.

⁴ Vidi: A. Horvat. Sastanak na vrhu o Informacijskom društvu. // HKD Novosti 24(studenj 2003.), str. 1.-2.

s NSK o organizaciji okruglog stola o obveznom primjerku, ali dogovor nije postignut. Zaključci sa skupova održanih u organizaciji HKD-a tijekom 2004., 2005. i 2006. godine koji su se odnosili na strategiju razvoja svih vrsta knjižnica, usklađivanje zadaća i usluga s međunarodnim smjernicama, na bolonjski proces i novi sustav obrazovanja, ugrađeni su u odredbe novog prijedloga zakona. Pratilo se i razmatralo nove dokumente koji su se odnosili na knjižnice: *Aleksandrijski manifest o knjižnicama* (2005.), i 2010.: *digital libraries* (2005.), *Preporuke Europske komisije o digitalizaciji, mrežnoj dostupnosti i digitalnoj zaštiti kulturne građe* (2006.).

U srpnju 2006. otvorena je javna rasprava o prijedlogu Zakona na mrežnim stranicama HKD-a. Prijedlog je izazvao veliko zanimanje knjižnične zajednice, stigao je čitav niz kritika i konstruktivnih prijedloga, temeljem kojih je pripremljen prijedlog za raspravu na otvorenom sastanku Radne skupine na 35. skupštini HKD-a, u rujnu 2006. na Plitvicama. Otvoreni sastanak na Plitvicama okupio je velik broj prisutnih knjižničara i izazvao žustru raspravu koja je završila zaključkom da se doradjeni prijedlog Zakona ponovo stavi na raspravu na mrežne stranice HKD-a, da HKD i regionalna društva organiziraju javne rasprave u svojim sredinama i upute pisane primjedbe, te da se nakon toga konačni prijedlog uputi Glavnom odboru.

Nakon provedenih rasprava stigao je veliki broj prijedloga. Dio prijedloga je prihvaćen, dok nekoliko prijedloga Radna skupina nije mogla uvažiti. Prijedlozi koji su se odnosili na zahtjev školskih knjižničara za izuzimanjem od obveze polaganja stručnog ispita pred ispitnim Povjerenstvom kojeg predlaže Hrvatsko knjižnično vijeće, te izuzimanje školskih knjižnica iz stručnog nadzora županijskih matičnih službi nije prihvaćeno. Radna skupina je ustrajala na stajalištu, koje je u javnim raspravama više puta ponovljeno, da se radi o jedinstvenoj djelatnosti, da je knjižničar zanimanje koje počiva na temeljnim znanjima i vještinama primjenjivim u svim vrstama knjižnica i da ne bi bilo dobro raditi bilo kakve izuzetke koji bi doveli u pitanje opstojnost i jedinstvo struke. Osim toga, školski knjižničari nisu dužni polagati dva stručna ispita iz knjižničarstva, obzirom da čl. 15 *Pravilnika o polaganju stručnih ispita učitelja i stručnih suradnika u osnovnom školstvu i nastavnika u srednjem školstvu* priznaje stručni ispit položen u primarnoj struci. Školski knjižničari su, kao i ostali stručni suradnici, dužni polagati samo dio koji se odnosi na odgojno-obrazovni rad.

Prijedlozi i primjedbe na prijedlog Zakona primali su se do 28. svibnja 2007., nakon čega je prijedlog Zakona upućen Glavnom odboru. Glavni odbor HKD je na sjednici održanoj 29. lipnja usvojio prijedlog Zakona o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti koji je predložila Radna skupina Hrvatskoga knjižničarskog društva i uputio ga Hrvatskome knjižničnom vijeću. Hrvatsko knjižnično vijeće je o prijedlogu razgovaralo na 5. sjednici održanoj 27. rujna 2007., na kojoj je predsjednica Hrvatskoga knjižničarskog društva Zdenka Sviben izvijestila o provedenoj raspravi i usvojenom prijedlogu te obrazložila potrebu donošenja novog zakona. Inicijativu za donošenje novog zakona podržao je ministar kulture mr. sc. Božo Biškupić, kao i članovi Vijeća, a pomoćnik ministra Ante Mandarić se zahvalio

na dostavljenom prijedlogu Zakona, naglasivši kako je normativni dio dobro sastavljen. Ministarstvo kulture je 1. veljače 2008. uputilo dopis Hrvatskome knjižničarskom društvu sa zamolbom da im se dostave radni materijali i opširnija obrazloženja predloženih promjena, kako bi radna skupina Ministarstva mogla nastaviti rad na Zakonu, što je i učinjeno.

Novine u Zakonu

Prijedlog Zakona o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti usklađen je s Preporukama Vijeća Europe i drugim dokumentima te ranije spomenutim zakonima čije se odredbe odnose na knjižnice.

Najvažnije promjene odredbi odnose se na:

- *naziv*: u naziv je uključena knjižnična djelatnost, obzirom da se niz odredbi bavi knjižničnom djelatnošću
- *usluge*: svaki građanin može dobiti potrebnu informaciju i koristiti građu u prostoru knjižnice bez posebne naknade,
- *klasifikaciju knjižnica*: izostavljene su općeoznanstvene knjižnice, obzirom da je klasifikacija provedena u skladu s vrstom građe i vrstom korisnika, a osim toga velike gradske knjižnice kao i sve knjižnice koje dobivaju obvezni primjerak po svom su fondu i općeoznanstvene knjižnice, na čelu s NSK.
- *obvezu osnivanja specijalnih knjižnica*: javne ustanove, tijela državne vlasti i uprave i javni znanstveni institut dužni su ustrojiti i financirati specijalne knjižnice,
- *standarde*: standarde za sve vrste knjižnica donosi Ministarstvo kulture,
- *prestanak djelovanja i statusne promjene samostalnih knjižnica i knjižnica u sastavu*: traži se suglasnost Hrvatskoga knjižničkog vijeća,
- *sve vrste knjižnica*: na jedinstven način je određena uloga i osnivanje, zadaće te ustrojstvo i upravljanje nacionalnom, narodnim, školskim, visokoškolskim i specijalnim knjižnicama,
- *nacionalnu knjižnicu*: kraćen dio odredbi koje su regulirane predloženim Zakonom i drugim zakonima i koje će se urediti pravilnikom o radu NSK,
- *djecu i mlade*: osiguravanje besplatnog članstva u narodnim knjižnicama za djecu i mlade do 18 godina,
- *manjine*: izgradnja zbirke za manjine u narodnim knjižnicama na čijem se području nalazi više od 1000 pripadnika nacionalne manjine ili etničke zajednice, uz Pravilnikom o matičnoj djelatnosti knjižnica u Republici Hrvatskoj određen sustav matičnih knjižnica koje obavljaju poslove matične djelatnosti vezane uz zbirke na jezicima i pismima nacionalnih manjina ili etničkih zajednica,
- *matičnu djelatnost*: istaknuta je matična djelatnost sveučilišnih knjižnica,

- *knjižnične djelatnike*: davanje ovlasti struci da utvrdi jezgru knjižničarskih znanja i vještina, koju svaki studij koji priprema knjižničare mora obuhvatiti; otvaranje mogućnost da se u knjižnici na poslovima diplomiranog knjižničara zaposle osobe koje su završile neki drugi sveučilišni studij, ako to zahtijeva specifičnost radnog mjesta, ali uz obvezu da u roku od 4 godine steknu odgovarajuće znanje iz predmeta jezgre; obveza stalnog stručnog usavršavanja knjižničarskog osoblja u skladu s Pravilnikom o stalnom stručnom usavršavanju,
- *obvezni primjerak*: svrha prikupljanja; postupanje s obveznim primjerkom i sustav depozitarnih knjižnica uređen Pravilnikom o obveznom primjerku; smanjenje broja obveznih primjeraka u skladu s *Preporukama Vijeća Europe o knjižničnom zakonodavstvu* (2000.); dostava obveznih primjeraka na zahtjev u narodne knjižnice; prikupljanje obveznog primjerka mrežnih publikacija u skladu s *Preporukama Europske komisije o digitalizaciji, mrežnoj dostupnosti i digitalnoj zaštiti kulturne građe* (2006.).
- *nadzor nad zakonitošću rada knjižnica*: stavljanje ukupne knjižnične djelatnosti pod ingerenciju Ministarstva kulture.

Prijedlog Zakona predviđa da Ministarstvo kulture, koje vodi Upisnik knjižnica i pri kome kao savjetodavno tijelo djeluje Hrvatsko knjižnično vijeće, u potpunosti preuzme ingerencije nad obavljanjem knjižnične djelatnosti, odnosno da bude nadležno za zakonitost rada svih vrsta knjižnica, kao i za donošenje svih propisa iz područja knjižnične djelatnosti.

Ovo je opći Zakon koji se odnosi na sve vrste knjižnica i koji daje okvire za rad i razvoj ukupnog knjižničarstva. Posebna pitanja pojedinih vrsta knjižnica detaljnije će se urediti izmjenama i dopunama već postojećih standarda i pravilnika, kao i donošenjem novih, predloženih u Zakonu: Pravilnikom o stalnom stručnom usavršavanju te Pravilnikom o obveznom primjerku.

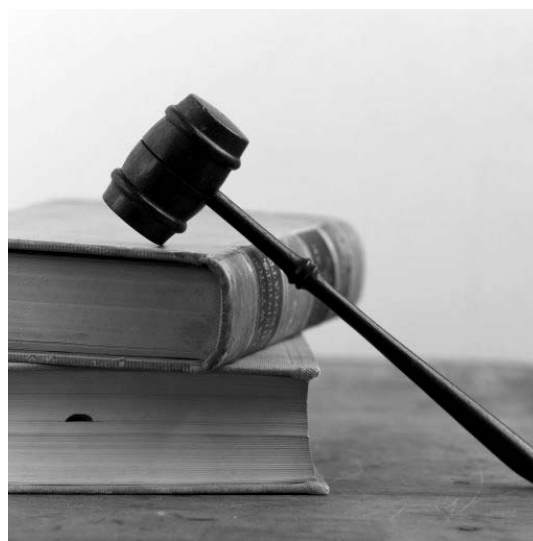
Umjesto zaključka

Zakon određuje da se knjižnična djelatnost obavlja kao javna služba, što znači da je to 'organizirana djelatnost kojom se zadovoljavaju važne potrebe cijelog društva ili njegovih značajnih dijelova' te je stoga treba obavljati u javnom interesu. Zanimanje s dostojanstvom poziva se prema Max Weberu potvrđuje dosljednom profesionalnošću rada te prije svega zalaganjem za promicanje općeg društvenog interesa, čime poziv stječe posebno uvažavanje. Osiguranje dostupa u knjižnicu za sve, osnovne usluge dostupne u svim knjižnicama bez posebne naknade, neometan pristup internetu i povjerljivost u korištenju informacija, poštivanje autorskog prava, cjeloživotno obrazovanje korisnika i obveza stalnog stručnog usavršavanja nove su odgovornosti koje knjižničari, u interesu javnosti, preuzimaju. Ali je li to dovoljno prepoznato u javnosti i stječe li knjižničar posebno uvažavanje?

Pitanje statusa stručnog knjižničarskog osoblja česta je tema na našim skupovima. Može joj se pristupiti općenito s aspekta struke u odnosu na druge profesije, ali i u konkretnim situacijama. Jedna od takvih je status knjižničara u *Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju* koji smo ranije spomenuli. U trenutku donošenja Zakona visokoškolskim knjižničarima je pri određivanju statusa išla u prilog prethodna zakonodavna praksa, kao i osnovne postavke reforme visokog školstva zbog čije primjene je novi Zakon uglavnom i donesen. Bilo je za očekivati da se bez dodatnog angažmana knjižničara, tako reći po sili stvari, sam zakonodavac odlučio priznati knjižničarima isti status kao i u nekim ranijim zakonima, te time uskladiti postojeći *de jure* s aktualnim *de facto* statusom. Kao što znamo, to se nije dogodilo, što nam govori kako nas drugi vide, pa i oni s kojima usko surađujemo i dijelimo zajedničke interese. To nam možda ukazuje i na nedovoljni angažman knjižničarskih djelatnika u borbi za priznanje statusa, a možda čak i o nedovoljnom poznavanju vlastite profesije. Slučaj visokog obrazovanja nije jedini, ni najnoviji u kojem nas zakonodavac zaobilazi, a profesija ne reagira na vrijeme. U nedavno izglasanom *Zakonu o obrazovanju odraslih* (NN 17/07) spominju se različite institucije u kojima se može obavljati obrazovanje odraslih, a knjižnice, kao jedna od osnovnih točaka na kojima svugdje u svijetu počiva koncept cjeloživotnog učenja, ni u ovom Zakonu nisu spomenute.

Ovi primjeri kao i mnogi drugi, posebno oni koji se tiču primjene *Zakona o knjižnicama* u svakodnevnoj knjižničarskoj praksi, mogu nam poslužiti kao odgovor na pitanje: Što se sve *Zakonom o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti* ne može osigurati? Zakon nam je važan, on je naš *lex specialis* i daje nam legitimitet za ostvarivanje naših prava,⁵ ali nije dovoljan. Moramo govoriti glasno, stalno, na različitim mjestima, i moramo nastupati zajedno.

Vjerujemo da će i usvajanje Zakona i vidljiviji nastup knjižničara u javnosti povećati uvažavanje knjižničara u široj javnosti te da će zanimanje knjižničar biti prepoznato kao zanimanje s dostojanstvom poziva.

⁵ *Lex specialis derogat legi generali* - Posebni zakon ukida opći zakon, odnosno posebno je važnije od općeg.

KNJIŽNIČARI KAO EDUKATORI

PRIMJER KNJIŽNICE I ČITAONICE "FRAN GALOVIĆ" KOPRIVNICA

Piše: Dijana Sabolović-Krajina

Knjižničarska profesija daleko je od toga da bude izuzeta od potrebe stalnog stručnog educiranja i usavršavanja. Dinamične promjene karakteristične za suvremeno društvo odražavaju se u punom intenzitetu u svim segmentima naše struke. Od knjižničnih djelatnika očekuje se danas ne samo solidno formalno obrazovanje, već i stalno kvalitetno praćenje sve brojnijih i sofisticiranijih potreba korisnika, kao i promjena u osobinama, oblicima i vrstama knjižnične građe, te u primjeni informacijske tehnologije.

Ulaganje u edukaciju zaposlenika godinama je jedna od temeljnih vrijednosti koprivničke Knjižnica i čitaonica "Fran Galović". Svi stručni djelatnici uključeni su u neke programe edukacije, s obzirom na vrstu poslova koje obavljaju. Prošle, 2007. godine, sudjelovali su na ukupno dvadeset i dva stručna skupa u zemlji i inozemstvu. Međutim, uz edukaciju izvan knjižnice, u posljednjih nekoliko godina sve je izraženija pojava razvijanja koprivničke knjižnice u edukacijski centar za knjižničnu i srodne struke (učitelje, odgajatelje, logopede i dr.) s jedne strane, te pojavljivanje koprivničkih knjižničara u ulozi edukatora, koji svoja znanja i iskustva prenašaju drugima. Samo prošle godine održali su rekordnih dvadeset i dva izlaganja na stručnim skupovima u zemlji i inozemstvu, ujedno promovirajući profesiju i lokalnu zajednicu iz koje dolaze. Definitivno, proces učenja tijekom stalnog stručnog usavršavanja dobio je tako novu vrijednost, rezultirajući novim znanjem koje je obogaćeno saznanjima i specifičnim iskustvima nakon primjene i provjere u vlastitoj svakodnevnoj praksi.

Prošle godine najviše pozornosti izazvala je usluga za slijepe i slabovidne koprivničke knjižnice, još uvijek vrlo rijetka u narodnim knjižnicama. O ovoj usluzi izlagalo se dva puta u Sloveniji (Maribor i Novo Mesto), u Berlinu (na 15. europskoj konferenciji o čitanju) i Durbanu, Južnoafrička Republika (na Svjetskom kongresu Međunarodnog saveza knjižničarskih udruga), gdje je primjer koprivničke knjižnice uvršten među četiri najbolje prakse za slijepu i slabovidnu djecu i mlade.

Kako su koprivnički knjižničari imali prethodnih godina studentske boravke u europskim knjižnicama (Finskoj, Danskoj, Nizozemskoj), i o tome su izlagali na pozvanim predavanjima (Čakovec). Kao primjer dobre prakse koprivničke knjižnice na stručnim skupovima isticana je i usluga "Knjige za bebe", koju Knjižnica provodi pod pokroviteljstvom Grada Koprivnice.

Gotovo svi stručni djelatnici knjižnice (njih deset i jedna vanjska suradnica, dipl. knjižničarka iz Muzeja grada Koprivnice) bili su predavači knjižničarima početnicima u županiji u okviru edukacije koju u koprivničkoj knjižnici organizira Županijska matična služba.

Koprivnička knjižnica organizirala je u svojem prostoru okrugli stol pod nazivom "Digitalizacija kulturne baštine: lokalne vrijednosti u EU kontekstu" (povodom Dana Europe i Europskog tjedna), s ciljem popula-

riziranja novih tehnologija u zaštiti i širenju pristupačnosti zavičajne kulturne baštine, kao i afirmaciji zavičajnih vrijednosti. Knjižnica je doprinijela socijalnoj inkluziji i afirmaciji međukulturalizma organiziranjem stručno-popularnog programa "Neka se čuje romska riječ" u suradnji s Udrugom Roma "Romski putevi - Romane Droma" iz Zagreba, povodom otvaranja Romske knjižne police i Dana kulturne raznolikosti.

Jedna od radionica CSSU-a u koprivničkoj Knjižnici

Suradnja s Udrugom roditelja "Korak po korak" - Podružnica Koprivnica rezultirala je nizom vrlo posjećenih predavanja na teme od interesa za roditelje i odgajatelje. Osim toga, u suradnji s nacionalnim Centrom za stalno stručno usavršavanje knjižničara, koji djeluje pri Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici iz Zagreba, održana su tri predavanja s radionicama (dva u prostoru Knjižnice, jedan u Gimnaziji "Fran Galović").

Knjižnica je kao primjer dobre prakse bila zanimljiva i studentima Ekonomskog fakulteta Zagreb - Centar studija Koprivnica, u sklopu kolegija "Marketingu neprofitnih organizacija". Rezultat suradnje je trinaest novih projekata za uvođenje nove knjižnične usluge informacijsko-informatičkog opismenjavanja u koprivničku knjižnicu. Koprivnički knjižničari objavljivali su u stručnim glasilima Svezak, Novosti HKD-a, Hrčak, Scientia Podraviana i Podravina, te u elektroničkom obliku na web stranicama Međunarodnog saveza knjižničarskih udruga (IFLA), Hrvatskoga knjižničarskog društva, Hrvatskoga čitateljskog društva i Ministarstva kulture - Culturenet.

Što se budućih edukacijskih programa tiče, koprivnička Knjižnica je uvrštena u program Centra za stalno stručno usavršavanje knjižničara u 2008. godini. U koprivničkoj knjižnici održavat će se, naime, predavanja i radionice o knjižničnoj usluzi za slijepe i slabovidne. Uz funkcije informacijskog i kulturnog multimedijalnog središta za korisnike u gradu Koprivnici i Koprivničko-križevačkoj županiji, koprivnička Knjižnica se sve više profilira i kao edukacijski centar koji ponudom i odazivom prelazi lokalne okvire.

ZANIMANJE KNJIŽNIČAR OČIMA KNJIŽNIČARA KNJIŽNICE U SASTAVU

Piše: Božica Anić

Aspekti viđenja ovogodišnje teme "Sveska" - Zanimanje knjižničar - mnogostrani su. Od statusnog koji ukazuje na mjesto knjižničara na hijerarhijskoj ljestvici zvanja, tj. kako drugi vide profesiju "knjižničar", preko materijalnog, pa do doživljaja samih knjižničara svoje profesije, o čemu su lijep prilog dale kolegice Z. Renić i T. Cifrak-Kostelac u Svesku br. 6 iz 2004.

Na pitanje gdje ćemo se susresti sa zanimanjem "knjižničar", odgovor je jasan: mjesto profesije "knjižničar" je knjižnica. Međutim, pokušamo li dobiti odgovor na pitanje: "Koje su to sve knjižnice u kojima se susreću knjižničari?", bit će malo teže jer se knjižnice međusobno razlikuju s obzirom na osnivače, na samostalnost, otvorenost, vrstu građe i njen način korištenja, kao i zadatke koje obavljaju. Dok su opći zadaci zajednički svim knjižnicama, posebni se vezuju uz određenu vrstu knjižnice kao što su: nacionalna, visokoškolska, općeznanstvena, narodna, školska i specijalna knjižnica, pa su time mjesto i uloga knjižničara u različitim knjižnicama također vrlo različiti.

Smisao nastavka teksta nisu stručne opservacije, već želja da se kroz činjenice ukaže na razlike ili prilike s kojima se knjižničar susreće u jednoj specijalnoj knjižnici, koji su mu zadaci, mjesto i uloga. Specijalne su knjižnice stručne organizacijske jedinice u sklopu javnih, mješovitih i privatnih poduzeća te obrazovnih i kulturnih, zdravstvenih, pravosudnih i drugih ustanova, primarno namijenjene članovima matične ustanove. Cilj i zadaci specijalne knjižnice zacrtani su Standardom, a knjižničar provodeći zadatke ostvaruje postavljene ciljeve.

Nije neuobičajeno da je knjižnični fond knjižnica u sastavu ponekad dislociran, a razlozi tome su raznovrsni. Dislociranost fonda otežava nadzor nad njim, što otežava i rad knjižničara. Osim dislociranosti fonda ponekad i posudba, odnosno zaduženja građe koja se ponekad ne mjere mjesecima nego godinama, dovode knjižničare u nezavidan položaj. Da bi se to izbjeglo, pravilnici koji reguliraju način korištenja građe i rad knjižnice dobrodošla su rješenja. Međutim, koliko će se oni poštovati i primjenjivati zavisi o stavu uprave matične ustanove, kao što o njemu ovisi i cjelokupno poslovanje knjižnice. U najvećem broju slučajeva, stav je profesionalan jer uprava i jest ta koja je donijela odluku o osnivanju knjižnice. No, pitanje je da li se ova profesionalnost očituje i u svakodnevnim pitanjima rada knjižnice, na neformalnoj razini? Jesu li zadaci koje knjižničar obavlja doista oni koje propisuje Standard i ima li knjižničar doista mjesto u stručnom timu osoblja ustanove ili je pak ponekad tretiran kao pomoćno osoblje?

Kako to izgleda na primjeru jedne specijalne, konkretno muzejsko-galerijske knjižnice? Na pitanje je li uopće potreban knjižničar u muzejskoj knjižnici zapravo je već dao odgovor Zakon o muzejima. Članak 37, koji govori o muzejskim zvanjima, uz kustose i muzejske pedagoge, navodi i da stručne poslove u muzeju obavljaju i: dokumentaristi, informatičari, restauratori, diplomirani knjižničari, arhivisti, kao i drugi stručnjaci zavisno od potreba muzeja. Širok dijapazon zvanja potrebnih za obavljanje poslova, zapravo

ukazuje na zahtijevan i kompleksan pristup građi, muzeja kao skrbnika tradicije, baštine i kulture.

Dakle, odgovor na postavljeno pitanje jest - da, knjižničar je potreban u muzeju - dakako, zavisno od potreba muzeja. Svakom knjižničaru bit će jasno što znači rad u knjižnici s fondom (knjižnim i neknjižnim) preko 20.000 inventarnih jedinica, i to u knjižnici koja je to postala tek nedavno, zahvaljujući uspostavi knjižničkog sustava nad knjižnom građom koja je prikupljena (ali ne i sustavno organizirana) pedesetak godina.

Zakon o muzejima, nadalje, od 38. do 48. čl. donosi odredbe o načinu polaganja stručnih ispita i uvjeta za stjecanje muzejskih i stručnih zvanja, dok su za dipl. knjižničara i arhivista uvjeti propisani zakonima dotičnih struka. Muzejski knjižničar nije, uz to, obavezan polagati stručni ispit muzejske struke, osim u slučaju kad je uz knjižničnu, zadužen i za neku od muzejskih zbirki - tada podliježe odredbama za polaganje stručnog ispita muzejskog zakona. Primjerice, ako se neka od zbirki već vodi kao muzejska, a potom se dogovorno dodijeli na daljnju skrb knjižničaru; ili, na razini ustanove odluči se neku zbirku (npr. osobnu ili obiteljsku knjižnicu) iz nekog razloga proglasiti muzejskom. Isto tako, nije neuobičajeno da i sam knjižničar nađe razloga da iz knjižničkog fonda izdvoji neku zbirku kao muzejsku.

Navedeni slučajevi mogu imati svoja stručna opravdanja, ali ipak nameću određena pitanja. Zbog čega neku knjižničnu zbirku uopće proglašavati muzejskom ako knjižnično poslovanje, uz aktivne, poznaje i statične zbirke - npr. stari fond, darovane privatne knjižnice, zavičajne zbirke, itd.? Nadalje, postavlja se pitanje obrade građe u tako izdvojenoj zbirci. Znamo da za knjigu postoje međunarodno prihvaćeni standardi obrade, čiji je konačni cilj uspostava zajedničkog online kataloga, koji će na jednom mjestu objediniti i učiniti dostupnim podatke o cjelokupnoj knjižničnoj baštini. No, što će se, primjerice, dogoditi s Belostenčevim "Gazofilacijem" ako se obradi kao artefakt, a ne kao knjiga? Za kraj, još jedno pitanje za raspravu: nije li možda knjižničar motiviran da u okviru fonda svoje knjižnice formira (i) muzejske zbirke zbog većih mogućnosti napredovanja u muzejskoj struci koje se bitno razlikuju od onih u knjižničarskoj struci?

Nejasnoće i nedoumice ponekad izaziva i pitanje samoga statusa građe u muzejskoj knjižnici. Je li ona muzejska ili knjižnična? Po svojoj topografiji, jasno da je muzejska, a laički odgovor na drugi dio pitanja bio bi da je mjesto bilo koje knjige upravo u knjižnici, kao što je mjesto npr. preslice u muzeju ili protokola u arhivu.

Kako se ne bi dalje nepotrebno dužilo s odgovorima na pitanje zadataka i mjesta knjižničara u muzejskoj knjižnici, pošto su oni obuhvaćeni već spomenutim pravilnicima, standardima i zakonima, preostaje samo odgovor na pitanje otvorenosti muzejske knjižnice. Treba li ona kao stručna knjižnica biti zatvorena za javnost? Odgovor ponovo leži u zakonima. Pošto je muzej javna ustanova, niti jedna njegova zbirka ne bi smjela biti zatvorena za javnost.

KNJIŽNIČARI I RADNA PRAVA

Piše: Vinka Jelić

Prema podacima Internet portala *MojPosao*, najveća potražnja i ponuda na tržištu rada u prošloj, 2007., bila je, kao i prethodnih godina, u kategorijama: trgovina, prodaja i marketing te ekonomija općenito, a najdeficitarnije kategorije bile su građevinarstvo i arhitektura. Stoga, realne šanse da pronađu posao imali su ponajviše inženjeri strojarstva i elektrotehnike, što su prema istom portalu bila i najbolje plaćena zanimanja.

Zanimanje "knjižničar" ne može se naći na sličnim top listama naj-zanimanja, dapače, pretraživanje na ovu temu moglo bi poprilično potrajati. Po svemu sudeći, tržište rada nije baš naklonjeno knjižničarima. A kako onda stojimo s ostvarivanjem naših radnih prava?

Prema mjestima zaposlenja, knjižničari su raspršeni u nekoliko temeljenih djelatnosti - ponajviše u znanstvenim, obrazovnim i kulturnim ustanovama te kao takvi i ostvaruju svoja prava u okviru odgovarajućih resornih ministarstava. U području znanosti i obrazovanja situacija je možda jednostavnija, ili barem jednoznačnija, jer je poslodavac svim knjižničarima jedinstven - MZOŠ. U narodnim knjižnicama, međutim, knjižničarima se kao poslodavac javlja lokalna samouprava, pa svaka knjižnica treba pojedinačno pregovarati o pravima svojih zaposlenika s osnivačem knjižnice - tj. pojedinom gradskom ili općinskom upravom.

Prema odgovorima kolega iz različitih narodnih knjižnica koje sam e-mailom upitala kako ostvaruju svoja radna prava te je li im za to potreban sindikat ili sami pregovaraju s osnivačem, i sl., situacija se pokazala manje-više identična u većini knjižnica: mnoge knjižničare još uvijek muče nepotpisani kolektivni ugovori s osnivačima, borba za izjednačenje plaće s djelatnicima gradske/općinske uprave, kao i izjednačavanje (tj. povećanje!) drugih materijalnih prava (regresa, toplog obroka, božićnica) s ostalim zaposlenicima koji se financiraju iz lokalnih proračuna.

U gradovima u kojima ustanove u kulturi nemaju potpisani kolektivni ugovor, položaj kulturnih u odnosu na upravne radnike za 20% i više lošiji je od položaja upravnih radnika. Posebno se to odnosi na visoku stručnu spremu, gdje su razlike i znatno veće, dok je niža stručna sprema uglavnom izjednačena, a srednja ponekad čak i bolje valorizirana od iste u upravi. Razlog takvu stanju

jest u općenito prosječno niskoj razini plaća, pa se NSS zapravo i ne može platiti manje jer je svedena na minimalnu plaću. Zato se u pravilu štedi na VSS i stručnom radu, a najčešće obrazloženje za zaostatke od 30 i više posto spominju se uvjeti rada koji su bolji, odnosno tu-maćenje je poslodavca kako je posao u knjižnici lakši od onoga kojeg obavljaju djelatnici u upravi. (!)

Knjižnice se rijetko same pojavljuju kao pregovarači, najčešće pregovaranje o Kolektivnom ugovoru s osnivačem preuzima sindikat. U našoj zemlji postoje dva sindikata u koja se udružuju knjižničari: to su Hrvatski sindikat djelatnika u kulturi (u sastavu Nezavisnih hrvatskih sindikata) te Nezavisni sindikat bibliotečnih djelatnika Hrvatske, u sastavu Matice hrvatskih sindikata javnih službi. S obzirom da broj knjižničara u pojedinoj sredini obično nije velik, sindikati najčešće predstavljaju i druge kulturne radnike, odnosno ustanove u kulturi neke lokalne zajednice. U ustanovama koje nemaju sindikalnu organizaciju i kolektivni ugovor, plaće i cjelokupni materijalni položaj određuje se pravilnicima ili odlukama ravnatelja. Ti dokumenti najčešće nemaju nikakvo uporište u sustavu međusobnih odnosa, nego su rezultat pojedinačnih jednostranih odluka, koje u dužem razdoblju vrlo često dovedu do iskrivljavanja sustava međusobnih odnosa radnih mjesta.

Ovdje su navedeni samo glavni problemi oko radnih prava i materijalnog položaja knjižničara u narodnim knjižnicama. Kao što se može zaključiti, razdoblje borbe i pregovora s osnivačima oko temeljnih prava knjižničara još uvijek traje i pravi rezultati koji bi mogli biti zadovoljavajući u većini sredina još su vrlo daleko. Hoće li usklađivanje hrvatskih propisa sa zakonodavstvom Europske unije donijeti nešto novo? Ili se moramo opet vratiti na početak - pitanju prepoznatljivosti zanimanja i struke? U čemu je, npr., razlika između "informatičkog" i "informatijskog" stručnjaka? Zašto su vještine prvog tako lako prepoznatljive svakome, a za drugog nitko zapravo ne zna u čemu je suština njegovog posla? Naravno, otvaraju se i druga pitanja vezana uz društveni kontekst zanimanja; jedno od njih je tradicionalna feminiziranost knjižničarskog zanimanja, što već u startu povlači i slabiju plaćenost; zatim, postavlja se i pitanje društvene moći i odlučivanja, itd.

KNJIŽNIČAR... ŠKOLSKI KNJIŽNIČAR, 007

Piše: Ivanka Ferenčič

Pola knjižničara

Moram priznati da tijekom studija, dok nam je školsko knjižničarstvo bilo tek jedan od izbornih predmeta, nisam ni pomišljala da će upravo školska knjižnica biti moje radno mjesto. To je zapravo i poprilično smiješno ako uzmete broj knjižničara koji svake godine završe redovni studij i usporedite ga s brojem raspoloživih radnih mjesta

u narodnim, sveučilišnim i specijalnim knjižnicama kojih ima znatno manje. O radnim mjestima za knjižničare u privatnom sektoru da i ne govorimo. Ipak, danas veliki broj škola ima mogućnost zapošljavanja školskog knjižničara, barem na pola radnog vremena.

Oni koji rade u školama možda su i bili u prilici čuti komentar kako "stručni suradnici trenutno prolaze",

što bi trebalo značiti da je zadnjih godina Ministarstvo obrazovanja i športa uglavnom odobravalo zahtjeve škola za zapošljavanje stručnih suradnika, između ostalog i knjižničara. Koliko je ta tvrdnja točna ne znam, no ono što znam jest da se radno mjesto knjižničara otvara prema Standardu za školske knjižnice i Kolektivnim ugovorima, na pola radnog vremena za školu do 12 razrednih odjela i na puno radno vrijeme za školu s 13 i više razrednih odjela.

Samo je mali korak od tradicionalne knjižnice...

Biti *pola knjižničara* se možda i ne čini strašno ljudima koji rade u nastavi, a svoje su satnice primorani krpati u nekoliko predmeta ili čak nekoliko škola.

No, kako sam ja *pola knjižničara* u dvije vrlo različite škole, doživjela sam puni apsurd ovog propisa. Radim, naime, u maloj osnovnoj školi koja ima osam razrednih odjela i oko 150 učenika. Radi se o Eko školi, koja je uključena u projekt UNICEF-a "Stop nasilju među djecom", ima desetak izvannastavnih aktivnosti i manje od dvadeset zaposlenih (od kojih je više na samo dio radnog vremena). Školska knjižnica je uređena u prostoru od 120 m², i iako je prostor posuđen od Općine opremljen je novim namještajem, i s četiri računala s pristupom internetu za učenike. U ovoj školi provodi se toliko aktivnosti u školskoj knjižnici i sa školskom knjižnicom, da se ovoj *polovici knjižničara* često čini kako ni puno radno vrijeme ne bi bilo dovoljno.

Druga škola u kojoj radim je srednja škola s 12 razrednih odjela, s više od 350 učenika, više od 30 nastavnika i školskom knjižnicu koja je na rubu funkcioniranja. U zgradi koja je nekoliko puta veća od moje osnovne škole, za knjižnicu se uspjelo naći samo 12 m² u koje je ugaran veliki broj knjiga, a koje svojim većim djelom pripadaju lektiri i zastarjeloj stručnoj literaturi. Suvremene književnosti za mlade gotovo i nema, skupa stručna literatura ne uspijeva naći svoj put do učenika. Nabava nije prepuštena knjižničaru. Izvannastavnih aktivnosti gotovo i nema, što je tijekom godina naučilo učenike da poslije nastave odmah odlaze iz školske zgrade i nisu zainteresirani ni za kakve aktivnosti ako moraju ostati dulje i ne mogu izostati s nastave. Bilo kakve aktivnosti i radionice je zasad ionako nemoguće organizirati u 12 m². Nedostatak prostora za knjižnicu, i posebno čitaonicu, osobno smatram najvećom tragedijom ove škole, tim više što veći dio učenika čine učenici putnici, a u školi ne postoji prostor u kojem bi se oni mogli zadržati nakon nastave. Kakav im to izbor ostavlja? Već druga moja školska godina u ovoj školi se primiče kraju, a još

uvijek ne mogu predvidjeti kad ćemo se preseliti u novi prostor.

Svemu ovome dodajte još i knjižničara koji radi svaki drugi dan. I zamislite da ste srednjoškolac kojemu je lektira ionako naporna, u školskoj knjižnici nema ničeg zanimljivog, referat morate raditi kod kuće jer u školi ne možete na internet, danas ste ponijeli popis lektire, ali knjižnica opet danas ne radi, pa ne očekuju valjda da naučite raspored rada knjižnice. Ili zamislite da ste osnovnoškolac i jučer ste se zabavljali s društvom u čitaonici, ali danas knjižničarke opet nema...

Iz primjera ove dvije škole, mogli bismo zaključiti da broj učenika, broj zaposlenih i broj razrednih odjela imaju vrlo malo utjecaja na potrebe učenika prema školskoj knjižnici. Neki će možda reći da je stvar u razlici između osnovne i srednje škole, ali primjeri iz prakse govore nam drugačije.

Ni odgovarajući prostor ne znači da će potrebe učenika biti zadovoljene. Školska knjižnica ne može postati dnevni boravak škole ako nije dostupna svaki dan. *Pola knjižničara* znači da polovica nedostaje.

...do super knjižničarke!

Knjižničar za sve

Važan je aspekt rada školskog knjižničara, uključivanje u svakodnevni život škole. Knjižnični program donesen HNOS-om uvelike nam je pomogao, jer previđa korelacije i suradnju u nastavi i izvannastavnim aktivnostima. No, tu su još i školske priredbe i obilježavanje dana škole, projektna nastava i dani otvorenih vrata, zatim programi kao što su eko-škole i UNICEF-ovi projekti. Mnoge se aktivnosti mogu povezati s kulturno-javnom djelatnošću školske knjižnice ili korelacijski povezati s programskim ciljevima (poticanjem čitalačkih navika i razvijanjem informacijske pismenosti), ali što je s ispunjavanjem e-matica, skupljanjem podataka za Carnet, podjelom udžbenika, skupljanjem novaca za osiguranje učenika? Praksa je također pokazala da je knjižničar nerijetko 'Katica za sve'. Dakako da to uvelike ovisi i o individualnom stavu pojedinca i koliko je u mogućnosti zauzeti se za sebe, ali svi se ponekad nađu u situaciji u kojoj moraju prihvatiti posao koji ne bi trebali.

Ne treba zanemariti ni da je prilikom distribucije udžbenika kupljenih od strane Ministarstva početkom

ove školske godine, Sindikat reagirao pismom u kojem se nastavnicima savjetovalo da odbiju dijeliti udžbenike jer to nije u opisu radnog mjesta. Nakon tog pisma, podjela udžbenika se u mnogim školama prebacila na stručne suradnike i pomoćno osoblje, što je u najmanju ruku čudno, jer i jedni i drugi plaćamo članarine istom sindikatu. Naravno, od kolektiva do učenika, od financijera do dobavljača, od suradnika do vlastite obitelji, sindikat je samo još jedna kap u moru onih kojima treba objasniti što je to knjižničar i zašto je važan.

Dakle, ako vas netko probudi usred noći, u istom trenu trebate refleksno početi argumentirati što je i zašto je važan knjižničar - to je jedna od vitalnih vještina dobrog knjižničara.

Knjižničar 007

Školske su knjižnice gotovo po definiciji *One person library*. To, dakako, znači da vas osim uključivanja u

aktivnosti škole, planiranja i provođenja aktivnosti za poticanje čitanja, održavanja satova i radionica, planiranja i provođenja aktivnosti za razvijanje informacijske pismenosti, čekaju još i sastavljanje planova, programa, izvješća, nabava i obrada građe.

Nekome se sada možda čini da je biti školski knjižničar težak i zahtjevan posao s malom naknadom, ali ne treba zanemariti niti jedinstvenu nagradu ovog posla - povratnu informaciju učenika, njihov angažman u radu knjižnice, njihovo zadovoljstvo.

Svakom se školskom knjižničaru, a pogotovo onim *polovičnim*, dogodi trenutak u kojem nam se čini da trebamo treću ruku. Ili barem neke od posebnih vještina i alata koje koristi James Bond. No, ne treba posustati, jer biti školski knjižničar možda i nije samo zanimanje, nego na neki način i poziv. Možda je greška gledati sentimentalno na vlastito radno mjesto, ali čini mi se da je greška i gledati ga bez imalo sentimenta.

Na kraju, ja sam knjižničar... ŠKOLSKI knjižničar...

VELIKI OSMIJEH

Piše: Mirjana Štelcer

U poslu svakog knjižničara zacijelo je najveća radost preuređenje knjižnice, nova oprema koja omogućuje bolju i bržu uslugu korisnika i još mnoga slična događanja koja koštaju više ili manje novca. Međutim, ponekad između svih materijalnih vrijednosti zaplamti neka mala srećica, ukorijeni se duboko u srcu te ostaje plamtjeti oplemenjujući knjižničara kao čovjeka. Mala knjižnica u Novoj Rači u kojoj radim, na moju veliku radost podarila mi je nekoliko takovih plamičaka, a jedan veliki, dječji osmijeh potaknuo me da njegove iskrice pokušam podijeliti s drugima.

Sve je započelo prije nešto više od pet godina kad je nova generacija djece krenula u peti razred matične škole u Novoj Rači. Mnoštvo zbunjenih i sramežljivih petačića navirivalo je u knjižnicu, zapitkivalo, plaćalo članarinu i nakon tjedan - dva tu se dobrano udomaćilo. Sitan dječčić, uvijek nasmiješen, bio je svakodnevni posjetitelj. Prošao je i mjesec - dva kad ga upozorih da bi trebao i on službeno postati članom, odnosno platiti članarinu. Pogledao me, otužno slegnuo ramenima, a onaj njegov veliki osmijeh nekako je odjednom postao malen, malen.

Vesela, otvorena djevojčica iz istoga sela kao i onaj dječčić u jednom me trenu upitala: "Teta, smijem li Vam nešto šapnuti?" Bar dvadesetak znatiželjnih očiju i još znatiželjnijih ušiju čekalo je moj odgovor. Valjda sedmo čulo spriječilo ma da se upustim u objašnjavanje kako baš i nije pristojno došaptavanje u tako velikom društvu. Umjesto tipičnog "odraslog" odgovora šutke izvedoh malu šaptačicu pred vrata knjižnice. "Tonči Vam sigurno neće platiti tu članarinu jer on nema ni struju doma" - rekla mi je oprezno se ogledavajući kako je netko ne bi čuo. Njen jednostavan, dječji zaključak ostavio me bez daha, a u glavi mi je bubnjalo četrdeset bubnjeva rugajući mi se: "Reci mu, reci, neka plati članarinu!!!"

Sljedećih dana s olakšanjem sam ustanovila da Tonči ipak dolazi. Igrao se, sudjelovao u svim aktivnostima i

tako je odlistala jesen, odsniježila zima i zašarenilo se proljeće. Bila bih možda već zaboravila onu članarinu da nisam slučajno saznala ponešto iz tužne obiteljske priče dječaka bez majke. Pokušavajući se, valjda, iskupiti, ponekad sam mu potajice poklonila otpisanu knjigu, slatkiš, pecivo, nešto odjeće ili obuće. Primaio je to s velikim osmijehom, radošću u očima i tihim: "Hvala, teto."

A onda jednoga jutra, tek što sam otključala knjižnicu, poput malenoga vihora dojurio je do stola vičući: "Teto, evo imam za članarinu! Kod susjeda sam sadio čemprese! Posadio sam četrdeset komada i dobio četrdeset kuna! Evo!" Ponosno je pokazao novac, a meni pod pogledima djece koja su ga u stopu pratila nije preostalo no da naplatim tu nesretnu članarinu. Kako je samo bio sretan kad sam mu pružila iskaznicu. Služio se njome još sljedeće tri i pol godine. Prešutno smo oboje zaboravili da se članstvo svake godine obnavlja. Svaku je posuđenu knjigu na vrijeme i uredno vratio i svaki je slobodni sat provodio u knjižnici. Ljeti je posuđenim biciklom dolazio iz svog sedam kilometara udaljenog sela i još sam mnogo puta čula njegovo tiho, ali iskreno: "Hvala, teto."

Danas je Tonči srednjoškolac, stanuje u đaćkom domu, a mene silno razvesele djeca koja mi početkom tjedna prenose njegove pozdrave. Upravo Tonči mi je uputio i jednu od najljepših čestitaka prošloga Božića. Nekoliko dana prije blagdana pojavio se na vratima sa svojim velikim osmijehom i riječima: "Bok, teto! Ja danas nemam praksu pa sam došao vidjeti što tu ima novoga!" Proveo je u knjižnici nekih dva sata, ispričao mi kako je u novoj školi, igrao se na računalu i na odlasku s velikim osmijehom (onim koji me potaknuo na ovu priču) rekao: "Sretan Vam Božić! Doći ću ja opet kad ću moći!"

Iskreno, mene još i danas pomalo neugodno kopka ona članarina, no s druge strane, sretna sam zbog svakog trenutka koji je Tonči proveo u knjižnici, zbog svake knjige koju je pročitao i svakog osmijeha koji je među stranicama ostavio.

U VIROVITICI OTVOREN NOVI PROSTOR GRADSKE KNJIŽNICE I ČITAONICE

Piše: Ivan Zelenbrz

Dugo očekivano preseljenje virovitičke Gradske knjižnice i čitaonice iz Dvorca Pejačević u novouređeni prostor u središtu grada napokon se ostvarilo prošle, 2007. U noviju kulturnu povijest Virovitice upisan je datum 20. ožujka 2007. Na svečan način novu Knjižnicu otvorio je ministar kulture mr. sc. Božo Biškupić u nazočnosti brojnih dužnosnika gradskih, županijskih i državnih te predstavnika crkve i raznih udruga, direktora gospodarskih tvrtki, ravnatelja škola i ustanova, naravno i knjižničara te korisnika knjižnice.

Ministar kulture, mr. Božo Biškupić, otvara knjižnicu

Na izvrsnoj lokaciji u samom središtu grada, nova knjižnica (1.156 m² bruto razvijena površina, odnosno 1.0005 m² neto građevinska površina za smještaj do 60.000 jedinica knjižnične građe, četrdesetak računala i druge informatičke opreme), skladno je građena i lijepo uređena te privlači pozornost ne samo modernim vanjskim izgledom, nego i raznovrsnim unutarnjim multimedijским sadržajima. To je knjižnica za 21. stoljeće, kulturno-informacijsko središte grada Virovitice i Virovitičko-podravške županije, što zasigurno zadovoljava i europske standarde.

Zasluge za kreiranje ovog modernog zdanja pripadaju lokalnim kulturnim djelatnicima i vizionarima, dakako i graditeljima: projektantima ATELJEA DESET i AG-STUDIJA iz Zagreba. Prigoda je napomenuti da su arhitekti dobro surađivali s knjižničarima, kao i izvođači radova: virovitička građevinska tvrtka DOMOGRADNJA i njezini kooperanti. Isto možemo reći i za TVIN, domaću drvoprerađivačku tvrtku koja je sa svojim poslovnim partnerima opremila ovu knjižnicu lijepo oblikovanim namještajem. Informatičku opremu projektirao je i umrežio varaždinski POINT.

Preseljenje knjižne građe provedeno je u suradnji s tvrtkama "Virkom" i "Flora", koje su osigurale prijevoz, a pomagali su učenici Industrijsko-obrtničke škole i Gimnazije Petra Preradovića. Značajnu medijsku pozornost privukla je akcija prijenosa knjiga iz Dvorca u novu knjižnicu, iz ruke u ruku, koju su izveli gimnazijalci.

Gimnazijalci u lancu prenose knjige iz stare u novu knjižnicu

S obzirom na složenost zadaća i poslova, možemo sada potvrditi da je postavljanje nove opreme i preseljenje knjižnične građe obavljeno u relativno kratkom roku, u dva i pol mjeseca. Osobito zahtjevna bila je zadaća posložiti knjižničnu građu, jer u novom prostoru trebalo je isplanirati i novi raspored knjižničnih zbirki te razmještaj odjela i službi prikladan novim uvjetima. Knjižničari su s naročitim zalaganjem i složno, stručno i zdušno radili te izvršno obavili ovaj posao.

U osmišljavanju prostornog uređenja i opremanja knjižnice stručnu pomoć virovitičkim knjižničarima pružao je voditelj matične županijske knjižnične službe iz Bjelovara, viši knjižničar Ilija Pejić, koji je u suradnji s tadašnjim ravnateljem knjižnice (autorom ovog članka) napisao scenarij i režirao dokumentarni film SREBRNA KNJIŽNICA, knjižnica za 21. stoljeće. Film prikazuje prostorno uređenje nove virovitičke knjižnice, a premijerno je prikazan na Savjetovanju o uređenju narodnih knjižnica koje je organizirala Gradska knjižnica Rijeka, u listopadu 2007. u Lovranu.

Čitatelji SVESKA bili su informirani o projektu, mnogi su i posjetili novu knjižnicu, a neki su vidjeli i film pa mogu vizualizirati: u prizemlju moderne građevine nalazi se čitaonica dnevnog tiska i dječji odjel za učenike osnovne škole te igraonica za predškolce. Na katu je smješten posudbeni odjel za odrasle i studijski odjel s čitaonicom, tu su raspoređene i zbirke: referentna i zavičajna te audio-vizualna građa i zbirka periodike, kao i knjige na stranim jezicima. Posvuda u prizemlju i na katu, uz police s knjigama, na stolovima i postoljima postavljene su računala. Uredski prostor za upravu i stručne službe također je na katu, gdje se nalazi i prikladno mjesto za javne priredbe.

Reprezentativnu kvalitetu novog knjižničkog prostora pokazuje i to da je u studijskoj čitaonici virovitičke knjižnice održana jedna od sjednica Vlade Republike Hrvatske. U istom prostoru tijekom prošle godine održano je nekoliko skupština značajnih institucija i udruga, pa i (prošlo)godišnja skupština Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja.

Centralno stubište funkcionalno, ali i estetski povezuje prostor u jedinstvenu cjelinu

Na pitanje koliko je novca investirano u ovu novu knjižnicu, financijski su stručnjaci izvijestili da je u uređenje i opremanje ovog kapitalnog objekta uloženo ukupno oko 15 milijuna kuna. U prigodi svečanog otvaranja knjižnice ravnatelj je zahvalio investitorima, ponajviše Ministarstvu kulture Republike Hrvatske koje je izdvojilo 8 milijuna kuna, a ostatak Grad Virovitica i Virovitičko-podravska županija.

Opravedanost ulaganja u knjižnicu pokazala se već tijekom prošle godine. S dobro osmišljenim programskim sadržajima knjižnica je postala prepoznatljivo kulturno-informacijsko središte grada Virovitice i Virovitičko-podravske županije. Kao vrlo prikladno mjesto za intelektualno i kulturno-umjetničko okupljanje, nazvana je modernim hramom kulture, riznicom znanja i rasadištem informacija. Uz obilje knjižne i audiovizualne građe te veliki broj novina i časopisa, ovdje se koristi i tridesetak računala i druge informatičke opreme.

Knjižnica je otvorena posjetiteljima i korisnicima svakog radnog dana od 8 do 20 sati (u ljetnom vremenu 20,30), subotom od 8 do 12 sati, a sve češće i u večernjim satima kad se održavaju različite javne priredbe. U novom prostoru knjižnice neprestano se održavaju: izložbe, predavanja, predstavljanja knjiga, književni susreti, tribine, seminari, savjetovanja, znanstveni skupovi, kreativne radionice, scenske igre i koncerti. Knjižnica je sve bogatija riznica informacija za građane svih uzrasta, od djece koja se skupljaju u igraonici, do umirovljenika koji se sastaju u čitaonici, dok učenici i studenti pretražuju Internet, koriste multimedijske mogućnosti te posuđuju lektiru i znanstvenu literaturu. U društvu znanja knjižnica je potrebna svima za cjeloživotno učenje, odnosno za zadovoljavanje obrazovnih, znanstvenih i umjetničkih potreba.

Radi svega navedenoga, s radošću pratimo sve učestalije rasprave o uređenju knjižnica pa i o suvremenoj knjižničnoj arhitekturi. Ako prihvatimo mišljenje da se na knjižnicama očituju kulturna obilježja gradova, onda Virovitica s pravom na svojim razglednicama i na web stranicama ističe svoju novu Gradsku knjižnicu i čitaonicu.

Novi Dječji odjel

MODERNA KNJIŽNICA ZA MODERNE I MLADE LJUDE

Iz Programa rada Gradske knjižnice i čitaonice Virovitica (2008. - 2010.)

Piše: Višnja Romaj

Višnja Romaj, prof., od 2008. nova je ravnateljica Gradske knjižnice i čitaonice Virovitica.

Posebna mi je čast, ali i velika odgovornost, stati na čelo jedne od najstarijih kulturnih institucija u našem gradu, čija povijest seže u srednji vijek. No, da ova prelijepa i bogato opremljena Knjižnica postane jedno živo kulturno i informacijsko središte Grada i Županije, želimo poraditi prvenstveno na onim sadržajima kojima ćemo privući moderne kreativne mlade ljude.

U tom smislu, uz redoviti program odvijanja tribina utorkom, proširit ćemo aktivnosti na ponedjeljak Glazbena slušaonica za mlade, te srijedom pod nazivom Naši knjižničari predstavljaju nove knjige. Mladi pisci, mladi recitatori, interpretatori književnosti na stranim jezicima,

budući mladi glumci i sl., predstavljat će nam se ubuduće na tribinama petkom. U planu su, u suradnji s Osnovnom glazbenom školom Jan Vlašimsky iz Virovitice, i tribine srijedom na kojima ćemo moći čuti naše talentirane mlade glazbenike. Audicije za tu tribinu bi se održavale u Glazbenoj školi.

No, Knjižnica će i nadalje prvenstveno nastojati razvijati i obavljati svoju osnovnu funkciju informacijskog i kulturnog središta koje građanima osigurava kvalitetan pristup znanju i informacijama, te kulturnim sadržajima za potrebe obrazovanja, stručnog i znanstvenog rada, cjeloživotnog učenja, informiranja, obrazovanja i razzone.

Kao rođenoj Virovitičanki i knjižničarki koja je već dugo u toj struci, kao i osobi koja je i sama puno pisala i objavljivala (pjesme, novinske članke, znanstvene radove, pojedine brojeve naših zavičajnih listova) neobično mi je stalo da naša Gradska knjižnica i čitaonica u svom radu postane primjer i svim drugim knjižnicama.

UTORKOM U NOVOJ VIROVITIČKOJ KNJIŽNICI

Pripremili: Tatjana Keresturi, Mirjana Vodopić, Robert Fritz

Konačnim preseljenjem u novi prostor, Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica uvela je željno očekivane nove sadržaje i usluge. Među inim, svaki utorak uvečer Virovitičani imaju priliku prisustvovati raznolikim kulturnim zbivanjima i manifestacijama. Počevši u travnju, do kraja 2007. upriličeno je 30-tak događanja uz prisustvo mnogobrojne publike. Tako smo organizirali: književne večeri, izložbe slika i fotografija, znanstvena i popularna predavanja, predstavljanja rada i djelovanja lokalnih udruga, glazbena događanja, edukacijske programe, književno-povijesna predavanja, video projekcije, multimedijalne prezentacije, predstavljanja projekata... Za ilustraciju ideje "kulturnog utorka" kao činjenice prepoznate u krugu korisnika knjižnice, ali i svih građana Virovitice, osvrnut ćemo se na nekoliko.

Izdavaštvo OŠ Ivane Brlić Mažuranić

Jedno od prvih događanja bila je prezentacija izdavaštva OŠ Ivane Brlić-Mažuranić u Virovitici. Prigodnom je izložbom i posterom prikazan cjelokupan rad škole od prvih listova "Braća Ribar" iz 1974. do posljednjeg koji je tiskan u veljači 2007. Budući da škola 1992. mijenja ime, rađa se Hlapić. Tako je ovom školskom godinom obilježen jubilej - 15 godina Hlapića. O prvim koracima u nastajanju lista, o načinu rada uredništva, suradnicima u listu te o različitim oblicima Hlapića, kao i njegovim uspjesima tijekom svih ovih godina na LiDraNu govorila je odgovorna urednica prof. Renata Sudar. Posebice je istaknula najveće uspjehe Hlapića kad je ušao u izbor 20 najboljih listova u Hrvatskoj.

Poetsko-glazbena večer

Na poetsko-glazbenoj večeri uglazbljene stihove gospode Vesne Blažević izvodio je na gitari gospodin Zdravko Blažević uz pratnju glazbene skupine "Prijatelji". Između pojedinih skladbi autoričine stihove je nadahnuto interpretirala gospodica Marija Mikolić. Skupu je prisustvovao veći broj istinskih ljubitelja poezije i kantautorskog glazbenog izričaja. Tematika poezije gospode Blažević je pretežno nabožnog i refleksivnog karaktera, te je brojne goste zasigurno inspirirala i otvorila k univerzalnim vrijednostima.

Predstavljanje Virovitičkog astronomskog zbornika

Novoosnovana Astronomska udruga Mirko Danijel Bogdanić iz Virovitice u Gradskoj knjižnici i čitaonici Virovitica predstavila je prvi broj Virovitičkog astronomskog zbornika koji je izdan povodom 15. obljetnice rada astronomsko-astronautičkog kluba Osnovne škole Vladimira Nazora u Virovitici, ali i 245. obljetnice rođenja astronoma i prosvjetitelja Mirka Danijela Bogdanića. Cijeli zbornik sa svim člancima predstavio je njegov urednik, Zlatko F. Kovačević. Za Virovitički astronomski zbornik svoj su doprinos dali mnogi poznati ljudi, znanstvenici, astronomi, Virovitičani i oni koji to nisu, ali su srcem vezani za astronomiju, od kojih je nekima veliko srce

prestalo kucati, no njihove su riječi i djela utkane u ovu knjigu za generacije koje dolaze. To je knjiga u kojoj će svaki povjesničar i ljubitelj znanosti prepoznati neprocjenjivu vrijednost u upoznavanju povijesti astronomije u Virovitici i ne samo njoj.

KUD Virovitica

U knjižnici je predstavljeno Kulturno-umjetničko društvo Virovitica. O radu KUD-a i teškoćama zbog neposjedovanja društvenih prostorija govorili su predsjednik društva Branko Počić, o umjetničkom radu koreografinja Veronika Brabec i voditelj glazbene sekcije Vladimir Brabec, dugogodišnji voditelji ovog i više drugih društava, te o etnografskoj tradiciji virovitičkog zavičaja kustosica Gradskog muzeja Virovitica Jasmina Jurković. Članovi Kulturno-umjetničkog društva Virovitica na završetku predstavljanja izveli su i kraći program plesova i pjesama Slavonije i Podravine, uz glazbenu pratnju svojih tamburaša. Zovu glazbe nisu odoljeli ni poneki posjetitelji, koji su se u plesu pridružili članovima Kulturno-umjetničkog društva Virovitica.

Hrvatska pisana kultura

Akademik Josip Bratulić predstavio je u Knjižnici dva sveska monografije Hrvatska pisana kultura, koju je napisao zajedno s akademikom Stjepanom Damjanovićem. Prvi i drugi svezak Hrvatske pisane kulture iznimno su vrijedne knjige pisane stručno, ali pristupačno, čitko, bogato ilustrirane. Pisane su za intelektualce, studente i stručnjake, ali i za sve koje zanimaju hrvatski pisani spomenici u rasponu 13 stoljeća, od 8. do 21. stoljeća. Svi pisani spomenici važni su dijelovi nacionalne kulture, pa tako i hrvatske, istaknuo je akademik Bratulić. Oba sveska tiskana su u nakladničkoj kući Veda, čiji je urednik Nikola Žulj također sudjelovao u predstavljanju monografije u Virovitici.

S predstavljanja Hrvatske pisane kulture

Književna i likovna podravska večer

Poznata književnica Božica Jelušić, rođena Pitomačanka, koja živi i radi u Đurđevcu, priredila je pravu podravsku večer svojih stihova i proze, uz likovnu izložbu umjetničkih slika Ivana Andrašića iz Koprivnice. U prvom

dijelu večeri, posjetiteljima okruženim izložbom akvarela Ivana Andrašića, književnica je govorila o slikaru i njegovim radovima naslikanim najfinijim polutonovima boja, o njegovim pitomim krajolicima u dravskoj izmaglici, u svim godišnjim dobima. Andrašićev likovni svijet su biserne poteznice rijeke, bijele hostije ivančica, njegove kiše i susnježice, ushit rodnom Podravinom - istaknula je pjesnikinja Božica Jelušić. U drugom dijelu večeri prof. Ivan Zelenbrz ukratko je govorio o književnom radu Božice Jelušić, koja je zatim predstavila svoju knjigu "Pogled stablu". Knjiga sadrži 20 umjetničkih fotografija čiji su autori Andreja Dugina, Boris Kovačev i Nikola Wolf, te po 20 priča i pjesama o stablima, običnim, domaćim trešnjama, lipama, bukvama, ali i o egzotičnom drveću poput araukarije.

Od ostalih važnijih događanja u knjižnici spomenut ćemo 234. sjednicu Vlade Republike Hrvatske održanu u svibnju, 25. redovnu skupštinu Društva knjižničara Bi-logore, Podravine i Kalničkog prigorja, također u svibnju, te svečano otkrivanje spomenika Dr. Franji Tuđmanu ispred knjižnice u kolovozu 2007.

Možemo zaključiti kako smo u ovom kratkom vremenu od preseljenja u novi prostor uspjeli ustanoviti značajan kulturni sadržaj koji se provodi kontinuirano i usmjereno k promoviranju znanih, ali i stvaranju novih vrijednosti. Daljnjim nastojanjima ćemo ga unaprijeđivati i obogaćivati na zadovoljstvo naših korisnika i svih građana Virovitice koji uz novu zgradu knjižnice zaslužuju dinamičnu i raznoliku ponudu knjižničnih usluga i sadržaja.

IGRAONICA GRADSKE KNJIŽNICE I ČITAONICE U VIROVITICI

Piše: Ivana Molnar

Preseljenjem u novu zgradu Gradske knjižnice i čitaonice dobili smo ugodan i dobro opremljen prostor za igraonicu. Formirali smo kutiće, pokrenuli nabavu novih igračaka i počeli s upisima djece. Tako je igraonica u rujnu 2007. prvi puta otvorila vrata svojim najmlađim članovima i njihovim roditeljima. Djeca su bila podijeljena u četiri skupine, svaka od njih brojila je oko desetero djece. Skupine su formirane po kriteriju kronološke dobi i po tome je li dijete u stalnom programu vrtića ili nije.

Danas igraonica broji oko sedamdesetoro upisane djece raspoređenih u pet skupina. Za provođenje aktivnosti i realizaciju planova zadužene su dvije odgojiteljice. U našu igraonicu može doći svako dijete od navršenih šest mjeseci do polaska u školu, bez obzira na to ide li u vrtić ili ne. Smatramo da je i djecu koja idu u vrtić potrebno uvesti u svijet knjižnice, posebno Dječjega odjela i igraonice te ih upoznati sa sadržajima što ih oni pružaju.

Igraonica je zamišljena kao edukativno-zabavni program u kojem su spojeni igra, zabava i učenje. Sve aktivnosti odvijaju se i planiraju kroz sljedeća razvojna područja: socio-emocionalni razvoj, spoznajni razvoj, psihomotorni razvoj, govor, komunikaciju, izražavanje i stvaranje. Predškolsko dijete pomoću programa u igraonici postupno ulazi u svijet slikovnica, stvara trajnu potrebu za njima i razvija pozitivan odnos prema knjizi odnosno slikovnici. Ostvarivanje tog dominantnog zadatka postiže se kroz niz aktivnosti vezanih uz rad sa slikovnicom; čitanje, pričanje priča, prepričavanje, opisivane, dramske i lutkarske aktivnosti. Sve planirane aktivnosti odvijaju se kroz igru kao osnovnu aktivnost u životu svakog djeteta. Uza sve nabrojeno, neizostavno je u radu igraonice i obilježavanje aktualnih datuma i proslava rođendana. Tako smo po prvi put u igraonici ugostili Djeda Božićnjaka, na veliko veselje i radost djece. Kod nas su također i roditelji neizostavni partneri u radu igraonice. Poželjno je da se i sami uključe u igru i aktivnosti igraonice, jer djeca tako još više uživaju.

Osim planiranih programa za predškolsku djecu, u slobodnom terminu u igraonici jednom tjedno organiziramo kreativne radionice za osnovnoškolsku djecu

te pričaonice za predškolsku i osnovnoškolsku djecu. Putem medija javnog informiranja i plakata u radionice i pričaonice pozivamo svu djecu koja su zainteresirana za određenu temu i sadržaj što ga nudimo.

Radionice su vezane uz određene prigodne datume (kao što je, primjerice, Valentinovo i maskenbal), potiču razvijanje dječje kreativnosti, izražavanje i stvaranje svog osobnog mišljenja i stava te stvaranje pozitivne slike o sebi. Radionice pod nazivom *Druženje djece i odraslih* namijenjene su djeci, njihovim roditeljima i svim odraslima koji se žele igrati, družiti, učiti ali i pokazati svoje ideje i kreativnost.

Roditelji mogu samostalno davati ideje, sudjelovati u njihovoj realizaciji, isto kao i u *Maloj pričaonici* - čitati priče i slikovnice. Cilj takvih zajedničkih radionica i pričaonica je poticanje roditelja na kvalitetno provođenje slobodnog vremena sa svojom djecom. Program pod nazivom *Zanimljiva lektira* organizira se u suradnji sa školskim knjižničarima i nastavnicima. Osnovni mu je cilj: približiti osnovnoškolskom djetetu knjigu, motivirati dijete na čitanje lektire te obraditi lektiru na kreativan i zanimljiv način.

Rad s djecom budi kreativnost i potiče stvaranje novih ideja te otvara prekrasne horizonte prema boljem i humanijem svijetu.

OBNOVLJENA I PROŠIRENA GRADSKA KNJIŽNICA ĐURĐEVAC

Piše: Anica Šabarić

NOVI STUDIJSKI ODJEL

Još 2004. godine kupljen je prostor do sadašnje knjižnice koji je bio namijenjen također za knjižnične svrhe, ali se čekala prigoda da se kupi i lokal do njega, kako bi se pristupilo zajedničkom uređenju. Međutim, tu još nisu riješeni imovinsko-pravni odnosi pa to čekamo i dalje, a ono što je bilo u vlasništvu Grada Đurđevca počeli smo uređivati za novi studijski odjel. Sredstva za uređenje osigurao je Grad Đurđevac i Koprivničko-križevačka županija, a za opremu Ministarstvo kulture.

Građevinski radovi počeli su 23. listopada 2007. i do kraja studenoga radovi su bili gotovi, a do Božića prostor je bio i opremljen. Građevinske radove izvodila

je đurđevačka tvrtka *Segrad*, a opremu je radila tvrtka *Primat-RD* iz Hrvatskog Leskovca. Prostor, radovi i oprema su ukupno iznosili 665.394,40 kuna.

Dobili smo izuzetno ugodno mjesto za studijski odjel, čitaonicu i smještaj zavičajne zbirke, ali isto tako i za književne večeri i likovne izložbe. Novi odjel je opremljen s pet računala, stropnim platnom i LCD projektorom, plazmom, klavirom i 90 stolica za književna događanja. Đurđevački slikar Zdravko Šabarić poklonio je za taj odjel jedanaest slika na kojima su portreti đurđevačkih i po-dravskih književnika, ali donacija nije još konačna.

Početak radova na novom studijskom odjelu.

Novi studijski odjel.

OBNOVLJENI POSUDBENI ODJEL I SPREMIŠTE

Na prijelazu iz 2007. u 2008. godinu u Gradskoj knjižnici u Đurđevcu bilo je više nego živo. Događalo se paralelno nekoliko važnih stvari za izgled i razvoj knjižnice i knjižničarstva. Počelo je s uređenjem novoga studijskoga odjela i čitaonice. Radovi su završeni u planiranom roku, tako da smo božićnu izložbu već imali u novouređenom prostoru. Međutim, kad smo izmjestili sadašnju čitaonicu i studijski odjel, onda se pokazalo da bi i "stari" odjeli trebali obnovu. I tako, jedno je povuklo drugo, i nakon diskusije od cijele tri minute, cjelokupne knjižničarske snage od nas tri djelatnice primile su se posla kako bi naš prostor učinile još ljepšim, ugodnijim i privlačnijim za korisnike.

Svi prostori su oličeni, police rastavljene i oprane, parket presložen i prelakiran, stolarija obojena, spremište je dobilo nove police, posudbeni odjel obogaćen je kutkom za mlade, dječje radionice pospremljene su u šarene kutije. Onako usput, kada je već sve bilo pri kraju, napravili smo i reviziju naših četrdesetak tisuća knjiga! Mišiće smo dobro nabildale, jer smo osim nošenja knjiga po cijeli dan same ličile zidove, bojale stolariju i udisale intenzivne mirise raznih boja.

Jasno da je za to sve trebalo iznaći novaca pa se i ovim putem zahvaljujemo na razumijevanju Gradu Đurđevcu i mnogim dobrim ljudima koji nas godinama podržavaju. Samo tako zajednički možemo dalje zajedno, jer za našu Knjižnicu imamo još mnogo planova!

Otvaraju se novi vidici skidanjem starih tapeta.

IZ DJEČJEG ODJELA GRADSKOJ KNJIŽNICE ĐURĐEVAC

Piše: Katarina Pavlović

LIKOVNA RADIONICA S UMJETNIKOM ZORANOM HOMENOM

U predbožićno vrijeme kad sve miriše na jabuke i cimet, u Gradskoj knjižnici Đurđevac događale su se velike stvari. Upravo jabuke su bile tema likovne radionice. A veliki umjetnik, hiperrealist Zoran Homen, pričao je svojoj publici - malim, budućim umjetnicima - o svom djetinjstvu, Božićima, jabukama, stavicama. Tako ih je uveo u temu.

Pažljivo smo slušali priče iz djetinjstva Z. Homena.

Polaznici radionice bili su učenici OŠ G. Karlovčana i Gimnazije dr. Ivana Kranjčeva, njih ukupno 26. Zajedno su slikali jabuke kao božićne darove. Uz izložene prave jabuke i njihov miris nastale su prekrasne slike koje su bile izložene u Dječjem odjelu u isto vrijeme kad je umjetnik izlagao u Odjelu za odrasle. Dvije izložbe odjednom, s jednim zajedničkim katalogom.

Uz miris jabuka crtali smo jabuke.

TAJNI PRIJATELJ

Tajni prijatelj akcija je Crvenog križa u svrhu razvijanja humanosti, razumijevanja, tolerancije i prijateljstva, a trajala je u prosincu, mjesecu darivanja.

Polaznici radionica dječjeg odjela Gradske knjižnice Đurđevac donijeli su svoje stare, očišćene igračke. Skupilo se dosta igračaka, gotovo novih, koje su poklonjene djeci čiji roditelji su slabijeg imovnog stanja, kako bi i ona pod bor dobila lijepe darove.

Suradnja s Crvenim križem počela je radionicom *Kako pružiti pomoć unesrećenome*. Ukupno su održane tri radionice gdje su volonteri Crvenog križa Marina Perica i Marinko Križan pokazali djeci osnovno o prvoj pomoći. Naučili su ih kako staviti prvi zavoj, pronaći puls, kako zaviti rane na određenim dijelovima tijela, u kakav položaj staviti onesviještenog i još mnogo toga. Ovakvu suradnju nastaviti ćemo i dalje.

Omatamo ozlijeđenu ruku.

Znamo okrenuti onesviještenog prijatelja na bok.

VIJESTI IZ NARODNE KNJIŽNICE VIRJE

Piše: Ana Škvarić

Iako je riječ o jednoj od knjižnica s najdužom tradicijom u Koprivničko-križevačkoj županiji, osnovanoj još 1878., virovska knjižnica dugo je bila zanemarena od strane lokalnih vlasti, bez dostatnih financijskih sredstava za redovno poslovanje. Situacija se počela mijenjati 2005./2006. kad je Općina Virje krenula u revitalizaciju knjižnice, da bi knjižnica naposljetku bila registrirana kao samostalna ustanova 8. ožujka 2007. godine. U 2008. godinu Narodna knjižnica Virje ušla je u proširenom i dotjeranom izdanju, s najboljim izgledima da ponovo postane središte kulturnog života Općine.

U 2007. dovršena je prva faza adaptacije prostora knjižnice u prizemlju zgrade stare osnovne škole, sufinancirana od strane Općine Virje i Ministarstva kulture RH. Knjižnica je proširena na susjednu prostoriju (nekadašnju Galeriju) u kojoj su promijenjene instalacije, popravljeni prozori, postavljene nove pločice, spušten je strop i omaljšani zidovi. U toj je prostoriji odnedavno smješten Odjel za odrasle s čitaonicom periodike, opremljen novom namjenskom knjižničnom opremom.

Knjižnica nakon montiranja prvog dijela opreme, 4. ožujka 2008.

Nadalje, Narodna knjižnica Virje kao samostalna ustanova ušla je i u sustav redovitog sufinanciranja osnovne djelatnosti. Ministarstva kulture RH, Općina Virje i Koprivničko-križevačka županija osigurali su u 2007. sredstva za kupnju novih knjiga i druge građe u ukupnom iznosu od 70.000 kn, što se vrlo pozitivno odrazilo na obnavljanje većinom zastarjelog i dotrajalog knjižničkog fonda.

U 2008. ušlo se s još većim i ambicioznijim planovima koji su u prvom redu uključili zapošljavanje knjižničara s punim radnim vremenom, a potom nastavak priprema za adaptaciju drugog dijela prostora, daljnju nabavu novih knjiga i neknižne građe, opremanje knjižnice računalima, uvođenje interneta na sva računala te nabavu i instaliranje suvremenog, funkcionalnog namještaja. U međuvremenu, dok traje adaptacija i korak po korak knjižnica postaje sve ljepše i ugodnije mjesto, nastavlja se i stručna obrada knjižničkog fonda i kompjutorizacija, tj. unošenje podataka o građi u računalnu bazu.

Istovremeno, u tijeku je i revizija fonda te priprema za otpis dotrajale i zastarjele građe, sve uz svesrdnu pomoć djelatnika Općine Virje, OŠ prof. Franje Viktora Šignjara Virje, koprivničke Knjižnice i čitaonice 'Fran Galović' te voditeljice Županijske matične službe za knjižnice Ljiljane Vugrinec. Zatečena građa koja je 2007. brojila oko 6000 svezaka istovremeno se dijeli na dječji fond i fond za odrasle jer će knjižnica dobiti i novi Dječji odjel koji ranije nije imala.

Dvije virovske knjižničarke - Ana Škvarić iz općinske i Đurđica Krčmar iz osnovnoškolske knjižnice

Usprkos tome što je u tijeku adaptacija, Narodna knjižnica Virje nastoji koliko je najviše moguće sudjelovati u društvenom i kulturnom životu lokalne zajednice. Primjerice, knjižnica je uključena u projekt "Andeo prijatelj razreda" OŠ prof. Franje Viktora Šignjara u Virju u sklopu kojeg promovira svoju djelatnost među učenicima osnovne škole i na taj način ih potiče da što češće i u što većem broju dolaze u knjižnicu te steknu naviku korištenja knjižničnih usluga. Također, nakon što revizija fonda i uvođenje podataka o građi u računalno baze bude provedeno kraju, Knjižnica planira intenzivnije poraditi na animacijsko-edukacijskim djelatnostima, među kojima će za početak svoje mjesto svakako naći programi obilježavanja Mjeseca hrvatske knjige i 130. godišnjice knjižničarstva u Virju, organizirani posjeti djece novoobnovljenoj knjižnici, a kasnije i književne večeri, predavanja, čitaonice, igraonice itd.

Ispunjenju svih planova - adaptaciji, nabavi knjiga, opremanju knjižnice, stručnoj obradi građe i osmišljanju raznovrsnih programa za poticanje čitanja i korištenja knjižničnih usluga u lokalnoj zajednici - pristupa se s velikim entuzijazmom od strane općinskih vlasti, Županijske matične službe za narodne knjižnice i same voditeljice knjižnice, pa Virovci i svi stanovnici Općine Virje s nestrpljenjem iščekuju "novo ruho" i nove usluge svoje stare knjižnice.

STRUČNO USAVRŠAVANJE KNJIŽNIČARA U KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKOJ ŽUPANIJU

Piše: Ljiljana Vugrinec

Knjižničnu jesen 2007. u Koprivničko-križevačkoj županiji obilježilo je nekoliko programa stručnog usavršavanja knjižničara, u organizaciji županijske matične Knjižnice i čitaonice "Fran Galović" u Koprivnici.

Radionica "Primjena UDK u školskim knjižnicama"

Od 26. do 28. rujna u Knjižnici i čitaonici "Fran Galović" u Koprivnici održana je redovita godišnja edukacija za knjižničare-početnike iz svih vrsta knjižnica na području Koprivničko-križevačke županije. U edukaciji je sudjelovalo 19 prolaznika: od toga, 12 knjižničara iz osnovnih i srednjih škola, dok su ostali bili iz narodnih i različitih specijalnih knjižnica. Iako je edukacija za knjižničare - početnike u ovom obliku, kao svojevrsan kratki uvod u knjižničarstvo, prvenstveno namijenjena osobama bez formalnog knjižničnog obrazovanja koje se po prvi put zapošljavaju u knjižnicama, zanimanje za ovaj oblik stručnoga usavršavanja redovito pokazuju i netom diplomirani knjižničari koji još nemaju radnog iskustva. Također, u pohađanje pojedinih predavanja i vježbi, često se uključuju i ostali knjižničari, u skladu sa svojim potrebama i interesima. Tijekom tri dana trajanja seminara kroz predavanja i praktične vježbe prolaze se teme kao što su: zakonska regulativa knjižnica, godišnji

planovi i izvješća o radu; nabava i obrada knjižnične građe, posudba, pretraživanje i druge usluge za korisnike, knjižnična statistika; promotivne i marketinške aktivnosti te kulturno-animacijski programu u knjižnici, čuvanje i zaštita knjižnične građe kao i rad s računalnim programom za knjižnično poslovanje.

U Gimnaziji Ivana Zakmardija Dijankovečkoga u Križevcima održana je 12. listopada radionica o osnovama primjene programa Metel.win u knjižničnom poslovanju, na kojoj je sudjelovalo petnaestak polaznika, većinom knjižničara-početnika, kojih ove godine na području županije ima više nego obično, jer je čak 7 škola tijekom 2007. po prvi put dobilo odobrenje za zapošljavanje školskih knjižničara.

Na kraju, u suradnji s Centrom za stalno stručno usavršavanje, 29. listopada, Veronika Čelić-Tica i mr. sc. Jelica Lešić održale su u Koprivnici predavanje s vježbama "Primjena UDK u školskim knjižnicama". Domaćin skupa bila je koprivnička Gimnazija "Fran Galović", a ovom vrlo zanimljivom i praktično korisnom predavanju prisustvovala su 24 knjižničara.

Kao zaključak, recimo kako je dobar odaziv polaznika i njihovo aktivno sudjelovanje u programima stručnog usavršavanja knjižničara u Koprivničko-križevačkoj županiji, zasigurno, ponajprije rezultat razvijene potrebe i želje knjižničara da se u svome radu neprekidno educiraju i usavršavaju. S druge strane, teme za stručno usavršavanje pomno se promišljaju te odabiru temeljem zajedničkog dogovora svih zainteresiranih. Matična županijska knjižnica ulaže mnogo truda u samu organizaciju stručnog usavršavanja te animiranje potencijalnih polaznika, kako neposrednim kontaktom, tako i putem različitih medija, što sigurno pridonosi uspjehu održanih programa stručnoga usavršavanja. Aktivnosti matične knjižnice u tom smjeru stoga će se i dalje nastaviti, s osnovnim ciljem unaprjeđivanja stručnih sposobnosti i kompetencija knjižničara, kao temeljnog preduvjeta za stvaranje još boljih i uspješnijih knjižnica.

DRUŠTVENI UTJECAJ I KORISNOST ULAGANJA U KNJIŽNIČNU ZGRADU

Piše: Dijana Sabolović-Krajina

Od srpnja do polovice rujna 2007. u Koprivnici je provedeno istraživanje o društvenom utjecaju i korisnosti obnovljene i preuređene narodne knjižnice, konkretno Knjižnice i čitaonice "Fran Galović" Koprivnica, na život lokalne zajednice i njenih stanovnika.

Rezultati su prezentirani kao pozvano izlaganje na 5. savjetovanju za narodne knjižnice, Lovran, 3. - 6. listopada 2007. Budući da je prošlo dovoljno vremena, tj. dvanaest godina od početka unutarnje adaptacije i rekonstrukcije

(1996.-2003.), koprivnička knjižnica poslužila je kao "case study" ili primjer za istraživanje pokazatelja korisnosti ulaganja u knjižnice. Konkretno, uloženo je 4,8 milijuna kuna za građevinsko-obrtničke radove i 1,1 milijun kuna za opremu.

Anketa je provedena na uzorku od 446 ispitanika (1,4% stanovnika Koprivnice), tj. među članovima i nečlanovima knjižnice, predstavnicima tijela lokalne uprave i samouprave i lokalnih sredstava javnog priopćavanja.

Pročelje knjižnice

Opravedanost ulaganja u knjižnicu

Dobiveni podaci pokazuju da 418 (94%) ispitanika smatra kako je, s obzirom na rezultate u radu Knjižnice, ulaganje opravdano, a 14 (3%) ispitanika smatra da nije opravdano (bez odgovora 14 ili 3% ispitanika). Dobiveno je čak 144 afirmativnih obrazloženja i 6 negativnih obrazloženja.

Neka od afirmativnih obrazloženja bila su:

- Jako pametno uloženi novac. Imamo jako dobro organiziranu knjižnicu koja služi građanima svih životnih dobi. Na taj se način svi mogu kulturno uzdizati. Osim toga, nudi niz zabavnih popratnih sadržaja.
- Knjižnica je postala suvremenija, organiziranija, a nova oprema omogućuje korištenje niza novih usluga, čime su privučeni i brojni novi korisnici.
- Knjižnica je svojom bogatom i raznovrsnom ponudom svakodnevno otvorena i prisutna među stanovništvom Koprivnice i okolice.
- Suvremen, ugodan, moderno opremljen prostor sa svim potrebnim sadržajima i opremom za normalno sudjelovanje građana u razvoju kulture i informiranost.
- Knjižnica je vrlo dobro opremljena, moderno uređena, prati tehnološki razvoj i uz sve to zadržala je duh starine što je čini ugodnim mjestom.
- Knjižnica i čitaonica je ustanova koja je temelj znanja i naobrazbe. Socijalna i društvena ustanova. Smatram opravdano uložena sredstva.
- Zato što je ona ipak ponos našeg grada.
- Važna mi je otvorenost knjižnice za sve inicijative koje pridonose razvoju grada u smislu educiranja i pomaganja stanovnicima u kvalitetnom provođenju vremena.

Neka od negativnih obrazloženja:

- S obzirom na veličinu prostora, mislim da su se na vedene investicije trebale uložiti u novu zgradu.
- Pa čini mi se da je uloženo malo previše novaca u adaptaciju samo građevinskog dijela, a premalo recimo u informatičku opremu.
- Bilo je potrebno odmah graditi novu knjižnicu.

Korisnost ulaganja u knjižnicu i doprinos kvaliteti života u lokalnoj zajednici

Rezultati pokazuju kako 233 ispitanika (52%) smatra da je dosadašnje ulaganje javnih sredstava u rad knjižnice *vrlo korisno*, 210 (47%) ispitanika smatra da je *korisno*, a svega 2 (1%) ispitanika da *nije korisno*.

Ispitanici su odgovorili kako Knjižnica doprinosi kvaliteti života u lokalnoj zajednici ponajviše u: obrazovanju i cjeloživotnom učenju (323 odgovora ili 21%); dostupnosti knjizi (291 ili 19%); razvijanju različitih oblika pismenosti - elementarne, obiteljske, predškolske, književne, matematičke i dr. (258 ili 17%); usvajanju čitateljskih navika i interesa (258 ili 17%); kulturi (253 odgovora ili 17%); informiranju (217 ili 14%); razonodi / provođenju slobodnog vremena (169 odgovora ili 11%).

Ulaganje u adaptaciju i rekonstrukciju knjižnice donijelo je, smatraju ispitanici, najviše koristi: srednjoškolcima (327 odgovora ili 17%); studentima (307 odgovora ili 16%); osnovnoškolskoj djeci (295 odgovora ili 15%); osobama s invaliditetom (244 odgovora ili 13%); djeci predškolske dobi (234 odgovora ili 12%); umirovljenicima (207 odgovora ili 11%); zaposlenima (159 odgovora ili 8%); nezaposlenima (155 odgovora ili 8%); nekim drugim osobama (13 odgovora ili 0%).

Važnost knjižničnih usluga

Ispitanici su, nadalje, po važnosti rangirali 22 knjižnične usluge na sljedeći način:

1. Posudba knjiga (386 odgovora ili 7%),
2. Besplatni prisup internetu (348 odg. ili 6%),
3. Usluga za slijepe i slabovidne (325 odg. ili 6%),
4. Radionice za djecu i mlade (303 odg. ili 6%),
5. Književne večeri, tribine, predavanja i radionice za odrasle (293 odgovora ili 6%),
- 6.-8. Pretraživanje elektroničkog kataloga knjižnične građe (280 odgovora ili 5%),
- 6.-8. Posudba knjiga na stranim jezicima (280 odg. ili 5%),
- 6.-8. Građa za učenje stranih jezika u Stručno-znanstvenom odjelu (280 odgovora ili 5%),
9. Čitaonica tiska za odrasle (265 odg. ili 4%),
10. Čitaonica tiska za djecu (256 odgovora ili 4%),
11. Posudba slikovnica (255 odgovora ili 4%),
12. Posudba časopisa i novina na hrvatskome jeziku (243 odgovora ili 4%),
- 13.-14. Referentna usluga na Internetu "Pitajte knjižničare" (232 odgovora ili 4%),
- 13.-14. PC za obradu teksta (232 odgovora ili 4%),
15. Posudba časopisa na stranim jezicima (engleskom i njemačkom) (230 odg. ili 4%),
16. Usluga fotokopiranja i skeniranja (226 odg. ili 4%),
17. Bilteni novih knjiga, CD-a i DVD-a (179 odg. ili 3%),
18. Romska knjižna polica (174 odgovora ili 3%),
- 19.-20. Posudba glazbenih CD-a (171 odg. ili 3%),
- 19.-20. Informativni materijali o EU - EU kutak u Stručno-znanstvenom odjelu (171 odg. ili 3%),
21. Posudba video-i/ili DVD filmova (169 odg. ili 3%),
22. Gledanje video i / ili DVD filmskih klasika u Stručno-znanstvenom odjelu (139 odg. ili 2%),
23. Nešto drugo (23 odgovora ili 0%).

Uloga i educiranost knjižničara

Prema dobivenim rezultatima, 334 (75%) ispitanika smatra da su knjižničari u pružanju usluga iskoristili potencijale adaptiranog i rekonstruiranog prostora u korist lokalne zajednice i građana, 96 (22%) smatra da su to osrednje uradili, a nedovoljno 6 ispitanika (1%), dok 10 ispitanika (2%) nije odgovorilo. Što se educiranosti knjižničara tiče, 405 ispitanika (91%) smatra da su knjižničari dovoljno educirani za pružanje takvih usluga koje opravdavaju ulaganje u adaptaciju i rekonstrukciju knjižnične zgrade, a svega njih 15 (3%) smatra da nisu.

Očekivanja od knjižnice ubuduće

Od Knjižnice se u budućnosti očekuje ponuda novih usluga (231 odgovora ili 42%), zadržavanje postojećih usluga (178 odgovora ili 32%), te veći prostor u novoj knjižničnoj zgradi (141 odgovora ili 26%).

Građani su dali čak 143 prijedloga kako bi knjižnica mogla biti još korisnija za lokalnu sredinu i njene građane. Neki od prijedloga bili su: otvoriti knjižnicu jedan dan u tjednu u večernjim satima kao klub čitatelja dobre knjige idiskusija o pročitanom (naslovu ili autoru) sciljem borbe protiv otuđenosti zbog utjecaja novih medija; više susreta s književnicima, pjesnicima, glazbenicima iz cijele Hrvatske; trebalo bi dovesti što više stručnjaka medicinske struke, te organizirati javne tribine itd.....

Odjel za odrasle - ponestaje mjesta za knjige!

Stavovi o izgradnji nove knjižnice i njezinoj lokaciji

Budući da prostor postojeće knjižnice rapidno postaje skučen za daljnje širenje usluga i uvođenje novih tehnologija, a prije svega pohranu novih knjiga, 378 ispitanika (85%) podupiru izgradnju nove zgrade knjižnice, a 47 ispitanika (11%) ne podupire. Ispitanici su dali 87 afirmativnih obrazloženja i 7 negativnih obrazloženja za izgradnju nove knjižnice.

Neka od afirmativnih obrazloženja:

- Svjedoci smo cjeloživotnog učenja u čemu doprinosi i ova ustanova, pa sam svakako za daljnje širenje koje bi moglo omogućiti nove usluge, ali svakako bi pridonijelo i novom zapošljavanju.
- Gradnja nove knjižnice je stara ideja za koju političari nisu imali sluha prije 30 -ful godina; knjižnica je živi organizam koji se širi, raste i normalno je očekivati veći prostor i novu zgradu.

- Budući da se grad širi, a djeca i studenti imaju sve veće obveze i potrebe, potrebno im je omogućiti i što bolju knjižnicu.
- Nove investicije otvaraju nove mogućnosti i bez ulaganja nema poboljšanja usluga... (itd.)

Neka od negativnih obrazloženja:

- Preskupa investicija. Mogućnost prenamjene drugog neiskorištenog prostora?
- Za Koprivnicu postojeća zgrada morala bi biti dovoljno velika.
- Problem prostora može se riješiti smanjenjem opsega sadržaja koji se najrijeđe koriste.
- Zbog lokacije.
- Prostor knjižnice zrači toplinom, kad boravite u njoj imate osjećaj kao da ste kod kuće.
- U narednih pet godina ne bi, jer u gradu ima previše objekata i ustanova koje iziskuju bitna velika ulaganja. Knjižnica je od svih koprivničkih kulturnih ustanova u najboljem stanju.

Rezultati pokazuju kako 350 ispitanika (89%) smatra da bi lokacija trebala biti u središtu grada, 25 ispitanika (6%) na gradskoj periferiji, a 18 ispitanika (5%) negdje drugdje.

Knjižnica kao potpora razvoju lokalne zajednice

Prema rezultatima, 420 (94%) ispitanika smatra da je knjižnica potpora razvoju lokalne zajednice i daje 100 obrazloženja u prilog svojeg stanovišta. Svega 9 ispitanika (2%) smatra da knjižnica nije potpora lokalne zajednice, no ne daju obrazloženje. 17 ispitanika (4%) nije dalo odgovore.

Neka od afirmativnih obrazloženja:

- Razvojem Interneta i sličnih medija polako nestaje potreba da bilo koji čovjek koji posjeduje odgovarajuću tehnologiju napušta prostore svoje kuće ili ureda. Moderna knjižnica za pružanje svih vrsta informacija upravo mora ponuditi rješenje za taj nedostatak, tj. postaviti naglasak na socijalizaciju i informaciju!
- Odličan promotor Koprivnice u Hrvatskoj i šire.
- Uvelike pridonosi prepoznatljivosti grada.
- Lokalna zajednica kroz knjižnicu i ponudu knjiga može postati još bogatija u znanju, informiranju, informatizaciji, itd..
- Knjižnica je obrazovna institucija i služi općem razvoju građanstva.
- Organiziranjem kulturnih programa, predavanja i sl. knjižnica pridonosi ukupnoj kulturnoj ponudi grada te povećava standard življenja u zajednici.

Dodatni komentari

Na kraju, 57 ispitanika dalo je dodatne komentare:

- Nije sve u prostoru, već kako taj prostor učiniti još korisnijim i iskorištenim. Učinjeno je mnogo, ali još ima toliko neiskorištenih mogućnosti. Vaš rad je za pohvalu, ali imam neke prijedloge...
- Vrijeme je da ovaj grad dočeka nekoga tko ima viziju o njegovom budućem razvoju (zadnji takav bio je Vargović). Nažalost, sada imamo samo par cijalna rješenja bez sinteze, pa je i pitanje knjižnice (njene budućnosti) jedno od takvih.

- Rad knjižnice ocjenjujem vrlo dobrim (4). Ocjena odličan ovisi o navedenim nedostacima odnosno o njihovim ispravkama - knjižnica jednostavno treba novi prostor na novoj lokaciji uz potpuno novi koncept modernizacije svojih usluga!

Zaključak

Rezultati dobiveni na temelju provedenog empirijskog istraživanja ukazuju na visok stupanj zadovoljstva građana Knjižnicom i čitaonicom "Fran Galović" i njihovu pozitivnu ocjenu radu knjižnice nakon ulaganja u adaptaciju i rekonstrukciju knjižnične zgrade. Međutim, rezultati istraživanja ukazuju na još jednu činjenicu, a to je da knjižnična zgrada, bila obnovljena ili potpuno nova, sama po sebi ne proizvodi pozitivnu korelaciju s korištenjem knjižnice

i zadovoljstvom građana, već su to kvalitetne i raznolike usluge, te educirano stručno osoblje. Knjižnična zgrada je pretpostavka, a knjižnični koncept, odnosno svjetonazor koji vodi zadovoljstvu korisnika - cilj uspješne knjižnice.

Koprivnička Knjižnica je zatvorila jedan ciklus razvoja. Iza sebe ima iskustvo adaptacije i unutarnje rekonstrukcije u razdoblju od 1997. do 2003. godine, koje je poduzela kako bi ne samo zaštitila staru zgradu od propadanja, već i riješila probleme skučenog prostora, nemogućnost uvođenja novih usluga i tehnologija, neriješenih osnovnih elemenata infrastrukture (elektroinstalacije, priključak na gradsku kanalizaciju...). Građani su i u ovom istraživanju potvrdili da prepoznaju nezamjenjivu ulogu Knjižnice u životu lokalne zajednice, no isto tako da joj je kao pretpostavka za daljnji razvoj što prije potrebna nova, veća zgrada.

DIGITALIZIRAN "GLAS PODRAVINE"

Piše: Dijana Sabolović-Krajina

Nakon što je 2007. godine donesen "Nacionalni program digitalizacije arhivske, knjižnične i muzejske građe" (<http://daz.hr/bastina>), a unutar njega trogodišnji projekt "Hrvatska kulturna baština", koji pro-

vodi Ministarstvo kulture Republike Hrvatske u suradnji s Nacionalnom i sveučilišnom knjižnicom, Muzejskim dokumentacijskim centrom i Hrvatskim državnim arhivom, ostvaren je i prvi lokalni projekt digitalizacije u ovim okvirima. Naime, Knjižnica i čitaonica "Fran Galović" Koprivnica digitalizirala je tjednik "Glas Podravine", lokalne novine s najdužom, kontinuiranom tradicijom izlaženja od 1950. godine.

Koprivnički knjižničari odlučili su digitalizaciju započeti zavičajnim novinskim fondovima, budući da se radi o najopsežnijem izvoru informacija o životu lokalne zajednice, zanimljivom ne samo korisnicima u lokalnoj zajednici, već i šire. Međutim, ovi fondovi teško su pretraživi jer ih rijetko koja knjižnica analitički obrađuje zbog nedostatka stručnih djelatnika (kod obrade, knjige su uvijek na prvom mjestu!). Njihovu dostupnost korisnicima ograničava i činjenica da su zaštićeni dio knjižničnog fonda (ne mogu se posuđivati izvan knjižnice). Stoga je koprivnička knjižnica odlučila iskoristiti najsuvremenije tehnološke potencijale kako bi se osigurala ne samo zaštita, nego i što šira pristupačnost zavičajnim novinskim fondovima.

Projekt "Digitalizacija zavičajne i kulturne baštine - novine Glas Podravine (1950.-2007.)" dobio je financijsku potporu Ministarstva kulture i Grada Koprivnice. Tijekom osmišljavanja i provedbe projekta vodila se briga o osnovnim odredbama digitalizacije koju čine: obrada klasične građe (stručna obrada - klasifikacija, katalogizacija, koja omogućuje pretraživost) + "digitalizacija" kao tehnički

postupak + On-line (internet) dostupnost + Upravljanje pravima za pristup + Dugoročna zaštita.

Vrlo važna značajka projekta je njegov lokalni karakter ne samo u odabiru građe, nego i u širokoj mreži partnerskih odnosa koji su doprinijeli osjećaju zajedničkog vlasništva nad konačnim proizvodom. Knjižnica je intenzivno surađivala s Muzejom grada Koprivnice, još jednom baštinskom ustanovom, primarno u formiranju tzv. idealnog primjerka "Glas Podravine", s ciljem prikupljanja kompletnih godišta, brojeva i stranica. Budući da idealni primjerak ne posjeduje niti Knjižnica, niti Muzej, a niti Poduzeće "Glas Podravine", u pomoć su preko javnih sredstava priopćavanja (tiskanih i elektroničkih, lokalnih i nacionalnih) pozvani građani. Tek na kraju, za pronalaženje preostalih nekoliko brojeva i godišta, potražila se pomoć Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Statistički gledano, digitalizirano je 57 godišta, preko 2640 brojeva i oko 41000 stranica "Glas Podravine" u četiri mjeseca intenzivnog rada. Lokalni kartakter projekta očituje se u činjenici da je poduzeće "Glas Podravine" besplatno ustupilo autorska prava za nekomercijalnu upotrebu.

Projekt ne bi bio realiziran bez suradnje s tvrtkama koje se dugu niz godina profesionalno bave digitalizacijom kao postupkom i programskim rješenjima, te posjeduju vrhunsku opremu i znanje. Uz koprivničku tvrtku s desetogodišnjim iskustvom u digitalizaciji, ArhivPRO d.o.o. Koprivnica (<http://www.arhivpro.hr>), koja je obavila prvu fazu digitalizacije, pohvala za kooperativan i pionirski rad ide i mnogim knjižničarima, znanoj tvrtki Point d.o.o. Varaždin (<http://www.point-vz.hr>), koja je obavila drugu fazu digitalizacije uz razvoj posebnih programskih alata za prebacivanje podataka na Internet. Rezultat je elektronička preslika tjednih novina "Glas Podravine", koji se kao idealni primjerak može pretraživati po raznim kriterijima na web stranici <http://knjiznica-koprivnica.hr> ili na web adresi <http://library.foi.hr/glas/>.

PROGRAMI ZA DJECU I MLADE KNJIŽNICE I ČITAONICE "FRAN GALOVIĆ" KOPRIVNICA

Piše: Danijela Petrić

U 2008. godinu Dječji odjel Knjižnice i čitaonice "Fran Galović" Koprivnica ušao je s članstvom brojnijim nego ikada ranije. Rezultat je to ne samo posudbe knjiga, korištenja računala i interneta, nego i niza aktivnosti, programa i usluga s nastojanjem da kod djece i mladih potakne interes za knjigom i drugim izvorima informacija, ali i potrebu dolaska u knjižnicu i kvalitetnog provođenja slobodnog vremena.

Članom Dječjeg odjela u 2007. godini postalo je 1714 djece i mladih u dobi od 0 do 15 godina (6,9% više u odnosu na prethodnu godinu). Djeca i mladi su 2007. godine provodili više slobodnog vremena u knjižnici za razliku od 2006. godine (ukupno 20935 posjeta, 3,8% više). Tako je posudba građe porasla za 7,6%, korištenje računala za 2,6%, a korištenje čitaonice za 3,8 %. Osobiti porast posjeta vidljiv je kod korištenja računala kod djece predškolske dobi (87%).

Ukrašavanje pisanica

Brojni programi koje Dječji odjel koprivničke knjižnice provodi namijenjeni su upravo najmlađim dobnoj skupinama korisnika. Za naše najmlađe, bebe, knjižnica je i ove godine u suradnji s Rodilištem Opće bolnice "Dr. Tomislav Bardek" i uz financijsku potporu Grada Koprivnice, poklonila "prvu slikovnicu" svim bebama rođenim u koprivničkom rodilištu, a roditeljima edukativne letke o važnosti poticanja čitateljskih interesa kod djece od najmlađe dobi. Paket "Knjiga za bebe" primilo je 1002 bebe. Bebama rođenim u tjednu obilježavanja Međunarodnog dana pismenosti, 8. rujna, Knjižnica je poklonila besplatno petogodišnje članstvo. Učlanjeno je 11 beba rođenih u razdoblju od 3. do 9. rujna. Čitanje slikovnica predstavlja izvanredan način kvalitetnog provođenja vremena punog topline, bliskosti i užitka za roditelje i bebe, a novorođenčad i mala djeca vole slikovnice, priče i pjesmice i iznad svega zvuk majčina glasa. Brojnim istraživanjima dokazano je da djeca koja imaju rana iskustva sa slikovnicama postižu bolji uspjeh

kada krenu u školu. Program "Knjige za bebe" skroman je doprinos u vremenu kada se pojam cjeloživotnog učenja nameće kao prioritet.

U *Pričaonici*, koja je namijenjena poticanju čitateljskih navika kod djece predškolskog uzrasta, i ove je godine bilo mnogo susreta, priča, pjesmica i igara. Pored obilježavanja Fašnika, Uskrsa, Majčinog dana, Nikolinja i Božića, u pričaonici su gostovali gđa Mira Katalenić iz Hrvatske udruge za školovanje pasa vodiča i mobilitet sa psom Bazom, glazbenik Miroslav Evačić, etnologinja Vesna Peršić-Kovač, psihologinja Vesna Auer Gregor, povjesničar Hrvoje Petrić i profesorica talijanskog Martina Šifkorn Labazan. U 2007. godini održana su 83 susreta i zabilježeno 813 posjeta.

Program "Igrajmo se s mamom i tatom, bakom i djedom" posvećen je mamama i tatama, djedama i bakama, odnosno njihovoj djeci i unucima. Izražava brigu Knjižnice za kvalitetno provođenje vremena roditelja i starijih osoba u igri i poučavanju svoje djece i unuka. Knjižničari u Dječjem odjelu pripremali su interaktivne pakete koji sadrže edukativne slikovnice namijenjene djeci predškolskog uzrasta, društvenu igru i aktivnosti (učenje slova i brojeva kroz igru, izrada kreativnih radova i sl.) na određenu temu. Tijekom 2007. godine posuđena su 132 interaktivna paketa.

Najmlađi su se u Mjesecu hrvatske knjige tradicionalni susreli s bakama iz Doma za starije i nemoćne. Polaznici skupine "Zvezdica" DV "Tratinčica" ugodno su iznenadili bake dobrim poznavanjem pjesmica iz njihovog djetinjstva koje su zajedno otpjevali, a bake su im iz svoje 'škrinje' pokazale tradicionalne ukrase za bor.

Za djecu osnovnoškolskog uzrasta organizirane su *kreativne radionice*, a osnovnoškolci su ljeta obilježili u znaku 120 godina od rođenja Frana Galovića. U radionicama su nastale dvije skulpture; "Franova Podravina" i "Lišće z Galovićevih bregov". Poznavanje svog narječja i Galovićeve poezije, djeca su prezentirala u radio emisiji "Čičak" prvog programa Hrvatskog radija.

Susret sa književnicom Silvijom Šesto

Učenici iz OŠ "Fran Koncelak" iz Drnja i OŠ "Antun Nemčić Gostovinski" iz Koprivnice sudjelovali su na *susretu s književnicom Silivijom Šesto*. Ljubitelji kvizova sudjelovali su u ljetnom "Nagradnom kvizu znanja". Za svoj trud najbolji su bili nagrađeni na sam dan obilježavanja Međunarodnog dana pismenosti (8. rujna). Nacionalni kviz za poticanje čitanja u 2007. bio je posvećen 100. obljetnici rođenja Astrid Lindgren. Iz naše knjižnice nagradu je osvojio Karlo Šerbetar, učenik četvrtog razreda OŠ "Antun Nemčić Gostovinski". Kompiutorska igraonica koja sadrži zbirku od približno 280 CD-ROM-ova (enciklopedija i PC igara za zabavu i razonodu) zabilježila je ukupno 3041 posjetu.

U nastojanju da rad knjižnice prepoznaju naši potencijalni korisnici, Knjižnica je i ovog ljeta dio svojih usluga održavala na otvorenom. Na susretima pod suncobranima djeca su učila izrađivati nakit pod vodstvom baka iz Doma za starije i nemoćne, mladih iz Udruge Mladi: Akcija: Kultura predstavili su se u radionici "Tips & tricks", a ljubitelji filma u večernjim satima razgovarali su o filmovima koji su se prikazivali u kinu Velebit. Svakodnevno je pod suncobranima bila smještena čitaonica tiska i ponuda otpisanih knjiga iz fonda knjižnice, a ljetna terasa je istovremeno bila "malo igralište" za djecu opremljeno igrom "Školica" i njihaljkom za najmlađe. Na ljetnim tržnicama knjiga sudjelovali su nakladnici, knjižari, ali i mnogi građani, među kojima i djeca s ponudom knjiga, stripova, CD-a i časopisa.

Izrada nakita pod suncobranima

Povodom obilježavanja Dana narodnih knjižnica, koprivnička knjižnica ponudila je svima zainteresiranim da po prvi puta besplatno postanu članovi knjižnice. Tu mogućnost iskoristilo je 313 korisnika, od kojih 70 djece.

U suradnji s Udrugom za slijepe Koprivničko-križevačke županije održane su četiri integracijske radionice. Djeci predškolskog uzrasta s oštećenjem vida pridružili su se njihovi videći vršnjaci i zajedno su učili kako se okolina osim gledanja može upoznavati i rukama, tj. dodiranjem. Osnovnoškolci, slijepa i videća djeca, izrađivali su božićne čestitke s porukama na brajici u radionici "Ususret blagdanima" pod vodstvom prof. Lade Gudić.

Za roditelje, u suradnji s Udrugom roditelja "Korak po korak" - podružnica Koprivnica, organizirano je niz predavanja i radionica u okviru projekta "Roditeljstvo: radost, briga, odgovornost". Predavanja su se održavala svakog prvog ponedjeljka u mjesecu u 18.00 sati u Čitaonici tiska, a održavaju se i nadalje. U 2007. godini održana su predavanja: Priprema djeteta za školu, Neugodni "bliski susreti" djece u školi, Razvoj govora kod djeteta do šeste godine, U koži malog dislektičara, Učenički projekti, HNOS i roditelji i Učenje kako roditelji mogu pomoći.

Knjižnica je ciklus događanja za svoje korisnike završila tradicionalnim susretom s najčitačima. Susret je bio integracijskog karaktera pa su tako priznanja i nagrade, pored najčitača knjiga za odrasle i djecu, primili i najčitači zvučnih knjiga.

25. OBLJETNICA PRIČAONICE

Dječji odjel koprivničke knjižnice i u 2008. godini priprema niz iznenađenja djeci i tinejdžerima. Središnja tema oko koje će se odvijati planirani sadržaji i programi bit će vezana uz 25. obljetnicu Pričaonice, koju su u proteklih četvrt stoljeća pohađale stotine i stotine malih Koprivničanaca. Pričaonica je animacijsko-edukacijski program za najmlađe s najdužom tradicijom javne dostupnosti u našem gradu, a iz nje su proizašle današnje brojne kreativne i edukativne radionice, stoga će se njen jubilej obilježavati tijekom cijele godine, pod motom 'Priča duga 25 godina'.

INTEGRACIJSKE RADIONICE ZA PREDŠKOLCE

Piše: Ljiljana Vugrinec

U koprivničkoj Knjižnici i čitaonici "Fran Galović" održan je tijekom ljeta 2007. ciklus od ukupno 3 integracijske radionice za slijepu i slabovidnu te videću predškolsku djecu, pod stručnim vodstvom defektologinja iz "Male kuće", Dnevnog centra za radnu terapiju i rehabilitaciju djece s oštećenjem vida i drugim poteškoćama u razvoju. Inicijator i organizator radionica bila je Udruga slijepih Koprivničko-križevačke županije, a osmišljene su kao dio projekta ove Udruge namijenjenog edukaciji i rehabilitaciji njenih članova pod nazivom "Za velike i male", koji se odvija uz financijsku potporu INA-e d.d. iz Zagreba.

U integracijskim radionicama sudjelovalo je petoro djece s oštećenjem vida, inače članova Udruge slijepih Koprivničko-križevačke županije, a pridružili su im se i njihovi videći vršnjaci iz koprivničkih dječjih vrtića "Tratinčica" i "Smiješak".

U prvoj radionici djeca su uz pomoć pjesmica te posebnih zvučnih i taktilnih igračaka učila kako se okolina - osim očima - može "gledati" i upoznavati rukama, tj. opipom, kao i pažljivim slušanjem zvukova. U drugoj radionici mališani su zajedno čitali taktilnu slikovnicu o Malom Princu te igrali igru iznenađenja, otkrivajući opipom što se sve nalazi u "čarobnoj kutiji".

U trećoj, kreativnoj radionici, djeca su se okušala u izrađivanju reljefnih slika te u oblikovanju gline. Najprije su oslikali list papira vodenom bojom - ali ne kistom već prstima, kako bi bolje doživjeli prostor papira i teksturu boje - a potom uz pomoć ljepila i riže na obojanom papiru formirali likove po želji, stvarajući tako reljefne otiske cvjetova, životinja, slova... Potom su od gline modelirali likove iz priče koju im je pročitala voditeljica radionice, a na kraju je puno smijeha i veselja izazvala igra pogađanja tko je što izradio, opipavanjem izrađenih modela.

Izrada reljefne slike

Na ovaj način nastavljena je suradnja županijske Udruga slijepih, Knjižnice i "Male kuće", započeta tijekom 2006. godine, prilikom provođenja projekta "Knjižnična usluga za slijepe i slabovidne" kojeg je financirala Europ-

ska unija iz sredstava CARDS-a 2004. Zajedničke radionice na kojima se susreću slijepa i slabovidna te videća djeca pokazale su se u projektu kao vrlo uspješne i poticajne, kako za bolju socijalizaciju mališana s oštećenjima vida, tako i zbog senzibilizacije videće okoline za potrebe slijepih i slabovidnih. Stoga je dogovoreno da se radionice nastave i nakon što je projekt završio.

Naime, djeca s oštećenjem vida, osobito ona koja nisu uključena u redovne oblike institucionalnog predškolskog odgoja, imaju relativno malo prilika redovno se susretati s videćom djecom, posebno s većim grupama. Stoga im često nedostaje iskustava i znanja o ponašanju u takvim situacijama koje kod njih mogu uzrokovati nesigurnost, nelagodu i povlačenje u sebe. S druge strane, videći mališani - npr. polaznici dječjih vrtića - ne znaju mnogo o tome što zapravo znači biti slijep, odnosno imati oštećen vid; zatim, što slijepa osoba sve može, a što ne, i na koji način oni koji vide mogu pomoći svome slijepom ili slabovidnom prijatelju.

Mališani s oštećenim vidom iznimno dobro reagiraju na poticaje koje dobivaju kroz igru s videćim vršnjacima u ovakvim radionicama, te kao rezultat sve više koriste taktilne slikovnice i zvučne knjige iz fonda Knjižnice. Videća djeca uče kako pristupiti slijepoj osobi i što je sve potrebno kako bi se i onaj tko je slijep ili slabovidan s njima mogao igrati, učiti pa i čitati na svoj način. Stoga Udruga slijepih Koprivničko-križevačke županije, Knjižnica i čitaonica "Fran Galović" te Mala kuća planiraju novi ciklus radionica u kojem bi sličnom edukacijom bio obuhvaćen veći broj djece u dječjim vrtićima, kao i njihovi odgajatelji.

TEČAJEVI BRAJICE I INFORMATIKE U KOPRIVNIČKOJ KNJIŽNICI I ČITAONICI "FRAN GALOVIĆ"

Piše: Dijana Sabolović-Krajina

Knjižnična usluga za slijepe i slabovidne, nakon implementacije u redovno poslovanje koprivničke Knjižnice i čitaonice "Fran Galović" provedene 2006., našla se pred pitanjem daljnje održivosti. Na sreću, usluga se danas ne samo održava, nego i razvija zahvaljujući nastavku uspješne suradnje Knjižnice i Udruga slijepih Koprivničko-križevačke županije. Financijsku potporu programima i nabavi specijalne građe za čitanje pružili su Grad Koprivnica, Koprivničko-križevačka županija i Ministarstvo kulture RH, a Udruga slijepih ostvarila je i nekoliko značajnih donacija prijavljivanjem programa na natječajne pojedinih ministarstava i poduzeća.

Kao pilot usluga u Hrvatskoj, prošle, 2007. godine, ova je usluga izazivala pozornost ne samo domaće, nego i strane stručne javnosti na stručnim skupovima u Sloveniji (Mariboru i Novom mestu), Berlinu i Durbanu (Južnoafrička Republika). Kako bi proširili svoja znanja, koprivnički knjižničari su zajedno s kolegama iz Zagreba, Opatije, Čakovca i Murskog Središća posjetili u Beču izložbu "Dijalog u mraku", koja videće senzibilizira na potrebe slijepih, te bečku gradsku knjižnicu, jednu od naj-

suvremnijih europskih knjižnica. Osim toga, u koprivničkoj knjižnici su prošle godine provedene četiri kreativne integracijske radionice za predškolsku i školsku slijepu, slabovidnu i videću djecu u suradnji s koprivničkim dječjim vrtićima, osnovnim školama i rehabilitacijskom ustanovom "Mala kuća" iz Zagreba. Senzibilizacija videćih za potrebe slijepih i slabovidnih provodila se i u suradnji s Oftalmološkim odjelom koprivničke opće bolnice u širenju edukativnih letaka o prevenciji oštećenja vida, te u preventivnom ispitivanju vida u sklopu Dana otvorenih vrata Knjižnice. Suradivalo se i s Hrvatskom udrugom za školovanje pasa vodiča u senzibilizaciji koprivničkih građana svih uzrasta (izložba, pričaonica, posjete školama i vrtićima). Gost je bio i glumac Vojin Perić, predsjednik Hrvatskog saveza slijepih, održavši scensko-poetsku večer "Kako miriše nebo".

U 2007. nabavljeno je novih 60 zvučnih knjiga na audio-kasetama i CD-ima. Knjižnicu je koristilo tridesetak slijepih i slabovidnih korisnika (djece i odraslih), koji su knjižnicu posjetili 118 puta i ukupno posudili 263 jedinica zvučnih knjiga, taktilnih slikovnica i igračaka.

Tečaj informatike za slijepe u knjižnici

Uz tečajeve brajice i informatike koji su upravo u tijeku, a namijenjeni su odraslim slijepim članovima Udruge slijepih Koprivničko-križevačke županije, te posebnog tečaja brajice za videće osobe (volontere Udruge slijepih, koprivničke knjižničare), u 2008. godini planiraju se nove integracijske radionice za predškolsku djecu u

koprivničkim vrtićima, te uključivanje koprivničke knjižnice u programe nacionalnog Centra za stalno usavršavanje knjižničara.

NAJAVA RADIONICE CSSU-a “DOSTUPNOST KNJIŽNICE ZA SVE” KOPRIVNICA, 12. RUJNA 2008.

Koprivnički knjižničari educirat će zainteresirane knjižničare u Hrvatskoj kako pružati usluge za slijepe i slabovidne, te im prenijeti stečena znanja u provođenju ove, za sada, rijetke usluge u narodnim knjižnicama.

Radionica u okviru Centra za stalno stručno usavršavanje “Dostupnost knjižnica za sve: knjižnične usluge za slijepe i slabovidne”, koju će kao izvoditelji održati koprivnički knjižničari, na rasporedu CSSU-a je 12. rujna 2008. Domaćin je koprivnička Knjižnica i čitaonica “Fran Galović”, a prijave se trebaju poslati uobičajenim putem - faxom ili on-line pristupnicom na adresu CSSU-a.

BIBLIOBUSOM U GOSTE GOLI I PREKODRAVLJU

Piše: Mladen Tudić

Bibliobusna služba Knjižnice i čitaonice “Fran Galović” Koprivnica i ove je godine dovela gosta na jedno od svojih stajališta. Prvi je gost bio književnik Božidar Prosenjak u Kuzmincu 2004. godine, zatim 2006. godine u Bakovčicama gošća je bila književnica i slikarica Enerika Bijač. Budući da je početkom rada novog bibliobusa u raspored rada ušlo i Prekodravlje, odlučeno je da se sljedeći susret održi na jednom od tih stajališta. Izbor je pao na Golu te je u suradnji s Općinom Gola u goste došao dr. Radovan Kranjčev. Susret je održan u Galeriji “Stara škola” gdje se okupilo tridesetak posjetitelja.

Veliki broj posjetitelja okupio se u Goli

Predstavnik domaćina, načelnik općine Gola, dr. Stjepan Milinković s predavačem, dr. Radovanom Kranjčevom i s ravnateljicom Knjižnice, mr. Dijanom Sabolović-Krajinom

U jednosatnom predavanju na temu “Prekodravlje i rijeka Drava - krajobrazna i biološka raznolikost prostora”, dr. Radovan Kranjčev upoznao je prisutne s geografskim značajkama i specifičnostima Prekodravlja i rijeke Drave, njihovim biljnim i životinjskim svijetom, te mogućnostima koja se pružaju stanovnicima toga kraja. Odgovorio je na brojna pitanja zainteresiranih, najviše tijekom neformalnog druženja koje je potrajalo još dugo nakon službenog dijela večeri.

Koprivnička Bibliobusna služba i dalje će nastaviti s ovakvom praksom, te na svojim stajalištima organizirati susrete sa zanimljivim gostima iz kulturnog i javnog života.

UBERI PRIČU

Piše: Vjeruška Štivić

U rano proljeće, kad se na granama pojavljuje mlado zeleno lišće, u parkiću pokraj Dječjeg odjela naše knjižnice na granama stabala pojavile su se šarene knjige. Još i stoga dana velika skupina djece krenula je u berbu knjiga. Berbu su vodile književnice Ana Đokić-Pongrašić, Milica Lukšić i Nikolina Manojlović-Vračar. Tom prilikom djeca su se upoznala sa strašnim zmajem, znatiželjnim princem Almom, tvrdoglavim jarcima i Starcem dugačka brka. Neoobičajnom društvu, na čuđenje i veselje klinaca, pridružila se i klaunesa Pemzla ŽM koja je pjevala, plesala, pričala, plivala, skakala i žonglirala.

Djeca su s velikim nestrpljenjem dočekala objavu početka berbe knjiga. U rekordnom vremenu pobrano je svih stotinu knjiga. Na dječjim licima blistao je veliki osmijeh i oči su se žarile dok su pregledavali svoju ubranu knjigu, priče i ilustracije koje se u njoj nalaze. Tako su ubrane knjige otputovale u svoje nove domove gdje će biti dobro spremljene, čuvane i gdje će trajati dugi niz godina.

Branjem knjiga se želi skrenuti pažnja na suštinsku važnost knjige i književnosti u razvoju djece i mladih. A mi smo dokazali kako se djeca itekako raduju knjizi čiji su postali vlasnici. Ovaj vrijedan program proveli smo u suradnji s Autorskom kućom i njezinim predstavnicama Anom Đokić-Pongrašić i Sanjom Lovrenčić koje su i idejne začetnice festivala *Pazi, knjiga!*, a dio tog velikog festivala dječje knjige, atraktivni program *Uberi priču*, uspješno smo ostvarili i u Bjelovaru.

Knjige koje su visjele sa stabala osigurala je naša knjižnica, a Autorska kuća i Nikolina Manojlović-Vračar su nam prodali knjige po jaaaako povoljnoj cijeni. A kako su knjige završile na granama? Vrijedne polaznice Book Fun Cluba su ih povješale za otprilike 2 sata. I za kraj je da nema kraja jer ćemo ovu dobru suradnju i ovaj atraktivan program nastaviti i u ovoj godini i, nadamo se, u godinama koje slijede.

STRUČNI SKUPOVI I EDUKACIJE U ORGANIZACIJI ŽUPANIJSKE MATIČNE SLUŽBE U BJELOVARU

Piše: Ilija Pejić

Od mnoštva stručnih skupova (predavanja, radionica, edukacija i sličnih oblika usavršavanja) što ih je Županijska matična služba u Bjelovaru pripremila tijekom 2007., sama ili u suradnji s drugima, vrijedno je izdvojiti neke: Edukaciju u Metelu II. dio (Bjelovar, 1.3.2007.), Reviziju i otpis u Metelu (Darugar, 26.1.2007., Šibenik, 20.4.2007., Đurđevac, 24.5.2007.), Izgradnju zbirki u narodnim knjižnicama (Bjelovar, 12.9.2007.), Osnovnu edukaciju za početnike (Bjelovar, 22.-26.10.2007.) te Edukaciju u Metelu I. i II. dio (Virovitica, 29.11.2007. i 26.3.2008.).

Osnovna edukacija za početnike uvod je u sve druge edukacije i u pravilu u njezinom radu sudjeluju knjižničari bez knjižničarskog iskustva. Ta edukacija je pomoć da se znanja iz knjižničarstva stečena tijekom studija (knjižnično poslovanje, klasifikacija, katalogizacija, planovi i programi rada, rad s korisnicima, zaštita građe...) pravilno i primjenjuju u praksi. Edukacija za početnike je održana u Narodnoj knjižnici "P. Preradović" Bjelovar 22.-26.10.2007., prisustvovalo je 14 knjižničara iz školskih i narodnih knjižnica, a vodili su je T. Gatalica, M. Ilić i I. Pejić. Poslije osnovne započinju edukacije u Metelu, knjižničnom programu kojim se koriste sve knjižnice.

Edukacije u Metelu redovito se dvaput godišnje održavaju od 2000., a vode ih Danko Tkalec, programer i Ilija Pejić, viši knjižničar. Struktura im je dvodijelna: u I. dijelu polaznici nauče preuzimanje zapisa, kreiranje vlastite baze, ispis naljepnica za knjige, ispis kataložnih listića, uklanjanje korisnika, osnove pretraživanja te restauraciju i zaštitu, a u II. dijelu samostalnu obradu građe, ponove sve o preuzimanju zapisa i kreiranju baze te sva znanja o klasifikaciji, katalogizaciji, knjižničnom poslovanju, raznoraznim ispisima, reviziji i otpisu...

Edukacija u Metelu, I. dio, Gradska knjižnica Virovitica, 29.11.2007.

Edukacija u Metelu - I. dio je održana u Gradskoj knjižnici Virovitica 29.11.2007. i u radu su sudjelovali gotovo svi polaznici osnovne edukacije: Marina Rendulić (OŠ "D. Trstenjak" Čačavica), Senada Brulić (OŠ Štefanje), Sonja Babić (OŠ "V. Nazor" Virovitica), Miljenko Kovačić (OŠ Čazma), Vlasta Vicić (Gradska knjižnica S. Kolara Čazma), Nataša Tonković Markonić (Srednja škola Čazma), Margareta Miloš (Srednja škola "A. Šenoa" Garešnica), Svjetlana Dupan (Srednja škola M. Marulića Slatina), Vlatka Valentić (OŠ Suhopolje), Karmela Živković (Industrijsko-obrtnička škola Virovitica), Sanela Turkalj (OŠ Đulovac) i Viviana Podpadac (OŠ Veliko Trojstvo). II. dio edukacije u Metelu za navedene polaznike održan je 26.3.2008. također u Virovitici.

DESET GODINA HRVATSKE KNJIŽNICE U HERCEGOVCU

Povod za razgovor s Tihomirom Pokopcem, voditeljem Knjižnice

Razgovarao: Ilija Pejić

* *Deset godina je prošlo od otvaranja Hrvatske knjižnice Općine Hercegovac. Od prvog dana radite kao knjižničar. Kako je sve počelo?*

Hrvatska knjižnica Općine Hercegovac svečano je otvorena 5. veljače 1998. u povodu Dana Općine pa se taj dan uzima kao datum osnivanja. Trebale su pune četiri godine da se zamisao Matične službe i ostvari. Knjižnica je nastala iz potrebe mještana za čitanjem i knjigom, a logičan je nastavak bogate tradicije Hrvatske čitaonice, osnovane 1920. Štoviše, u inicijalnom fondu Hrvatske knjižnice je stotinjak najstarijih i najvrjednijih knjiga iz Hrvatske čitaonice. Knjižnica je smještena u prizemlju Češkog doma (90 m²), u samom središtu mjesta, u neposrednoj blizini Osnovne škole i Dječjeg vrtića. Do 2007. Knjižnica je bila u sastavu Općine, a potom se izdvojila i pridružila Hrvatskoj knjižnici "Đuro Sudeta" u Garešnici.

Da, zaboravio sam se predstaviti. Rođen sam 6. rujna 1970. u Garešnici. Osnovnu sam školu završio u Hercegovcu, a srednju u Bjelovaru. U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu položio sam 3. lipnja 2004. s odličnim uspjehom stručni ispit iz knjižničarstva i stekao zvanje pomoćni knjižničar. Oženjen sam i otac dvoje djece. Od malena igram nogomet i strastveni sam nogometaš. Godinama sam igrao za NK Hajduk iz Hercegovca, jedno vrijeme bio i kapetan momčadi, a sada sam trener tog kluba bogate tradicije.

* *U Mjesecu hrvatske knjige u studenome 2002. završena je informatizacija Knjižnice te ste započeli s automatskim poslovanjem. Što nam možete reći o zbirkama?*

S informatizacijom se započelo početkom 2002., a u lipnju iste godine uveden je internet. Već krajem listo-

pada sva građa je bila unesena te smo s automatskim poslovanjem započeli 13. studenoga u Mjesecu hrvatske knjige. Sjećam se tog dana kada se okupio velik broj knjižničara i mještana. U početku sam zazirao od računala, ali ubrzo sam uvidio sve prednosti njegove primjene. I kad sam shvatio "igru", više nije bilo stajanja. Neopisiva radost, sportskim rječnikom rečeno, pobjeda. Baza podataka korisnicima je postala dostupna preko interneta. Posao unosa i obrade građe znao je biti i mukotrpan. Kad sam uskoro uočio da se i korisnici lakše koriste Knjižnicom, lakše dolaze do informacija o knjigama koje Knjižnica posjeduje, koliko primjeraka ima, jesu li knjige posuđene ili slobodne, zaboravio sam na sve muke.

Danas je u fondu oko 7000 sv. knjiga na hrvatskom jeziku te oko 200 sv. na češkom, 200 jedinica multimedije i 50 igračaka. Nabavljamo troje novine (Globus, Večernji list, Sportske novosti) i osam naslova časopisa (Drvo znanja, Enter, Republika, Jezik, Prvi izbor, Frizbi, Bjelovarski učitelj, Radost). Posjedujemo računalo za korisnike, a pristup internetu ne naplaćujemo. Članarina nam je simbolična. Predškolska i djeca osnovne škole plaćaju 10 kn, a svi ostali po 20 kn godišnje. Ukupan broj članova je 189, a članstvo je prošle godine obnovilo 76 korisnika. Izvori sredstava u prošloj, 2007. godini: Općina 2.500,00 kn, Bjelovarsko-bilogorska županija 10.000,00 kn i Ministarstvo kulture 32.000,00 kn.

Knjižničar Tišomir na radnom mjestu

* Član ste Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja, sudionik stručnih skupova, sastanaka. Hrvatska knjižnica surađuje s drugim knjižnicama, s Hrvatskom čitaonicom u Hercegovcu, MH u Garešnici, Osnovnom školom...?

Uspostavljena je odlična suradnja s Osnovnom školom i Dječjim vrtićom. Učenici nas redovito posjećuju, bilo samostalno ili kao razred. Zbog skućenog prostora književne susrete organiziramo najčešće sa Školom i održavamo u njihovoj sportskoj dvorani. U počecima rada Knjižnice članovi su nam bili većinom djeca, a sada su nam korisnici sve više osobe srednje i starije dobi. U porastu je trend posuđivanja AV građe, tako da više pažnje posvećujemo nabavi te građe.

S Osnovnom školom i Dječjim vrtićom organizirano je dosada mnoštvo prigodnih izložbi: u povodu uskrasnih i božićnih blagdana, obilježavanja Dana kruha, plodova jeseni... Održano je i mnogo igraonica, satova hrvatskog jezika, odnosno satova lektire. Najviše aktivnosti vezano je uz obilježavanje Mjeseca hrvatske knjige kada smo se družili s našim korisnicima, odnosno predstavljali knjige poznatih hrvatskih književnika: Mladena Kušeca, Zlatka Krilića, Ante Gardaša, Marije Drobnjak, Žane Tušek, Ivana Borkovića, Ratka Bjelčića, Melite Rundek, Mire Radniča...

U knjižnici su svoja djela izlagali akademski slikari: Milan Pavlović, Dragica Cvek Jordan, Vasilije Jordan, u tri navrata Ivan Milat i student Likovne akademije Igor Taritaš.

Već četvrtu godinu sudjelujemo na susretima najčitatelja, gdje u suradnji s Matičnom službom dovodimo svoje članove koji su tijekom godine posudili najviše knjiga u kategoriji za odrasle i one najmlađe. Sudjelujemo i na nacionalnim kvizovima za poticanje čitanja.

Vrata Knjižnice svima su otvorena i sa svima surađujemo, posebice s Hrvatskom čitaonicom koja već dvadeset godina priređuje Dane hrvatskog pučkog teatra, manifestaciju koju je osmislio prof. Banas i koja je postala poznatom diljem Hrvatske.

Naše Društvo, naš Svezak i naše skupštine, naši susreti, to su posebne, lijepe, vesele priče. Razmjena iskustava, planovi za nove projekte, nove radosti stvaranja.

* Kako biste misiju (poslanje) Hrvatske knjižnice u Hercegovcu odredili?

Kad se osvrnem na desetogodišnje iskustvo, na susrete s piscima, slikarima, glazbenicima koji su vezani uz Moslavinu i Hercegovac gdje složno žive Hrvati i Česi i svi ljudi dobre čudi, pa kad pogledam zbirku knjiga, fotografija, slika koje govore o moslavačkom kraju, građu koja je početak zavičajne zbirke, kad se sjetim dragih lica posjetitelja, tada vidim da naponi nisu bili uzaludni. Naši korisnici nisu samo građani s područja Općine, već imamo članove s područja gradova Garešnice i Grubišnog Polja, odnosno Općine Velika Trnovitica. Već sam rekao da internet ne naplaćujemo, a korisnicima se pruža mogućnost korištenja TV-a, DVD-a, videa i glazbene linije.

Za sada smo otvoreni ponedjeljkom, srijedom i petkom od 8.30. do 15.30., ali na poziv članova Knjižnicu ću otvoriti i knjigu posuditi i neradnim danom, odnosno vikendom.

Knjižnica se svojim radom i djelovanjem izborila za status i postala važan kulturno-društveni čimbenik, odnosno nositelj kulturnih aktivnosti Općine Hercegovac. Sportskim rječnikom rečeno, može ona i bolje i više skupiti bodova i biti na vrhu ljestvice, samo kad bi svaki dan bila otvorena, kad bi bilo više novca... Kad bi! Odlika pravog sportaša je biti izvrstan usprkos svim nepogodama! Zar ne?

U GORNJOJ RIJECI OSNOVANA OPĆINSKA KNJIŽNICA SIDONIJE RUBIDO ERDÖDY

Piše: Marina Nikolić

Općinsko vijeće Općine Gornja Rijeka donijelo je 16. svibnja 2007. godine Zaključak o osnivanju Općinske knjižnice. Knjižnica s igraonicom smještena je u središtu mjesta, u zgradi Općine, na Trgu S. R. Erdödy broj 3 u Gornjoj Rijeci. Knjižnica nosi ime Općinska knjižnica Sidonije Rubido Erdödy, a službeno je započela radom po sudskoj registraciji kod Trgovačkog suda u Bjelovaru 15. listopada 2007. godine.

Općinska knjižnica Sidonije Rubido Erdödy jedina je osnovana knjižnica na području bivše Općine Križevci, a gledano čitavo područje Koprivničko-križevačke županije, jedina je općinska knjižnica unutar koje djeluje dječja igraonica.

Najbrojniji korisnici knjižnice - djeca

Ravnateljica-knjižničarka, Marina Nikolić u knjižnici

Ukupan broj knjižne građe u knjižnici iznosi 2713 jedinica, kojom se redovito koristi 60 korisnika, najviše djeca predškolske dobi. Igraonicu pohađa 40-tero predškolaca dva puta tjedno.

Planovi u 2008. godini - neophodno nabaviti lektirna djela, jer se u Općini nalazi škola s velikim brojem učenika kojima je teško doći do lektire. Kad bismo uspjeli kupiti još jedno računalo, ponudili bismo korisnicima služenje multimedijom i Internetom te posudbu AV-građe. Jedan od najvažnijih planova za 2008. godinu svakako je ostvarivanje punog radnog vremena za knjižničarku, koja sada radi u knjižnici samo 20 sati tjedno, što je u svakom slučaju premalo za sve poslove i aktivnosti koje jedna općinska knjižnica treba imati.

VIJESTI IZ PUČKE KNJIŽNICE I ČITAONICE DARUVAR

Piše: Romana Horvat

Večer ljubavne poezije Marije i Dragutina Pavičića

U Pučkoj knjižnici i čitaonici Daruvar povodom Valentinova održali smo Večer ljubavne poezije na kojoj su svoje ljubavne stihove kazivali Marija i Dragutin Pavičić. Naši gosti, uz glazbenu pratnju profesorice Estere Cenger, oduševili su 50-ak posjetitelja koji su svaku njihovu pjesmu pozdravljali velikim pljeskom. To je također bila i prva prava daruvarska promocija zajedničke zbirke ovo dvoje supružnika pod naslovom *Ja i ti u dvoje pjesmom mireni*, tiskane još 2004. godine. U ovoj zajedničkoj zbirci poezije obuhvaćena je različita tematika: o prirodi, svemiru, životu, ljubavi, ratu, ženi.

Uz ljubavnu poeziju Marije i Dragutina, publika je mogla uživati i u izložbi slika i ilustracija Dragutina Pavičića koji se, osim u pisanoj riječi, izražava i crtežom. Zbirka *Ja i ti u dvoje pjesmom mireni* prva je zajednička zbirka ovo dvoje autora, ali ne i prva samostalna zbirka. Svoje su radove uvijek objećavali u nekoliko časopisa i zbornika te zbirkama "Noć od pjene" (1 i 2), "Osmijeh poslije suza" te "Jemeršiću u spomen".

Izložba slika i ilustracija Dragutina Pavičića

Valentinovo na Dječjem odjelu

Povodom Valentinova, ove godine smo na dječjem odjelu ugostili predškolsku grupu Dječjeg vrtića "Vladimir Nazor". Odgojiteljice i djeca su se rado odazvali. Prostor

Dječjeg odjela daruvarske Knjižnice zaista je prekrasan, sve je novo i primamljivo pa su djeca, ali i roditelji, zainteresirani za ovakav oblik rada.

Kolegica Sanda Tripalo djeci je pročitala dvije priče o ljubavi i prijateljstvu. Nakon toga, djeca su rado interpretirala pročitan tekst. Da ne bi sve ostalo samo na onome što su čula, kolegica je s djecom izrađivala valentinovske čestitke.

Bilo je interesantno vidjeti kako su djeca doživjela ljubav i prijateljstvo, a potom to i prenijela na papir. U predvorju Knjižnice smo pripremili izložbu čestitaka, ali i fotografija nastalih ovom prigodom. Vjerujemo da su djeca kući otišla zadovoljna, a već smo ustanovili da smo dobili i nove male korisnike.

Razgovor o ljubavi i prijateljstvu

S HRVATSKOM KNJIGOM U SVIJET: U PRAG DOPLOVILA KORABLJA OD KORALJA

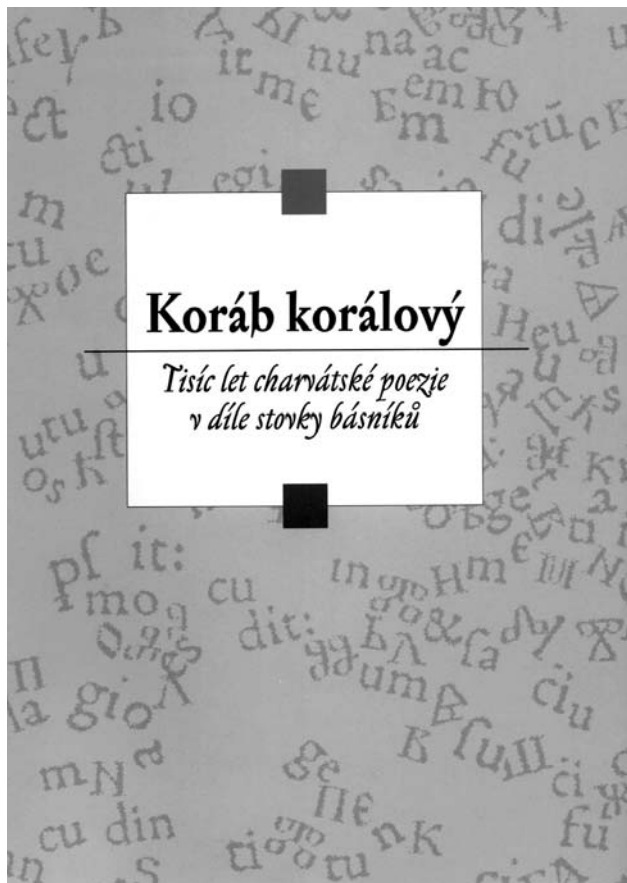
Piše: Fanika Stelna

Prošle godine, potkraj lipnja 2007., iz zlatnog Praga doplovila nam je velika knjiga *Koráb korálový*. Tisíc let charvátské poezie v díle stovky básníků, sastavio Dušan Karpatský, Fori Prague, Prag, 2007. Kako stoji u podnaslovu, *Korablja od koralja* obuhvaća tisuću godina hrvatske poezije u djelu stotinjak pjesnika. To je antologija koja donosi izbor hrvatskog pjesništva od srednjovjekovlja do danas. Nastavlja se na dugu i plodnu tradiciju prevođenja hrvatskih pjesnika na češki. Ima dvadeset tisuća stihova i najopsežnije je takvo djelo objavljeno izvan Hrvatske.

Sastavljač antologije, prevoditelj najvećega dijela i njezin idejni otac, Dušan Karpatský, okrunio je ovim neusporedivim djelom svoje polustoljetno druženje s hrvatskom knjižvnošću. Prisjetimo se da je Karpatský kao prevoditelj, književni kritičar i povjesničar, najveći promicatelj hrvatske književnosti u Češkoj, a vjerujem i u svijetu. Za svoje prijevode primio je cijeli niz nagrada i priznanja (Benešičeva nagrada 1990., postao je dopisni član JAZU, odlikovan je redom Danice hrvatske s likom Marka Marulića 2001. primio je nagradu INE za promicanje hrvatske kulture u svijetu 2002.). Njegov prevodilački opus broji više od stotinu naslova.

Korabljom od koralja Karpatský češkom čitatelju daje iscrpni uvodni pregled hrvatske poezije tijekom stoljeća, zapravo cijelu povijest hrvatske književnosti, na kojoj mu mogu biti zahvalni ponajprije češki (a i mnogi hrvatski) kroatisti. Svakom pjesniku i gotovo svakoj anonimnoj pjesmi prethodi bilješka o piscu s osnovnim biografskim i bibliografskim podacima te karakteristika djela. Cijela je antologija lijepo grafički opremljena, na koricama su diskretno rasuta slova - simboli hrvatske povijesne tropismenosti, na jednom je preklopu omotnice kratki presjek građe (poezije) sadržane u knjizi, a na drugom je češki prepjev pjesme Ivana Bunića Vučića "O korabljo od koralja" (O korábe korálový). Opisu *Korablje* treba dodati da je izdavač knjige d.d. Fori Prague, čiji je predstavnik Andreja Stojković, hrvatski državljanin, koji niz godina radi i posluje u Pragu. Financijsku potporu objavljivanju knjige pružili su: Ministarstvo kulture Republike Hrvatske i Republike Češke, INA (Zagreb) i Podravka (Koprivnica) te Poglavarstvo grada Zagreba s Društvom hrvatsko-češkoga prijateljstva.

Koráb korálový tek čeka zasluženo priznanje. Knjiga je prvo predstavljane doživjela u Nacionalnoj knjižnici u Pragu 25. lipnja 2007. na Dan hrvatske državnosti. Drugo je održano 22. kolovoza u Dubrovniku (gradu Ivana Bunića Vučića, zapravo sedamnaestorice u knjizi zastupljenih dubrovačkih pjesnika.) Široj hrvatskoj kulturnoj javnosti *Korablja* je još nepoznata i ovaj je prikaz pokušaj da se vijest o njoj pronesu dalje.

STOGODIŠNJA DAMA PREDSTAVILA SE JAVNOSTI STOTA OBLJETNICA KNJIŽNICE FRANTE BURIANA

Piše: *Fanika Stehna*

U mjesecu hrvatske knjige '07. Središnja knjižnica za češku manjinu u RH i daruvarska Pučka knjižnica upriličili su večer posvećenu stotoj obljetnici knjižnice Frante Buriana iz Daruvara. Tijekom večeri nadopunjavala se riječ i slika, a sve da se prikaže bogata aktivnost knjižnice tijekom jednog stoljeća. Osnivanje knjižnice i opstanak u jednoj maloj sredini održao se zahvaljujući skupinama volontera, koji su svoje slobodno vrijeme poklonili knjižnici, kao i sam njen osnivač Franta Burian. Profesor Burian je bio pedagog, pjesnik, kroničar, suradnik čeških novina, urednik dječjeg časopisa *Dječji kutić*, arhivar, čovjek širokog znanja koji je bio cijenjen u svojoj sredini i koji je pred kraj života dobio sve one zahvale o kojima mnogi mogu samo maštati.

Koordinator večeri, Fanika Steha, naglasila je nekoliko presudnih povijesnih trenutaka za češku knjižnicu Frante Buriana, koja je u prošlosti, moglo bi se reći, imala ulogu središnje knjižnice za češku narodnost u Hrvatskoj. Jedan od ciljeva obilježavanja ove visoke obljetnice upravo je i bio upoznati širu javnost da češka knjižnica postoji i da nikada u svojoj povijesti nije zatvarala vrata korisnicima. Također, sudionici ove večeri bili su još jednom obaviješteni o preseljenju Središnje knjižnice za češku manjinu iz Bjelovara u Pučku knjižnicu i čitaonicu Daruvar.

Knjižnica je danas otvorena za korisnike dva puta tjedno, za sve bez obzira koje su narodnosti. Svi su dobro došli. Volonteri iz Burianove knjižnice naučili su dosta toga obzirom da nitko od njih po struci nije knjižničar, ali želja za učenjem neprekidno traje. Volonteri su pretežno umirovljeni prosvjetni djelatnici. Voditeljica Burianove knjižnice, Albina Souček, govorila je o povijesnom razvitku i ulozi češke knjižnice. Zanimljiv je podatak da su knjižnične zbirke nastajale nakon osnivanja udruga čeških beseda, dok je u Daruvaru situacija bila obrnuta. Druga volonterka, Milada Rašetić, govorila je o donacijama i slavnim ličnostima koje su posjećivale knjižnicu, a isto tako o kulturnim akcijama koje su bile u organizaciji Burianove knjižnice. Treća volonterka, Zora Sigal, dala je osvrt na AV-građu koja je u fondu ove knjižnice, a najviše se posuđuju ekranizirane pripovijetke i bajke. Informatički dio poslovanja odradila je volonterka Vera Sigal, koja je u godini dana računalno obradila 10 000 svezaka. Sada je jedini problem staviti bazu na internet, a sve ovisi o financijskim mogućnostima Češke besede Daruvar, kada će baza podataka biti javno dostupna svima koji su zainteresirani za građu na češkom jeziku.

NABAVA BIBLIO-KOMBIJA I USPOSTAVA BIBLIOBUSNE SLUŽBE GRADSKE KNJIŽNICE "FRANJO MARKOVIĆ" KRIŽEVCI

Piše: *Marjana Janež-Zulj*

U planovima za širenje i uspostavljanje cjelovite knjižnične mreže u Koprivničko-križevačkoj županiji, pokretna knjižnica ili bibliobus ima vrlo veliku ulogu.

U malim općinama i naseljima, s malim brojem stanovnika i skromnim financijskim mogućnostima koje često ovise gotovo isključivo o dohotku od poljoprivrede, nije realno planirati niti očekivati osnivanje dovoljnog broja stacioniranih knjižnica. Upravo zato potrebno je i dalje razvijati službu pokretne knjižnice koja na najracionalniji način, a istovremeno na visoko stručnoj i profesionalnoj razini može zadovoljiti osnovne potrebe stanovnika za knjižničnom uslugom.

Gradska knjižnica "Franjo Marković", u suradnji s Matičnom službom Koprivničko-križevačke županije, napravila je još tijekom 2006. projekt uspostave bibliobusne službe na području Križevaca i Kalničkog prigorja.

Projekt su u prvoj fazi podržali: Ministarstvo kulture i Koprivničko-križevačke županije, tako da smo posljednjih dana 2007. nabavili kombi vozilo, koje imamo u planu u 2008. preurediti u mini bibliobus ili putujuću knjižnicu i organizirati bibliobusnu službu na području Grada Križevaca i okolnih općina.

Biblio-kombijem ili pokretnom knjižnicom planiramo pokriti stajalištima područje cijele križevačke regije: 3 općine s ukupno 59 naselja, kao i šire područja oko Križevaca koje teritorijalno pripada gradu, ali su naselja vrlo mala, rastrkana i nepovezana (40 naselja).

Na području Križevaca i Kalničkog prigorja ima ukupno 6 matičnih škola (imaju školsku knjižnicu) i 22 područne škole. Sveukupno na ovom području živi oko 200 djece predškolske dobi, oko 1800 djece osnovno školske dobi, sveukupno oko 2600 djece i mladih. Da bi se u svim

područnim školama otvorile stacionirane knjižnice, trebalo bi puno više sredstava i 22 puta brojniji fond knjiga, nego za potrebe pokretne knjižnice.

Ravnateljica Marijana Janeš-Žulj i novi biblio-kombi

Najvažnija značajka pokretne knjižnice jest njena pokretljivost i mogućnost da istim fondom i brojem osoblja može uslužiti i nekoliko međusobno udaljenih

područja u istom danu. Bibliobus osim posudbe knjiga i slikovnica nudi i: posudbu AV građe, korištenje računala, posudbu periodike, organizaciju susreta, kulturnih i edukativnih programa... Tako bi stanovnici najudaljenijih mjesta naše Županije dobili mogućnost i priliku pristupa suvremenoj knjižnici, kao izvoru informacija za cjeloživotno učenje i obrazovanje, ali i širenje opće kulture razvijanjem navike čitanja.

Treba naglasiti kako bismo u Hrvatskoj tako dobili prvu pokretnu knjižnicu u obliku biblio-kombija, a mnogi stanovnici Kalničkog prigorja po prvi puta imali bi mogućnost korištenja knjižnične usluge u svome mjestu! Cilj ovog projekta je između ostalog i oživljavanje sela i ruralnih područja i kulturni programi kojima bi pridonijeli naseljavanju i povećanju broja stanovništva u manjim mjestima i selima.

Uspostava bibliobusne službe u Križevcima najljepši je rođendanski dar koji Gradska knjižnica može ponuditi svojim korisnicima, naime 2008. knjižnica obilježava 170-obljetnicu. Nadamo se da će biblio-kombi krenuti na svoj put oko Križevaca i Kalničkim prigrorjem već ove jeseni.

170. OBLJETNICA GRADSKE KNJIŽNICE “FRANJO MARKOVIĆ” KRIŽEVCI

Piše: Marijana Janeš-Žulj

I mnogo veći grad od Križevaca ponosio bi se 170-godišnjom tradicijom svoje knjižnice i čitaonice. Naime, 1838. godine po uzoru na ilirske čitaonice osnovane u Varaždinu, Karlovcu i Zagrebu osnovao je Ljudevit Frkaš Vukotinović Društvo čitatelja ilirskih i kasnije Ilirsku čitaonicu u Križevcima, na čijim temeljima je izrasla današnja Gradska knjižnica.

Pročelje zgrade Hrvatskoga doma u kojoj se nalazi knjižnica

Križevačka knjižnica i čitaonica najstarija je kulturna institucija u gradu i u svojoj je dugoj povijesti dijelila sudbinu političkih zbivanja i previranja u Hrvatskoj. Nastala je u hrvatskom preporodu kao simbol želje za očuvanjem hrvatskog identiteta i njegovanja hrvatskog jezika i kulture. Knjigom je odgajala generacije djece, znanstvenika, poljoprivrednih naučnika i profesora Gospodarskog učilišta, prosvjetnih djelatnika i svih žitelja Križevaca i Kalničkog

prigorja. Danas, ta ista knjižnica, smještena u prostoru Hrvatskog doma, čiju gradnju su potakli članovi Društva Hrvatske čitaonice (1911. - 1914.), nastoji razvijati informacijsku i informatičku pismenost, demokraciju, obrazovanje i poticati čitanje.

“170. obljetnica postojanja jedne od prvih ilirskih čitaonica u Hrvatskoj, bez sumnje je prava prigoda da se obilježi taj značajni datum u kulturnoj povijesti ne samo Križevaca, već i Hrvatske u cjelini. Sama činjenica da je grad Križevci osnovao tako važnu domoljubnu i kulturnu ustanovu u vrijeme kad je trebalo afirmirati hrvatsku pisanu riječ kao jednu od najvažnijih zadaća hrvatskog preporodnog pokreta, govori o važnosti ovog grada u kulturnim i političkim strujanjima tog prijelomnog razdoblja u hrvatskoj povijesti. ...” napisao je prof. dr. sc. Aleksandar Stipčević.

Ukratko: Ilirska čitaonica 1861. mijenja naziv u *Narodna čitaona*, 1911. u *Hrvatska čitaonica*. Nakon Drugog svjetskog rata knjižnica djeluje u sastavu *Kluba kulturno prosvjetnih radnika* do 1956. kad je registrirana kao samostalna ustanova. Godine 1961. Knjižnica je pripojena *Narodnom sveučilištu* sve do 1999. kad je Knjižnica ponovo registrirana kao samostalna ustanova: *Gradska knjižnica “Franjo Marković” Križevci*.

U 170-godišnjoj tradiciji čitaonice i knjižnice u Križevcima, bez obzira što je često mijenjala ime i selila, ona nikada nije potpuno prestala s radom. Današnja knjižnica je središnja informacijska, obrazovna, kulturna i multimedijaska ustanova za područje Križevaca i okolnih općina, a svojom bogatom Zavičajnom zbirkom ne zaboravlja svoju prvotnu funkciju zaštite kulturne baštine svog zavičaja, a time i nacionalnog identiteta. Središnja proslava jubileja planirana je u Mjesecu hrvatske knjige u listopadu ove godine.

RAZGLEDNICE IZ ČAZME

Piše: Vinka Jelić

Srdačan pozdrav iz Čazme, Moslavina!

Iza nas je prva godina rada otkako je knjižnica postala samostalna ustanova, pa u našoj razglednici predstavljamo programe koje smo u Gradskoj knjižnici Čazma ostvarili u proteklih godinu dana.

Iz događanja namijenjenih djecu, izdvajamo najuspjelije: koncert za djecu "Igrajmo se stonoge" Zvonimira Varošanca, zasnovan na istoimenoj knjizi i pjesmama koje je autor napisao i skladao za Dječji zbor Vjeverice; predstavu sa žongliranjem Nikoline Manojlović Vračar, "Kofer s istoka" te predstavu "Sijač sreće" koju je prema tekstovima Božidara Prosenjaka izveo glumac Dubravko Sidor iz Kazališta "Svarog".

Koncert "Igrajmo se stonoge"

Dubravko Sidor kao "Sijač sreće"

Akademski slikar Franjo Matešin je na temu "Božićne bajke" održao pričaonicu i radionicu: kako slikati i je li to težak zanat, saznali su učenici trećih razreda OŠ. Rezultat radionice, prekasne slike na temu Božićne bajke, predstavljene su na istoimenoj izložbi u knjižnici.

Slikajmo zajedno sa slikarom, Franjom Matešinom

Ugostili smo i popularnog dječjeg književnika Hrvoja Kovačevića. Bio je to književni susret na kojem su djeca napokon književniku rekla: kako treba pisati, što treba izbjegavati, kakvi trebaju biti dijalozi i opisi kako bi knjiga bila zanimljiva. Književnik je obećao da će preporuke uvažiti.

Odrasli korisnici također su mogli odabrati između brojnih programa. Predavanjem "Svemir na početku 21. stoljeća" u sklopu Festivala znanosti, ugostili smo Čazmanca u dijaspori, prof. fizike s Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Zagrebu, Davora Horvatića. Ovo vrlo zanimljivo i dobro posjećeno predavanje zainteresiralo je i srednjoškolce i građane.

Hrvoje Kovačević otkrio nam je sve tajne.....

U Gradskoj knjižnici predstavljena su dva projekta naših čazmanskih srednjoškolaca. Prvi od njih bio je sat zavičajne povijesti. Što povezuje jednog od najznamenitijih hrvatskih znanstvenika, Andriju Mohorovića i Čazmu? - povodom 150 obljetnice rođenja prvog hrvatskog meteorologa i geofizičara. To su dva njegova rada, "Tornado

Predavanje o Zagorki

kod Novske" (1892.) i "Vijor kod Čazme" (1898.) u kojima je znanstvenik potanko istražio pojave jakog nevremena i čazmanskog kraju. Ovi radovi pobudili su veliko zanimanje u znanstvenim krugovima Europe jer su predstavljali prvi sinoptički prikaz razornog djelovanja vjetera. Knjižnica je prezentirala dio Zavičajne zbirke vezane uz rad prvog hrvatskog meteorologa i seizmologa, a učenici su napravili prezentaciju života i rada ovog istaknutog znanstvenika.

Drugi projekt pod naslovom "Život i djelo Williama Shakespeara" izveli su učenici trećeg razreda čazmanske Gimnazije. Pod vodstvom prof. Irene Pavlović, učenici su se predstavili čazmanskoj javnosti u Gradskoj knjižnici, odglumivši na engleskom jeziku nekoliko ulomaka iz najpoznatijih Shakespearovih djela.

Od ostalih programa, valja spomenuti još predavanje "Nasilje ne prolazi samo od sebe", odnosno promociju izvještaja o istraživanju rodno uvjetovanog nasilja u adolescentskim vezama u Republici Hrvatskoj. Predavač je bila mr. sc. Amira Hodžića iz Centra za edukaciju, savjetovanje i istraživanje iz Zagreba, a predavanje je bilo namijenjeno učenicima Srednje škole Čazma, profesorima kao i ostalima koji se bave adolescentima.

Pavao Pavličić u Čazmi

Gradska knjižnica Čazma uključila se u proslavu 50. obljetnice velike hrvatske književnice Marije Jurić Zagorke, 14. 12. 2008. O životu ove književnice, kao prve hrvatske političke novinarkе i srčane žene u borbi za ženska prava u vremenu koje nije bilo naklonjeno ženama, govorila je Slavica Jakobović Fribec, iz Centra za ženske studije Zagreb.

Svoju Razglednicu završit ću s dva događaja. Kraj godine 2007. zaključili smo velikom promocijom "2 u 1", kad je predstavljena nova pjesnička zbirka Sladana Lipovca, našeg čazmanskog pjesnika. Isto tako, predstavljen je novi broj "Quoruma", časopisa za književnost, u kojem su zastupljeni čazmanski autori Ana Anić, Ivan Rafaj i Vedran Premuž. Bila je to promocija na kojoj smo spojili književnost i rock, knjigu i časopis, poeziju i prozu, žensko i muško pismo.

Već u siječnju, 2008. godinu započeli smo književnim susretom s Pavlom Pavličićem, kroz razgovor ugodni s ovim našim poznatim i popularnim piscem: zašto čitamo, zašto srednjoškolci ne vole čitati, mistificiramo li pisanje, a time i čitanje; trenutak svagdašnji hrvatskog jezika i knjige, i druge teme.

DAN U ŠKOLSKOJ KNJIŽNICI

Piše: Ivanka Ferenčić

Prilikom planiranja integriranih dana razredne nastave u OŠ Ivana Lackovića Croate u Kalinovcu, odlučeno je da će prvi takav dan biti "Dan u školskoj knjižnici". U suradnji s učiteljima, dogovorene su teme i predmeti kroz koje će se odabrane teme obrađivati, s posebnim osvrtom na ulogu školske knjižnice.

Tema "Dana u školskoj knjižnici" za prvi razred bila je "Čarobni susret". Imajući na umu da je poticanje čitalačkih navika jedan od glavnih zadataka školske knjižnice, odabrana je slikovnica "Oprostite... jeste li vi vještica?". Osim što se u ovoj slikovnici problematizira odnos dom/škola/knjižnica, tekst slikovnice poslužio je kao motivacija za likovno stvaralaštvo, te ponavljanje gradiva hrvatskog jezika i matematike. Nakon motivacijske prezentacije o vješticama u razredu, učenici su zajednički otišli u školsku knjižnicu (zajednički odlazak nakon početka sata pojačava osjećaj neizvjesnosti i pustolovine!).

Učenike su u knjižnici dočekale prave "vještice" (učenice 8. razreda *Osnovne škole vješticačenja i čarobnjaštva Kalinovac*, unaprijed pripremljene za interpretativno čitanje teksta) okupljene oko velikog crnog kotlića u kojem su miješale *čarobni napitak* (koji je okusom i bojom, doduše, jako podsjećao na sok od naranče!). Nakon što su se svi udobno smjestili, vještice su pročitale priču i zatim podijelile slikovnice učenicima kako bi ih prolistali i pregledali ilustracije vještica, mačka Herberta i drugih likova. Nakon razgovora o priči, učenici su popili *čarobni napitak znanja* koji je trebao pomoći kod vježbanja glasovne analize na primjerima riječi iz slikovnice (učiteljica je uvjerenja da je napitak pomogao!). Uz pomoć kartica s vješticama, kotličima i mačkama, razred je ponovio odnose veće-manje i pripadnost skupu, a dan je završen likovnim oblikovanjem vještica (od prugastih čarapa do šiljatog šešira) i drugih likova iz priče.

Za drugi razred tema "Dana u školskoj knjižnici" bila je "Čemu služe roditelji?". Dan je započeo razgovorom o različitim vrstama knjiga: što se sve može naći u knjizi, kakve knjige vole učenici, kakve knjige vole njihovi ukucani... Izabrali smo knjige za cijelu obitelj i označili ih posebnim straničnicima (s likovima mame, tate, brata, sestre, bake, djeda, a nismo zaboravili ni obiteljskog ljubimca).

Nakon čitanja odlomka iz knjige Sanje Pilić "O mama sve najbolje", razgovarali smo o mami i njezinoj ulozi u obitelji, te na temelju tog razgovora pristupili izradi velike *Knjige o mami* i *Knjige o tati* (i mama i tata su jako važni pa su knjige morale biti velike). Izrada materijala za knjige počela je radom na pjesmi Zvonimira Goloba "Čemu služe roditelji", nakon čega su učenici ispunjavali tablice i pisali sastavak o roditeljima. Kako su roditelji već prije ispunili ankete o svojem djetinjstvu, proučili smo dobivene odgovore i pregledali fotografije roditelja kad su bili djeca. S učiteljicom njemačkog jezika ponovljeni su nazivi na njemačkom za članove obitelji, a na kraju dana učenici su pastelama slikali mame i tate. Rezultati svih aktivnosti umetnuti su u *Knjigu o mami* i *Knjigu o tati*.

Treći je razred prije svojeg dana u školskoj knjižnici pročitao roman "Čudnovate zgode šegrta Hlapića", a na početku susreta gledao se istoimeni crtani film (knjižnicu smo pretvorili u kino-dvoranu). Tema je bila "Knjiga/film - priča", i cijeli dan bio je posvećen medijima i njihovim razlikama. Nakon gledanja crtanog filma, razgovarali smo o uočenim razlikama u radnji, o osobama važnim za nastanak knjige i nastanak crtanog filma, te važnim dijelovima knjige. Pokušali smo se i odlučiti, bismo li radije gledali crtane filmove ili čitali knjige, no rezultat je bio skoro izjednačen. Za kraj, učenici su pokušali izraditi ilustraciju najdražeg lika ili događaja iz knjige, a nastali radovi stavljeni su na pano, zajedno tvoreći slikopriču o Hlapićevim pustolovinama.

Učenici četvrtog razreda svoj su dan u školskoj knjižnici proveli u istraživanju teme "Sunce, voda, zrak". Za početak, učenicima je pročitana tekst o *škrkobilju* iz djela "Harry Potter i plameni pehar". I iako od *škrkobilja*, kao što mu i ime kaže, ljudima narastu škrge tako da može disati pod vodom, učenike su zanimala druge informacije. Tako smo došli do rasprave o stvarnom i nestvarnom u knjigama i o tome čemu uopće služe književna djela u kojima nema stvarnih podataka. Pravi istraživački rad je započeo kada su učenici upoznati s referentnom zbirkom i njezinom upotrebom. Podijeljeni u tri grupe, koristeći referentnu zbirku, učenici su istražili sunce, vodu i zrak kao uvjete života. Pronađene podatke prezentirali su na plakatu. Nakon izrade plakata uslijedila je rasprava o zaštiti okoliša (što zagađuje, kako zagađenje djeluje na okoliš, životinje i ljude, kako ga spriječiti...), a nakon toga i izrada eko-stripa.

Svi nastali učenički radovi izloženi su u školskoj knjižnici. Ovakav način rada omogućuje ostvarivanje više zadataka školske knjižnice u isto vrijeme: učenici se privikavaju na knjižnični prostor i ozračje, stvara se pozitivna percepcija knjižnice i bolje upoznaju njezini sadržaji i mogućnosti. Ovisno o načinu obrade teme, učenici upoznaju i upotrebljavaju različite vrste izvora informacija i stječu naviku istraživanja i propitkivanja dostupnih izvora.

No, možda je u svemu najvažnije upravo ozračje. U školskoj smo knjižnici imali čarolije, pustolovinu, glazbu, druženje, istraživanje i puno, puno dječjeg smijeha.

ČOKOLADNA LEKTIRA

Piše: Ivanka Ferenčič

... Kažete: "Dobro, al čime, je li
Kad televizor maknemo, cijeli
Dan zabavljat će se djeca ta?
Neka nam kaže ako tko zna!"
Odgovaramo pitajući vas:
Čime su prije kratili čas?
Što im je bila zabava prije
Dok strašila tog još bilo nije?
Zaboravljate? Je li tako?
Mi ćemo to vam reći polako:
ČITALI SU... I ČITALI, znate,
I ČITAT znali cijele su sate,
I opet ČITAT. Prava divota!
Knjige im bjehu pola života!"...

(Pjesma Oompa-Loompasa iz knjige "Charlie i tvornica čokolade")

Bez obzira na koji se način oblikuje popis obaveznog štiva i provodi provjera lektire, uvijek je dobro razbiti rutinu s ponekim djelom po izboru, djelom koje će se obraditi na drukčiji način ili uz koje dolaze specifični zadaci.

Jedan od drugačijih načina za obradu i provjeru lektire isproban u našoj školi, OŠ Ivana Lackovića Croate u Kalinovcu, bila je lektira koju smo kasnije nazivali *čokoladnom*. Radilo se, naime, o djelu Roalda Dhala "Charlie i tvornica čokolade". Kako su učenici sami pokazali veliki interes za čitanje ovog djela (koje tada još nismo imali u našoj školskoj knjižnici), u dogovoru s nastavnicom hrvatskog jezika zadani su im dodatni zadaci koje su morali riješiti prilikom čitanja (knjige smo u međuvremenu posudili iz Gradske knjižnice Đurđevac).

Razred je podijeljen u četiri grupe, a svaka je grupa dobila poseban zadatak. *Roaldova grupa*, nazvana po autoru, morala je istražiti život i stvaralaštvo pisca. Proučiti dostupne izvore i saznati koja su njegova djela najpopularnija i najprevedenija, koja su njegova djela ekranizirana, koja prevedena na hrvatski jezik. Zadatak *Charlijeve grupe* bio je napraviti analizu djela i karakterizaciju likova. Prilikom čitanja morali su izdvajati citate koji će nam dočarati etičku i fizičku karakterizaciju, mjesta na kojima se odvija radnja, te odvojiti stvarne likove i mjesta od

nestvarnih. *Filmska grupa* radnju knjige je usporedila s radnjom istoimenog filma, te identificirala razlike. Proučili su dostupne izvore i saznali više o snimanju filma i posebnim efektima. Posljednja grupa, *čokoladna*, tijekom čitanja izdvajala je citate koji se odnose na slatkiše i čokoladu, te način njihove proizvodnje u romanu. Nakon čitanja, učenici su istražili povijest čokolade i čokoladne industrije. Sve su grupe na temelju sakupljenih podataka izradile plakati i kratko izlaganje, a *Filmska grupa* još je odabrala i ulomak iz filma za prikazivanje na satu.

Sat lektire održan je, po običaju, zadnji tjedan u mjesecu, ali ovaj put bio je to blok-sat u školskoj knjižnici. Cjelokupan susret oblikovan je po uzoru na Book-caffe, pa je i knjižnica bila uređena kao kafić, a učenici su svoja izlaganja održali uz čokoladu i kapučino. Sat je započeo motivacijskom prezentacijom s čokoladnom zagonetkom, a završio ispunjavanjem ankete "Jeste li čokoholičar?" nakon gledanja ulomka iz filma.

Koristi ovakve lektire višestruke su. Osim već spomenutog razbijanja rutine i čitanja klasika dječje književnosti, učenici su tijekom istraživanja radili u timu i koristili različite vrste izvora informacija, a rezultate svojeg istraživanja morali su i prenijeti drugima.

Zbog navedenih prednosti i uočene visoke motiviranosti učenika, pokušali smo i druge naslove oblikovati u istraživačke lektire. U osmom razredu, prilikom čitanja djela Karla Brucknera "Sadako hoće živjeti", učenici su, također podijeljeni u četiri grupe, istraživali život i djelo autora, Drugi svjetski rat, posljedice uporabe nuklearne energije te napravili analizu djela i karakterizaciju likova (sve uz navođenje citata iz djela). Naravno, mogući su i drugi zadaci (primjerice, osnovno o Japanu, origami i njegova važnost u japanskom društvu, i slično), a i korelacijsko povezivanje s drugim nastavnim predmetima (povijest, geografija, fizika, likovna kultura).

Gotovo svaki naslov moguće je oblikovati kao *istraživačku* lektiru, no s obzirom da su zadaci za učenike opsežniji nego prilikom vođenja uobičajenog dnevnika čitanja, dobro je izabrati djelo za koje su učenici zainteresiraniji. Takvih djela ima na svakom popisu lektire, a uz malo truda ona postaju prava istraživačka pustolovina.

INTEGRIRANA NASTAVA NA TEMU VALENTINOVA U KNJIŽNICI OŠ GRGURA KARLOVČANA ĐURĐEVAC

Piše: Nataša Švaco

Kako bi nam u školi moglo biti dosadno, kad ideja i kreativnosti prosvjetnim djelatnicima nikada ne nedostaje! Prošle školske godine za Valentinovo učiteljice 4. razreda, Mira Budaj i Sanja Sabolić, osmislile su zanimljiv projekt te u dogovoru i u suradnji s knjižničarkom pripremle integrirani dan u knjižnici. Tema je učenicima bila vrlo zanimljiva, jer Valentinovo iščekuju čitavu godinu, a onda se dijele pokloni, osmijesi, zaljubljeni pogledi.

Dan je počeo bez zvona. Pošto je knjižnica izdvojena u dvorišnoj zgradi, ima to i svojih prednosti. Organizirali smo aktivnosti kako nam je za koju bilo potrebno vremena. Grupa djevojčica koje pohađaju crkveni zbor, u dogovoru s časnom Terezijom Krasnić, otpjevale su prekrasnu pjesmu *O ljubavi ja pjevam* uz glazbenu pratnju. Učenici su sami pripremili tekst o svetom Valentinu koji su pročitali, a onda su o pročitanome razgovarali. Nakon toga djevojčice su pisale literarne izričaje kako se osjećaju kad im netko kaže da ih voli, a dječaci su pisali što bi bilo i kako bi bilo da su oni ljubav.

Uslijedio je sat hrvatskog jezika i obrada pjesme Paje Kanižaja *Moj i njen ljubav*. Učenicima se pjesma jako svi-

djela. Pronalazili su smiješne dijelove pjesme, razgovarali o rimi, brojali su kitice i stihove, pronalazili su njima najljepše i najzanimljivije pjesničke slike i uspoređivali ih sa stvarnim.

Na satu razrednika došla je do izražaja dječja kreativnost i nepresušne ideje. Učenici su podijeljeni u nekoliko grupa, a svaka je grupa sama izvlačila brojeve s različitim zadacima. U prvoj skupini učenici su izrađivali papirnata srca u koja su pisali ljubavne pjesme, tako da je svaki član napisao jedan do dva stiha u svako srce. Stvorene su prekrasne zajedničke zanimljive pjesme. Druga skupina radila je na radionici *Ispriki*. Svoju likovnu kreativnost u izradi različitih pisama u boji nadopunili su pisanjem različitih isprika svojim prijateljima koje su nekad povrijedili. Treća skupina ispunjavala je radni list kartica o *Ravnopravnosti spolova*. Dječja mašta tu nije imala granice pri ispisu neobičnih zanimanja i odnosa među spolovima. Četvrta skupina raspravljala je o muškim i ženskim poslovima. Raspisali su se o tome *Što sve mogu biti dječaci, a što sve mogu biti djevojčice ako žele...* Napisali su zanimljive pjesmice. Peta skupina imala je za sve njih najteži zadatak. Dobili su radni list kartica o slozi i toleranciji. Iznosili su svoje primjere iz života.

Od svojih uradaka učenici su izradili plakate i iznijeli izvješća po skupinama uz Power Point prezentaciju. Cijelo vrijeme bila je izražena njihova kreativnost iz likovne kulture. Najljepšu pjesmu o ljubavi su svečano pročitali nama učiteljima. A djevojčice su se obratile dječacima uz pjesmu *Što sve mogu biti djevojčice ako žele* koju su samoinicijativno i uglazbile. Na kraju su neki parovi i zaplesali Ples srca, a uz ples su kao čestitku za Valentinovo međusobno darivali kod kuće izrađena glinena srca.. Bilo je tu i tajnih simpatija... Ovo je prikaz jednog od mnogih integriranih dana u knjižnici naše škole. Kao šlag na kraju, sve je to snimljeno digitalnom kamerom, obrađeno i poklonjeno njihovim voditeljima za sjećanje na nezaboravno Valentino u knjižnici.

PROJEKT "ZA SIGURNO I POTICAJNO OKRUŽENJE U ŠKOLAMA" U OŠ GRGURA KARLOVČANA ĐURĐEVAC

Piše: Nataša Švaco

Početkom školske 2006./2007. godine odlukom Učiteljskog vijeća naša škola uključila se u UNICEF-ov projekt "*Za sigurno i poticajno okruženje u školama*". Svi učitelji sudjelovali su u kvalitetnim edukacijama i radionicama pod vodstvom mentorice Nevenke Lončar, prof. njemačkog jezika. Kao knjižničarka, u našoj školi zadužena sam za koordinaciju projekta.

Jedan od oblika provođenja projekta bila su predavanja za učenike tijekom satova razrednika na temu

Sigurnog okruženja u školi i oko nje u školi i knjižnici. Roditelji su kontinuirano informirani o provođenju projekta. U studenom 2006. provedena je anketa među učenicima i učiteljima o bullyingu - rezultati pokazuju da kod nas nema ozbiljnijih problema zlostavljanja među učenicima, više su to zadirkivanja, tužakanja, poneka ružna riječ... Oformljena je vršnjačka skupina učenika kao predstavnik razrednih odjela. Skupina je iznimno motivirana za rad. U radionici *Upoznajmo sebe i druge* izradili su svoje

simbole i pravila druženja. U razgovorima o osjećajima razvili su iznimnu empatiju, održali su nekoliko rasprava u razredima.

U radionici *Imam pravo* međusobno su komunicirali vrlo aktivno i izradili postere s porukama o zauzimanju za sebe i podizanju samopouzdanja. Svi plakati o nenasilnom rješavanju sukoba sadrže poruke podrške koji ukrašavaju našu školsku knjižnicu, školske zidne panoe i razredne panoe. Učenici su sami definirali pravila ponašanja u svakom razrednom odjelu te znaju na koji se način trebaju ponašati, kakve su posljedice kršenja pravila i nastoje se pridržavati pravila. U knjižnici je postavljen *sandučić povjerenja* gdje učenici postavljaju pitanja na koja im odgovaraju i učenici i učitelji. Sve radionice, plakati, poster o razrednim pravilima o ponašanju, miru, slobodi, ljubavi i nenasilju zabilježeni su fotoaparatom te obrađeni i pohranjeni na CD-u i mogu se vidjeti i posuditi u našoj knjižnici. Pošto imamo velik broj učenika Roma koji

imaju poteškoće i s jezikom i socijalizacijom u društvu, osnovane su dvije socijalizacijske skupine učenika s kojima radi stručni tim. Predstavnici Vijeća roditelja iz svakog razrednog odjela sudjeluju u širenju informacija u lokalnoj zajednici i šire.

Na sastanku u Zagrebu u svezi projekta *Mreža škola bez nasilja* sudjelovali su ravnatelji, koordinatori te učenici kao predstavnici svake škole. Razmatrali smo prijedloge *Deklaracije o zaustavljanju vršnjačkog nasilja*. Predstavnici naše škole predložili su da se radovi učenika objavljuju i čine dostupnim svima u zajednici i šire putem oglasnih ploča i različitih medija. Prijedlog je usvojen i uvršten u svečanu Deklaraciju.

Iz Ureda UNICEF-a čestitali su nam na uspješnoj provedbi projekta kojeg smo vrijedno i kreativno realizirali te smo 7. studenoga 2007. dobili priznanje *“Škola bez nasilja”*. Nastavljamo širu suradnju s drugim školama putem projekta *Mreža škola bez nasilja*.

OSNIVANJE KNJIŽNICE U GIMNAZIJI DR. IVANA KRANJČEVA U ĐURĐEVCU

Piše: Dušanka Vergić

Početkom 2007. godine đurđevačka je Gimnazija na zahtjev ravnateljice prof. Nevenke Lončar dobila suglasnost za zapošljavanje školskoga knjižničara. Ta odgovorna dužnost pripala je dipl. knjižničarki i prof. sociologije Dušanki Vergić koja je u školi već radila kao nastavnik sociologije i politike i gospodarstva.

Knjižničarka, prof. Dušanka Vergić, na svom radnom mjestu

Prvi zadatak nove knjižničarke bio je formiranje početnog fonda gimnazijske knjižnice, odvajanjem dijela fonda knjiga Strukovne škole Đurđevac, koja je do tada služila za obje škole. U isto vrijeme počelo je i uređenje prostora za novu knjižnicu: adaptiran je prostor i naba-vljen odgovarajući namještaj te potrebna tehnička oprema.

S početkom školske godine 2007./08. gimnazijska knjižnica je “startala” s radom. U novouređenom, reprezentativnom prostoru, rado se okupljaju gimnazijalci i knjižnica već postaje pravi informacijski centar škole. U knjižnici se sada koordiniraju razne školske aktivnosti, dogovaraju poslovi, sastaju različite grupe slobodnih aktivnosti... Paralelno s tim posuđuje se lektira, materijali za eseje i referate, obrađuje se građa i uvodi u računalnu bazu koristeći računalni program METEL.win.

Lijepo uređena knjižnica - novi informacijski centar škole

OBILJEŽAVANJE MEĐUNARODNOG DANA PISMENOSTI U SREDNJOŠKOLSKOJ KNJIŽNICI

Piše: Maja Baksa

Pod pojmom pismenosti danas podrazumijevamo mnogo više od vještine čitanja i pisanja, to je način komuniciranja, umijeće slušanja i smislenog govora.

ZAŠTO obilježiti Međunarodni dan pismenosti? Primijetila sam da korisnici srednjoškolske knjižnice, mladi između 14 i 19 godina, imaju problema s javnim govorom. Već i kod samog predstavljanja pred manjom grupom ljudi dolazi do problema: zamuckivanje, nepotreban i bezrazložan smijeh... Stoga sam Međunarodni dan pismenosti u našoj knjižnici posvetila vještini verbalnog komuniciranja, slušanju i govoru. Tema je bila glagoljica - slavenko pismo.

KADA I TKO ?

Budući da se dan pismenosti (8. rujna) poklapa s početkom nove školske godine, njegovo obilježavanje sam organizirala s prvim razredima.

KAKO?

Na prošlogodišnjoj Proljetnoj školi školskih knjižničara sudjelovala sam u radionici prof. Nade Poturiček: "Primjena suvremenih načela u neposrednom radu s učenicima". Dobivene informacije i ideje pomogle su mi u oblikovanju nastavnog sata. Učenike sam podijelila u nekoliko skupina. Svaki učenik je imao svoj broj u skupini (npr. skupina 1 učenici A, B, C, D). Tako su učenici A iz

svake skupine, uz igru asocijacija, pogađali temu koju će obrađivati. B učenici su izložili što znaju o glagoljici, C učenici što žele saznati o glagoljici. Nakon nekoliko pročitanih članaka učenici D su imali izlaganje o onome što su novo naučili. Na taj način je svaki učenik dobio pravo i obvezu da govori (ne samo najglasniji i najhrabriji).

Rezultat je bio dobar, učenici su ponovili ono što su znali o glagoljici, naučili ponešto novo o istom, zabavili se i GOVORILI.

Rezultati nastavnog sata o glagoljici

KOPRIVNIČKA GIMNAZIJSKA KNJIŽNICA U NOVOJ ZGRADI

Piše: Anka Simović

Početkom školske godine 2007./08. Gimnazija "Fran Galović" u Koprivnici promijenila je adresu, tj. preselila se u novu zgradu. Do tada je dijelila zajednički prostor s još dvije škole - Obrtničkom i Srednjom školom. U istom tom prostoru nalazila se i gimnazijska knjižnica sa zaposlenom jednom knjižničarkom koja je obavljala poslove knjižničara za sve tri škole. Preseljenjem Gimnazije u istoj se knjižnici započinjaju dvije nove knjižničarke, za svaku školu posebno.

Da je postojala potreba i pravo za zapošljavanjem knjižničara puno ranije i u Obrtničkoj i u Srednjoj školi, suvišno je i napominjati, ali eto...

"Stara" se knjižničarka, tj. ja, seli s Gimnazijom u nove prostore knjižnice. Nije da je sve idealno, ali kojeg li olakšanja... jedan ravnatelj, đaci jedne škole (nije zanimljivo što su to gimnazijalci), sve novo, nema prašine, nema gužve za vrijeme velikog odmora i nema smjene škola (Gimnazija sada radi u jednoj smjeni!) kad je gužva u knjižnici bila najveća... Divota! Zajednički knjižni fond raspodijeljen je na tri dijela pa je knjižni fond u našim novim knjižnicama za sada znatno osiromašen, ali se radi na tome da se stanje popravi.

Nova gimnazijska knjižnica smještena je na drugom katu škole na sjevernoj strani, suprotno od glavnog ulaza

u zgradu. Površina knjižnice je 72,91 m², a uz knjižnicu smještena je i čitaonica, tzv. Multimedija, površine 125,14 m². Opremljenost knjižnice je relativno zadovoljavajuća. U ukupnom prostoru knjižnice i čitaonice nalazi se 19 računala s pristupom internetu, knjižni regali, interaktivna ploča, server, samostalno ozvučenje i mikseta. U istom prostoru ima 47 čitateljskih mjesta. Uz neke manje nedostatke, knjižnica i čitaonica Gimnazije u novom prostoru pružaju dobre uvjete za ugodan rad i boravak svih korisnika, djelatnika i učenika naše škole.

BITI ŠKOLSKI KNJIŽNIČAR

Pišu: Irena Đordan i Ljiljana Mihalec

Dugi niz godina koprivnički Centar za usmjereno obrazovanje pružao je mladima iz Koprivnice i šire okolice obrazovanje nužno za život. U tom je procesu određenu ulogu imala i Knjižnica srednjih škola, kako ju je početkom 90-tih nazvala ondašnja knjižničarka, Ljiljana Vugrinec. Godine 1990. Centar se podijelio na tri škole - Gimnaziju "Fran Galović", Srednju školu Koprivnica i Obrtničku školu Koprivnica, ali one su svojim učenicima i dalje namijenile jednu knjižnicu te jednu školsku knjižničarku što je tijekom više od deset godina (1996. - 2007.) bila teška misija i ne tako lagan zadatak prof. Anke Simović.

Nakon razdvajanja Centra na tri škole (od 1990.) svaka je škola počela odvajati sredstva za nabavu vlastitog fonda, uskoro su se počele voditi i odvojene inventarne knjige, ali je sav fond i dalje bio dostupan svim korisnicima knjižnice. A onda je došla "famozna" 2007. u kojoj se dogodio "mali korak za knjižničara, a veliki za knjižničarstvo!".

Gimnazija "Fran Galović", a s njom i kolegica Anka, preselila je u novu zgradu škole gdje je dobila suvremenu knjižnicu. Obrtnička i Srednja škola ostale su na staroj adresi gdje u prizemlju škole, u sobi 21 i dalje bratski dijele knjižnici namijenjene kvadrata, no sve ostalo se uvelike promijenilo.

Prepoznavši potrebu, Srednja i Obrtnička škola zaposlile su svaka svoju mladu snagu - na mjesto školske knjižničarke u Obrtničkoj školi došla je 10. rujna Ljiljana Mihalec, a kao školska knjižničarka u Srednjoj školi zaposlena je 1. listopada 2007. Irena Đordan.

Pri prvom susretu u školskoj knjižnici nismo se odmah vidjele jer su nam redovi naslaganih kutija s knjigama (pripremljen za seobu Gimnazije) priječili pogled. Nakon stiska ruke i tople dobrodošlice prionule smo na posao preseljenja gimnazijskog fonda te podjele zajedničkih knjiga. Pridružila nam se Anka Simović te mozak operacije, Ljiljana Vugrinec, voditeljica matične službe. Sva je građa bila pospremljena u kutije, a naša je misija bila izvaditi je te podijeliti neoznačenu građu, nabavljenu do 1995. na tri jednaka dijela - za svaku od tri školske knjižnice po dio. Nakon gotovo mjesec dana prašnjave podjele više od tisuće knjiga, uređenja preostalog fonda, prostora i potpunog preseljenja gimnazije, počele smo s radom u našim novim knjižnicama.

Knjižnični fond nakon podjele naglo je osiromašen, još više činjenicom da je svaka škola odijelila i korisnike i fond, ali naš primarni cilj jest širenje fonda, kako brojem, tako i sadržajno zanimljivim, a nadasve potrebnim knjigama.

S vremenom je stigla i oprema bez koje knjižnica u 21. stoljeću ne bi mogla funkcionirati. Obje škole nabavile su svojim knjižničarkama opremu potrebnu za rad - računalno, pisač, te program za uvođenje knjiga. Obrtnička škola uspjela je nabaviti pet računala s besplatnim pristupom internetu, TV prijemnik, DVD uređaj, video-rekorder, te muzičku liniju namijenjene korisnicima knjižnica obje škole.

U bližoj budućnosti planiramo kupiti novi stol za čitaonicu i pisač za učeničke potrebe, uvesti sav fond u računalni sustav te time automatizirati posudbu. To su samo prvi koraci u našem doprinosu razvoju naših knjižnica... Ustrajat ćemo u namjeri da one postanu ono što bi svaka knjižnica trebala biti - duše naših škola.

Ovih dana ljudi nas zaustavljaju i pitaju gdje radimo, predajemo li ili smo u knjižnici. Kada im kažemo da smo knjižničarke, prvo uzdahnu i kažu "Ah, dobro", a mi čitamo svojevršno razočaranje s lica. Ali ne damo se mi, oprostite ćemo im njihovo neznanje. Posla uvijek ima - radimo s učenicima, vodimo izvannastavne aktivnosti, surađujemo s profesorima, zajednički izrađujemo panoje, obilježavamo značajnije datume. Biti knjižničar u srednjoj školi posao je koji nam daje mogućnost kreativnog izražavanja, mogućnost napredovanja u struci, a najviše od svega pruža nam zadovoljstvo i donosi osmijeh na lice. Nije li to dovoljno dobar razlog da se bude školski knjižničar?!

ZA SVIJET DOSTOJAN DJETETA

Piše: Adrijana Hatadi Crnjaković

Mjesec hrvatske knjige 2008. godine u Osnovnoj školi "Braća Radić" Koprivnica bio je posvećen "mami" Pipi Duge Čarape, Astrid Lindgren. To je ujedno bila i 100-ta obljetnica rođenja te velike švedske spisateljice koju smo u našoj školi obilježili projektom *Za svijet dostojan djeteta*.

Projekt se sastojao od niza aktivnosti: sedamnaestero je učenika četvrtih razreda sudjelovalo u Nacionalnom kvizu za poticanje čitanja i čitalo djela *Pipi Duga Čarapa*,

Poznajete li Pipi Dugu Čarapu? i Mi djeca Graje Male, učenici su izrađivali straničnike s motivom Pipi Duge Čarape, postavljena je izložba izrađenih straničnika, na satovima likovne kulture učenici su osmišljavali vlastitu naslovnicu knjige, napravljen je plakat o životu Astrid Lindgren, učenici su dramatizirali ulomak "Pipi u školi" za sve učenike nižih razreda u holu škole (naravno, uz prigodnu kostimografiju i rekvizite), a jedan je razred (uz pomoć učiteljica, mama,

teta i baka) napravio pravu pravcatu krpenu lutku Pipi s kojom su se svi mogli upoznati i rukovati.

Straničnici s likom Pipi Duge Čarape

Pipi Duga Čarapa je jedan od najpoznatijih likova svjetske dječje literature, sinonim dječje mašte i originalnosti, originalan primjer djeteta koje kroz svoju interesantnu pojavu (neobična frizura), poseban stil oblačenja (rasparene čarape), nesvakidašnje navike (visenje naopačke na drvetu, nošenje majmuna na ramenu itd.), postavljanje drskih i provokativnih pitanja ostavlja dojam osobe koja samostalno misli i interpretira svijet na jedan nov i drugačiji način, prkoseći ustaljenim normama jednog malog gradića i odbijajući da se pokori nacrtanoj realnosti. Pipi je uzor djevojčicama koje traže svoju nezavisnost i odigrala je veliku ulogu u emancipaciji žena.

U ovaj su projekt bili uključeni učenici četvrtih razreda, učiteljice Marija Petras i Dragica Ljubić Đurašin te nositeljica projekta, školska knjižničarka, Adrijana Hatadi Crnjaković.

Rad na projektu zainteresirao je i medije: o projektu koji je školu pretvorio u Pipinovac pisao je Podravski list.

Projekt je uspješno objedinio interdisciplinarnost, grupnu interakciju temeljenu na iskustvenom učenju i istraživačkom radu te je pridonio rasterećenju učenika, učenici su isto tako učili o socijalizacijskim vještinama, razvijali komunikaciju i toleranciju te kroz igru, nenametljivo pronikli u sadržaj i bit ovog lektirnog djela.

Baš smo uživali u ulozi Pipi!

KNJIŽEVNI SUSRET S ENERIKOM BIJAČ

Pišu: Alice Bačeković i Martina Prepelić

U Mjesecu hrvatske knjige u Ekonomskoj i birotehničkoj školi Bjelovar gostovala je književnica, slikarica, umirovljena profesorica i knjižničarka Enerika Bijač. Njezin rodni kraj i djetinjstvo provedeno uz Neretvu veliko su joj nadahnuće. Izdala je nekoliko knjiga i pjesama u prozi: "Tragovi", "Obnavljanje", "Školjka", "Samo je beskraj kraj", "Put", "U mogućem krajoliku". Osim što je pjesnikinja, svoje misli izražava i slikarstvom, tehnikom ulja na platnu, pastelom i kombiniranim tehnikama, a iza sebe ima brojne samostalne i grupne izložbe. Na panou u hodniku naše škole također smo imali priliku vidjeti izložbu reprodukcija njezinih slika. Okušala se i u izradi ekskluzivne, unikatne ženske odjeće tehnikom akvarela na kineskoj svili. Godine 2004. objavljen je njezin autobiografski roman "Samo ljubav ostaje". Enerika Bijač je jedna od osnivača Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja te je bila i njegova predsjednica. Učenicima se svidjela njezina poezija, a u razgovoru s njom saznali su kakva su njezina iskustva u radu s učenicima te kako je biti knjižničar.

Autorica, Enerika Bijač, čita svoju poeziju

ODGOJNO-OBRAZOVNI OBLICI RADA U KNJIŽNICI GIMNAZIJE IVANA ZAKMARDIJA DIJANKOVEČKOGA KRIŽEVCI

Piše: Nada Poturiček

Pred svim sudionicima odgojno-obrazovnog procesa zahtjevi se neprestance povećavaju. Uz učenje novih nastavnih sadržaja i novih oblika i metoda poučavanja, mi, stručni suradnici knjižničari, moramo učiti i pronaći informacije iz svih područja, vrjednovati ih, odabrati i pretvoriti u kvalitetno znanje, zatim učiti druge to isto. Od poplave informacija do kvalitetnoga znanja dug je put, no jedini kojim treba ići. Školski si knjižničar ne može dopustiti "luksuz" da se specijalizira za jednu vrstu posla, morao bi znati sve ono što ide u stručne knjižnične poslove, kao i sve stručne odgojno-obrazovne poslove. (*Može li to sve jedan čovjek? Teško. Moglo bi čudovište koje je jedan naš kolega nazvao "pola žena-pola knjižničar"!.*) Knjižnica je jedino mjesto u školi gdje svaki učenik tijekom školovanja obvezno provede barem neko vrijeme i s knjižničarom se baš svaki učenik osobno susretne. Zato je i velika naša odgovornost.

Kao knjižničarka, imala sam sreću da sam mogla učiti od dobrih učitelja (kao što je, u prvom redu, pok. kolegica Višnja Šeta) i da su knjižničari uvijek rado dijelili svoje znanje pa sam ove činjenice shvatila od svojih prvih knjižničarskih koraka (ili čim sam po zanimanju postala "djevojčica s knjižnicama"). Ali, imala sam i nesreću da u svojoj knjižnici nemam radne uvjete, i to one *elementarne*, kao što su prostor i oprema. U našoj se knjižnici i dan-danas odvija redovna nastava, a to je i jedini prostor za sva ostala događanja i sastanke, iako bi trebala biti samo knjižnica i čitaonica za mlade ljude koji trebaju utočište, razgovor, priču ili pjesmu određenoga sadržaja u pravom trenutku. No, imala sam dobru volju nešto pomaknuti naprijed, a i volju ravnateljevu da sve nas koji smo htjeli učiti šalje na seminare. To sam doista iskoristila služeći se onom kineskom - *kad ti život da limun, napravi si limunadu*. Razvijala sam što mogu u okolnostima u kojima sam se našla - različite oblike odgojno-obrazovnog rada koji su se odvijali prije nastave, poslije nastave, a ponekad i "alternativne" sadržaje za vrijeme redovne nastave, te posredovanje učenicima nekih knjižnično-informacijskih znanja u okviru redovne nastave. Razvijala sam, dakle, ponajviše ono što sam mogla pripremiti izvan škole, i što se moglo raditi u knjižnici uz odvijanje nastave "kraj uha". Pomagali su učenici, njihovi roditelji, ravnatelj, kao i kolege *skojimasamsibiladobra*.

Uz učenike, uvijek spremne za novu aktivnost, ništa nije bilo preteško. U našoj smo školskoj knjižnici priređivali poetske večeri, književne susrete, dramske radionice, likovne izložbe, čitateljske domjenke, radionice kreativnoga pisanja, dubinskoga čitanja, učenja gradiva, izrade osobnih bilježaka i sl. Nije bilo teško uvidjeti da se učenici puno lakše otvaraju pisanjem i govorenjem iz nekoga lika, nego kada treba govoriti o sebi, izravno ili o nekom konkretnom problemu. Zato sam pojačala rad dramske grupe. Naravno da je kvalitetu moguće postići samo uz stručno vođenje, dobro poznavanje medija o kojem je riječ, scenskoga jezika, npr., pa su ove radionice

ubrzo prerasle početničke korake, a mene "natjerale" na dodatno učenje (tečajevi komunikacijskih vještina, radionice Proljetnih škola školskih knjižničara, radionice vođenja radionica, seminari iz dramskoga odgoja, govorništva, recitiranja i dr.). Umjesto mrmljanja i ljutnje zbog nemoguće situacije ili legalnih odlazaka *na kavu jer je knjižnica zauzeta* (dobro, bilo je i toga, ponekad!), odlazila sam na učenje, uz ravnateljevo razumijevanje i blagoslov, a od svega toga najviše koristi imali su, što nam i jest uvijek krajnji cilj, naši učenici.

Anketirala bih učenike da saznam što žele raditi, a da im to redovni program ne nudi u dovoljnoj mjeri i onda bih prema odgovorima organizirala ili dodatnu nastavu ili grupe izvannastavnih aktivnosti, ili oboje. Počela sam voditi radionice recitiranja (od čitanja i objektivne interpretacije do uvjerljivoga i iskrenoga govorenja) i pisanja eseja (od izricanja dojma i vježbanja citiranja, preko formuliranja teze i argumentacije do cjelovitoga uratka). Iako na radionicama nikada nije bilo manje od osam polaznika, nikada se nije prijavilo niti više od petnaestak učenika. Znala sam biti tužna što pružamo puno mogućnosti, ulažemo toliko truda, a samo 10-ak učenika sjedi u knjižnici na radionici koja im pomaže naučiti učiti. No, shvatila sam da je i učenicima mogućnost izbora bez prisile i bez uvjeta nešto novo: ići na dodatnu nastavu koju sam izabereš, program rada donosiš zajedno s nastavnikom i drugim učenicima, radiš onoliko koliko želiš napredovati, nema kazne ako ne radiš, nema ni petica ni nagradnih izleta ako radiš - doista je drugačije od naše redovne nastave.

Trebalo se naviknuti, trebalo je *puno vode proteći* da ovakav način rada ozbiljno zaživi. Za sve novo treba vremena! Sada je situacija već drugačija: učenici 1. razreda, čim dođu u školu, sami dolaze u knjižnicu i prijavljuju se za rad u pojedinim grupama. Zanimljiva je i činjenica da učenici rado dolaze na neobvezne sadržaje kod istih profesora s čijih sati katkad "bježe", što pokazuje da problem nije u predmetnom nastavniku, nego u školskim progra-

mima, u njihovu broju i ekstenzivnosti! Doista nije teško zaključiti što je onda posrijedi! Učenici bi se lakše snašli u 7 područja nego u 15! Bolje bi rezultate imali da mogu dublje učiti manje sadržaja, nego površno prelijetati preko prašuma podataka! Da imaju čitaonicu slobodnu za učenje, možda ne bi toliko vremena provodili iza škole ili u kafićima! Ali, to je druga tema! Zнала sam biti tužna i nesretna i zbog nerazumijevanja kolega ili pokoje primjedbe da u knjižnici *radim parade ili cirkuske predstave, a nastava trpi, ili da se oko mene motaju oni učenici koji izbjegavaju nastavu*. No, riječi nerazumijevanja prestale bi boljeti čim bi moji učenici priredili neku svoju *"priredbu"*: dobar uradak bilo koje vrste, dobru izložbu, pomoć u knjižnici, neku dobru ideju i sl. Priznajem da ni sama nisam uvijek imala volje, strpljenja, energije, vremena, objašnjavati kolegama što točno i s kojim ciljem s učenicima radim. A i čovjek sazrije pa shvati da ne mora patiti zato što netko nešto ne razumije, jer svi mi ponešto ne razumijemo što je drugima jasno kao dan.

Čitateljski klub

U knjižnici oduvijek najviše pozornosti posvećujemo razvijanju kulture čitanja i ljubavi za čitanje, za hrvatski jezik i zavičajnu baštinu. S najvećom ljubavlju pripremamo čitateljske domjenke, božićne priredbe i završne priredbe posvećene maturantima. Mnogi su me pitali zašto se toliko trudimo oko tih priredaba, a većina onih za koje radimo i ne zna koliko je u to uloženo rada, niti shvaća kvalitetu onoga što priređujemo. Odgovor je jednostavan. Želimo da svaki, baš svaki učenik zapamti da nam je važan, želimo svaki njihov vrijedan trag koji su ostavili u školi osvijetliti na poseban način na tom oproštaju i tako posvjedočiti svakomu od njih da je poseban, osoba s imenom i prezimenom, a ne tek broj u imeniku. Nije toliko važno hoće li to oni u tom trenutku shvatiti, važno je da mi učinimo što moramo.

Čitateljske domjenke učenici najviše vole, a najjednostavniji su za pripremanje. Bolje su posjećeni kada ih vode učenici, nego kada je voditelj knjižničar. Ako želite da učenici pročitaju neku knjigu, nađite učenika kojemu se knjiga sviđa i pripremite ga za vođenje čitateljskoga

domjenka. Neka vaši knjižničari smisle dobar način za najavu teme i voditelja, neka pozovu učenike da dođu neobvezno čitati dijelove knjige. Mogu donijeti sobom neke druge najdraže tekstove s istom temom i problemima. Ne trebate im se miješati u razgovor ako sve dobro ide i bez vas. Nije važno da o knjizi *"sve nauče"*. Ne ispravljajte njihova mišljenja, način izražavanja i sl. Pustite ih da se osjećaju slobodno. Osluškujte ih pažljivo, s prihvaćanjem. Poslije ćete nadoknaditi ako zamijetite da što treba nadoknađivati. Ako zapnu, pomozite nenametljivo. Ne varajte ih, nek to doista bude njihov čitateljski domjenak, a ne vaš sat *"tumačenja"* lektire. Važno je da se senzibiliziraju za temu, problem, da o njemu razmisle i da znaju gdje o tome mogu čitati i sl. Imali smo puno čitateljskih domjenaka, no puno manje nego što je bilo interesa (opet zbog nedostatka slobodnoga prostora). Uglavnom su teme birali učenici: ljubavna poezija, znanstvena fantastika (roman), povijesni roman, naša suvremena novela, žensko pismo, kriminalistički roman, zavičajna književnost... Posjećenost domjenaka više je ovisila o pripremi i učeniku voditelju, a manje o temi. Naravno, bilo je i više domjenaka bez određene teme, na koje su učenici donijeli ono što trenutno čitaju. Jedini je uvjet bio da prema tekstu nešto osjećaju i da ga žele iz nekog razloga *"podijeliti"* s drugima. (Savjet manje iskusnim kolegama - *ne činite ovo u svojoj knjižnici ako se niste riješili svih predrasuda vezanih uz čitanje, osobito uz lektiru. U svezi s tim, čitajte - ili pročitajte opet! - Pennaca, Bayarda, Bampu-Listeš.*)

Neki su učenici s kojima sam radila bili iznimno zahtjevni i trebali su isključivo individualiziran pristup. Oni su me *"naputili"* da se pozabavim mentorskim oblicima rada. Iz tih zajedničkih napora izrasli su neki izvrsni rezultati - djeca koja znaju što žele i kako će to postići, djeca sa stavom i samopoštovanjem, mladi ljudi koji se znaju izboriti za ono do čega im je stalo, odlični govornici, recitatori, zaljubljenici u knjigu... Oni koji su naučili da bez čitanja i učenja, bez velikoga napora nema ni pravoga rezultata. Možda ih jest malo, ali većina njih sadašnji su ili budući nastavnici hrvatskoga i knjižničari, iako ih ja uopće nisam usmjeravala na taj način. Samo su dobili priliku otkriti što žele i dobro su je iskoristili da to i ostvare. Dakle, oni će umnožiti ono što su ponijeli iz naše škole - osobitu skrb za svakog učenika. Zahvaljujući njima, znam da je ispalo točno kako poslovice kaže: *svako zlo za neko dobro*. Nismo mogli kupovati i obrađivati puno knjiga pa smo više radili neposredno s učenicima - nastojali smo da najbolji sadržaji knjiga koje imamo ili do kojih možemo doći na pravi način dođu do naših učenika, što i jest primarni posao školskih knjižničara. Rezultat - imamo dobre nasljednike: nekoliko dobro obrazovanih mladih nastavnika i knjižničara koji će na svom radnom mjestu sigurno imati volje i energije pronaći sredstva za rad i koji će znati što je s učenicima vrijedno raditi. Na tom sam rezultatu Bogu zahvalna i kao školski knjižničar i nastavnik hrvatskoga jezika na njega sam više nego ponosna. Pa ako sam ja zbog toga morala biti pomalo i ono čudovište spomenuto na početku teksta, ne žalim. Mogu dodati i ime našoj vrsti - mi smo *bibliotaurice* i veselimo se porastu broja primjeraka te vrste u našoj županiji!

PREGLED RADA STRUČNOG VIJEĆA ŠKOLSKIH KNJIŽNIČARA BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE

Piše: Mirjana Milinović

Tijekom protekle godine naše je Stručno vijeće održalo tri sastanka, od kojih čak dva zajedno s kolegama iz Virovitičko-podravске županije. To je već tradicija koja se u praksi pokazala izuzetno korisnom. Također, niz uspješnih godina koje su iza nas dokaz su da školski knjižničari mogu i moraju usko surađivati i s matičnom službom. Svaki skup planiramo i ostvarimo zajedno, čime samo dobivamo na kvaliteti (čitaj: stručnosti).

Prvi stručni skup u 2007. održan je u siječnju u OŠ V. Nazora u Daruvaru. Top-tema bila je revizija i otpis u Metelu, a predavači Ilija Pejić i Danko Tkalec. Pokazalo se da su do tada tek dvije škole imale reviziju u Metelu (Trgovačka škola Bjelovar i OŠ Rovišće), ali mnogima to predstoji pa im je ovo predavanje došlo u pravi trenutak. Na istom je sastanku viša savjetnica Biserka Šušnjić održala izlaganje pod nazivom *Određivanje ciljeva poučavanja u školskoj knjižnici*.

Sljedećem su skupu domaćini bili Virovitičani, u lipnju u OŠ V. Nazora. Tu su se izmjenjivali dojmovi s Proljetne škole, Katica Grgurić govorila je o Lovrakovim danima kulture, a Ljerka Medved o ulozi školske knjižnice u projektnoj nastavi. Marija Verić izvijestila nas je o posjetu knjižnici u Švedskoj, a kolegica Sanja Galic iz Osijeka potaknula je osnivanje podružnice HUŠK-a. Nakon toga zajedno smo posjetili novu Gradsku knjižnicu u Virovitici.

U prosincu je održan i treći stručni skup - u ČOŠ "Josip Ružička" u Končanici. Viša savjetnica Biserka Šušnjić govorila je o doprinosu školskog knjižničara kvalitetnoj školi, a Ilija Pejić o nakladničkoj djelatnosti osnovnih škola BBŽ-a. Predstavljene su i dvije ankete: Alica Bačeković ispitala je čitalačke navike i govorila o poticanju čitanja u prvim razredima Ekonomske i birotehničke škole u Bjelovaru, a autorica ovog članka istražila je čitateljske navike učenika od petog do osmog razreda u OŠ Rovišće.

U trenutku pisanja ovog članka upravo su dovršene pripreme za sljedeći, 32. po redu, stručni skup šk. knjižničara BBŽ-e i VPŽ-e, koji će se održati 7. ožujka u IV. OŠ u Bjelovaru. Predavačice će biti kolegice iz NSK-e, Veronika Čelić - Tica i Jelica Leščić, s temom UDK za školske knjižnice. Naša će savjetnica B. Šušnjić imati izlaganje pod nazivom *Trebamo li smjernice za ostvarenje knjižničnog odgoja i obrazovanja*, dok će Zdenka Venus - Miklič govoriti o povijesti školske knjižnice bjelovarske Gimnazije. Bit će nam predstavljena i novootvorena školska knjižnica za četiri srednje škole u Bjelovaru.

Posebno me raduje što na većinu naših skupova dolazi naša savjetnica, prof. Biserka Šušnjić, koja "iz prve ruke" ima uvid u naš rad. Jednako me tako raduje što je odaziv kolega u porastu: svaki nas je puta sve više (oko 75%). Također, sve je više mladih, od kojih visok postotak ima upisan ili završen studij knjižničarstva. To je, svakako, dobar znak. Prema podacima kojima raspolazem, sada samo jedna škola u našoj županiji (srednja) uopće nema knjižničara. Od 37 školskih knjižničara, 24 ih ima puno radno vrijeme, 11 pola radnog vremena, 1 ima 15 sati u knjižnici, a 1 radi po pola na dvije škole. Prije samo nekoliko godina situacija nije bila tako blistava. No, zaslugom kolege Pejića, voditelja naše matične službe, ravnatelja određenih škola koji su shvatili vrijednost školske knjižnice, te kolegice Mire Zovko, više stručne savjetnice za školske knjižnice u MZOŠ-u, sve je krenulo nabolje i nadam se da će se taj trend nastaviti.

RAD S MLADIM KNJIŽNIČARIMA - ŠTO I KAKO?

Piše: Mirjana Milinović

S knjižničarima u osnovnoj školi radim kontinuirano već osamnaest godina i vjerujem da imam dobar uvid u rad s djecom. Mi, školski knjižničari, pišući o svome radu, često spominjemo učenike - knjižničare: oni nam pomažu, postavljaju s nama panoje, izložbe, rade u radionicama... Ipak, mišljenja sam da im ne poklanjamo dovoljno pažnje; zaslužuju oni više.

U školi imam vrlo dobru grupu koju čine učenici od petog do osmog razreda. Oni koji se upišu u petom razredu najčešće ostaju knjižničari do kraja osnovne škole. Grupa broji od 12 do 15 učenika. Sve su to djeca koja vole

knjigu. Neki od njih nemaju u obitelji naviku čitanja niti posjedovanja knjiga, ali oni to nadoknade u školi. Nerijetko ih baš to i motivira da se jave u grupu: ispočetka, prisutna je tek želja za gotovo fizičkim kontaktom s knjigom (dodirivanje, listanje, gledanje slika), a zatim ih sve više privlači njihov sadržaj.

S grupom u cjelini radim jedan sat tjedno, ali sastajemo se, zapravo, svakoga dana, pod velikim odmorom ili kad netko od učenika ima "rupu" u rasporedu. Svi su oni izrazito marljivi, zapitkuju treba li mi kakva pomoć i spremni su na svaku vrstu suradnje. Najviše vole kad

ima puno posla jer se tada osjećaju važni, potrebni, a to je bitno za jačanje njihova samopouzdanja i "liječenje" nesigurnosti. U grupi na jednostavan i prihvatljiv način uče raditi zajedno, a istodobno se navikavaju na urednost i preciznost, uče čuvati zajedničku (školsku) imovinu, te stječu osjećaj odgovornosti i uvažavanja drugih. Jer, mi smo tim!

Oproštaj s osmašicama, "mladim knjižničarkama"

Njihova mi je pomoć dragocjena, a oni bez ikakva npora učine sve što se od njih traži, npr. tehničku obradu knjige, "krpanje" knjiga ljepljivom vrpcom, razduživanje i zaduživanje. U ovom posljednjem osobito uživaju i nikad ne propuste doći kad je njihovo vrijeme za dežurstvo. Tada su jako važni! Posebno su aktivni ako trebaju dužnike podsjetiti da vrate knjige ili u akcijama povodom Mjeseca knjige. Pomažu mi pri izradi panoa, tematskih izložaba i estetskog uređenja knjižnice. Uza sve ovo, oni na našim redovitim sastancima uče o knjizi i knjižnici, o katalozima, reviziji i još koječemu. Želim da učenici, koji završe osnovnu školu, bez straha uđu u veliku gradsku knjižnicu, da znaju što ih tamo čeka i što sve mogu u njoj pronaći, te da se samostalno mogu koristiti svime što nam ona pruža. Naravno da uz to ide i svojevrsna kultura - kodeks ponašanja koji vrijedi za sve knjižnice.

Poslovi koje obave knjižničari meni ostavljaju dovoljno vremena da radim nešto drugo, npr. za pomoć učenicima pri izboru knjižne građe, za upućivanje u način i metode rada pri izradi referata, za organizaciju, pripremu i provedbu različitih kulturnih sadržaja, kreativnih radionica itd. A kako i HNOS od nas traži svoj "danak", tu su onda i pripreme za satove u razredu, timski rad, te sve vrste "relacija i korelacija" koje samo možemo smisliti!

KNJIŽNICE NA KRAJU GRADA

Piše: Siniša Krpan

Jednom davno davno, netko mudar u gradu Bjelovaru je primijetio da većina srednjih škola radi u uvjetima koji baš i nisu primjereni 21. stoljeću. Stare trošne zgrade, nedovoljan broj učionica, o opremi da se i ne govori, Medicinska škola koja je već godinama podstanar u zgradi Gimnazije, sve su to bili razlozi zbog kojih se odlučilo graditi novi veliki srednjoškolski centar. I tako su se uz dobru volju pronašle i pare, čvrsti stisak ruke i smiješak koji obećava su značili da gradnja može početi. Pa je tako gradnja trajala ... i trajala ... i trajala, pa je onda opremanje trajalo ... i trajalo ... i trajalo, pa pričekajte još malo, pa evo samo što nismo gotovi, da bismo u veljači ove godine napokon uzviknuli: "Imamo Hrvatsku!" Četiri bjelovarske srednje škole napokon dobiše novi dom, što je značilo selidbu i za njihove knjižničare.

E, sad, ako ste mislili da je samo tako lako preseliti četiri različite, samostalne knjižnice u novi zajednički prostor, grdno ste se prevarili. To će vam najbolje potvrditi Zorka, Jadranka, Alica i Siniša, knjižničarski kvartet Medicinske, Komercijalne i trgovačke, Ekonomske i birotehničke i Turističko-ugostiteljske i prehrambene škole.

Za početak, možemo vam reći da smo bez imalo sjete i grižnje savjesti napustili naše stare prostore, koji su bili daleko prikladniji za držanje zimnice nego za rad knjižnica. Ali, prije same selidbe, valjalo je dobro izvidjeti novu lokaciju. Pregledali smo i porazmjestili namještaj kako se nama činilo zgodno, razbrojili i odredili koje su čije police, a bez da smo došli u napast raspiliti ih, i pakiranje je moglo početi. Ma gdje li smo samo pronašli tolike kar-

tonske kutije?! Ako ništa drugo, barem smo donekle očistili grad od sekundarnog otpada. Književnost amo, matematika tamo, kutija jedna, druga, treća, stota ... o struko naša, o usudu naš kleti! A da ste samo vidjeli tu gomilu u novom prostoru! Dobro da smo više znali što je čije. Sva sreća da smo bili toliko mudri pa smo dobro označili kutije, inače bi cijela stvar postala prilično komplicirana. I počelo je slaganje, a to vam je išlo otprilike ovako:

- Aha, tu je Cesarić!

- Ali mora ga biti još negdje.

- Pa nema.

- Kako nema kad znam da sam ga spremila u dvije kutije.

- Čekaj, čekaj, čini mi se da tamo iza stupa ima još neka kutija ... a ne. To je geografija.

- Ali mora biti!!!

- Pa dobro, ne deri se, naći ćemo!!

- E, sad mi je stvarno već dosta. Gdje je Jadranka s tim čevapima? Idemo prvo nešto pojesti pa ćemo onda vidjeti što je s tim Cesarcem.

- Cesarcem ???

E tako vam je to izgledalo pri kraju dugog i napornog radnog dana.

Sve posložismo, računala i fotokopirni priključismo, pa je valjalo nekako i obilježiti početak rada. Ma da ste samo vidjeli tu feštu! Prvo svirka, pa red govorancije, pa jedna recitacija, pa druga, pa treća, pa ljudi čekaju monolog, a mi nemamo nego samo recitacije, a na kraju pravi pravcati cocktail. Divota jedna!

A sada ponešto o nama samima. Zorka je nesumnjivo naša najjača karika, igračica koja je ostvarila veeeeeeeliki transfer prešavši iz NK Gradska u NK Medicińska. Čvrsta i pouzdana, bez ijedne značajnije ozljede u karijeri (tri porodijska se ne računaju), s puno velikih i teških utakmica u nogama, jednako kvalitetna u fazi obrane i u fazi napada, ona je naš svojevrsni Zvone Boban. Ima savršen pregled igre, potpuno nadzire sredinu terena i kontrolira kretanje suigrača. I zamislite, takva klasa nije imala svoju knjižnicu, već je prostor dijelila s kolegicom Zdenkom u Gimnaziji! Zorka, uživaj u ovoj novoizgrađenoj areni, a mi se nadamo da ćeš i dalje ostati naš help button.

Jadrankin je transfer bio nešto manji, ali još uvijek sasvim pristojan. Tako da je ipak odlučila prijeći iz 3. osnovne u Trgovačku školu. I kaže da ona više ne bi Lovraka i Kušana, e da bi sada malo za promjenu radije Marinkovića i Tolstojevskog. I da više ne bi izrezivala cvjetice s malima, već da bi radije radila panoice s malo većima. Jadranka, sretno ti bilo!

Alica, još kratko Bačeković, je priča za sebe. I da vam budem iskren, mi ostali je još uvijek promatramo s velikim oprezom, čak bih mogao reći da se je pomalo i pribojavamo. Jer ne mogu biti čista posla s knjižničarkom koja uspije preko 4000 knjiga smjestiti u desetak kvadrata s koliko je raspolagala u staroj školi. To mora da je neka coprija. Prvo smo mislili da je tu vještinu savladala na nekom stručnom usavršavanju u Japanu, ali kaže da nije, već da ona to tako od rođenja, a mi smo nakon toga odlučili ništa više ne pitati.

Siniša je teški defanzivac, srednji branič koji uglavnom smeta vlastitom vrataru zaklanjajući mu pogled. Često uklizuje, većinom kasno i krivo, tako da protivnički napadači bez većih problema prodiru prema njegovom голу. Ostatak ekipe to za sada tolerira, a dokad će, ne zna se. A što će s njim? Jedini je među ženama pa ima popust na spol.

I tako vam se nas četvero za sada fino slažemo. Komodamo se na ovih preko 300 kvadrata i dvije etaže, dolje knjige i posudba, gore referentna, periodika i učionica. Ukupno oko 14000 svezaka i 45 naslova časopisa. Mrežu i računala za korisnike još nemamo, ali trebalo bi biti uskoro.

Za kraj, još samo nekoliko riječi o onome što nas čeka u bliskoj budućnosti. Naime, mi smo vam zamislili objediniti fond, tako da svi mogu posuđivati sve. Jer bi dječica iz Ugostiteljske tako rado neku knjigu iz Ekonomske, a mi im to za sada ne možemo omogućiti. E, sad: četiri knjižnice - četiri različite baze, četiri različite klasifikacije. Valja to sve ujednačiti i objединiti, što neće biti nimalo niti brzo niti jednostavno. Osim ako g. Danko nema spremnu neku verziju Super Metela koja će sama ujednačiti UDK brojeve, isprintati naljepnice i polijepiti ih na knjige. U protivnom, moglo bi se dogoditi da ćemo svi četvero ove godine u privatnom aranžmanu ljetovati na Poljani dr. Franje Tuđmana 10!

Siniša, Zorka, Alica i Jadranka u novoj knjižnici

KNJIŽNICA MEDICINSKE ŠKOLE BJELOVAR

Piše: Zorka Renić

Djelatnost Škole za medicinske sestre, osnovane rješenjem Kotarskog narodnog odbora Bjelovar, započela je školske godine 1958./59. Tijekom svojih pedeset godina djelovanja škola je mijenjala nazive, organizacijsku strukturu, a djelatnost i obrazovni programi vremenom su prošireni.

Škola je danas jedina zdravstvena škola u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji i svake godine ima učenike iz svih krajeva županije pa stoga odlično surađuje s brojnim kulturnim i obrazovnim ustanovama. Učenici dolaze, pose-

bno u zanimanje zubotehničar, iz cijele Hrvatske. Djelatnost škole je redovito obrazovanje učenika u obrazovnim programima: medicinska sestra-medicinski tehničar, farmaceutski tehničar, zdravstveno laboratorijski tehničar, zubotehničar. U školi se obavlja i obrazovanje odraslih za zanimanje bolničar i njegovateljica. Kao specifičnost treba spomenuti i izvrsnu suradnju s Općom bolnicom Bjelovar u kojoj učenici u zanimanju medicinska sestra-medicinski tehničar, na svim bolničkim odjelima, provode velik broj sati vježbi i stručne prakse.

Već na prvom nastavnom vijeću 1959. jedan od zaključaka bio je da je školi potrebna knjižnica koja će u najskorije vrijeme biti opremljena potrebnom literaturom. No, unatoč tome zaključku, proces formiranja knjižnice Medicinske škole bio je dugotrajan. Škola je sve do 1961. smještena u prostoru Gimnazije te se učenici koriste i njenom knjižnicom. Nakon preseljenja u zgradu na tadašnjem Trgu jedinstva 13 (danas Trg E. Kvaternika) nastoji se povremeno nabavljati knjige iz književnosti i struke te nešto stručnih časopisa.

Značajniji korak napravljen je prigodom proslave desete obljetnice rada škole. Proslava je održana 25. i 26. travnja 1970. prigodnim kulturnim programom, otvaranjem ueničkog kluba i knjižnice. Uskoro je Republički sekretarijat za školstvo i obrazovanje dodijelio 5.000 dinara za kupnju knjiga za školsku knjižnicu. U prostoru ueničkog kluba i knjižnice organizira se i nekoliko susreta s poznatim književnicima, među kojima bih izdvojila susret s Antonom Ingolićem i Vladimirom Bažantom.

Nakon političkih previranja sedamdesetih godina prošlog stoljeća, dotadašnji direktor škole profesor Željko Supančić raspoređuje se na radno mjesto redovnog profesora hrvatskog i srpskog jezika, pedagogije, psihologije i fizičkog odgoja. Radio je i u školskoj knjižnici koja je, kao i knjižnice općenito tih godina, bila mjesto gdje su ponekad završavale "politički nepodobne" osobe. Reforma školstva obuhvatila je i ovu školu, tako da je 1. siječnja 1978. Škola za medicinske sestre pripojena Školskom centru Bjelovar kao Osnovna organizacija udruženog rada obrazovanja kadrova u zdravstvu Bjelovar s Područnim

odjeljenjem pri školskom centru Pakrac. Od 1980. škola ima naziv Radna jedinica završnog stupnja III. Škola gubi svoju samostalnost, osobnost i fizionomiju. Kad se 1991. godine školstvo vraća na nekadašnje stanje, od 1. srpnja 1993. i Medicinska škola opet djeluje kao samostalna ustanova.

Sve ovo vrijeme školska knjižnica gotovo ne postoji. Fond je smješten u kutije u neadekvatnom prostoru, na tavanu, i propao. Stoga su sredinom devedesetih godina prošlog stoljeća knjige otpisane. Škola bez knjižnice ipak ne može te se knjige iznova počinju sakupljati od 3. studenoga 1998. kad se počinje voditi i nova knjiga inventara. Fond je smješten u prostoru gimnazijske knjižnice i obrađuje ga knjižničarka Gimnazije Zdenka Venus-Miklić. Neveliki fond knjižnice Medicinske škole računalno je obrađen te je katalog moguće i online pretraživati. Osim Zdenke Venus-Miklić o fondu brine i profesorica hrvatskog jezika Medicinske škole - Ana Pleskalt.

Zahvaljujući inicijativi sadašnje ravnateljice Nene Presečan Arvay, od 22. listopada školske godine 2007./2008. Medicinska škola Bjelovar zapošljava stručnog suradnika-knjižničara na puno radno vrijeme. U veljači 2008. škola je preselila na novu adresu i školska knjižnica je također u novom prostoru. Veliki su to pomaci za knjižnicu Medicinske škole Bjelovar, ali predstoje još brojne zadaće. Kao glavna mjerila za usporedbu realnog stanja sa stanjem kakvo bi moralo biti navedeni su u UNESCO-vu *Manifestu za školske knjižnice* i hrvatskom *Standardu za školske knjižnice* te će to knjižničaru biti smjernice u daljnjem radu.

ČITALAČKE NAVIKE ADOLESCENATA KNJIGA (NI)JE ČOVJEKOV NAJBOLJI PRIJATELJ?

Piše: Sanja Kulej

Prof. Alica Bačeković, školska knjižničarka u Ekonomskoj i birotehničkoj školi u Bjelovaru, sa svojim je učenicima, članovima Grupe mladih knjižničara, provela istraživanje o čitanju. Pročitajte zanimljiv komentar dobivenih rezultata iz "pera" jedne od istraživačica, inače učenice 4. razreda.

Zabrinjavajuće je da samo 17% prvašića Ekonomske i birotehničke škole voli čitati, a čak 30% njih izravno priznaje da čitati - ne voli.

Ponedjeljak, još jedan običan dan u školi. Kako je bio vikend, čitala sam jedan ljubavni roman, smiješan, luckast i moderan, jednostavno, neodoljiv. Budući da mi je ostalo samo tri poglavlja do kraja knjige, ponijela sam je u školu kako bih je pročitala do kraja. Pod velikim odmorom uvijek isto: smijeh, buka, glazba i pokoji vrisak, za čitanje nemoguća atmosfera, ali uvijek je tu mp3, na kojemu su lagane pjesme koje savršeno odgovaraju uz knjigu. Počela sam čitati, "palo" je još jedno poglavlje, a knjiga je postajala sve napetija...baš tada sam osjetila da me netko tapša po ramenu. Podigla sam pogled i ugledala prijateljicu iz razreda, skinula slušalice i upitala treba li nešto, a zatim dobila odgovor koji mi i dan-danas odzvanja u glavi: "Da čitaš lektiru nije čudo, štreberica si, ali ti čitaš neku knjigu koju ne moraš čitati! Ti nisi normalna!" Ova me izjava potaknula da razmislim jesam li ja posljednji Mohikanac u svojem razredu. Je li knjiga današnjoj mladeži prijatelj ili je, uz ostale medije, postala balast?

Potaknuti zapažanjima da mladi sve manje čitaju, Grupa mladih knjižničara, zajedno sa školskom knjižničarkom Alicom Bačeković, proveli su anketu među učenicima prvih razreda Ekonomske i birotehničke škole u Bjelovaru. Anketoirano je 117 učenika i učenika. Rezultati pokazuju da većina naših ispitanika povremeno voli čitati književna djela. Zabrinjavajuće je što čak 30% učenika izravno priznaje da ne voli čitati, a samo 17% voli čitati književna djela. Budući da čitanjem razvijamo i obogaćujemo svoj rječnik te da čitanje pomaže mladome čovjeku u sazrijevanju i formiranju slobodne i samosvojne ličnosti, drugim riječima, pomaže mu misliti "svojom glavom", pitam se kakve će svjetonazore imati moji vršnjaci kojima je zadnja pročitana knjiga bila neka slikovnica u vrtiću? Kakvi će pravnici biti oni koji nisu pročitali "Zločin i kaznu" Fjodora Mihajloviča Dostojevskog te kakvi će biti ekonomisti oni koji nisu čitali Kozarčeve "Mrtve kapitale"?

Umjesto Goethea, Shakespearea i Prousta, "OK", "Teen" i "24 sata"

Najzanimljivije tiskovine koje se čitaju su časopisi, dnevne novine te romani, dok su drame, lirske pjesme i ostala književna djela učenicima manje zanimljiva. Upravo su te, danas učenicima "nezanimljive" književne vrste tijekom stoljeća i stoljeća bile najčitanije, dok su se romani, kao najdominantnija književna vrsta, afirmirali tek u drugoj polovici 19. stoljeća. Uz romane, čak 62% učenika izjavljuje da jedino

čita časopise za tinejdžere te pojedine dnevne novine, u kojima gotovo da uopće nema kvalitetnih tekstova utemeljenih na istraživačkom novinarstvu. Rezultati ankete nadalje pokazuju da većina čitatelja u adolescenciji ipak razmišlja o pročitanoj, ali čak trećina učenika priznaje da površno čita te da čita bez razumijevanja. Iz toga proizlazi činjenica da čak trećina mladih u ruke primi ponajbolja književna ostvarenja, a da se uopće ne potruži razumjeti "što je pjesnik htio reći". Zanimljivo je broj učenika uživa čitajući, a još ih manje razgovara o pročitanoj.

Većina adolescenata čita samo kada mora, odnosno čita samo lektirne naslove. Njih 29% čita kada to sami odrede, a samo ih 14% čita jer im je to jedan od oblika zabave. Djela velikih književnika, poput Goethea, Shakespearea i Prousta vjerojatno ne bi ni čitali da nisu u lektiri. Čak polovica adolescenata izjavljuje da nikada ne razgovara s roditeljima o pročitanoj, prilično velik broj ih to čini povremeno, a samo 2,5% srednjoškolaca svakodnevno razgovara s roditeljima o pročitanoj. Ovi nam podaci potvrđuju bolnu činjenicu da u današnjem vremenu roditelji malo razgovaraju sa svojom djecom jer ih malo i vide, zbog čega je većina djece tijekom dana sama kod kuće te izvan svake kontrole. Za 61% ispitanika lektira je u osnovnoj školi bila samostalan rad, 23% ispitanika nije voljelo lektiru i to im je bila prava muka, a čak je 16% ispitanika u osnovnoj školi redovito prepisivalo lektiru. U posljednjih nekoliko godina sve je popularniji internet kao izvor za prepisivanje lektire, pa je nekad, vrlo popularno prepisivanje lektire "iz generacije u generaciju", potisnuto u drugi plan.

U kafiću i na piću, ali nikada u knjižnici

Više od polovice mladih nikada sami nisu odabrali knjigu koju će čitati, što znači da su im naslovi zadani i nametnuti. Zbog potrebe za dokazivanjem mladi oduvijek imaju potrebu za buntovništvom i kada im profesor zada obavezu lektiru, eto nam još jedan razlog radi kojega ne čitaju. Stoga često čujem od svojih vršnjaka: "Dosta smo se mi naćitali lektire, a da bismo sada čitali pod praznicima..." Kada bi sami određivali koju i kakvu će literaturu čitati, mladi bi sigurno čitali s više volje i ljubavi. Možda će novi obrazovni sustav konačno donijeti veću mogućnost izbora lektirnih djela i time povećati broj ljubitelja knjige i čitanja. Poražavajuće je da 56% ispitanih adolescenata odlazi u knjižnicu samo po lektiru jer većina njih nakon završetka školovanja najvjerojatnije više nikada neće ni ući u nju. Njih 38% odlazi u knjižnicu kada žele pročitati nešto novo, a 2,4% ih uopće ne odlazi. Pitam se stoga: Izlazi li knjiga iz mode? Hoće li knjige u budućnosti biti zaboravljene?

Moderan način života pruža nam mnogo mogućnosti stjecanja znanja te će mladi danas radije posegnuti za filmom na kaseti ili DVD-u koji su snimljeni po književnom

predlošku, nego za samom knjigom. Uvjerena sam da bi većina, ako ne i svi moji vršnjaci, kada bi mogli birati između sat vremena provedenih u kafiću ili sat vremena provedenih čitajući, odabrali kafić. Nemam ništa protiv odlaska u kafić, ali se pitam zašto knjiga ne bi bila jedna od tema razgovora uz kavu. Zašto knjiga nije "cool" niti "fancy", već je rezervirana za štrebere? Čini mi se da mladi šire poruku: ako želiš biti "in", nemoj čitati, jer tko voli čitati "outsider" je i čudak. Zašto bi knjiga bila "tabu" tema među mladima, a što, po svemu sudeći, i postaje?

Mladi nisu ljubitelji knjiga, što je ova anketa i dokazala. Pitanje zašto mladi ne vole čitati u zadnjih nekoliko godina sve više muči njihove učitelje i knjižničare, a o tome se, premda još uvijek nedovoljno, sve češće govori i u medijima.

Knjižnica ima veliku ulogu u poticanju čitanja. Pitanje je tko to primjećuje. Primjećuju li mladi da je knjižnica mjesto poticanja čitanja? Knjižnica, točnije knjižničari, čitatelja uvode u svijet čitanja, uče ga kako se odnositi prema knjizi, stvaraju kulturu čitanja i potiču na razmišljanje o korisnosti čitanja. Organizirajući brojne aktivnosti, knjižnica na razne načine potiče čitanje, primjerice, radionicama, susretima s književnicima, predavanjima, tribinama sa zanimljivim gostima, predstavljanjima knjiga, čitateljskim klubovima, organiziranim odlascima na sajmove knjiga... Zašto su nam, unatoč sadržajima koje nude, knjižnice još uvijek poluprazne, a kafići prepuni mladih ljudi?

Čitanje je napor, ali i užitek

Činjenica je da je današnja mladež svoje djetinjstvo provela u ratnim godinama, što nije bila zdrava i uobičajena atmosfera za odrastanje. Većina vremena provedena je bez očeva koji su bili na fronti, u mračnim podrumima uz stalno sviranje sirena, pod stresom i nije bilo prave prilike za usvajanje kulture čitanja. Možda je i to jedan od razloga radi kojega današnji adolescenti nemaju dovoljno razvijene čitalačke navike jer ih, zapravo, u najranijoj fazi svoga života nisu niti imali prilike dovoljno kvalitetno razviti. Smatram da većina mladih ima odbojnost prema knjigama i stoga što su već u osnovnoj školi bili "zatrpani" za djecu teško razumljivom i ozbiljnom literaturom koji često nije primjerena njihovom uzrastu. Sjetite se samo Nazorova "Velog Jože" ili Krležine "Bitke kod Bistrice Lesne". Djela starije hrvatske književnosti teško su razumljiva, što brzo dovodi do gubljenja volje za čitanjem, a upravo su djela iz toga razdoblja poprilično zastupljena u programu hrvatskoga jezika. Međutim, puno sam se puta uvjerila da se u životu često isplati pomučiti kako bi se ostvario cilj pa je tako i s čitanjem. Jednom je netko napisao: "Čitanje je za um, što je vježba za tijelo." Umijeće čitanja jedna je od osnovnih i najvrjednijih čovjekovih sposobnosti. Čitanje je napor, ali istovremeno i užitek.

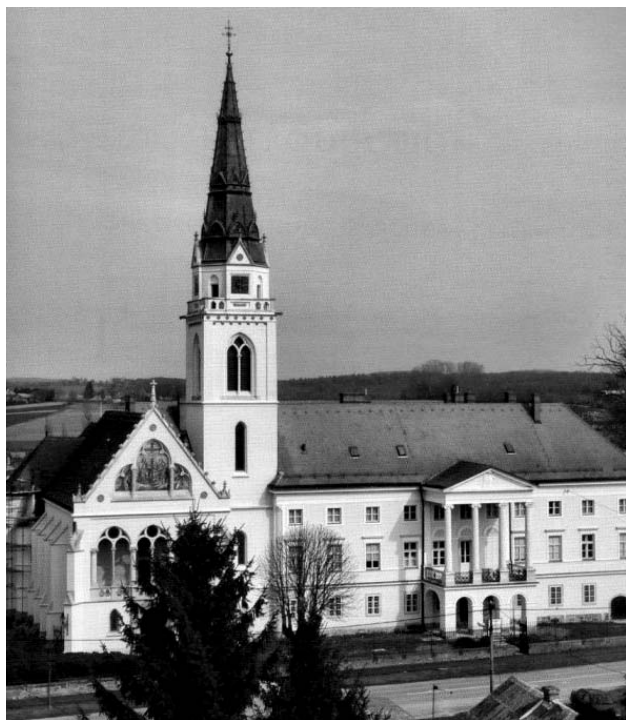
Knjiga je moj prijatelj

Rezultati provedene ankete nisu utješni, ali se nadam da će dio anketiranih prvašića ipak do kraja školovanja otkriti koji užitek može pružiti dobra knjiga. Čitanje je poput odlaska na drugi svijet, gdje vlada široka lepeza emocija i ljepote. Treba čitati zbog ljudske potrebe za znanjem, zbog umjetničkog užitka te zbog radosti otkrivanja različitih svjetova. Možda sam svojim prijateljima u razredu čudna, ali teško mi je objasniti svoju glad za knjigom. Uz knjigu nikada nisam sama, ona je moje društvo, moj prijatelj. U njoj često nalazim potvrdu za vlastita razmišljanja, ali i nova životna otkrića. Upravo bih zato mogla uz izreku *Pas je najbolji čovjekov prijatelj* reći i *Knjiga je najbolji čovjekov prijatelj*.

KNJIŽNICA GRKOKATOLIČKE BISKUPIJE U KRIŽEVCIMA¹

Piše: Suzana Knežević

Grkokatolička biskupija u Križevcima duhovno je središte grkokatolika (katolika istočnoga obreda) i vrijedan spomenik kulture. Osim katedrale Presvetoga Trojstva obuhvaća i biskupsku rezidenciju - mjesto nekadašnjeg obitavanja križevačkih biskupa - u kojoj se, uz sobe u kojima su biskupi živjeli, konzistorijalnu dvoranu, muzej te biskupijski arhiv, nalazi i bogata biskupijska knjižnica.

Križevačka biskupija: katedrala i biskupska rezidencija

Knjižnica je stara gotovo 400 godina pa je time najstarija knjižnica u Križevcima i u Koprivničko-križevačkoj županiji. Po svojoj vrsti, ona spada u specijalne, i to spomeničke knjižnice - ima vrijednost spomenika kulture. Jedna je od četiri spomeničke knjižnice na području tri županije: Koprivničko-križevačke, Bjelovarsko-bilogorske i dijela Virovitičko-podravske županije (područje na kojem djeluje Društvo knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkoga prigorja). Ostale tri spomeničke knjižnice su franjevačke (u Koprivnici, Bjelovaru i Virovitici), ali one zajedno imaju knjiga kao križevačka biskupijska knjižnica, oko 10.000. Na taj način križevačka je grkokatolička knjižnica i najveća spomenička knjižnica u ove tri županije. S obzirom da je vrijednost mnogih starih knjiga neprocjenjiva, ova je knjižnica ujedno, po vrijednosti svoga knjižnoga fonda, najvrjednija knjižnica u ove tri županije.

Knjižnična zbirka

U knjižnici su, osim crkvenih i teoloških knjiga, zastupljena djela iz filozofije, prava, prirodnih znanosti, povijesti, književnosti, brojni rječnici i enciklopedije. Knjige su pisane na desetak svjetskih jezika, različitim pismima, tiskane su u mnogim evropskim središtima tiskarstva. Prema godinama izdanja, 3 su knjige iz 15. stoljeća (inkunabule), 70-ak iz 16. st., oko 200 iz 17. st., a ostale su iz 18., 19. i 20. stoljeća. Tu je i vrijedna zbirka oko 60 rukopisnih knjiga te zbirka novina i časopisa. Većina knjiga u rukopisa u dobrom je stanju, a manji dio trebat će postepeno restaurirati.

Biskupijska knjižnica s 10.000 starih knjiga

Povijest knjižnice

Povijest knjižnice može se iščitati iz povijesti same grkokatoličke biskupije koja je od osnivanja 1611. na našim prostorima nekoliko puta mijenjala svoje sjedište. Prvih 130 godina knjižnica je bila u Marči (kod Ivanić-Grada), prvom sjedištu grkokatoličkih biskupa. Nakon spaljivanja samostana u 18. stoljeću, knjižnica se 60 godina zajedno s biskupima tri puta selila (u Pribić, Preseku i Gornji Tkalec), a potom je 1801. zajedno s tadašnjim biskupom doselila u Križevce, novo središte grkokatoličke biskupije, u prostor bivšeg franjevačkog samostana. Knjižnica je u Križevcima, dakle, već više od 200 godina.

Knjižnicu su tijekom stoljeća stvarali njezini vlasnici, biskupi, ostavljajući joj knjige koje su za života nabavljali oni sami ili njihovi svećenici iz raznih župa. Zbirka se stalno povećavala, o čemu nam svjedoče do sada poznati popisi knjiga: popis iz 1856. koji bilježi 2519 djela, katalog knjiga iz 1915. koji popisuje 3110 djela (4862 sveska) te današnji popis (knjiga inventara) prema kojem knjižnica broji 10.667 djela (9.858 svezaka)!

¹ Pregled cjelokupne (do sada istražene) povijesti i sadašnjega stanja knjižnice Križevačke biskupije autorica ovoga članka izložila je na stručnom skupu Iz povijesti naših knjižnica, održanom u Daruvaru 16. studenog 2007. Rad će biti tiskan u zborniku radova s toga skupa. U tom je radu i bibliografija do sada poznatih izvora o knjižnici.

Za ovakav velik rast zbirke u 20. stoljeću zaslužan je prije svega biskup dr. Janko Šimrak koji se za svoga kratkog stolovanja u Križevcima od 1942. do 1946., u doba Drugog svjetskog rata i ranog poraća koje mu donosi i smrt nakon komunističkog zatvora, na poseban način brinu o svojoj rezidenciji i knjižnici. Još puno prije nego što je postao biskupom napravio je nacrt uređenja knjižnice provedenog 1914. - 1915. godine kada je po njegovim naputcima knjižničar, svećenik Nikola Badovinac, napravio predmetni katalog na listićima i podijelio knjige u 22 stručne skupine. Kasnije, kao biskup, dr. Šimrak motivirao je brojne svoje svećenike da svoje privatne zbirke knjiga uključe u biskupijsku knjižnicu. Dao je urediti prostor knjižnice u kojem je većina knjiga smještena i danas. Tada izrađene police danas su obnovljene pa uz novi čitaonički stol i stolice daju prostoru knjižnice poseban duh starine i autentičnosti.

Biskupi iz druge polovice 20. stoljeća o knjižnici ne vode dovoljnu brigu, knjižnica se sve više zapušta, a i sami biskupi ne žive više blizu nje i svoje biskupije - od 1966. žive u Zagrebu. O katedrali i biskupskoj rezidenciji od 1979. do danas brinu časne sestre bazilijanke.

Uređenje knjižnice

Od 1996. potaknuta apelima sestara bazilijanki, za knjižnicu i njezino uređenje počinje se zanimati kulturna javnost. Prije svega, to je predsjednica križevačke Matice hrvatske, mr. Renata Husinec, koja počinje popularizirati knjižnicu organiziranjem izložbi knjiga i izdavanjem vrlo

vrijednih publikacija o knjižnici. Mr. Husinec započinje inicijativu obnove cijeloga kompleksa katedrale i rezidencije koja u suradnji s Ministarstvom kulture traje još i danas. U okviru toga uređenja uređen je prostor knjižnice i nabavljeno računalo. Knjižnica danas doista izgleda impresivno, posebno otkad su nabavljene i nove izložbene vitrine u njezinu hodniku. Dosadašnje uređenje financiralo je Ministarstvo kulture, Koprivničko-križevačka županija i Grad Križevci.

Za stručno uređenje same zbirke knjiga inicijativu daje tada studentica knjižničarstva Suzana Čepek koja 1996. piše seminarski rad o knjižnici za koji je nagrađena Rektorovom nagradom. Ona nastoji svoje profesore na Filozofskom fakultetu u Zagrebu zainteresirati za pomoć pri uređenju knjižnice. Inicijativa se isplatila jer se 1998. godine za uređenje knjižnice ozbiljno zainteresirala prof. dr. Tatjana Aparac-Jelušić koja je u suradnji s Tinkom Katić i Lidijom Jurić-Vukadin (Nacionalna i sveučilišna knjižnica) i sa S. Čepek pripremila i od Ministarstva kulture zatražila novac za projekt obnove i informatizacije knjižnice. Posebnost toga plana uređenja bila je da stručne poslove inventarizacije i signiranja knjiga izvode studenti knjižničarstva (njih 30-tak, iz Zagreba, a potom iz Osijeka) u okviru svoje redovne studentske prakse, uz jednu stalnu knjižničarku koju će među sobom odrediti sestre bazilijanke. Vremenom se ukazala potreba da poslove vodi i nadgleda stručnjak za obradu stare građe pa je u projekt uključen prof. Željko Vegh, voditelj zbirke starih knjiga u zagrebačkoj Gradskoj knjižnici. Osim velikoga doprinosa stručnoj obradi knjiga, prof. Vegh i danas surađuje sa sestrama bazilijankama: postavlja izložbe u knjižnici i sastavlja vrlo vrijedne kataloge knjiga.

Uređenje knjižnične zbirke započelo je 1999., a do 2004. sve su knjige očišćene, inventarizirane, signirane i smještene na police prema otprije postojećim stručnim skupinama. Inventarna knjiga unesena je u računalo pa se može pretraživati. Uređenje knjižnice još nije završeno jer knjige nisu katalogizirane, a predstoji još uređenje zbirke rukopisa te periodike.

Osim uređenja prostora i knjižnične zbirke, zadnjih desetak godina puno se napravilo na predstavljanju knjižnice javnosti: organizirane su četiri izložbe knjiga (izložba Biblija, znanstvenih knjiga, liturgijskih knjiga te inkunabula i knjiga 16. stoljeća), uz njih su tiskani vrlo vrijedni katalogi knjiga, tiskan je i jedan kalendar posvećen knjižnici, objavljeno je nekoliko stručnih članaka o knjižnici, digitalizirana je jedna rukopisna knjiga.

U proljeće 2007. knjižnica je otvorena za javnost. U njoj će se i dalje organizirati izložbe vrijednih knjiga, a nadamo se da će se i nastaviti njezino uređenje.

Nove izložbene vitrine omogućuju postavljanje izložbi u knjižnici

STUDENTI U KNJIŽNICI

Piše: Sandra Kantar

Knjižnica Visokog gospodarskog učilišta u Križevcima otvorena je svakodnevno od 8.00 do 15.00 sati za svoje korisnike. Obzirom na to da broj posjeta knjižnici kontinuirano raste, nametnula se potreba aktivnijeg sudjelovanja studenata u u radu i poslovanju knjižnice. Studenti su pozvani da, u skladu sa svojim interesom i slobodnim vremenom, pomognu u poslu. Odaziv je bio više nego dobar i volontiranje je otpočelo prema unaprijed dogovorenom rasporedu.

Svatko ima svoj "pogled" na knjigu: Miljenka Maglajlija, Maja Vukadinović, Elvira Mataić i Željka Zorman.

Studenti su se najprije upoznali s osnovnim pojmovima knjižničarstva (UDK, signatura, katalog, pretraživanje...), a onda su počeli primjenjivati stečeno znanje. Samostalno su ulagali knjige na police, omatali ih i popravljali, lijepili signaturne naljepnice i ukratko, upoznali se s fondom. Kasnije su već mogli krenuti s posudbom,

informacijskom uslugom i sređivanjem časopisa po grupama i abecedi.

Većina studenata bila je vrlo zadovoljna. Jedan dio njih već je imao skromno iskustvo u volontiranju u knjižnici. Svi smo s vremenom postali uigrana ekipa i svatko od nas je bio zadužen za određeni dio posla. Knjižnica je najednom postala vrlo prometno mjesto i okruženje u kojem je stvarno lijepo i ugodno boraviti.

Studenti su počeli osmišljavati i poboljšavati neke organizacijske segmente knjižnice (kao npr. telefonska rezervacija knjiga, selidba starih knjiga u muzejsku zbirku i premještanje fonda), informirati javnost o radu knjižnice (npr. pomoć u prezentaciji knjižnice na webu), odnosno, ostvarili su ono najbitnije: učinili su knjižnicu potpuno dostupnom svojim kolegama. To se moglo postići jer su studenti koji u njoj rade doživjeli knjižnicu kao "svoju".

Vjerujem da će se suradnja sa studentima nastaviti i da će volontiranje za njih predstavljati kvalitetan korak u procesu učenja i rada.

Brza linija za knjige: knjižnica-muzej

OD IZVORNIKA DO DIGITALNOG OBLIKA O JEDNOM PRIMJERU IZ PRAKSE

Piše: Božica Anić

Osmišljavanjem programa sustavne zaštite građe pri knjižnici Muzeja grada Koprivnice započinje kontinuirana skrb o cjelokupnom knjižničnom fondu. Program zaštite utemeljen je na poznatim principima zaštite građe u knjižnicama, polazeći od preventivnih mjera zaštite kojima se nastoji poboljšati čuvanje i pohrana građe, odnosno stvoriti optimalne uvjete u prostorima u kojima je smještena.

Nadalje, kao mjera očuvanja građe primjenjuje se postupak restauriranja pojedinih primjeraka kod kojih je evidentno propadanje, bilo da se radi o procesima prirodnog starenja materijala ili o izostanku odgovarajućih preventivnih mjera zaštite. Prijenos građe na drugi

medij također je jedan od načina njene zaštite koji se obavlja iz niza razloga. Njime se jamči sigurnost građe u slučaju da se izvornici oštete, unište ili ukradu, smanjuje se mogućnost mehaničkog oštećivanja izvornika, prijenos također pridonosi očuvanju njenog intelektualnog sadržaja i na kraju omogućava dostupnost građi posebice na lokacije izvan knjižnice. Prije svega tu se misli na mikrofilmiranje i digitalizaciju građe.

Uvidom u zatečeno stanje fonda, od 1998. preventivne mjere zaštite građe u knjižnici Muzeja postaju neizostavna obaveza knjižničara, a njima je obuhvaćena cjelokupna knjižnična građa. Ostalim mjerama zaštite kao što su restauriranje, mikrofilmiranje i digitalizacija

obuhvaćena je ona građa koja je izdvojena na temelju usvojenih kriterija. Na razradu kriterija utjecao je niz faktora, primjerice: stupanj oštećenja, starost građe, njena duhovna, intelektualna, kulturna i materijalna vrijednost, kao i njen doprinos u formiranju sveopćeg kulturno-civilizacijskog krajobraza (bilo zavičajnog, nacionalnog ili internacionalnog), zavičajnost, je li jedinica građe ili zbirka jedinstvena ili rijetka i sl. Kombinacijom najčešće nekoliko faktora, izdvojena je građa koja podliježe mjerama navedene zaštite.

Prioritetno se nametnula potreba zaštite novinske građe, i to zavičajne. Izdvojene su sve novine koje su izlazile u Koprivnici do 1945., što je naznačeno kao prva faza, zbog njihovog izrazito lošeg fizičkog stanja nastalog kao posljedica neprimjerenih uvjeta pohrane i učestalog korištenja, kao i nekvalitetnog materijala, starosti i značenja koje su novine imale nekada, kao i danas, kad predstavljaju nezaobilazni izvor za izučavanje bilo kojeg aspekta života u Koprivnici i bližoj okolici do sredine 20. stoljeća.

Najstarije koprivničke novine u vlasništvu Muzeja su Hrvatska straža iz 1911., zatim slijedi Napred (1914.), Podravac (1918., 1919.), Demokrat (1919., 1920.), Podravski glasnik (1921., 1922., 1923.), Hrvatski narod (1922., 1924.), Koprivničke novine (1924.-1927.), Koprivnički Hrvat (1924.-1943.), Domaće ognjište (1926., 1927.) Hrvatska Podravina (1927.), Hrvatsko kolo (1927./1928.), Podravske novine (1930.-1941.), Podravska straža (1944., 1945.) Sva godišta nisu u potpunosti kompletirana, nedostaju neki brojevi, dok je od nekih naslova, primjerice časopisa Napred i Podravska straža, sačuvano svega nekoliko brojeva. Sveukupno, radi se o 37 svezaka/godišta.

Prvi korak u zaštiti bio je mikrofilmiranje novina. Uvidom u stanje novinskog fonda NSK, utvrđeno je da su neka godišta Koprivničkog Hrvata već mikrofilmirana. Dotična godišta stoga nisu mikrofilmirana kako se postupak ne bi bespotrebno ponavljao. Nakon toga, započelo

se s njihovim restauriranjem i do sada je restaurirano 29 svezaka. Problem nastaje u momentu korištenja novina. Građu se nastoji maksimalno zaštititi, a na korištenje se i nadalje daje restaurirani izvornik. Kako bi se izbjegla navedena situacija, još 2001. zatražena su sredstva za nabavu mikročitača. Osim novina, u knjižnici Muzeja postoji već i dio arhivske građe na mikrofilmu. Uglavnom su to zapisnici društava koja su djelovala u Koprivnici na prijelazu iz 19. na 20. st., pa se i tom činjenicom nastojao opravdati zahtjev za mikročitačem. Pošto je uslijedila odbijena, a digitalizacija građe postaje sve izglednija, premda u to vrijeme tehnički komplicirana i skupa, napušta se ideja nabavke mikročitača.

Pojeftinjenje postupka digitalizacije, pokretanje nacionalnog projekta digitalizacije baštine i nadasve potreba rješavanja opisanog problema korištenja zaštićene građe su činjenice koje pridonose da se 2006. dostavlja prijedlog Gradu Koprivnici i Ministarstvu kulture RH o potrebi digitalizacije knjižnične građe u knjižnici Muzeja grada Koprivnice. Prijedlog je prihvaćen samo od strane Grada. Zatražena financijska potpora, koja i nije tako velika, nije odobrena u potpunom iznosu, pa zbog toga nije digitalizirano sve što je bilo planirano. Prijenosom s mikrofilma u digitalni oblik obuhvaćeno je nešto manje od pola predviđene građe. Zbog toga je prijedlog ponovljen u 2007. te su sredstva opet zatražena za 2008.

Što se dobiva digitalizacijom? Opisani slučaj jasno ukazuje na višestruku funkciju digitalizacije. Zahvaljujući njoj povlače se iz uporabe izvornici, odnosno restaurirani primjerci, čime se štiti građa od novih oštećenja. Građa postaje dostupnija i to ne samo u knjižnici, već i izvan nje, pa se njome istovremeno može koristiti neograničeni broj korisnika. No, postoje i nedostaci, kako oni poznati, vezani uz tehnološke probleme zastarijevanja, tako i oni manje poznati - vezani uz trajnost medija. Zbog toga, premda postoje i nedostaci vezani uz mikrooblik, koji se najčešće pripisuju načinu korištenja na mikročitačima, i nadalje će ostati prisutna izrada master mikrofilma u svrhu zaštite građe kao dobro provjereno iskustvo prisutno u knjižnicama još od tridesetih godina 20. stoljeća.

Kombinirajući prednosti mikro i digitalnog oblika u svrhu zaštite i dostupnosti, u ovom je trenutku dobivena poželjna strategija zaštite i očuvanja građe, a odgovor na pitanje kakva je njena budućnost, dat će nova iskustva, saznanja i razvoj informatičke tehnologije.

19. PROLJETNA ŠKOLA ŠKOLSKIH KNJIŽNIČARA, ŠIBENIK, 18. - 21. travnja 2007.

ŠKOLSKA KNJIŽNICA - INFORMACIJSKA PISMENOST I POTICANJE ČITANJA

Piše: Jerko Barišić

Čovjek čita da se pita.
/Franz Kafka/

Školska knjižnica je vrlo važan čimbenik u odgojno-obrazovnom procesu. Svoje puno osmišljenje dobiva pod stručnim vodstvom knjižničara, koji su nezaobilazna potpora učiteljima i učenicima u njihovu radu. Važnost naše struke posebno je prepoznata prije dvadesetak godina, ne u metropoli, ne u nekom kabinetu ili kancelariji, već na terenu, u školi kao živom sustavu koji treba knjižnicu. Svoje ideje o školskom knjižničarstvu podario nam je, usudujem se kazati, nezamjenjivi dvojac vrijednih prosvjetnih djelatnika, vizionara: prosvjetni savjetnik, u Zavodu za školstvo u Rijeci, Mirko Todorčić i Višnja Šeta, knjižničarka u Prvoj sušačkoj hrvatskoj gimnaziji u Rijeci. Nažalost, prerano su "izgorjeli", no njihovo je djelo ostalo. Živi Proljetna škola školskih knjižničara kao najvažniji oblik našega stručnog usavršavanja.

Tema 19. Proljetne škole '07. bila je "Školska knjižnica - Informacijska pismenost i poticanje čitanja" Uvodno izlaganje, "Obrazovanje školskoga knjižničara", prije otvaranje Škole, održala je dr. sc. Tatjana Aparac-Jelušić. Predstavila je modele školovanja školskih knjižničara te kako te modele uskladiti s Bolonjskim procesom. Skup školskih knjižničara, kojih je bilo više od četiri stotine, potom je pažljivo pratio i pljeskom nagradio izvedbu prekrasnih skladbi Mandolinskoga orkestra Krešimir i Zbora predškolaca "Cvrčak" iz Šibenika.

Pozdrave nazočnima uputili su predstavnici: Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa RH, Agencije za odgoj i obrazovanje, Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskoga fakulteta u Zagrebu i Grada Šibenika. Nakon svečanoga dijela Škola je otvorena izložbama i posterima. Istaknuo bih poster "Obrada lektire poticanjem obiteljskog čitanja" knjižničarke Luce Matić i Gordane Gazdić - Buhanec, ravnateljice OŠ "Antun Nemčić Gostovinski" Koprivnica i poster iz Sarajeva "Školska biblioteka: partner u unaprijeđenju informacijskog opismenjavanja učenika" dr. sc. Lejle Kodrić.

U programu je navedeno čak 19 radionica. S njih 9 upoznali su nas njihovi voditelji te večeri. Prvog dana održana su plenarna izlaganja. "Školske knjižnice - zakonski okviri" naslov je izlaganja Mire Zovko, dok je Sonja Tošić-Grlač, u okviru predavanja "Modeli rada školskoga knjižničara u poticanju čitanja", govorila o odgajanju čitatelja u obitelji, školi i knjižnici te organiziranju razredne knjižnice i čitateljskog kluba. Veronika Čelić-Tica predstavila je priručnik "Novi UDK za školske knjižnice".

Primjere dobre prakse u dvjema gimnazijskim knjižnicama u Ptuj i Mariboru prikazale su nam dvije

knjižničarke iz Slovenije. O prostoru i opremi suvremene školske knjižnice zajedničko predavanje održale su dr. sc. Jasmina Lovrinčević i mr. sc. Dinka Kovačević. Svojim izlaganjem "70 godina suradnje 'Hrvatske čitaonice sela Kuti' i Osnovne škole "Brod Moravice" mr. sc. Karmen Delač-Petković prikazala je koliki entuzijazam i marljivost krasi stanovnike malog mjesta u Gorskom kotaru koji volonteri rade i stručno održavaju svoju knjižnicu 70 godina. Metel im je darovao autor Danko Tkalec. Neprocjenjivo knjižnično blago Hrvatskoga zagorja približile su nam Danica Pelko, Jasna Milički i Ines Krušeljić-Vidas: "Oj Zagorje, ti si meni drago jer u sebi kriješ silno knjižno blago!".

Knjižničar Jerko u "Milijunašu"

Najveći interes je iskazan za radionice kojih je organizirano, kao što sam već spomenuo, čak 19. Sudjelovao sam aktivno u dvjema radionicama. Jednu od njih, radionicu Kviz - radost učenja na zabavan način: "Kamo god krenuo zmaj - došao u ZMAJOKRAJ" vodile su knjižničarke Nataša Bujas i Danijela Kulović, Dječji odjel NKČ Sisak. U radionici je bilo 28 sudionika. Kvizovi znanja na Dječjem odjelu NKČ Sisak tematski su vezani za značajne izložbe. Organiziraju se sa stručnim suradnicima iz pojedinih područja, dodatni su izvori znanja i nadopuna nastavnog programa iz pojedinih predmeta. Prilagođeni dobi djece (posebno za niže, a posebno za više razrede). Cilj im je potaknuti učenike da koriste knjižnicu kao informacijsko središte i mjesto za učenje, a učiteljima i voditeljima pojedinih grupa daju mogućnost za izvanučioničku nastavu. Nakon PP prezentacije "Zmaj", nastupio sam u kvizu "Zmajski milijunaš". Iako sam se otnosio i 500,000 kn "osvojio", novac nisam dobio. Možda dobijem kad nas uskoro obaspu predpristupnim fondovima... Blago meni dok još imam iluzija!

Prije večere svoju je Skupštinu održala Hrvatska udruga školskih knjižničara. Na njoj se raspravljalo o promjeni Statuta i o nagradi "Višnja Šeta".

U petak, 20. travnja 2007. na 19. Proljetnoj školi sudjelovao sam u radionici br. 19: *Praktični rad na repozitoriju* www.knjiznicari.hr. Radionica je održana u Tehničkoj školi u Šibeniku. Radionicu su vodili: Ivana Vladilo, Josip Rihtarić, Nataša Mesić Muharemi, Tihomir Dunđerović, Milena Klanjac. Josip objašnjava... "Nije to nesavladivo", hrabrila nas Ivana Vladilo!. Učili smo kako sažimati fotografije na drugi način, "ne zipati", sve to prenijeti na udaljeni poslužitelj www.knjiznicari.hr, nakon toga datoteci dodavati predmetnice i to pohraniti u .rtf. ... Ovo je pionirski projekt u našoj struci.

Iskustava iz prakse bilo je dosta. U jednoj dvorani svoja su iskustva predstavljali knjižničari osnovnih škola, a u drugoj knjižničari srednjih škola.

Svojom kratkom prezentacijom "*Bobovišća - Nazorova tiha luka mira*" Mila Biočina iz Splita približila nam je Nazora kroz njegovu prozu koja je nadahnuta djetinjstvom. Ostale prezentacije odnosile su se na projektnu nastavu, na sat povijesti u školskoj knjižnici, na brod i more, na internetsku enciklopediju, na Nikolu Teslu i na kulturu čitanja u školskoj knjižnici.

Iako smo bili već prilično zasićeni i umorni, pozornost smo, toga poslijepodneva u petak, pratili izvješća s održanih radionica. Voditelji i sudionici nastojali su koncizno prenijeti ono što su ostvarili na radionicama. Jedna je predstavljena kao scenska igra u kojoj se ironiziralo stanje u školi, zapravo u školskoj knjižnici.

Na kraju radnog dijela Škole spontano sam razmišljao kako bi trebalo izvršiti selekciju onoga što se želi predstaviti na Školi, i to učiniti po županijskim stručnim aktivnostima mnogo ranije.

Zadnji dan Škole bio je rekreativan. Te subote, 21. travnja 2007., krstarili samo izletničkim brodovima po Šibenskom arhipelagu. Najviše vremena provedosmo na Zlarinu, rodnom mjestu naše pjesnikinje Vesne Parun i prisjetismo se 85. obljetnice njenoga rođenja. O Vesni Parun mnogo je toga rečeno i od struke i od štovatelja. Njen se govor ne razlikuje od poezije. Na jednoj promociji "Izbor iz djela", iz njenih djela, izrekla je riječi o djetinjstvu koje su nalikovale na stihove: "Jedina glazba koju sam zapamtila iz djetinjstva - zvona. Jedini vidik - more. Jedina tajna - on i ona." Toliko od Vesne i od mene - poetike, na kraju ipak malo i druge estetike, estetike proze o kojoj je zborio veliki Albert, ne onaj Albertus Magnus, stari profesor sa Sorbone, već teoretičar relativnosti:

*"Ako želite da vaša djeca budu bistra, govorite im priče.
Ako želite da budu još bistrija, govorite im još više priča."*

Poštovani Alberte, dopunit ću ovu Tvoju preporuku. Poticati ćemo učenike da i oni sami čitaju i pričaju priče, da kreiraju, dramatiziraju i istražuju, nastojat ćemo ih osposobiti da se koriste/služe knjižnicom kao cjelovitom vrlo važnom sastavnicom obrazovnog procesa.

15. EUROPSKA KONFERENCIJA O ČITANJU: KONTROLNA TOČKA ZA PISMENOST

Piše: Jasminka Vajzović

Petnaesta europska konferencija o čitanju pod nazivom *Kontrolna točka za pismenost* održana je u Berlinu 5. - 8. kolovoza 2007. Organizatori ove konferencije bili su Čitateljsko društvo Njemačke i Europski komitet Međunarodnoga čitateljskog društva. Glavni grad Njemačke ugostio je preko 500 sudionika konferencije posvećene poticanju i promicanju čitanja i pismenosti. Na konferenciji je bilo prijavljeno više od 200 izlagača, među kojima i sedam članica Hrvatskog čitateljskog društva.

Projekte na posterima predstavile su: Sonja Tošić-Grlač (*Razredna knjižnica*), Davorka Semenčić-Premec (*Proljetni festival dječjeg pisanja bajki*), Grozdana Ribičić (*Internet kao zrcalo tinejdžerske pismenosti*) i Ana Sudarević (*Digitalna zbirka učeničkih slikovnica*).

Izlaganje je imala Drahomira Gavranović (*Promicanje čitateljskih navika djece u seoskim područjima istočne Hrvatske*), dok su Dijana Sabolović-Krajina i Jasminka Vajzović održale radionicu *Pismenost slijepih i slabovidnih - izazov društvu*.

Bilo je mnogo tema i podtema kojima su sudionici dali svoj obol sadržajem bogatim teoretskim i praktičnim iskustvima. Mi, knjižničari, nastojali smo pratiti one programe koji su bili vezani uz rad knjižnice. S obzirom na nove medije, veliki broj izlagača bavio se problemima informacijske pismenosti.

Dr. Bronislava Wozniczka-Paruzel iz Poljske održala je predavanje *Stariji u svijetu informacija: informacijska pismenost za starije ljude u knjižnicama*. Istaknula je kako bi javne knjižnice trebale imati glavnu ulogu u razbijanju stereotipnog pristupa starijima te kroz niz aktivnosti (radionice, tečajevi) omogućiti starijima da se uključe u svijet tehnologije. Prije svega, informirati starije osobe koje sve prednosti o mogućuju nove tehnologije i pomoći im svladati strah od njihovog korištenja. Istraživanja su pokazala da starije osobe žele biti aktivni članovi kada su knjižnice prilagođene njihovim potrebama. Više o ovom projektu možete pročitati na <http://www.senior.pl>

Primjer iz prakse koji promovira obiteljsku pismenost, a potpomaže ga i Ministarstvo kulture, prezentirala je mag. Tilka Jamnik iz Slovenije. Ovaj primjer iz prakse pokazuje kako se osobe treće životne dobi mogu i žele uključiti u knjižnične programe.

Projekt pod nazivom "Čajanka uz knjige" potiče obiteljsko čitanje i izgrađuje emocionalne mostove između djece, baka i djedova. Program se odvija u suradnji s Mladinskom knjigom, njihovim knjižarama i 13 knjižnica, jednom mjesečno, četvrtkom u 10 sati. Tijekom svake čajanke poslužuju se čaj i slatkiši, prezentira se jedna do dvije knjige za odrasle i osam do deset knjiga

za mlade čitače. Svaka čajanica ima svoju temu i informira o događanjima u izdavaštvu. Na čajanice se pozivaju bake i djedovi, umirovljenici, i svi oni koji su zainteresirani za dječju literaturu. Cilj je uključivanje starijih osoba u proces čitanja, promoviranje obiteljskog čitanja, stvaranje kulture čitanja, informiranje o novim dječjim knjigama, promoviranje knjižnica i knjižara. Svake godine prezentira se više od 100 novih knjiga, a čajanice posjeti oko 2500 ljudi.

Dijana Sabolović-Krajina i Jasminka Vajzović održale su radionicu u kojoj su sudionike upoznale sa svim fazama projekta *Knjižnične usluge za slijepe i slabovidne osobe*, od nabave literature i skupe tehničke opreme, do obuke knjižničnog osoblja. Svi sudionici su pokazali veliki interes za potrebe ove skupine korisnika. Nadamo se da su im naša iskustva i stečena znanja dobro došla i da će im koristiti u radu, kao što ćemo i mi nastojati primjenjivati prikupljene ideje koje će biti temelj za nove projekte.

Predstavljanje projekta "Knjižnične usluge za slijepe i slabovidne" u Berlinu

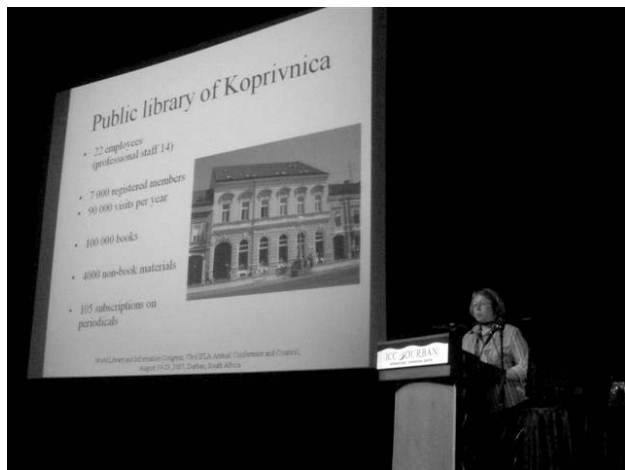
WORLD LIBRARY AND INFORMATION CONGRESS: 73RD IFLA GENERAL CONFERENCE AND COUNCIL KNJIŽNICE ZA BUDUĆNOST: NAPREDAK, RAZVOJ I PARTNERSTVO

19-23 August 2007, Durban, South Africa

Piše: Dijana Sabolović-Krajina

U Durbanu, trećem po veličini gradu u Južnoafričkoj Republici (3,5 milijuna stanovnika) i najvećoj afričkoj luci, održan je 19. - 23. kolovoza 2007. godine 73. svjetski kongres Međunarodnog saveza knjižničarskih udruga (International Federation of Library Associations - IFLA) pod nazivom "Libraries for the Future: Progress, Development and Partnerships".

Na kongresu sam sudjelovala s izlaganjem "Library service for print disabled children and youth in the Public Library of Koprivnica: isolated case or a model for Croatian public libraries?". Moje izlaganje bilo je jedno od četiri izabrana izlaganja uvrštenih u program koji su pod nazivom "Best practice in library services for print-disabled children" ("Najbolja praksa knjižničnih usluga za djecu s teškoćama u vidu") zajednički organizirale IFLA-ina Sekcija za slijepe i Sekcija za djecu i mladež.

U svojem izlaganju iznijela sam teorijski okvir i praktična saznanja stečena tijekom provedbe pilot projekta u Hrvatskoj "Knjižnična usluga za slijepe i slabovidne u Koprivnici i Koprivničko-križevačkoj županiji", koji je kao rezultat partnerstva javnog i civilnog sektora (Knjižnice i čitaonice "Fran Galović" Koprivnica i Udruge slijepih Koprivničko-križevačke županije) financirala Europska unija u 2006. godini.

U istoj sesiji održano je izlaganje "Picture books accessible to blind and visually impaired children" (B. Christensen-Skold, Swedish Library of Talking Books and Braille, Sweden), "Development orientated library services for visually challenged in West Bengal, India" (R. Bandyopadhyay, Calcutta University, India) i "Creating a loans collection of books with tactile illustrations for young children with a visual impairment" (M. Ripley, ClearVision Project, London, UK).

Teme napretka, razvoja i partnerstva odredile su sadržaj kongresa. Predstavljen je niz primjera dobre prakse i najnovijih istraživanja u području knjižnične i informacijske djelatnosti na međunarodnoj razini, zasnovanih na promidžbi visokih standarda u osiguranju i dostupnosti knjižničnih i informacijskih usluga i vrijednosti knjižničarstva: slobodnog pristupa informacijama i kulturnim sadržajima u cilju društvenog, obrazovnog, ekonomskog, kulturnog i demokratskog prosperiteta, bez obzira na nacionalnost ili etničku pripadnost, fizički ili psihički hendikep, spol, zemljopisnu lokaciju, jezik, političku filozofiju, rasu ili religiju.

Osobno sam prisustvovala sesiji o pristupu informacijama o HIV/AIDSu u Africi, koju su zajednički organizirale Sekcija za slobodan pristup informacijama i Sekcija za

prirodnoznanstvene knjižnice, zatim sesiji o zdravstvenim informacijama u narodnim knjižnicama koje su zajednički organizirale Sekcija za narodne knjižnice i Sekcija za školske knjižnice i istraživačke centre. Prisustvovala sam i sesijama o upravljanju znanjem, te sesijama "Knjižnice - ključne institucije u kompleksnom svijetu" i "Žene, informacije i knjižnice u odnosu na Milenijske razvojne ciljeve UN-a".

Vrlo korisne materijale i informacije nudila je sesija brojnih postera, a vrlo je zanimljiv bio i fakultativni posjet narodnim knjižnicama u okviru tzv. Knjižnične ture Pietermaritzburg. Posjeti knjižnicama u Pietermaritzburgu, glavnom gradu pokrajine KwaZulu Natal i crnačkom naselju u Mpumalangi dali su uvid u suvremni trenutak knjižničarstva u Južnoafričkoj Republici, ali i u svakodnevni život ove daleke zemlje koji se prelama i kroz knjižničarstvo. Dok je depozitorna knjižnica u Pietermaritzburgu primjer metropolitanske knjižnice smještene u novoj zgradi velebne arhitekture, otvorene naročito potrebama djece i mladih u učenju i obrazovanju, nova zgrada knjižnice u Mpumalangi primjer je dinamičnog središta ruralne lokalne zajednice od 20.000 stanovništva niskog obrazovanja i materijalnog statusa, koji u teškim uvjetima žive u crnačkom naselju, tzv. townshipu. U krugu knjižnice obrađuju se povratnici, kako bi se uspostavila komunikacija s odraslim stanovništvom koje nema tradiciju posjećivanja knjižnice. U oba slučaja narodne knjižnice su ugodna, dobro opremljena mjesta s pristupom internetu i multimedijalnom građom za potrebe cjeloživotnog učenja stanovnika koji u većini pate od nedostatka elementarne infrastrukture u stanovanju i svakodnevnom životu uopće.

Sudjelovanje na ovom stručnom skupu, koji je okupio preko 3.000 delegata iz 60-ak zemalja svijeta i svih kontinenata, bilo je prilika i za upoznavanje s bogatom kulturom ove daleke afričke zemlje, koja se i danas suočava s teškim posljedicama apartheida. Prisustvovali smo svečanosti otvaranja kongresa, na kojoj je, između ostalih, govorio karizmatični bijeli borac protiv apartheida, danas ustavni sudac Abby Sacks. Kao politički protivnik legaliziranog društvenog sustava baziranog na rasnoj diskriminaciji, godine je proveo u egzilu, te izgubio oko i ruku kao žrtva pokušaja atentata. Na kulturnoj večeri, koju je organizirao ministar kulture Južnoafričke Republike, upoznali smo multikulturalnu raznolikost ove daleke zemlje, koja se ogleda i u činjenici o jedanaest službenih jezika (uz afrikanski i engleski tu je još devet plemenskih jezika).

Okupljanje na plaži Indijskog oceana organizirao je gradonačelnik Durban. Ovaj grad je prije nekoliko godina dobio nagradu za najbolji menadžment u zemlji, zahvaljujući između ostaloga razvoju turizma i mjerama zapošljavanja, kao i mjerama u borbi s visokom stopom kriminala, nasilja, droge i HIV/AIDSa. Višedesetljetna politika apartheida ostavila je posljedice koje se ne mogu lako suzbiti ni nakon demokratske tranzicije i preuzimanja vlasti crnačke većine 1994. godine.

Kongres se održavao u značajnom trenutku u razvoju knjižničarstva Južnoafričke Republike, budući da je Vlada identificirala javne knjižnice kao ključni sektor za omogućavanje uvjeta kojima će se poboljšati život ljudi. Doznali smo da su prije 1994. godine, za vrijeme apartheida i ranijeg kolonijalnog režima, lokalne knjižnice reflektirale rasnu stratifikaciju i rasnu nejednakost zemlje. Narodne knjižnice su služile informacijskom čitanju i čitanju za razonodu privilegiranim, predominantnim bijecima srednje klase. To se čak širilo i na arhitekturu knjižničnih zgrada, koje su bile građene na pretpostavci da se knjige nose na čitanje kući s prostorom, komforom i dovoljno svjetla. Međutim, razvojne potrebe današnjeg društva Južne Afrike diktiraju da knjižnične zgrade trebaju omogućiti prostor gdje učenici i deprivirani mogu čitati i učiti, jer mnogi domovi nemaju niti prostora niti dovoljno svjetla. Vlada ulaže i još će više ulagati u lokalne knjižnice. Cilj je transformirati ih u centre u kojima će se negovati istinska kultura čitanja, naročito među mladima. Najsnažniji dojam koji smo ponijeli kući leži u činjenici da ovu zemlju prirodnih ljepota od kojih doslovno zastaje dah, opterećuju još uvijek grubo društveni odnosi, kontrasti i problemi koje se reflektiraju i kroz ulogu knjižnica u transformaciji društva.

Što se kongresa tiče, bio je relevantan između ostaloga kako za predstavljanje naše dobre prakse, konkretno pionirske usluge koprivničke knjižnice u uslugama za slijepe i slabovidne, zatim partnerske suradnje udruge i institucije na području znanja, obrazovanja i kulture, te prenašanja znanja drugim zainteresiranim knjižničarima i informacijskim stručnjacima. Istovremeno, bila je to prilika da se predstavi potpora Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Prigorja, Ministarstva kulture RH, Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa RH i Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva ovim naporima.

3. međunarodni stručni skup "Knjižnica - središte znanja i zabave"

"NARODNE KNJIŽNICE I OTVORENOST KOMUNICIRANJA"

Novo Mesto, 17. - 18. rujna 2007.

Piše: Kristian Ujlaki

Knjižničari Darko Jović i Kristian Ujlaki te Dijana Sabolović-Krajina iz koprivničke Knjižnice i čitaonice "Fran Galović" sudjelovali su na 3. međunarodnom stručnom skupu "Knjižnica - središte znanja i zabave" kojem je tema bila "Narodne knjižnice i otvorenost komuniciranja". Skup je održan u slovenskom Novom Mestu od 17. do 18. rujna 2007. u organizaciji Knjižnice Mirana Jarca iz Novog Mesta i Gradske knjižnice "Ivan Goran Kovačić" iz Karlovca. Koprivnički knjižničari održali su izlaganje "Komunikacija sa slijepim i slabovidnim korisnicima" u kojem su predstavili

proces edukacije knjižničara, pretpostavke za uspješnu komunikaciju, kao i primjere iz prakse u komunikaciji s tom grupom korisnika. Predavanje je rezultat iskustava knjižničara iz Knjižnice i čitaonice "Fran Galović" koja je u partnerstvu s Udrugom slijepih Koprivničko-križevačke županije provela projekt "Knjižnična usluga za slijepe i slabovidne" financiran sredstvima EU kroz program CARDS 2002. Nakon završetka projekta, knjižnična usluga za slijepe i slabovidne postala je stalna usluga Knjižnice i čitaonice "Fran Galović" iz Koprivnice.

ULOGA NARODNIH KNJIŽNICA U KOMUNIKACIJSKOJ STRATEGIJI VLADE RH I EUROPSKE KOMISIJE

PROGRAM "INFORMACIJE O EU U NARODNIM KNJIŽNICAMA"

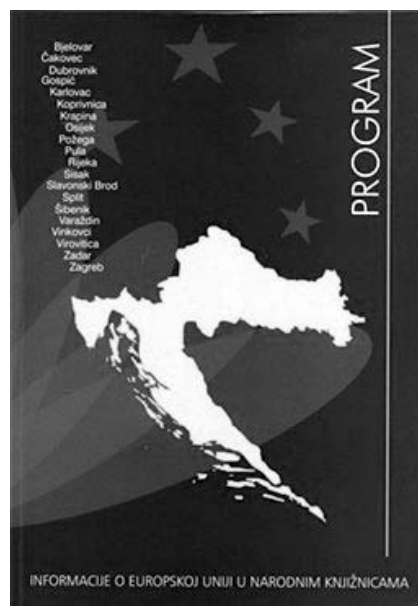
Završni evaluacijski skup, Zagreb, 17. - 18. listopada 2007.

Piše: Ljiljana Vugrinec

Trogorodišnji Program "Informacije o EU u narodnim knjižnicama", kojeg je 2005.-2007. provodilo Hrvatsko knjižničarstvo društvo uz potporu Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva, priveden je uspješno kraju završnim evaluacijskim skupom, održanim 17. i 18. listopada 2007. u Zagrebu. Osim sumiranja i evaluacije rezultata Programa, ovaj skup imao je za cilj potaknuti raspravu o važnoj ulozi narodnih knjižnica u provedbi Komunikacijske strategije za informiranje hrvatske javnosti o EU i pripremama za članstvo koju je Sabor RH usvojio 27. siječnja 2006. Također, jedan od osnovnih ciljeva samoga Programa, ponovno istaknut na skupu bio je osigurati što bolje uvjete za uključivanje narodnih knjižnica u informiranje građana o EU. Naime, iako građani, tj. neposredni korisnici knjižnica, sve više traže i ovu vrstu informacija u svojim knjižnicama, potpuno u skladu s jednom od osnovnih zadaća knjižnica kao temeljnih informacijskih punktova u svojim sredinama, svijest ostalih državnih institucija razvija se daleko sporije te na nivou društva knjižnice još uvijek nisu dovoljno prepoznate kao potencijalni i nezaobilazni partneri u informiranju i obrazovanju stanovništva.

Nakon izlaganja održanih prvog dana skupa, podijeljenih na teme: "Uloga narodnih knjižnica u informiranju o EU", "Iskustva u pružanju informacija o EU" te "Graditi nova partnerstva na stečenim iskustvima", drugog dana skupa održan je Okrugli stol s temom "Narodne knjižnice kao informacijski posrednici EU-a u lokalnim sredinama". U okviru predstavljanja primjera dobre prakse, Ljiljana Vugrinec prezentirala je iskustva Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja u provođenju Programa "Informacije o EU u naro-

dnim knjižnicama". Sudeći prema komentarima nazočnih sudionika skupa, kao i uspoređujući prezentirana iskustva ostalih regionalnih društava, možemo zaključiti kako je naše regionalno Društvo bilo jedno od najuspješnijih u provođenju ovoga Programa. Još jedan dokaz tome je i zbornik Programa "Informacije o EU u narodnim knjižnicama" koji je nedavno objavljen, a u kojem se nalazi 6 radova čiji su autori članovi našega Društva, te još dva rada prenesena iz 8. broja časopisa "Svezak", kojem je središnja tema bila "Knjižničari i EU".

Naslovna stranica zbornika Programa "Informacije o EU u narodnim knjižnicama"

NARODNE KNJIŽNICE ZA SADAŠNJOST I BUDUĆNOST: KONCEPTI, ARHITEKTURA, TEHNOLOGIJA,

5. savjetovanje za narodne knjižnice u RH, Lovran, 3. - 6. listopada 2007.

Pišu: Anica Šabarić i Ljiljana Vugrinec

U organizaciji Nacionalne i sveučilišne knjižnice, Hrvatskog knjižničarskog društva - Sekcije za narodne knjižnice i Gradske knjižnice Rijeka održano je 5. savjetovanje za narodne knjižnice u Lovranu od 3. do 6. listopada 2007. Moto pod kojim je održano 5. savjetovanje glasilo je: "Narodne knjižnice za sadašnjost i budućnost: koncepti, arhitektura, tehnologija". Programski i Organizacijski odbor izabrao je temu vezanu uz izgradnju, planiranje, arhitekturu, nove tehnologije i programe narodnih knjižnica u ovo naše vrijeme ubrzanog tehnološkog razvoja. Namjera je bila upoznati se s ostvarenim i planiranim projektima novih ili obnovljenih knjižnica od 2000. godine do danas.

Savjetovanje je otvorio ministar kulture mr. sc. Božo Biškupić uvodnim izlaganjem *Kako smo mijenjali knjižnični zemljovid Hrvatske*. Pokazalo se da je u Hrvatskoj u posljednjih deset godina opremljeno i otvoreno jako puno knjižnica. Zatim su uslijedila pozvana izlaganja na temu *Realizirani i planirani projekti gradskih knjižnica od 2000. godine: dijalog knjižničar-arhitekt-osnivač*, a potom su održane prijavljene kraće prezentacije pod zajedničkim naslovom *Uzduž i poprijeko po Hrvatskoj: veliki i mali projekti narodnih knjižnica od 2000. godine*. Osim vrlo zanimljivih i dojmljivih izlaganja o velikim projektima vezanim uz knjižnice u Rijeci, Puli, Šibeniku, i Karlovcu, prezentirane su i manje knjižnice, ali također vrlo značajne za njihova mjesta - npr. Bakar, Novi Vinodolski, Požega te Virovitica - čiju je novu Gradsku knjižnicu Ilija Pejić prezentirao kroz vrlo zanimljiv i dojmljiv kratki film.

Drugog dana skup je nastavljen s nekoliko pozvanih izlaganja u okviru teme *Sinteze, trendovi, istraživanja, primjeri dobre prakse* među kojima je bilo i izlaganje Dijane Sabolović-Krajina, *Obnovljena i preuređena knjižnica u lokalnoj zajednici - istraživanje društvenog utjecaja i korisnosti: analiza slučaja Knjižnice i čitaonice "Fran Galović" Koprivnica*. Kao posebno nadahnutu vrijedi istaknuti prezentaciju dr. sc. Dine Ožić-Bašić, diplomirane arhitektice arhitekture, pod naslovom *Svjetonici urbanog horizonta*.

Ova prezentacija bila je pravo osvježanje, jer je dala jedan sasvim specifičan pogled na knjižničnu arhitekturu, te zaista izvanredno "sustavno i pregledno izlaganje o razvoju arhitektonskih koncepata knjižnica kroz vrijeme, s posebnim naglaskom na suvremene svjetske i europske primjere" (M.Šegota Novak).

Na prezentaciji postera "Gradili smo, gradimo knjižnice"

Naposljetku, predstavljeni su referati na posterima pod nazivom *Gradili smo, gradimo knjižnice*. Bila je to prezentacija u slici i riječi novih i adaptiranih knjižnica po hrvatskim županijama od 2000. do 2007. Naše je Društvo knjižničara predstavljeno s tri postera: *Bjelovarsko-bilogorske*, *Virovitičko-podravske* i *Koprivničko-križevačke županije*, čiji su autori bili Ilija Pejić i Ljiljana Vugrinec. Zadnjeg dana, unatoč hladnome vremenu i kiši, organiziran je izlet i posjet novouređenim knjižnicama u Bakru, Novom Vinodolskom i Bribiru.

Kao zaključak, recimo još da je na Savjetovanju sudjelovalo 156 sudionika, većinom iz Hrvatske, ali i iz Slovenije, Srbije, Bosne i Hercegovine, Finske, Engleske, Austrije i Švicarske.

Prema rezultatima provedene ankete, sudionici su najvišim ocjenama vrednovali sve elemente i aspekte Savjetovanja: organizaciju, koncepciju, sadržaj, materijale...

Najboljim izlaganjem proglašeno je izlaganje Milivoja Zenića, ravnatelja Gradske knjižnice "Juraj Šižgorić" iz Šibenika, a najbolji je bio poster Renate Banožić, ravnateljice Gradske knjižnice Ilok.

Web stranica Savjetovanja (www.gkri.hr) i dalje se kontinuirano ažurira, pa su na toj adresi dostupna i izlaganja održana u obliku power point prezentacija, a planira se i izdavanje zbornika radova.

“IZ POVIJESTI NAŠIH KNJIŽNICA” DUGA I BURNA PLOVIDBA OD ILIRSKIH ČITAONICA DO SUVREMENIH KNJIŽNICA

Daruvar, 16. studenoga 2007.

Piše: Ilija Pejić

Stručnim skupom *Iz povijesti naših knjižnica* u Daruvaru je 16. studenoga 2007. obilježena trideseta obljetnica osnivanja Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog Prigorja (1977.-2007.) te 135. obljetnica postojanja Pučke knjižnice i čitaonice Daruvar koja je u travnju ove godine uselila u novouređeni i opremljeni prostor (780 m²). Skup su organizirali Društvo knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja i Hrvatsko knjižničarsko društvo pod pokroviteljstvom Bjelovarsko-bilogorske županije i Grada Daruvara.

Sudionici skupa u Daruvaru

U nazočnosti više od sedamdeset knjižničara iz našeg Društva, ali i iz drugih dijelova Hrvatske, nakon pozdravnih riječi gradonačelnika Zvonka Cegledija, Vesne

Ivanković, dopredsjednice Hrvatskog knjižničarskog društva, Marine Čizmić-Horvat, profesorice s Katedre za bibliotekarstvo Odsjeka informacijskih znanosti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu te Marine Krpan-Smiljanec, predstavnice Društva knjižničara Krapinsko-zagorske županije, sudionici su na početku imali priliku čuti dva predavanja, profesora Aleksandra Stipčevića i fra Vatroslava Frkina, vrsnih poznavatelja povijesti knjiga i knjižnica. Potom su izlagali: Tatjana Kreštan, Dijana Sabolović-Krajina, Marijana Janeš-Žulj, Anica Šabarić, Suzana Knežević, Ivan Zelenbrz, Zorka Moslavac, Zdenka Venus-Miklič, Ilija Pejić, Maja Dizdarević, Zorka Renić i Vinka Jelić. Tom je prigodom i na pet postera predstavljen rad Društva od osnivanja 1977. g. u Bjelovaru (gdje mu je i danas sjedište) pa do današnjih dana. Ta izložba autorica Tatjane Kreštan, Zorke Renić i Sanje Jozić bila je već postavljena u Narodnoj knjižnici “Petar Preradović” u Bjelovaru, Gradskoj knjižnici i čitaonici Virovitica te u Gradskoj knjižnici “Slavko Kolar” u Čazmi, a moći će se razgledati i u drugim zainteresiranim knjižnicama.

Cilj skupa u Daruvaru bio je prikazati dosadašnja istraživanja povijesti knjige i knjižnica na našem području, potaknuti daljnja istraživanja na tom području, osvijestiti važnosti te tematike u stručnoj, ali i široj javnosti, te nastojati da se istraživanja usustave radi preglednosti. Uskoro će sva izlaganja biti tiskana u posebnom zborniku, a sljedeći stručni skup, za razliku od ovoga koji je uglavnom prikazao razvoj narodnih, bit će posvećen školskim i specijalnim knjižnicama.

“KNJIŽNICE I INTELEKTUALNO VLASNIŠTVO” 7. OKRUGLI STOL O SLOBODNOM PRISTUPU INFORMACIJAMA

Zagreb, 10. prosinca 2007.

Piše: Vinka Jelić

Sedmi okrugli stol o slobodnom pristupu informacijama donio je u knjižničarsku struku vrlo aktualnu temu “Knjižnice i intelektualno vlasništvo”, s više podtema: “Knjižnice i intelektualno vlasništvo”, “Digitalna građa i intelektualno vlasništvo”, “Naknada za javnu posudbu i izvedbu u knjižnicama”. Slobodan pristup informacijama osnovna je zadaća knjižničarske struke. Nove tehnologije, novi mediji, odnosno tehnološki promijenjeno društvo, moraju mijenjati i prilagođavati i propise kojima se uređuje život u društvu pa knjižnice i knjižničari i o tome moraju voditi računa. Zakonski propisi kojima se u društvu uređuju prava autora, raspačavatelja i proizvođača informacija mogu umanjiti ili čak i posve spriječiti knjižnice u ispunjavanju njihove zadaće

osiguranja slobodnog pristupa i zato svako uređeno i demokratski društvo nastoji postići ravnotežu između interesa građana, korisnika informacija i interesa nositelja autorskih prava. Knjižničari, dakle, moraju znati mogu li i pod kojim uvjetima reproducirati djela ili njihove dijelove za korisnike, odnosno, trebaju poznavati odgovarajuće zakonske propise, narav samih autorskih djela i postupaka reprodukcije, kako bi mogli obavljati dvostruku ulogu koja im je povjerena: štititi nositelje autorskih prava, ali i svoje korisnike. Ova pitanja u svom u uvodnom izlaganju iznijela je dr. Aleksandra Horvat, s Katedre za bibliotekarstvo Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

U nastavku skupa predavanje na temu “Autorsko pravo i EBLIDA (Europska digitalna knjižnica)”, održao je

Andrew Cranfield, dok je Romana Matanovac iz Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo govorila o "Autorskom pravu u knjižnicama u svjetlu razvoja tehnologija", pa su sudionici skupa mogli čuti europska i hrvatska iskustva i dostignuća, te ih usporediti. Nadalje, od Michele Battisti, iz Udruge informacijskih i dokumentacijskih stručnjaka (ADBS) iz Pariza, čula su se francuska iskustva o zakonu o javnoj posudbi. O digitalizaciji i intelektualnom vlasništvu, odnosno o Nacionalnom programu digitalizacije arhivske, knjižnične i muzejske građe iz 2006. govorila je dr. Daniela Živković. Jadranka Stojanovski, s Instituta Ruđer Bošković u Zagrebu, predstavila je pitanje licencnih ugovora s dobavljačima i izdavačima, odnosno pitanja elektroničkih publikacija u znanstvenoj i istraživačkoj zajednici.

Sanja Frajtag iz Hrvatske knjižnice za slijepe govorila je o praksi te knjižnice, odnosno načinu rješavanja pitanja autorskog prava kada su u pitanju zvučne knjige. U zadnjem bloku predavanja koje se bavilo pitanjima prava na naknadu za javnu posudbu, Sanja Pavlaković iznijela je praksu europskih zemalja i Hrvatske oko prava na naknadu za javnu posudbu. Iskustva javne posudbe u Sloveniji iznio je Branko Goropevšek, iz Gradske knjižnice u Celju. U Sloveniji se od 2004. godine primjenjuje Pravilnik o naknadi za javnu posudbu, kojim se pokušalo urediti utvrđivanje i način diobe sredstava iz naknade. O kolektivnom ostvarivanju autorskog prava, odnosno kako se ono ostvaruje u okviru Hrvatskog društva skladatelja, govorila je Jelena Mesić-Turšić. I na kraju, Sanja Vukasović-Rogač je na primjeru Knjižnica grada Zagreba, govorila o ugovorima s nakladnicima i distributerima AV i multimedijalne građe u knjižnicama.

Ovom prigodom predstavljeni su i zbonici radova 4. i 5. te 6. okruglog stola o slobodnom pristupu informacijama. Zbornike su predstavile Alemka Belan-Simić, Aleksandra Horvat, Marica Šapro-Ficović i Daniela Živković, a 7. okrugli stol završio je posebno svečano - uz tortu i šampanjac, jer je tom prigodom obilježena i 30. godišnjica Katedre za bibliotekarstvo u Zagrebu.

Zaključci 7. okruglog stola o slobodnom pristupu informacijama:

1. *Mišljenje o primjeni autorskog prava u knjižnicama.* Hrvatsko knjižničarsko društvo trebalo bi na temelju zaključaka svojih stručnih komisija i radnih grupa i na temelju razgovora s predstavnicima relevantnih udruga i organizacija uobličiti mišljenje o pojedinim pitanjima vezanim uz primjenu autorskog prava u knjižnicama i objaviti ih kao mišljenje (position paper) čija je svrha pomoći knjižničarima u svakodnevnom radu.
2. *Naknada za javnu posudbu.* Hrvatsko knjižničarsko društvo bi na temelju mišljenja svoje Radne grupe za autorsko pravo proširene s odgovarajućim članovima drugih stručnih komisija trebalo sudjelovati u pripremi prijedloga načina uvođenja naknade za javnu posudbu kao savjetodavno tijelo Hrvatskom knjižničnom vijeću, Ministarstvu kulture i DZIV-u.
3. *Pregovaranje s organizacijama za kolektivno ostvarivanje prava.* Preporučuje se knjižnicama da ne pregovaraju s organizacijama za kolektivno ostvarivanje prava pojedinačno, već da se u što većem broju udruže. Poželjno je da pritom koriste iskustva pojedinih knjižnica koje su već ranije sklopile ugovore. HKD bi trebao predložiti model ugovora s tim organizacijama prihvatljiv za knjižnice.
4. *Elektroničke baze.* Narodne knjižnice trebale bi moći koristiti elektroničke baze podataka relevantne za njihove korisnike. S tim u vezi treba predložiti Hrvatskom knjižničnom vijeću da potakne Ministarstvo kulture na dogovor s Centrom za online baze podataka o uključenju narodnih knjižnica u CARNet, što bi omogućilo pristup bazama.
5. *Sudjelovanje knjižničara u licenciranju.* Trebalo bi roširiti krug knjižničara koji sudjeluju u potpisivanju licenci za korištenje baza i učiniti postupak licenciranja transparentnim.
6. *Umnožavanje za potrebe digitalizacije.* U suradnji s DZIV-om trebalo bi potaknuti promjenu čl. 84 Zakona o autorskom i srodnim pravima u smislu promjene odredbe o najvećem dopuštenom broju primjeraka koji knjižnice smiju umnožiti iz svojega fonda (iz tehničkih razloga) te dopune koja omogućuje pristup digitaliziranoj građi "on site". U tom smislu treba surađivati s članovima tima koji je izradio Nacionalni program digitalizacije.

NOVI MEDIJI U DJEČJIM KNJIŽNICAMA

Piše: Ivana Molnar

Dječji odjel Narodne knjižnice i čitaonice Sisak u prosincu 2007. godine slavio je 30. godina postojanja kao samostalni odjel u sklopu narodne knjižnice i čitaonice Sisak. Tom prigodom organiziran je stručni skup pod nazivom *Novi mediji u dječjim knjižnicama*. Skup je održan u hotelu Panonija, a namijenjen je dječjim knjižničarima i svima onima koji se bave i zanimaju za rad s djecom.

U dva dana trajanja skupa prisustvovali smo brojnim plenarnim izlaganjima, radionicama te promociji slikovnice autorice Renate Holcer. Dobili smo pregršt

informacija vezanih uz definiranje uloga novih medija u radu s djecom. Informirani smo o osnovnim karakteristikama medija namijenjenih djeci i onoga što oni nude. Prikazano nam je niz dobrih primjera i prenesena brojna praktična iskustva u korištenju novih medija.

Nakon prijave sudionika koji su dolazili iz svih dijelova Hrvatske, pozdravnog govora te službenog otvaranja skupa, riječ je preuzela dipl. knjižničarka Renata Holcer. Ona nas je na vrlo duhovit i nadasve zanimljiv način provela kroz proteklih 30 godina postojanja dječjeg odjela u Sisku.

Dr. sc. Ivanka Stričević (Filozofski fakultet Osijek, Odsjek za informacijske znanosti i Sveučilište u Zadru, Odjel za knjižničarstvo) održala je predavanje na temu *Internetske stranice knjižnice namijenjene djeci: djeca kao korisnici knjižnice na internetu*. Pružanjem osnovnih pojmova kao što su virtualni prostor i nove vrste pismenosti (knjižnična, informatička, digitalna i informacijska pismenost) uvela nas je u pojam knjižnice u virtualnom prostoru namijenjenom djeci. Saznali smo koji su bitni elementi u kreiranju stranica i kojim se osnovnim načelima povode.

Andrej Tihomilović (Infosistem d.d) u svom izlaganju naziva *Zaštita djece od neprimjerenih sadržaja s interneta* dao nam je kratak prikaz s čime se sve djeca mogu susresti na internetu i kako ih zaštititi.

Silvija Križanić, knjižničarka iz OŠ Sunja, pokazala nam je primjer kako se uz suradnju knjižničara i učitelja na zanimljiv i pristupačan način može obraditi lektira.

Ana-Marija Malbašić i Marina Putnik svojim izlaganjem naziva *On line generacija u Knjižnici* govorile su o tome kako knjižnice moraju biti spremne ići u korak s trendovima mladih, prilagođavati im se i brzo reagirati na promjene njihovih interesa i potreba.

Nakon prvog radnog dana posjetili smo Odrasli i Dječji odjel Narodne knjižnice i čitaonice Sisak, gdje su nas djelatnice upoznale s odjelima i njihovim radom. Kraj dana upotpunila je svečana večera i opuštanje uz

lutkarsku predstavu družine Zajedno. Drugi dan stručnog skupa najavljeno je i održano nekoliko plenarnih izlaganja: *Digitalna zbirka učeničkih slikovnica* Ane Sudarević, *Utjecaj novih medija na tinejdžersku pismenost*, Grozdane Ribičić, *Utjecaj novih medija na dječju igru kao spontanu aktivnost* Željka Vrbanca te *Novi mediji za nove generacije* Marine Šimić. Kao snažan i moćan medij internet je generirao novu tinejdžersku pismenost. Novi stil pismenosti je telegrafski, žargonistički, instant i šifriran. Tinejdžerska pismenost je poput interneta u kojem je sve dopušteno - pravilo je da nema pravila.

Stručni skup svojim izlaganjima upotpunili su i sami organizatori: Dunja Holcer sa svojim izlaganjem o DVD-teki kao novoj zbirci na Dječjem odjelu, Nataša Bujas sa svojim izlaganjem pod nazivom *Multimedijalna, promotivno-arhivska*, Danijela Kulović, *Kvizovi znanja u Dječjem odjelu NKČ Sisak: učenje kroz igru i zabavu*.

Aleksandra Horvat (Filozofski fakultet Zagreb, Odsjek za informacijske znanosti i Hrvatsko knjižničarsko društvo, Komisija za obrazovanje i stalno stručno usavršavanje) održala je izlaganje *Napredovanje u struci*.

Za kraj još jednog uspješnog i poučnog skupa održana je promocija slikovnice *Jako dugačka priča o tri hrabre žabice i čarobnom kamenu spasa, a i o zmaju također* autora Renate Holcer i Dinka Medveda.

DANI KNJIŽNIČARA NA PULSKOM SAJMU KNJIGE

Piše: Marjana Janeš-Žulj

U organizaciji Gradske knjižnice i čitaonice Pula i Hrvatskog knjižničarskog društva te u suradnji s Društvom knjižničara Istre i Društvom knjižničara Split, od 13. do 15. prosinca 2007. održani su Dani knjižničara na tradicionalnoj manifestaciji "Sa(n)jam knjige" u Puli, s temom "Grad i knjižnica: rekonstrukcija za pamćenje".

"Identitet grada može se iščitati listanjem starih novina, planova grada, telefonskih imenika te naravno čitanjem knjiga. Knjižnice koje čuvaju svu tu građu i knjige, koje usprkos novim medijima ostaju nezamjenjive i uvijek nas iznova okupljaju na Sajmu knjige..." riječi su Alemke

Belan -Simić, predsjednice Organizacijskog odbora. Tema je okupila veći broj izlagača s ciljem da podsjeti da su knjižnice koje njeguju zavičajnost ustvari riznice kolektivnog sjećanja i neprocjenjiv izvor za rekonstrukciju pamćenja grada i prepoznavanja njegovog identiteta.

Da su knjižnice posrednici u očuvanju kulturne baštine, podsjetila je Marjana Janeš-Žulj s temom: "Križevci nekad i sad - zbirka razglednica" i Ilija Pejić koji je predstavio multimedijalni CD o Đuri Sudeti, pjesniku i pripovjedaču, u povodu 80. godišnjice smrti, čiji je priredivač i glavni urednik.

TRENDOWI I RAZVOJ: NIZOZEMSKA ISKUSTVA

Piše: Ilija Pejić

Tri istaknute knjižničarke iz Nizozemske *Gertruud Kemna* (Zoetermeer), *Isabella Arons* (Utrecht) i *Polly Rademaker* (Almere) održale su za mnogobrojne knjižničare 16. listopada 2007. u Narodnoj knjižnici "Petar Preradović" Bjelovar predavanje "Kreiranje novih partnerskih odnosa u nizozemskim javnim knjižnicama." Organizatori ovog predavanja su Hrvatsko knjižničarsko društvo i Društvo knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja, a posjet je ostvaren u okviru trogodišnjeg projekta "Informacije o EU u narodnim knjižnicama."

Iskustva ovih knjižničarki koje uglavnom rade s djecom za nas su više no poučna jer iz njih možemo sagledati trenutna kretanja u javnom knjižničarstvu i oblike razvoja, oblike suradnje sa srodnim ustanovama (škole, kazališta, socijalne ustanove, muzeji...). Socijalna osjetljivost i razvijena suradnja s gradskom upravom, brzi oblici prilagodbe čim uoče opadanje članstva, odnosno inte-

resa građana za programe, ispitivanje njihovih potreba, potom pravovremeno osmišljavanje primjerenih ponuda (projekata) za korisnike... Brzo nastoje poboljšati svoj imidž, status, a koliko su uspjeli vidljivo je iz evaluacije, odnosno financijskih pokazatelja.

Gradska knjižnica Zoetermeer partnerima je ponudila nekoliko projekata od kojih je najznačajniji "Život u Zoetermeeru". Škole su prihvatile suradnju, to im je bio jedan od oblika terenske nastave pa su pomagale u njegovom ostvarenju. Konačni rezultati: katalog (Productcatalogus), web stranica, izložbe...

Godišnje izvješće je pokazalo da građani nisu bili zadovoljni s uslugama Gradske knjižnice u Utrechtu pa je broj članova počeo opadati. Nastala je opća mobilizacija u knjižnici. Odmah su osnovali *tim za marketing i inovacije*, ispitali što korisnici od njih očekuju i ubrzo su uvidjeli da više i bolje moraju raditi s djecom te su u kratkom vremenu za njih osmislili mnoštvo igraonica, radionica, opismenjivali su ih za rad na računalu, pretraživati internet, uveli dodatne tečajeve za učenje nizozemskog jezika za imigrante, povećali nabavu CD za djecu, organizirali zajedničko gledanje filmova u knjižnici, preuredili odjel, osvježili prostor novim bojama oznaka na policama...

Potpuna otvorenost i okrenutost korisnicima temeljna je koncepcija, filozofija i nove Gradske knjižnice u Almeri koja će za korisnike biti otvorena početkom 2008. Cijeli odjeli su u bojama: plava - čitanje časopisa, literatura za rekreaciju i slobodno vrijeme, crvena - elektronička građa, zelena - referentna, stručna literatura...

Poslije predavanja naše gošće su posjetile i dvije nove knjižnice: Pučku knjižnicu u Daruvaru i Gradsku knjižnicu u Virovitici.

Gošće iz Nizozemske s kolegama u bjelovarskoj gradskoj knjižnici

KNJIŽNICA U MJESTU SAVRŠENOG MIRA

Piše Tina Gatalica

Prashanti Nillayam ili u prijevodu Mjesto savršenog mira nalazi se na jugoistoku Indije u državi Andhra Pradesh. Pod vodstvom duhovnog učitelja *Sathya Sai Baba*, Prashanti se počeo graditi 1950. godine, kao mjesto okupljanja njegovih poklonika. U tim ranim godinama Sathya su dolazili čuti i vidjeti ponajprije ljudi iz okolnih mjesta, ali Njegova poruka ljubavi i mira ubrzo se proširila i na ostale dijelove Indije, da bi je danas prepoznali, podržali i u svojim životima slijedili milijuni ljudi iz cijelog svijeta. Poruka i učenje nisu novi - ugrađeni su u temelje svih svjetskih religija i što je još važnije u srce svakog ljudskog bića - nov je samo način na koji se Sathya Sai Baba obraća čovječanstvu podsjećajući ga na blago skriveno u njemu samome. Istina, ispravnost, mir, ljubav i nenasilje temeljne su ljudske vrijednosti, a napredak pojedinca, obitelji, naroda i svijeta ovisi isključivo o provođenju tih vrijednosti u svakodnevnom životu. Navedene ljudske vrijednosti su najviše duhovne vrijednosti, a bez duhovnosti, danas se već svi slažu, nema budućnosti na području znanosti, obrazovanja, politike, ekonomije...

Poznata je Babina izreka:

*Politika bez principa,
znanost bez čovječnosti,
trgovina bez morala
te odgoj i obrazovanje bez karaktera
su ne samo beskorisni već i opasni.*

Besplatno školovanje i zdravstvene usluge

Godine 1972. Sai Baba je osnovao središnju zakladu "Sri Sathya Sai Central Trust". Ta zaklada još od samog početka služi društvu na polju školstva kao i na polju zdravstva. Vodeća filozofija Zaklade je da pitka voda, medicinska pomoć i školovanje, te glavne potrebe svakog pojedinca, moraju biti svakome dostupne besplatno. Sathya Sai Baba je uspostavio jedinstveni odgojno-obrazovni sustav koji uključuje osnovne i srednje škole te sveučilište. Program za izobrazbu djece i mladih naziva se Sathya Sai odgoj u duhu ljudskih vrijednosti, a poučava ljubavi, miru, nesebičnom služenju društvu, toleranciji prema lju-

dima drugih rasa, nacionalnosti i religija. Taj se program priključuje već uobičajenom nastavnom programu, što znači da učenici stječu znanja iz materinjeg jezika, stranih jezika, matematike, fizike, kemije... i ostalih predmeta, ali je naglasak stavljen na izgradnju karaktera učenika. Sathya Sai institut za visoku naobrazbu "The Sathya Sai Institut of Higher Learning" jedan je od rijetkih instituta koji djeluje na području visokog obrazovanja i koji ističe da je izgradnja karaktera važnija od puke akademske diplome.

Dvije knjižničarke, Tina i Neda (mama i kći!), u Prashantiju 2005.

Zlatna nit vodilja koja se provlači kroz sve aktivnosti Instituta - kroz glavni nastavni plan, dodatne planove i izvannastavne aktivnosti - jest da su odgoj i obrazovanje namijenjeni za život da bi ga oplemenili i učinili svrhovitim, a ne samo da se uz pomoć njega zarađuje za život. Odgoj u duhu ljudskih vrijednosti danas se uspješno provodi u brojnim školama u Indiji, ali i u ostalim dijelovima svijeta. U svojoj knjizi "Alternativne škole" prof. Milan Matijević detaljno je predstavio filozofiju, pedagogiju i metodologiju Sathya Sai odgoja u duhu ljudskih vrijednosti i hrvatskim čitateljima.

Osim škola, u Puttaparthiju, gradiću pored Prashanti Nilayama, na inicijativu Sathya Sai Babe izgrađene su i bolnice (opća i superspecijalistička) u kojima se pacijentima pružaju besplatno usluge dijagnostike, predoperacijskih pretraga, kirurški zahvati i postoperativne usluge na polju kardiologije, neurologije i neurokirurgije. Bolnice su opremljene najsuvremenijom opremom za radiologiju, nuklearnu medicinu, banke krvi i laboratorijske pretrage.

Knjižara

A za potrebe stalnih stanovnika Prashantija, kao i za brojne posjetitelje, na zelenom brežuljku na zapadnoj strani Nillayama izgrađen je kompleks zgrada u kojem se nalazi zaklada "Sri Sathya Sai books and publications trust", digitalni studio, knjižara i knjižnica. Gradnja ovoga kompleksa započela je 2001., a zgrada je sa svim sadržajima otvorena 2002. U prizemlju se nalazi knjižara s više od tisuću naslova knjiga tiskanih na više od 40 jezika. Tu je i mali multimedijски centar s oko 300 naslova CD-a (uglavnom je to duhovna

glazba), audiokaseta i DVD-a. Na DVD-ima su snimke svih važnijih događaja iz života Prashanti Nillayama, zatim snimke brojnih konferencija, poput Svjetske konferencije mladih ili Svjetske konferencije Sai organizacije.

Knjižnica

Na katu se nalazi jedinstvena duhovna knjižnica koja broji oko 16000 tisuća knjiga. Ono što ovu knjižnicu izdvaja od ostalih sličnih knjižnica u svijetu je činjenica da se u njoj nalaze knjige pisane na 53 svjetska jezika. Knjige su na policama poredane upravo prema abecednom redoslijedu jezika na kojem su pisane, od arapskog do španjolskog i švedskog. Tako npr. knjige na arapskom imaju oznaku Arabic - 0001, na bengalskom Bengali - 0011-0018, a na hrvatskom Croatian - 0025-0030. Kad sam prvi put posjetila ovu knjižnicu, u kolovozu 2005., išla sam od police do police i samo čitala zastupljene jezike: bugarski, češki, danski, engleski, finski, francuski, grčki, hindi, hrvatski, japanski, kineski, mađarski, makedonski, norveški, njemački, perzijski, poljski, ruski, sanskrit, slovenski, srpski, švedski, španjolski, talijanski, tamil, telugu, ... sve jezične skupine na jednom mjestu - zajedno; ljudi svih rasa, religija, siromašni i bogati, djeca, djevojke i mladići, starci, domaćice, učitelji, doktori znanosti, svećenici i jogini s Himalaja na jednom mjestu - zajedno; Biblija i Kuran, Bhagavadgita i Talmud, Vede i Upanišade, Platon, Sokrat, Isus Krist, Krišna, Budha, Sathya Sai Baba na jednom mjestu - zajedno. Jednom riječju: Bratstvo ljudi i očinstvo Boga.

Na hrvatskom jeziku ima tridesetak knjiga: Biblija na hrvatskom, zbornici metodički obrađenih priča Vrlina istine, ljubavi, mira, ispravnosti i nenasilnosti koje je sakupila i obradila Vesna Krmpotić, prijevodi Saijevih govora i njegova biografija u izdanju Sai organizacije Hrvatske... U knjižnici se također nalazi 57 časopisa koje objavljuje Sathya Sai organizacija diljem svijeta pa je tu i Sathya Sai glasnik na hrvatskom, zatim, mjesečni časopis Sanathana Sarathi ili u prijevodu Vječni pokretač, koji se tiska na engleskom i telugu, a počeo je izlaziti još 1958.

Sva građa je računalno obrađena i dostupna i na web adresi www.sssbpt.org. U knjižnici je građa smještena u sredini, a s lijeve i desne strane od polica je četrdesetak mjesta predviđenih za tihi rad, s odvojenim sjedištima za žene i muškarce. Knjižnica je puna svjetla koje dopire kroz velike staklene površine, a posebnom ugođaju, gotovo hramskom, doprinosi mir kojim odiše ovo mjesto i tiha i smirena, a ipak izuzetno susretljiva lica knjižničara. U veljači 2007. upoznala sam knjižničarku, umirovljenu sveučilišnu profesoricu atomske fizike iz Calcutte, koja svake godine dolazi u Puttaparti na šest mjeseci i volontira u knjižnici. Rekla je da je presretna što može služiti ljudima na ovaj način.

Knjižnična građa se posuđuje izvan knjižnice stalnim stanovnicima Prashantija, a ostali mogu koristiti građu u knjižnici. Otvorena je svakim danom (i subotom i nedjeljom) od 9,00 do 11,30 i od 16,30 do 19,30. Radno vrijeme knjižnice nije slučajno upravo ovakvo. Naime jutarnji i rani popodnevni sati rezervirani su za meditaciju, molitvu i daršan ili susret sa Sai Babom, a to nitko ni za sva blaga ovoga svijeta ne bi propustio.

BJELOVARSKO NAKLADNIŠTVO U 2007. GODINI

Piše: Tina Gatalica

STRUČNI skup Iz povijesti naših knjižnica (Daruvar ; 2007.) : sažeci radova / [urednici Zorka Renić, Ilija Pejić]. - Bjelovar : Društvo knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja, 2007. - 18 str. ; 21 cm

Sažeci radova sa stručnog skupa održanog u Daruvaru 16. studenoga 2007. Organizator skupa je Društvo knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja, a tema povijest knjižnica Bjelovara, Koprivnice, Križevaca, Đurđevca, Virovitice, Garešnice, Čazme i Daruvara.

PUČKI kalendar Bjelovarsko-bilogorske županije : 2007. / [glavni urednik Stjepan Horvat]. - Bjelovar : Čvor, 2007. - 160 str. : ilustr. ; 24 cm

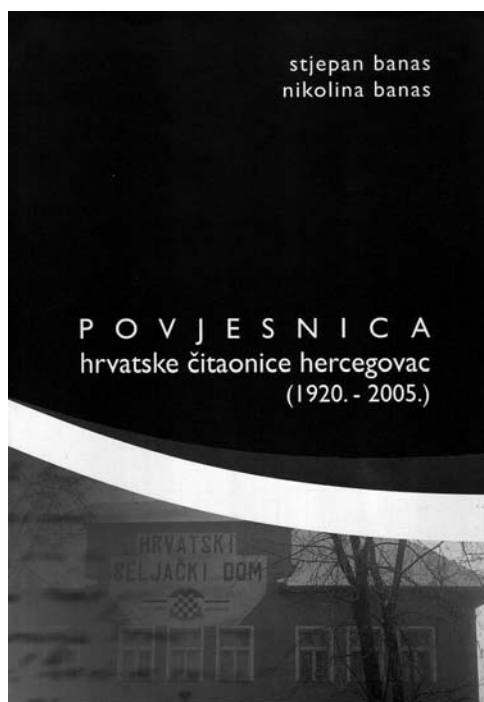
Donosi kratke informacije i sažete preglede iz života Bjelovarsko-bilogorske županije u prošlosti i sadašnjosti. Rubrike pokrivaju društvena, politička, gospodarska, kulturna i sportska događanja te običaje ljudi ovoga kraja.

ČESKY lidový kalendarž : 2007 / [hlavni a odpovjedny redaktor Željko Podsednik ; fotografie Vlatka Danjkova, Željko Podsednik]. - Daruvar : Jednota, 2007. - 190 str. : ilustr. ; 24 cm

Kalendar pisan na češkom jeziku donosi priloge iz života Čeha u Republici Hrvatskoj. Također su navedena sva češka društva u Hrvatskoj s pregledom njihove djelatnosti u 2006. godini.

BANAS, Stjepan ; Banas, Nikolina : Povjesnica Hrvatske čitaonice Hercegovac : (1920.-2005.). - Bjelovar : Ogranak Hrvatskog pedagoško-književnog zbora : Čvor, 2007. - 141 str. : ilustr. ; 30 cm

"Ozbiljnošću pristupa u prikupljanju dokumentarne i arhivske građe od rukopisa do fotografija i njihovim kronološkim, sustavnim rasporedom, autori su uspjeli ostvariti jednu izuzetno vrijednu i ozbiljnu knjigu..." (Vladimir Strugar)

ŠARKANJ, Stjepan : Moja hodočašća. - Veliko Trojstvo : Općina Veliko Trojstvo, 2007. (Bjelovar : Tiskara Horvat). - 168 str. : ilustr. (pretežno u bojama) ; 21 cm

U predgovoru knjizi autor, inače žitelj Velikog Trojstva, kaže: "U posljednjih sedam godina hodočastio sam u najveća kršćanska Marijanska svetišta Europe, Svete zemlje i Meksika. Objavljivanjem hodočasničke monografije želim podijeliti svoju duhovnost s ostalim ljudima..."

LEBOVIĆ, Stjepan : Dr. Ivša Lebović i HSS u bjelovarskom kraju. - Bjelovar : Bjelovarsko-bilogorska županija [etc.], 2007. (Bjelovar : Tiskara Horvat). - 63 str. : ilustr. ; 22 cm

Autor, rođak Ivše Lebovića, u ovoj knjizi donosi kratku povijest Hrvatske seljačke stranke u bjelovarskom kraju i crtice iz života prvog predsjednika HSS-a u Bjelovaru.

ĆURAK, Mato : Mi smo htjeli : Domovinski rat 1990. - 1995. - 2. prošireno i popravljeno izd. - Bjelovar : Gradsko poglavarstvo grada Bjelovara, 2007. (Bjelovar : Grafocentar). - 397 str. : ilustr. u bojama ; 25 cm.

Drugo, prošireno izdanje knjige "Mi smo htjeli" govori o Domovinskom ratu na području Bjelovara, Grubišnog Polja, Pakraca i Daruvara. Knjiga je temeljena na ratnoj dokumentaciji, iskazima branitelja i dužnosnika, dnevnom tisku, arhivskim zapisima i videosnimkama.

[DRUGA] II. osnovna škola u Bjelovaru : (1776. - 2006.) / urednici Vladimir Strugar, Mirko Zeman. - Bjelovar : II. osnovna škola ; Zagreb : Školska knjiga, 2007. - 88 str. : ilustr. ; 30 cm

Spomenica Druge osnovne škole daje pregled najvažnijih događaja, učitelja i ravnatelja te učenika iz 230 godina života škole.

OSNOVNA škola Ivana Nepomuka Jemeršića (Grubišno Polje) : Monografija : [pedeset godina Bijele labudice] : šk. g. 1956./57. - šk. g. 2006./07. - Grubišno Polje : Osnovna škola Ivana Nepomuka Jemeršića, 2007. - 72 str. : ilustr. ; 31 cm

Uz pregled povijesti grubišnopoljskog kraja te povijesti osnovnog školstva na području Grubišnog Polja, glavninu knjige zauzima istraživanje o Osnovnoj školi Ivana Nepomuka Jemeršića, njenim djelatnicima i učenicima.

VINTER, Josef : Česka a chorvatska škola v Kohnenicich. - Daruvar : Jednota, 2007. - 111 str. : ilustr. ; 24 cm

Autor je obradio sve značajne događaje iz života škole od sredine 19. stoljeća pa do danas. Također je dao pregled područnih škola u Brestovcu, Diošu i Stražancu. Knjiga je pisana na češkom jeziku.

EKONOMSKA i birotehnička škola (Bjelovar) : Školska godina 2005./2006. / [priredili Snježana Bjelovarac-Hrestak, Vojislav Kranželić, Zoran Babić, Matija Copak]. - Bjelovar : Ekonomska i birotehnička škola, 2007. (Bjelovar : Amanita). - 104 str. : ilustr. u bojama ; 24 cm

U Godišnjaku Ekonomske i birotehničke škole za 2005./2006. zabilježena su najvažnija događanja u ovoj školskoj godini, a izlazi u znaku 50. obljetnice škole.

TRGOVAČKA škola (Bjelovar) : Ljetopis 2006./2007. / [uredila Nataša Vibiral]. - Bjelovar : Neron, 2007. - 64 str. : ilustr. u bojama ; 30 cm

Bogato ilustriran godišnjak s najvažnijim podacima o školi, nastavnicima i svakom razredu.

TOMIĆ, Milorad : Matematičke krupositnice. - Bjelovar : Gimnazija Bjelovar, 2007. - 207 str. : ilustr. ; 24 cm

Doktor elektrotehnike i računarstva i profesor matematike u Gimnaziji Bjelovar Milorad Tomić svoju je knjigu namijenjenio svim ljubiteljima matematike, a naročito učenicima srednjih škola.

HABEK, Dubravko : Povijest primaljstva, porođništva i ginekologije bjelovarskog kraja. - Bjelovar : Grad Bjelovar : Bjelovarsko-bilogorska županija : Čvor, 2007. (Bjelovar : Čvor). - 215 str. : ilustr. ; 31 cm

Autor prati razvoj struke tijekom tri stoljeća, od sredine 18. pa do sredine 20. stoljeća i pri tome otkriva mnoge nepoznate činjenice o povijesti bjelovarske bolnice i Bjelovara.

PEMPER, Tugomir : Lovac na lisice : poučnik o lisicama, lovu i lovačkim običajima. - Bjelovar : Neron, 2007. - 341 str. : ilustr. ; 21 cm

Knjiga je iscrpan priručnik o lovu na lisice, prvi u nas.

SITTA, Silvija : Svijet starih razglednica : vodič kroz Zbirku poštanskih karata Gradskoga muzeja Bjelovar. - Bjelovar : Gradski muzej Bjelovar, 2007. (Bjelovar : Linija). - 103 str. : ilustr. u bojama ; 35 cm

U ovom vodiču predstavljena je Zbirka poštanskih karata Gradskoga muzeja Bjelovar. Posebno je naglašena povijest nastanka i razvoja razglednica i čestitki, najčešći motivi te tehnike izrade.

LOVRAKOVI dani kulture (20 ; 2007 ; Veliki Grđevac) : Darovi djetinjstva : zbornik ostvaraja učenika osnovnih škola s 19. natječaja Lovrakovih dana kulture. - Veliki Grđevac : Osnovna škola Mate Lovraka, 2007. (Bjelovar : Tiskara Horvat). - 191 str. : ilustr. (djelomice u bojama) ; 24 cm

Lovrakovi dani kulture je kulturna manifestacija koja po dvadeseti put objavljuje zbornik literarnih, novinarskih i likovnih ostvaraja učenika osnovnih škola Republike Hrvatske. U ovom zborniku zastupljene su 53 škole i 148 učenika ostvaraja.

RADE, Ante : Medeni rat. - Bjelovar : Matica hrvatska, Ogranak, 2007. (Bjelovar : Kalisto). - 67 str. : ilustr. u bojama ; 24 cm

Ante Rade (Prolog, 1947. - Bjelovar, 2008.) novinar, urednik i književnik. U zbirci pjesama Medeni rat sakupljene su njegove pjesme za djecu, namijenjene učenicima nižih razreda osnovne škole. Knjigu je ilustrirala i uredila njegova kćerka Senka Rade.

PAVLIĆ, Dražen : Tone ; Hrvatski križari. - Bjelovar : Dunja, 2007. - 112 str. : ilustr. ; 21 cm

Dražen Pavlić (Čazma, 1958.), politolog. Radio kao nastavnik, knjižničar, općinski pročelnik u Čazmi i poduzetnik. Danas živi u Bjelovaru. Do sada je objavio dvije knjige: knjigu eseja Kreatori i kreature (2006.) i knjigu priča Dan za vjenčanja (2006.). Ovo mu je treća knjiga u kojoj su tiskane dvije pripovijetke.

BJELOVARSKI učitelj : časopis za odgoj i obrazovanje / [glavni i odgovorni urednik Vladimir Strugar]. - Bjelovar : Ogranak Hrvatskoga pedagoško-književnog zbora, 2007.

U 2007. godini tiskana su tri broja Bjelovarskog učitelja. Dvobrojem (1-2) 2007. ovaj časopis je ušao u dvanaestu godinu izlaska. Članci su razvrstani u pet rubrika: Pregledni članci, Stručni članci, Razgovori, Prikazi i osvrti, Iz prosvjetnog života. U trećem broju Bjelovarskog učitelja objavljeno je dvanaest tekstova različitih po tematici, od kojih se većina bavi aktualnim pedagoškim i praktičnim odgojno-obrazovnim sadržajima. Ovaj broj je proširen za novu rubriku *Odgoj i odgojna preobrazba*.

RUSAN : časopis za književnost, kulturu i druga društvena zbivanja / [glavni urednik Ante Rade]. - Bjelovar : Vijeće ogranka Matice hrvatske Bjelovarsko-bilogorske županije, 2007.

Rusan u dva broja donosi priloge iz književnosti (suvremeno stvaralaštvo), povijesti, tradicijske kulture te likovnog života Bjelovarsko-bilogorske županije. Izdvajam članak knjižničarki Zorke Renić i Tatjane Kreštan Počeci bjelovarskog tiskarstva.

PJESNIK i pripovjedač Đuro Sudeta : [elektronička građa] : u povodu 80. godišnjice smrti / uredio Ilija Pejić ; računalna priprema i grafičko oblikovanje Iva i Željka Tkalec. - Bjelovar : Bjelovarsko-bilogorska županija, 2007.

Urednik CD Rom-a je Ilija Pejić. Glazbeni dio uredio je profesor Ivan Mihajlović koji je odabrao skladbe Dore Pejačević u izvođenju Ide Gamulin, a računalnu pripremu, grafičko oblikovanje i tisak povjereni su POINT-u iz Varaždina.

Katalozi

PROLJETNI sajam (10 ; 2007 ; Gudovac) : [Dezeti] 10. proljetni sajam, Gudovac, 23.-25. ožujka 2007. : [katalog] / [uredili Marijan Slunjski, Tihomir Čauš, Sunčica Janušić Feher]. - Bjelovar : Bjelovarski sajam, 2007. (Bjelovar : Tiskara Horvat). - 113 str. : ilustr. ; 22 cm

PČELARSKI sajam (3 ; 2007 ; Gudovac) : [Treći] 3. pčelarski sajam, Gudovac, 3. i 4. veljače 2007. : [katalog] / [uredili Marijan Slunjski, Tihomir Čauš]. - Bjelovar : Bjelovarski sajam, 2007. (Bjelovar : Tiskara Horvat). - 60 str. : ilustr. ; 21 cm

BJELOVARSKO-bilogorska županija : županija prikrivenih draži : [katalog]. - Bjelovar : Bjelovarsko-bilogorska županija, 2007. (Bjelovar : Tiskara Horvat). - 6 str. : ilustr. u bojama ; 21 cm

CETIN, Anton : 100 pariških radova = 100 Parisian works : 1966-1968 : [katalog izložbe] / [tekst i prijevod na engleski Vladimir P. Goss ; urednik Emil Azinović ; fotografije Antonio Galvez]. - Čazma : Galerija Anton Cetin ; Kutina : Muzej Moslavine ; Bjelovar : Gradski muzej ; Križevci : Gradski muzej, 2006.-2007. - 63 str. : ilustr. u bojama ; 23 cm

GRADSKI muzej (Bjelovar) : Osjećaj ljeta : izložba slika i grafika iz fundusa Gradskog muzeja : Galerija Nasta Rojc, kolovoz - rujna 2007. : [katalog izložbe] / autor izložbe i predgovora Valerija Mrkobrad ; urednik Mladen Medar ; fotografije Goran Bešenski. - Bjelovar : Gradski muzej Bjelovar, 2007. (Bjelovar : Amanita). - [4] str. : ilustr. u bojama ; 22 cm

IZ ZAVIČAJNE ZBIRKE GRADSKA KNJIŽNICE ĐURĐEVAC

Piše: Vesna Brozović

Zavičajna zbirka naše knjižnice prošle godine obojačena je s nešto više od dvadesetak naslova. Izdvojili smo sljedeća izdanja iz prošle godine.

Hanzlovsky, Mladen : Nepoznati Lacković - slikar disident, Zagreb : Golden marketing - Tehnička knjiga, 2007.

Autor dokumentarnom preciznošću analizira rad jednog od najboljih crtača u našoj naivnoj umjetnosti, usmjerava se na njegovu ikonografiju. U tridesetak poglavlja prati mijene Lackovićeve umjetnosti i njegov odnos prema društvenim zbivanjima

Dolenec Dravski, Miroslav : Djetinjstvo je vraški šugava stvar, Novo Virje : Općina Novo Virje, 2007.

Romansirana autobiografija Miroslava Dolenca Dravskog ili kako on sam govori: "Ovo je zapis o ratnom i poratnom naraštaju dječaka i djevojčica, koji su svoje djetinje stope utisnuli u sipku podravsku zemlju i topli dravski pijesak".

Trinaesti krug bezdana : zbirka hrvatske fantastike i SF-a, Zagreb : Mentor : Sfera, 2007.

U knjizi je priča "Besmrtna Dijana" Danila Brozovića.

Zvonar, Ivica : Šemovci : prilozi za povijest mjesta, Šemovci : Općina Virje, Mjesni odbor Šemovci, 2007.

Mjesni odbor Šemovci povodom obilježavanja prvoga Dana mjesta Šemovaca na Križevu 14. rujna, nekad tradicionalno veliko proštenje u Šemovcima, odlučio je izdati kratki pregled povijesti mjesta.

Krist u hrvatskom pjesništvu : od Jurja Šižgorića do naših dana, Split : Verbum, 2007.

Velika antologija duhovne poezije obuhvaća razdoblje od 15. stoljeća (od Jurja Šižgorića) pa sve do naših dana. Riječ je o prvom izboru iz hrvatskoga pjesništva kristovske tematike a priređivač knjige dr.sc. Vladimir Lončarević, predavač kolegija s područja graničnih tema književnosti i religije na Filozofskom fakultetu Družbe Isusove u Zagrebu, izborom je obuhvatio oko tri stotine pjesnika među

kojima su Mara Matočec, Petar Grgec, Ivan Golub i Božica Jelušić. Uz predgovor i objašnjenja, izbor je popraćen kratkom biografskom bilješkom o svakom pjesniku.

Šabarić, Anica : Zavičajno blago Slavka Čambe, Đurđevac : Gradska knjižnica, 2007.

Knjiga predstavlja zbirku od preko 1000 umjetničkih i uporabnih predmeta koje je niz godina sakupljao Slavko Čamba i time oformio vrlo bogatu i zanimljivu zbirku koja dočarava svakodnevni život i poslove seoskih domaćinstava đurđevačke Podravine.

Jelušić, Božica : Pogled stablu, Bjelovar : Hrvatske šume, 2007.

Knjiga sadrži priče, pjesme i fotografije stabala, tekstovi su zamišljeni kao "portreti" pojedinog drveta, naći ćemo i podatke iz mitologije, povijesti, narodnih vjerovanja, uporabnu vrijednost stabla. Fotografije u knjizi potpisuju Andreja Dugina, Boris Kovačev i Nikola Wolf.

Jelušić, Božica : Štorga : activa kajkaviana, Zagreb : Kajkavsko spravišće, 2007.

Najnoviju kajkavsku knjigu pjesama autorica je i sama ilustrirala.

KRIŽEVAČKO NAKLADNIŠTVO U 2007. GODINI

Piše: Marjana Janež-Žulj

U zavičajnoj zbirci Crisiensia (www.knjiznica-krizevci.hr) već preko trideset godina prikupljamo građu koja s različitih aspekata govori o povijesti, kulturi, gospodarstvu, događanjima i običajima kraja. Pri tom je važno poštivanje triju kriterija: da građa govori o kraju (Grad Križevci, općine: Gornja Rijeka, Kalnik, Sveti Ivan Žabno i Sveti Petar Orehovec), da je tiskana ili izdana na tom prostoru i da su autori vezani uz taj kraj. Krajem svake godine u Gradskoj knjižnici upriličena je i izložba nakladništva kojom se prezentiraju prikupljena izdanja u tekućoj godini. Popis zavičajnih publikacija uz mogućnost pretraživanja po autoru, naslovu, izdavaču, ključnim riječima, predmetnicama nalazi se na našoj inrternet adresi: www.knjiznica-krizevci.hr koja se redovito ažurira.

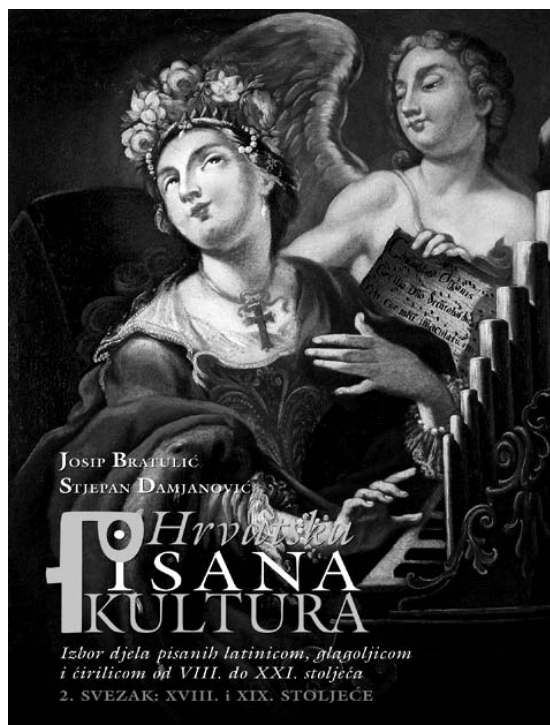
Pozivamo sve koji se bave bilo kojom vrstom nakladništva da surađuju s Gradskom knjižnicom, da nam poklone primjerak knjige ili druge građe, jer će na taj način sva ta građa biti trajno sačuvana, pohranjena i dostupna široj javnosti.

Knjige

BRATULIĆ, Josip, DAMJANOVIĆ, Stjepan: Hrvatska pisana kultura: Izbor djela pisanih latinicom, glagoljicom i ćirilicom od 8. do 19. stoljeća, Križevci : Veda, 2007., 2. sv.: XVIII. i XIX. stoljeće.

Monografija 'Hrvatska pisana kultura' jedno je od temeljnih izdanja hrvatske pisane baštine, a njezini autori Josip Bratulić i Stjepan Damjanović napisali su znan-

stveno djelo koje uključuje sve dosadašnje povijesno-kritičke teorije. Knjiga na pregledan i kronološki način prezentira tragove hrvatske pisane kulture, tropismene baštine kroz trinaest stoljeća (srednji vijek, humanizam i renesansa, barok) obuhvaćajući pisanu kulturu iz područja književnosti i jezikoslovlja, povijesti, prava, filozofije, teologije i leksikografije.

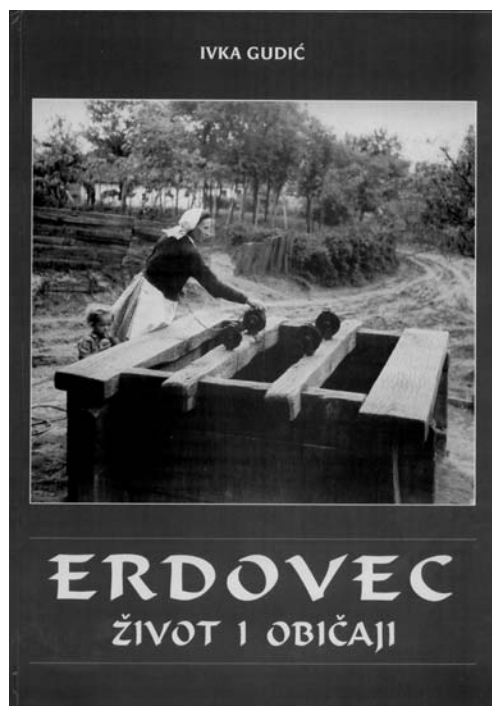
Obrađeni su svi oblici pisane kulture od rukopisa, tiskane knjige sve do urbanih oblika izražavanja kao što su natpisi i grafiti. 2. svezak (18. i 19. st.) na 270 stranica prikazuje oko 200 najvažnijih djela, obiluje s preko 400 originalnih likovnih priloga u boji, opsežnim sažecima na engleskom i njemačkom jeziku, kazalom djela i kazalom imena.

FLEGER, Dora: Sfumato jednog vremena, Križevci: Matica hrvatska ogranak Križevci, 2007. (Biblioteka Vrtlin)

Miro Gavran je u predgovoru napisao: "U ovom romanu spisateljica dokazuje vještinu pripovijedanja, plastično oslikavajući suvremene prepoznatljive likove iz naših okruženja. Vjerujem da će čitatelji ovog romana prepoznati dijelove svojih sjećanja na netom prohujala vremena."

GUDIĆ, Ivka: Erdovec, život i običaji: Sjećanje na djetinjstvo i mladost u selu Erdovcu nedaleko Križevaca u prvoj polovici 20. stoljeća, Križevci: Gradski muzej Križevci, 2007.

Ovo je knjiga svjedočenja o tome kako se nekada živjelo u malom potkalničkom selu Erdovcu. Autorica nam u svojoj 84. godini života, s velikim zadovoljstvom i žarom, pripovijeda o običajima, tradiciji, vjerovanjima i otkriva nam mnoge detalje i slike iz života naših predaka.

HORVAT, Vinko: Život bez brodova, Rijeka: Otokar Keršovani, 2007. (Biblioteka Posebna izdanja)

Nakon knjiga *Raj i pakao na oceanu* (1992.) i *Pomorci* (1997.), Križevčanin Vinko Horvat napisao je novu knjigu: *Život bez brodova*, u izdanju Otokara Keršovanija iz Rijeke. Autor dokumentarno, gotovo dnevnički, opisuje period od posljednjih jedanaest godina svog života, nakon nezgode na brodu, bolnice, liječenja, ratnog razdoblja, privatizacije i raspada brodsko-pomorskog poduzeća Croatia-line i na zanimljiv način kroz knjigu provlači svoja razmišljanja...

LESIČKI, Stojanka: Križevački motociklizam 1991. - 2006., Križevci: Vlastita naklada (Stojanka Lesički), 2007.

Križevački motociklizam zavrijedio je monografiju, ne samo zato što obilježava 15. godišnjicu križevačkih moto trka u organizaciji AMK-a Križevci, nego i zato što su križevački motociklisti od 2000. pet puta ekipni prvaci Hrvatske u brzinskom motociklizmu, s tim da su 2006. osvojili prvenstvo, četvrti put zaredom. Autorica je uložila veliki trud u ovo izdanje, knjiga je popraćena s puno fotografskog i slikovnog materijala s prilogima rezultata utrka po godinama. Spomenimo i hvalevrijedan podatak da je autorica veći dio knjiga namijenila u humanitarne svrhe (prihod od prodaje namijenjen je Udruzi za pomoć osobama s retardacijom u Križevcima).

Kalendar

ŽUMBERAČKI krijes: kalendar 2007., Žumberački vikarijat Križevačke biskupije

Žumberački vikarijat Križevačke biskupije i ove je godine izdao kalendar Žumberački krijes za 2007. godinu. Čitatelji će u njemu naći mnoštvo zanimljivosti: Grkokatolički i Rimokatolički kalendar, crte i vijesti iz života crkve, književna ostvarenja, In memoriam, kalendar proštenja i adresar župnih ureda Križevačke biskupije.

Katalozi, brošure

ANTON CETIN: sto pariških radova 1966. - 1968., predgovor Vladimir P. Goss, Križevci (et.al.) : Gradski muzej Križevci (et.al.), 2007.

BABIĆ, Domagoj, Rakamarić, Zvonimir : vodič za poslijediplomski studij u inozemstvu, Križevci : Udruga P.O.I.N.T. Križevci, 2007.

DRAGUTIN ZAJC (1909.-1997.) : osnivač i prvi ravnatelj križevačkog Muzeja, posjednik i mecena, planinar, pjevač HPD-a "Kalnik" i katedralnog zbora, član Matice hrvatske, kolekcionar, knjižničar, turistički vodič i društveni djelatnik, Izložba u povodu 18. svibnja, Međunarodnog dana muzeja, izložba: 18. - 26. svibnja, 2007., pomoć pri sistematizaciji i determinaciji građe Štefica Delić, predgovor Zoran Homen, Križevci : Gradski muzej Križevci, 2007.

INKUNABULE I KNJIGE U KNJIŽNICI GRKOKATOLIČKE BISKUPIJE U KRIŽEVCIMA, katalog izložbe 24. travnja - 30. svibnja 2007., katalog sastavio Željko Vegh, Križevci : Samostan sestara bazilijanki, Križevci, 2007.

KRIŽEVAČKI LIKOVNI KRUG, godišnja izložba: svibanj - lipanj 2007., autor predgovora Zoran Homen, Križevci : Križevački likovni krug, 2007.

KRIŽEVAČKI LIKOVNI KRUG, izložba: Mirjana Balog, Nadica Pečnjak, Gordana Krpanić, Križevci : Križevački likovni krug, 2007.

KRIŽEVAČKI LIKOVNI KRUG, Molitva sv. Marku Križevčaninu: 3. - 16. rujna 2007., Križevci : Križevački likovni krug, 2007.

KRIŽEVAČKI LIKOVNI KRUG, stalni postav galerije od 12. travnja 2007.godine, autor kataloga Zdenko Balog, Križevci : Križevački likovni krug, 2007.

KRIŽEVAČKI LIKOVNI KRUG, zajednička izložba: Tatjana Berend, Ivanka Kontin, Mateja Raguž, Križevci : Križevački likovni krug, 2007.

LITURGIJSKE KNJIGE XVI. STOLJEĆA U KNJIŽNICI GRKOKATOLIČKE BISKUPIJE U KRIŽEVCIMA, katalog izložbe: 6. rujna - 15. studenog 2007., katalog sastavio Željko Vegh, Križevci : Samostan sestara bazilijanki, Križevci, 2007.

MARIJA GRABAR, izložba: 28. rujna - 10. listopada 2007., Križevci : Gradski muzej Križevci, 2007.

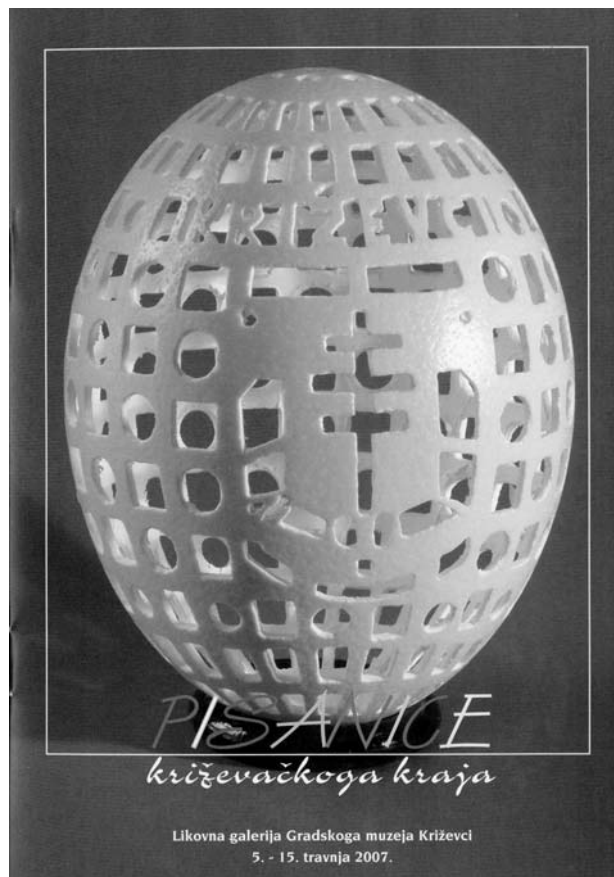
MATE LOVRIĆ : putovanje ispod duge, izložba 18. - 31. listopada 2007., Križevci : Gradski muzej Križevci, 2007.

MIRA OVČAČIK KOVAČIVIĆ : donacija uzornika vezilačkih tehnika Gradskom muzeju Križevci, izložba: 15. - 25. studeni 2007., autor teksta Melita Habdija, Križevci : Gradski muzej Križevci, 2007.

PAŠKA ČIPKA, izložba u povodu Dana grada, 24. travnja - 2. svibnja 2007., Križevci : Gradski muzej Križevci, 2007.

PISANICE križevačkog kraja, izložba 5. - 15. travnja, 2007., Križevci : Gradski muzej Križevci i Forum žena Križevci, 2007.

ZLATNE RUKE KRIŽEVACA, iz albuma križevačkih obrtnika: 10 godina Obrtničkog i gospodarskog sajma u Križevcima, pripremila Višnja Gverić, Križevci : Udruženje obrtnika Križevci, 9. studenog 2007.

Periodična izdanja

CRIS: časopis povijesnog društva Križevci, Križevci : Povijesno društvo Križevci, 2006., (god. VIII., broj:1)

DOM: list dječjeg doma sv. Marka Križevčanina, odgovorna urednica s. Zinovija Kolić, Križevci : Dom sv. Marka Križevčanina, 2007.

GODIŠNJAK: za školsku godinu 2006./2007., Križevci : Gimnazija I. Z. Dijankovečkog, 2007.

GORNJA RIJEKA: u kraju plemenitaša, u: TURIST PLUS, revija za turizam, gospodarstvo i kulturu življenja, Zagreb : M-trgovina, kolovoz/avgust 2007., broj 104, (god X.)

IZVOR: list učenika OŠ Ljudevita Modeca, Križevci : OŠ Ljudevita Modeca, 2007.

KALNIČKI ŠLJIVAR: list učenika OŠ Kalnik, Kalnik : Osnovna škola Kalnik, 2006.-2007.

KRIŽEVAČKE NOVINE. Neovisne novine Grada Križevaca i općina Kalnika, Sv. Ivana Žabno, Gornje Rijeka, Sv. Petra Orehovca; Sv.Ivan Zelina : Dioniz, 2007. (god II)

KLINČEK: list učenika OŠ Sv. Petar Orehovec, Sv. Petar Orehovec : OŠ, 2006./52007.

NOVI SVIJET: mjesečnik Pokreta fokolara, Križevci : Djelo Marijino-Pokret fokolara Križevci, 2007.

PLAMIČAK: list učenika OŠ Sidonije Rubido - Erdödy, Gornja Rijeka : OŠ Sidonije Rubido -Erdödy, 2006./2007.

SVETI KRIŽ: list križevačkih župa, Križevci : Župa Majke Božje Koruške i sv. Marka Križevčanina, 2007. (god. VI.)

KRIŽEVCI: grad dobrih ljudi, u: TURIST PLUS, revija za turizam, gospodarstvo i kulturu življenja, Zagreb : M-trgovina, travanj/april 2007., broj 100, (god X.)

ZVONO: školski list učenika OŠ "Vladimir Nazor", Križevci : OŠ "Vladimir Nazor", 2006./2007.

KOPRIVNIČKO NAKLADNIŠTVO U 2007.

Piše: Josipa Strmečki

Već više od deset godina Knjižnica i čitaonica "Fran Galović" priprema svojevrsnu panoramu nakladništva u Koprivničko-križevačkoj županiji. Krajem svakog prosinca izlozi Knjižnice postaju izložbenim prostorom za djela naših "domaćih" stvaratelja. U pravilu je to knjižna građa koja svoje trajno mjesto ima u Zavičajnoj zbirci Knjižnice i u koju se ciljano prikupljaju i čuvaju djela koja s raznih aspekata govore o povijesti, gospodarstvu, običajima i kulturi koprivničke Podravine, odnosno županije. Raznovrsnu građu koju ulazi u fond Zavičajne zbirke bira se na osnovu dogovorenih kriterija od kojih su najvažniji da građa govori o kraju (Grad Koprivnica i pripadajuće općine, županija), da je tiskana ili izdana na tom prostoru te da su autori vezani uz taj kraj. Za potrebe izložbe (ali i zbog prostornih ograničenja) najčešće budu izložene monografske publikacije te ponekad opširniji ili značajniji katalog. Tijekom godina ustalio se broj od oko pedesetak tiskanih djela godišnje, kako poznatih i afirmiranih stvaratelja, tako i novih imena. Slično je i s lokalnim izdavačima među kojima se kvalitetom i senzibilitetom ističe "Šareni dućan" čija je kompletna produkcija dio Zavičajne zbirke. A evo što se sve tiskalo u 2007. na području grada Koprivnice i okolnih općina:

BEŠENIĆ, Dragutin. Podravina - zemlja kontrasta.

Novo Virje : Općina Novo Virje, 2007.

BORBA PROTIV RAKA u Koprivničko-križevačkoj županiji : povodom 10. obljetnice Lige protiv raka Koprivničko-križevačke županije / [glavni urednik Davor-ka Gazdek]. Koprivnica : Liga protiv raka Koprivničko-križevačke županije, 2007.

BUDNA, Darko. Mala enciklopedija popularne i rock glazbe Koprivnice : Urbi et orbi : base of pop and rock music history in Koprivnica (english version). Koprivnica : Bogadigrafika, 2007. -

DESPOT, Zvonimir. Vrijeme zločina: novi prilozi za povijest koprivničke Podravine 1941.-1948. Zagreb [etc.] : Hrvatski institut za povijest [etc.], 2007.

DOLENEC, Dravski Miroslav. Djetinjstvo je vraški šugava stvar. Novo Virje : Općina Novo Virje, 2007.

GJEREK, Anica. Račun srca. Rijeka : Društvo hrvatskih književnika, Ogranak : Verba, 2007.

GJEREK, Maja. Radiovizija. Rijeka : Društvo hrvatskih književnika, Ogranak : Verba, 2007.

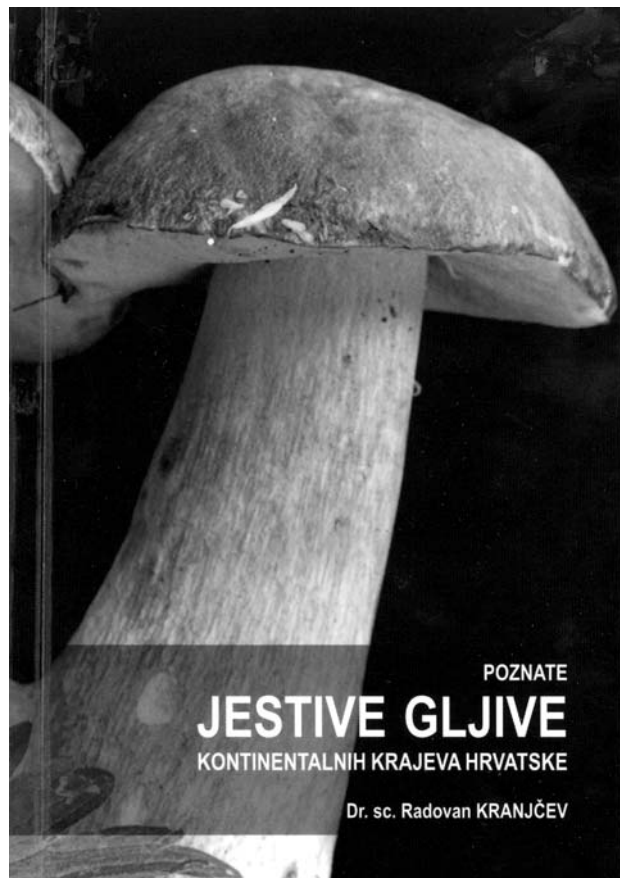
HERCEG, Elizabeta. Znamenja. Koprivnica: vlast. naklada, 2007.

KANIŽAJ, Pajo. 3čave pjesme izabrane pjesme. Zagreb : Školska knjiga, 2007.

KOLAR, Mira. Svilarstvo u Hrvatskoj: od 18. stoljeća do 1945. godine. Zagreb : Dom i svijet, 2007.

KOVAČIĆ, Milivoj. Dr. Alojzije Stepinac u Koprivnici i podravskim župama. Koprivnica : Župa Sv. Nikole u Koprivnici, 2007.

KRANJČEV, Radovan. Poznate jestive gljive kontinentalnih krajeva Hrvatske. Koprivnica : Udruga žena Vinica, 2007.

KUZEL, Vladimir. Pregaoci svojega grada. Koprivnica : Bogadigrafika, 2007.

MARKOTA, Jasmina. Udruženje obrtnika Koprivnica 1967.-2007. Koprivnica : Bogadigrafika, 2007.

MATIŠA, Željko. Knjiga o nafti i plinu. Zagreb : Kigen, 2007.

MIHOKOVIĆ, Ana. Dubina duše: pjesme. Samobor : Meridijani, 2007.

NOGOMETNI KLUB SLAVEN BELUPO : prva hrvatska nogometna liga : sezona 2006/2007. Koprivnica : NK Slaven Belupo, 2007.

PAVKOVIĆ, Mladen. Nisu krivi što su živi. Koprivnica : Alineja, 2007.

PAVKOVIĆ, Mladen. Oni su Hrvatska njima je dugujemo. Koprivnica : Alineja, 2007.

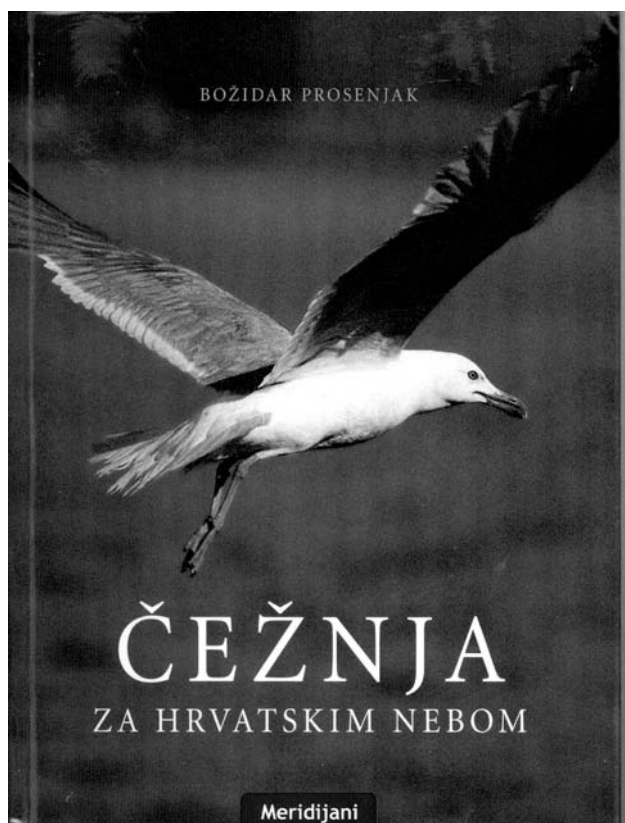
KARIKATURE : antologija hrvatske ratne karikature : da se ne zaboravi / priredio Mladen Pavković. Koprivnica : Alineja, 2007.

PETRIĆ, Hrvoje, KOLAR, Dimitrijević Mira i ČOKONAJ, Emil autori su nekoliko udžbenika iz povijesti za više razrede osnovne škole u izdanju nakladničke kuće "Meridijani".

PJESNICI NOVIGRADA O NOVIGRADU. Novigrad Podravski : Mladi knjižničari Osnovne škole "Prof. Blaž Mader", 2007.

PODRAVSKI ZBORNIK. Koprivnica : Muzej grada Koprivnica, 2007.

PROSENJAK, Božidar. Čežnja za hrvatskim nebom. Samobor: Meridijani, 2007.

PROSENJAK, Božidar. Glazba duše. Zagreb : Teovizija, 2007.

PROSENJAK, Božidar. Plavičaste krijesnice. Zagreb : Teovizija, 2007.

PROSENJAK, Božidar. Put u središte srca: intranet. Zagreb : Glas Koncila, 2007.

PRVČIĆ, Vjekoslav. Fotoalbum Molve. Koprivnica : Mali princ, 2007.

PULJKO, Suzana. Bolje sutra. Koprivnica : Bogadi-grafika, 2007.

SALAJPAL, Tereza. Golski spomenar. Koprivnica : Ogranak Matice hrvatske, 2007.

SALAJPAL, Tereza. Na drevnim stazama. Koprivnica : Ogranak Matice hrvatske, 2007.

SKOK, Joža. Ignis verbi kajkavicae : nove kajkavske studije, eseji i rasprave. Zagreb : Kajkavsko spravišće, 2007.

SREDIŠTE ZA OBUKU PJEŠAŠTVA: Koprivnica. Koprivnica : SzOP Koprivnica, 2007.

STRBAD, Franjo. Jedan život. Koprivnica : Bogadi-grafika, 2007.

ŠAFAR, Dragutin. Osobno iskustvo zdravog starenja : (biografski zapisi i feljtoni). Čakovec, 2007.

ŠAFAR, Dragutin. Paleta zapisa lirskih vrsta : (sabrane pjesme, članci i crtce). Čakovec : "Štampa" Strahoninec, 2007.

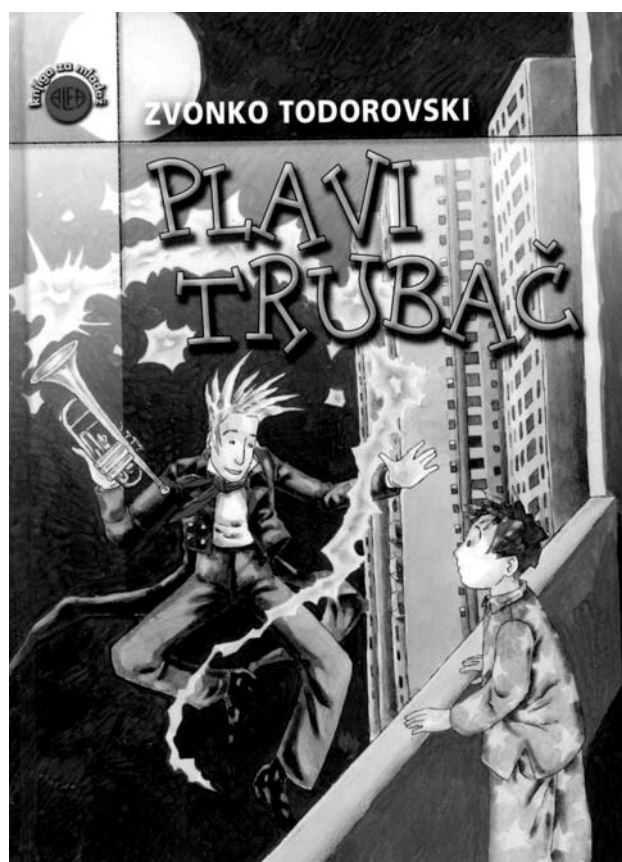
JARRY, Alfred. Ubu. Koprivnica : Šareni dućan, 2007.

SALINGER, Jerome David. Lovac u žitu. Koprivnica : Šareni dućan, 2007.

GUTHRIE, Woody. Na putu do slave. Koprivnica : Šareni dućan, 2007.

WALD, Elijah. Bijeg iz Delte: Robert Johnson i povijest bluesa. Koprivnica : Šareni dućan, 2007.

TODOROVSKI, Zvonko. Plavi trubač: fantazija u f-molu za djecu i nevidljivi orkestar. Zagreb : Alfa, 2007.

TODOROVSKI, Zvonko. Vjetrovi Lampeduze: pustolovni roman iz pomorskog života. Zagreb : Naklada Lukom, 2007.

VINCEK, Vlatko. Vlatko Vincek /tekstovi Silva Kalčić ; Marijan Špoljar ; Ivica Župan/. Koprivnica : Pastoral, 2007.

VLAHOV, Karlo. Ranjeno srce. Koprivnica : vlast. naklada, 2007.

ZVONAR Ivica. Šemovci: prilozi za povijest mjesta. Šemovci : Općina Virje, Mjesni odbor Šemovci, 2007.

NAGRADE I NAPREDOVANJA

PEČAT GRADA BJELOVARA

Za posebne zasluge u kulturi, **Iliji Pejiću, višem knjižničaru**, voditelju Županijske matične službe u Narodnoj knjižnici "Petar Preradović" u Bjelovaru, dodijeljen je 2007. godine Pečat Grada Bjelovara.

"NAJKNJIŽNIČAR"

Nagrada „Najknjižničar“ koju Društvo knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja tradicionalno dodjeljuje svojim istaknutim članovima, prošle godine dodijeljena je u novootvorenoj knjižnici u Virovitici na Godišnjoj skupštini Društva. Zbog svojeg svesrdnog zalaganja u knjižničarskom radu te zbog svog posebnog doprinosa, nagradu su 2007. dobile Margot Moćan, Vesna Brozović, Ljuba Lazarac i Ljiljana Vugrinec.

Margot Moćan rođena je 1944. u Berlinu, u Njemačkoj. Studij jugoslavenskih književnosti i komparativne književnosti pri Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu završila 1969. Iste godine se zapošljava kao profesor u Školi učenika u privredi u Daruvaru. Godine 1980. se zapošljava kao voditeljica knjižnice i animator kulture pri Narodnom sveučilištu u Daruvaru. Stručni ispit iz knjižničarstva polaže 1991. čime stječe zvanje diplomiranog knjižničara. Osamostaljenjem knjižnice 1992. postaje ravnateljica Pučke knjižnice i čitaonice Daruvar. Sudjelovala je i surađivala u raznim tijelima HKD-a.

Nagrađene knjižničarke Margot, Ljiljana, Vesna i Ljuba s predsjednikom Društva, Ilijom Pejićem

Vesna Brozović rođena je 1951. u Zagrebu. Na Filozofskom fakultetu u Zagrebu upisala je 1970. ruski jezik i jugoslavistiku. U đurđevačkoj gradskoj knjižnici radila je kao jedina djelatnica dvanaest godina, sve do 1992. Već 1991. uvodi prvi kompjutor u knjižnicu i započinje unos podataka o građi u programu Crolist, a tijekom 2001. godine, prelaskom na program Metel, sudjeluje u dovršetku informatizacije knjižnog fonda đurđevačke Knjižnice. Aktivna je dugogodišnja članica HKD-a i regionalnog Društva knjižničara u kojem je od 1994. do 1996. godine bila predsjednica. Uvijek susretljiva prema svakom korisniku, ali ujedno i vrlo samozatajna, Vesna Brozović istinska je knjižničarka posvećena svome poslu.

Ljuba Lazarac rođena je 1953. godine u Rezovačkim Krčevinama kraj Virovitice. Od 1977. godine zaposlena je u Narodnom sveučilištu "Petar Preradović" u Grubišnom Polju na poslovima animatora kulture, a godinu dana kasnije počela je raditi na mjestu voditelja knjižnice. Stručni ispit za knjižničara položila je 1997. godine. Od samih njegovih početaka, aktivan je član regionalnog Društva knjižničara. Do 2001. godine, u knjižnici je radila sama i obavljala sve knjižnične poslove. Uz mnogo truda, napredak u knjižnici sve je očitiji. Knjižnica u Grubišnom Polju bila je prva u Županiji koja je provela informatizaciju, a 2001. godine povećan je prostor za smještaj Dječjeg odjela.

Ljiljana Vugrinec prof. je pedagogije i dipl. knjižničar, rođena 1965. Od 1996. godine, voditeljica je Županijske matične službe u Knjižnici i čitaonici "Fran Galović" u Koprivnici, gdje su joj osnovni poslovi vezani uz stručni nadzor, stručnu pomoć i savjetodavni rad u školskim i narodnim knjižnicama, unapređivanje županijske knjižnične mreže te promicanje knjižnica i knjižničarstva općenito. Od 1989. član je HKD-a, u kojem je trenutno član Komisije za pokretne knjižnice. Aktivno sudjeluje u radu Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja, gdje je u dva mandata obavljala funkciju tajnice društva (1991.-1994.). Od samog pokretanja stručnog časopisa Svezak (1999.) bila je njegova redovna suradnica i članica Uredništva, a od 2004. glavna je urednica lista. Dobitnica je nagrade HKD-a "Eva Verona" (2000.), a za posebne zasluge u kulturi odlikovana je i Redom Danice hrvatske s likom Marka Marulića. (1999.)

NAPREDOVANJE U STRUCI

VIŠI KNJIŽNIČARI

Ministarstvo kulture, na prijedlog Hrvatskog knjižničkog vijeća, dodijelilo je 22. siječnja 2008. **Zorki Renić** (Medicinska škola Bjelovar) i **Tatjani Kreštan** (Narodna knjižnica "Petar Preradović" Bjelovar) zvanje višeg knjižničara.

DIPLOMIRANI KNJIŽNIČARI

Bernarda Ferderber, školska knjižničarka u OŠ Kloštar Podravski, inače VSS učiteljica razredne nastave, koja je diplomirala na dodiplomskom studiju knjižničarstva diplomskom radnjom na temu "Informacijska djelatnost školske knjižnice".

Ljiljana Mihalec, diplomirala je engleski jezik i književnost te informacijske znanosti (smjer bibliotekarstvo) na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 2007. god. Od rujna 2007. radi kao školska knjižničarka u Obrtničkoj školi Koprivnica u Koprivnici.

Daša Žabić, diplomirala je bibliotekarstvo na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 19. prosinca 2007. godine. Diplomski radnja s temom Korisnici u školskoj knjižnici, vezana je uz njezin rad u školskoj knjižnici Srednje škole u Daruvaru.

Ankica Holubek, diplomirala je bibliotekarstvo na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Zaposlena je u OŠ Dežanovac i u Pakračkoj Poljani.

Svim kolegicama i kolegama čestitamo na zasluženim nagradama i ostvarenim napredovanjima!

POZIV ZA PODNOŠENJE PRIJEDLOGA ZA

IZBOR NAJKNJIŽNIČARKE / NAJKNJIŽNIČARA**DRUŠTVA KNJIŽNIČARA BILOGORE, PODRAVINE I KALNIČKOG PRIGORJA ZA 2008. GODINU**

Temeljem Odluke od 3. svibnja 2004. godine Glavni odbor Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja

P O Z I V A

knjižničare, knjižnice i knjižnične korisnike na podnošenje prijedloga za

IZBOR NAJKNJIŽNIČARKE / NAJKNJIŽNIČARA ZA 2008. GODINU

TITULA NAJKNJIŽNIČARKE / NAJKNJIŽNIČARA dodjeljuje se knjižničarki / knjižničaru iz knjižnica s područja na kojem djeluje Društvo, za iznimna postignuća i uzoran rad u svojoj knjižnici, kao i u okviru Društva.

KRITERIJI ZA DODJELU TITULE:

- da kandidat bude aktivan član Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja
- da se radi o pojedincu koji u svojoj radnoj i životnoj sredini uživa ugled uzorna djelatnika i stručnjaka, cijenjenog i poštovanog kolege te čestitog i vrijednog čovjeka i građanina
- da se radi o iznimno uspješnom stručnom knjižničaru, u onom segmentu knjižničnoga poslovanja kojim se u svojoj knjižnici bavi
- da svojim uzornim radom iznimno pridonosi njegovanju humanih i kolegijalnih odnosa u ustanovi u kojoj radi, kao i u odnosu knjižničar - korisnik
- da svojim radom iznimno pridonosi ugledu ustanove u zajednici, kao i knjižnične profesije uopće

UZ PRIJEDLOGE TREBA PRILOŽITI ŽIVOTOPIS KANDIDATA.

ROK ZA PODNOŠENJE PRIJEDLOGA JE 1. TRAVNJA 2009.

PRIJEDLOZI SE ŠALJU NA E-MAIL ADRESU DRUŠTVA: s naznakom: "PRIJEDLOG ZA IZBOR NAJKNJIŽNIČARKE / NAJKNJIŽNIČARA"

POZIV NA SURADNJU U 11. BROJU ČASOPISA "SVEZAK" (ZA 2009.)**O SADRŽAJU ČASOPISA**

- "SVEZAK" je stručni časopis u kojem se objavljuju članci, stručni radovi, informacije, prikazi i obavijesti iz područja knjižničarstva, informacijskih znanosti ili kulture općenito, s prvenstvenim ciljem popularizacije knjižnica i čitanja.
- Časopis je namijenjen informiranju i edukaciji knjižničnih djelatnika, ali je temama i stilom pisanja orijentiran i prema širem krugu čitatelja.
- Sadržajem list nastoji obuhvatiti sva važnija događanja u Društvu knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja između dviju Skupština, no prilozi ne moraju biti nužno lokalno određeni, već se mogu primati članci i radovi i iz drugih područja Hrvatske, kao i iz inozemstva.

UPUTE AUTORIMA PRILOGA

- ☐ za pisanje tekstova koristite font Times New Roman, veličinu slova 11, s dvostrukim proredom; sve četiri margine trebaju biti 2 cm
- ☐ maksimalna dužina teksta pisanog na ovaj način može biti 3 stranice
- ☐ u tekstu na mjestima na kojima treba umetnuti ilustracije, za svaku ilustraciju ispišite njen naziv i tekst koji uz nju treba stajati
- ☐ uz jedan tekst šaljite najviše TRI ilustracije (ili grafikona, tabela i sl.); sve ilustracije trebaju biti jasno imenovane
- ☐ fotografije i druge ilustracije snimljene u jpg. ili gif. formatu šaljite kao zasebne dokumente
- ☐ tabele i grafikone izradite u excel obliku i šaljite također u privitku kao zasebne dokumente (tabele u Microsoft Wordu nisu prihvatljive)
- ☐ uz prilog, poželjno je (ali nije obvezno) poslati i fotografiju autora (u elektroničkom obliku, u jpg. formatu)
- ☐ priloge šaljite SAMO u elektroničkom obliku, na e-mail adrese urednika pojedinih rubrika:

o urednica rubrike "Iz narodnih knjižnica": Anica Šabarić	gknjiznica@inet.hr
o urednica rubrike "Iz školskih knjižnica": Luca Matić	luca.matic@kc.t-com.hr
o urednik rubrike "Iz specijalnih knjižnica": Kristian Ujlaki	kristian@knjiznica-koprivnica.hr
o urednica rubrike "Stručni skupovi i teme": Tatjana Kreštan	tatjana71@yahoo.com
o urednica rubrike "Knjižnice u svijetu": Tina Gatalica	tina.gatalica@bjelovar.com
o urednica rubrike "Zavičajno nakladništvo": Marjana Janeš-Žulj	marjana@knjiznica-krizevci.hr
o urednica rubrike "Iz rada Društva": Alica Bačeković	alica.bacekovic@gmail.com
o urednica rubrike "Stručne vijesti": Mira Barberić	mira.barberic@vip.hr
o urednica rubrike "Tema broja": Ljiljana Vugrinec	ljiljana.vugrinec@gmail.com

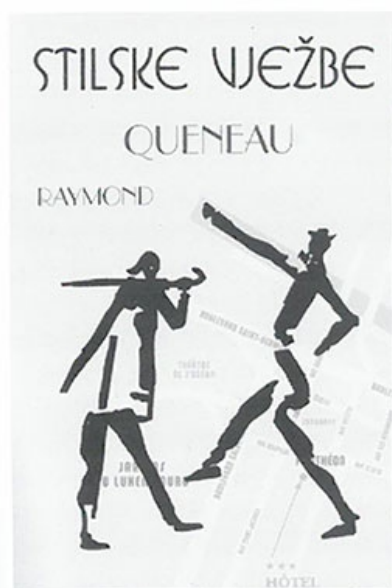
Krajnji rok za prikupljanje priloga za 11. broj "Sveska" je 1. veljače 2009.**Napomena:** Uredništvo zadržava pravo neuvrštavanja radova koji ne stignu na vrijeme, nisu pripremljeni u skladu s gore navedenim uputama ili ne odgovaraju koncepciji lista.

ŠARENI DUĆAN

Svilarska 34, 48000 Koprivnica

www.sareni-ducen.hr • e-mail: sareni.duc@kc.t-com.hr

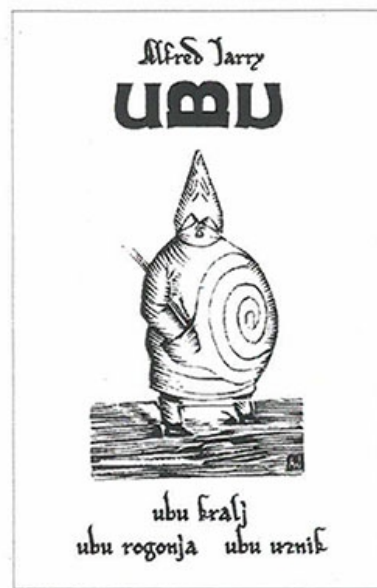
tel. 048/222-828, 625-387 • fax: 048/210-133

QUENEAU: Stilske vježbe

CHAGALL: Moj život

JARRY: Ubu

Tri nova vrhunska izdanja Šarenog dućana za svaku i svačiju biblioteku!

TISKARA HORVAT d.o.o.

ZA GRAFIČKU DJELATNOST, UGOSTITELJSTVO, TRGOVINU I USLUGE

43000 Bjelovar, Ivanovčanska 22 a • Tel. 043/211 814, 043-211-826

Fax 043/211-439 • e-mail: tiskara-horvat@bj.t-com.hr

Sobe "Pape"

51521 Punat -
Kljepina 30
Otok Krk - Hrvatska

Tel. +385 (0)51 854 163

Mob. +385 (0)98 393 561

e-mail: pape@ri.t-com.hr

www.punat-otok-krk.info

45403

ISSN 1331-8578

9 771331 857007

GRADSKA KNJIŽNICA "FRANJO MARKOVIĆ"
KRIŽEVCI

ZZC

SVEZA

10/2008

45103

61487

